56 OLDAL

Szerkesztőség és kiadóhivatal
SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3
Telefonok:
Kiadóhivatal: 8-58
Szerkesztőség: 5-10, 8-52

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Ára 4 dinár

Előfizetési ár belföldön
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár
Megjelenik
minden nap, hétfőn és ünnep utáni napokon is

XXXI. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1930. JANUAR 26.
VASÁRNAP

25. SZÁM

Hága

A világsajtó az utóbbi évtized legnevezetesebb tényeként méltatja a második hágai konferencián létrejött megegyezést és az európai politika vezető egyéneségei egybehangzóan megállapitják ,hogy a függő anyagi kérdések szabályozásával a háboru végleges likvidálásának döntő jelentőségü fejezete nyilt meg. Snowden angol kincstári kancellár kijelenti, hogy megszünt immár a különbség győzők és legyőzöttek között és a népek vállvetve fognak dolgozhatni a világbéke körülbástyázásán. Tardieu hasonlókép optimisztikusan nyilatkozik a Hágában elért eredményről és a kisantant külügyminisztereinek közléseiből is a jól végzett munka tudata tükröződik vissza. Maguknak a jóvátételi fizetségekre kötelezett államoknak képviselői is vivmányokra hivatkoznak, ugyhogy a közvélemény az elégedettségnek ebből a lélekemelő szimfóniájából a legkedvezőbb következtetéseket vonhatja le a jövőre nézve.

Két aggasztó mozzanata volt a második hágai konferenciának: az egyik dr. Schachtnak, a **német birodalmi** bank elnökének a robbanás erejével ható állásfoglalása a nemzetközi bankban való részvétel ellen, a másik a magyar delegáció hajthatatlan magatartása a keleti jóvátétel kérdésében. Schachtnak azt a fenyegetését, hogy amennyiben a hitelező hatalmak változatlanul el nem fogadják a Párisban aláirt Youngtervezetet, a német birodalmi bank egyetlen pfeniggel sem járul hozzá a nemzetközi bank alaptőkéjéhez, rövid néhány órán belül ártalmatlanná tette a Berlinből érkezett utasitás, amely a német delegációt függetlenitette a birodalmi bank elnökének véleményétől. A németek kötelezték magukat jegybankjuk statutumainak olyan értelmü megváltoztatására, hogy a német jegybank elnökének akarata elhanyagolható tényező legyen a nemzetközi bank tekintetében. Január 16-ikán létrejött a »Végleges Akta«, amely szerint állandó nemzetközi bíróság alakul a Young-tervezet esetleges megsértése miatt előterjesztett panaszok megvizsgálására és elbirálására. Ha az állandó nemzetközi bíróság megállapitaná, hogy a német kormány valamely cselekedete a »Végleges Akta« rendezéseibe ütközik, a hitelező hatalmak visszanyernék akciószabadságukat és a Rajnavidék ismételt megszállására is jogosultak volnának. Németország kötelezettségei részleges teljesitésére legkésőbb ezévi október 31-ikéig a nemzetközi bank utján háromszáz millió dollár kölcsönt kap, amelyből kétszáz millió a hitelező hatalmakat illeti, száz milliót pedig a német vasut és posta modernizálására fordítanak.

Ettől fogva keményebb diónak látszott a keleti jóvátétel problémája és a hágai konferencia hellyel-közzel viharos lefolyásából nem igérkezett olyan megoldás, amely nem hagy tüskét egyik érdekelt félben sem. Annál örvendetesebb, Európa békéje szempontjából annál nagyobb nyereség, hogy olyan szerencsés plattformot találtak, amelyen minden utódállam képviselői sikert mutathatnak ki. Marinkovics Voja külügyminiszter kiemeli, hogy Jugoszlávia Királyság, épugy, mint Csehszlovákia és Románia is, megszabadult a magyar optánskérdéstől, amit egyfelől a nagyhatalmak igazságérzetének, másfelől a kisantant szolidaritásának tulajdonit. Maniu román miniszterelnö addig is, mig Mironescu külügyminiszter részletesen fogja informálni a nyilvánosságot, siet hangsulyozni, hogy a Hágában létrejött egyezmények Románia ügyének teljes diadalát jelentik: Benes csehszlovák külügyminiszter rámutat arra, hogy a háboru felszámolása jóformán tökéletesen megtörtént és igy Európa, legalább egy időre fel fog lélekzeni a politikai kérdések nyomása alól. A kisantant — mondja Benes — a magyarokkal szemben mindent megkapott, amit a Youngtervezet elfogadásának előfeltételéül kikötött.

Az osztrák, a bolgár és a magyar lapokból kitünik, hogy a kisantanttal szembenálló államok reprezentánsai sem távoztak Hágából a kudarc érzésével. Schober osztrák kancellár, akit Bécs valóságos örömujjongással fogadott, a parlament elé terjesztett beszámolójában kifejti, hogy Ausztria megszabadult a békeszerződés pénzügyi terheitől. A szófiai kormánylapok a bolgár álláspont győzelméről irnak. A magyarországi sajtó és a főbb gazdasági szervezetek is ünneplik Bethlent teljesitményéért, csak egyik-másik ellenzéki ujság veti a szemére, hogy a mágnásokat, főhercegeket és főpapokat a magyar nép adófilléreiből kártalanitja. Ez a kritikai ellenvetés azonban nem teszi kétségessé a megegyezés ratifikálását, hiszen Bethlen nagy és fegyelmezett többséggel rendelkezik.

Ilyen körülmények között nem csoda, ha általánossá válik az a meggyőződés, hogy a hágai konferencia a háborutól megviselt Európa gazdasági és pénzügyi ujjáéledésének lehetőségét teremtette meg. A Youngtervezet a nagyhatalmakat és a kisebb államokat az egész kontinensre kiterjedő szervezetté kapcsolja össze, amely a multak differenciáinak kiegyenlitésével a jobb jövő minden nép létérdekeit előmozditó szolgálatába szegődik. Akármennyi csalódás vár még ránk a pacifizmusért folytatott küzdelemben, akármennyi akadály gördül még a népek zavartalan együttmüködése elé, Hága elvitázhatatlanul a béke, az európai konszolidáció történelmi fontosságu állomása.

Sulyos nehézségek merültek fel a flottaleszerelési konferencián

A francia delegáció nem fogadja el a tárgyalások alapjául Hoover és Macdonald megegyezését

Londonból jelentik: A flottaleszerelési konferencián

váratlanul sulyos nehézségek merültek fel.

A *Daily Telegraph* diplomáciai tudósitójának közlése szerint

a francia delegáció ki fogja jelenteni, hogy nem ismerheti el a tárgyalások alapjául azt a megállapodást, amelyet Hoover elnök kötött Macdonalddal.

Ez az angol-amerikai egyezmény volt tudvalevően az egész flottakonferencia kiindulópontja. Az egyezmény alapja az angol-amerikai flottaparitás volt és azt tervezték, hogy a többi tengeri nagyhatalom flottájának nagyságát az angol és amerikai flotta arányában állapitják meg, az egyes hatalmak flottája tehát bizonyos hányadrésze lesz az angol és amerikai flottának.

A *Daily Telegraph* most arról értesül, hogy a francia delegáció memorandumot fog eljuttatni a többi delegációhoz s a memorandumban le fogja szögezni, hogy

Franciaország nem ismerheti el ezt az arányositási elvet a vita alapjául.

A francia álláspont az, hogy az egyes tengeri hatalmak flottájának nagyságát nem az angol és amerikai flotta nagyságához kell viszonyitani, hanem olyan flottaépitési programot kell kidolgozni, amely minden egyes tengeri hatalomnál külön-külön tekintetbeveszi az illető állam nemzeti igényeit és a többi hatalomtól függetlenül állapitja meg a flotta nagyságát.

A *Daily Telegraph* azt gyanitja, hogy

a franciák taktikája az olaszok ellen irányul.

Olaszország tudvalevően teljes olasz-francia flottaparitást követel, amibe viszont a franciák semmi körülmények között sem akarnak belemenni, abban a feltevésben, hogy a flottakonferencia az egyes tengeri hatalmak igényének megállapitásánál minden bizonnyal jóval nagyobb flottát fog majd engedélyezni Franciaországnak, mint Olaszországnak, tekintettel arra, hogy Franciaország gyarmati birtokállománya sokkal nagyobb, mint Olaszországé.

Más hirforrás szerint a pénteki bizalmas tárgyalások során az angol-olasz és olasz-amerikai eszmecseréken azzal a kérdéssel foglalkoztak, vajjon lehetséges-e a fegyverkezési intézkedéseket békegaranciákkal pótolni. Angol és amerikai részről azt hangoztatják, hogy

a francia-olasz feszültség komoly akadálya a békegaranciáknak.

Az angolok és amerikaiak azonban azt a benyomást szerezték, hogy Olaszország Franciaországgal való megbeszélés utján nemcsak a tarifák kérdését, de más kérdéseket is kimeritően és tartósan rendezni óhajt. Az angolszász vezérek azt a tanácsot adták Franciaországnak, hogy lépjen érintkezésbe Olaszországgal, ne csak a tarifák kérdésében, hanem más kérdésekben is.

Hogy milyen komoly az a törekvés, hogy Franciaországot és Olaszországot az utolsó lappangó háborus veszély elháritása céljából közelebbhozzák egymáshoz, kiderül abból az igen komoly jelentésből, amely szerint *Tardieunak* azt ajánlották, hogy mivel *Grandinak* csak az értekezletre van meghatalmazása, a londoni konferencia valamelyik szünetében az olasz Rivierán folytasson megbeszélést Mussolinivel és még a londoni konferencia tartama alatt tisztázza a francia-olasz viszonyt.

A francia delegáció körében megoszlanak a vélemények abban a tekintetben, hogy megfogadják-e ezt a tanácsot. A francia delegáció kiséretében levő politikusok igyekeznek Tardieut az angol tanács helyességéről meggyőzni. *Briand* nézete szerint

meg kell ismerni az angol garanciák terjedelmét, mielőtt Olaszországgal megegyeznének.

Hogy francia oldalon is komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az Olaszországgal való megegyezést szerződés-technikailag megkönnyitsék, kiderül abból, hogy

Briand Grandival folytatott megbeszélése folyamán nemrég flottaparitási ajánlatot tett Olaszországnak a Földközi-tengerre vonatkozóan,

az egész flotta nagyságára nézve pedig a következő megoldást ajánlotta: Franciaország teljes flottája egyenlő az olasz flotta és a háboru után épitett uj német hajók állományának összegével.

Párisból jelentik: Az *Echo de Paris* és a *Journal*

feltünéstkeltő támadást intéz a flottakonferenciával kapcsolatban Macdonald ellen.

és alkalmatlannak mondja az angol miniszterelnököt a flottakonferencia vezetésére. A lapok megállapitják, hogy Macdonald a flottakérdések terén nem igen otthonos, ami mind kinosabban érezteti hatását. A tárgyalások vezetésének módja is sok kritikára adhat alkalmat. Az *Echo de Paris* zokonveszi az angol miniszterelnöktől, hogy elárulta Grandinak, hogy

Tardieu sokáig ellenezte az olasz külügyminiszternek a francia-olasz tanácskozásokba való bevonását.

Ez a magatartás — irja az *Echo de Paris* — az olaszokat még jobban felizgatta és arra ösztönözte, hogy az olasz-francia flottaegyenlőségre vonatkozó követelésüket még az eddiginél is buzóbban szorgalmazzák. Macdonald maga is jelét adta annak, hogy nem igen érzi jól magát az elnöki székben. Még arra sem volt képes, hogy valamilyen munkaprogramot fogadtasson el — irja a francia lap.

Lapunk mai száma a „Habostorta“ melléklettel együtt 56 oldal

Szigoru büntetéssel sujtják a Privilegizált Agrárbank részvényspekulánsait

A báni hivatal felszólítása a részvénytulajdonosokhoz

Noviszadról jelentik: A báni sajtóiroda jelenti: A Privilegizált Agrárbank részvényeivel az utóbbi időben különféle üzérkedések történtek. A báni hivatal szükségesnek tartja a közönség és a részvénytulajdonosok tájékoztatására a következő jelentés kiadását:

— Értesüléseink szerint bizonyos spekulánsok összevásárolják a Privilegizált Agrárbank részvényeit azoktól, akik eredetileg jegyezték a részvényeket. A vásárlások jelentékenyen alacsonyabb árak mellett történnek, mint a papirok valódi értéke. A spekulánsok hamis hireket terjesztenek a Privilegizált Agrárbank papirjainak értékéről, valamint a bank biztonságáról és a hamis hirek révén sikerül tájékozatlan részvénytulajdonosokat olcsó áron megfosztani részvényeiktől annak ellenére, hogy a Privilegizált Agrárbank köztudomásuan ugy megszervezésében, mint ügyvezetésében azt a célt szolgálja, hogy gazdálkodóinkat minél kedvezőbb feltételek mellett juttassa segélyhez és kölcsönhöz. A spekulánsok, hogy minél olcsóbb árban és minél könnyebben megszerezhessék a bank részvényeit, amelyek teljes értéket képviselnek és igen jó, biztos befektetést jelentenek, kihasználják azt a körülményt, hogy a részvények harmadik részletének befizetését elhalasztották és ezt a tényt érdekeiknek legjobban megfelelően magyarázzák. Miután a Privilegizált Agrárbank részvénytársaság állami intézmény, a spekulánsok eljárása a közbiztonsági és államvédelmi törvény idevonatkozó szakasza értelmében büntetendő. *Dunyics* Radoszláv bán ezért a fennhatósága alá tartozó polgári és rendőri hatóságoknak rendeletet adott ki, amely szerint a hatóságok kötelesek a legenergikusabban eljárni a spekulánsok és a hamis hirek terjesztői ellen.

— A báni hatóságok az ujságok utján szólítják fel az érdekelteket, hogy a Privilegizált Agrárbank részvényeire befizetett összegekről szóló igazolóiratikat ne adják el semmilyen körülmények között. Felszólítják a lakosságot, hogy minden egyes esetben, amikor tudomásukra jut, hogy valaki akár a bank részvényeinek értékéről, akár a Privilegizált Agrárbank biztonságáról hamis hireket terjeszt, saját érdekükben tegyenek jelentést a hatóságoknak, hogy ezáltal is lehetővé váljék a törvényes védelem minél erélyesebb és hathatósabb biztositása.

Szombaton visszavonták a szuboticai Bőripar r. t. ellen beadott csődkérvényt

Kedvező mederben folynak az egyezkedési tárgyalások

Megirtuk, hogy a szuboticai *Bőripar r.-t.* ellen dr. *Diamant* Ernő ügyvéd, az áruhitelezők képviselője az egyik hitelező nevében csődkérvényt adott be a szuboticai kerületi törvényszékhez.

Ebben az ügyben szombaton jelentős fordulat állott be, amennyiben a csődkérvény beadása után az összes érdekelt felek között megindult egyességi tárgyalások olyan pontra jutottak el, hogy minden remény meg van arra, hogy a Bőripar r.-t. és valamennyi hitelezője között rövid időn belül létrejön a megegyezés.

Dr. Diamant Ernő szombaton délelőtt megjelent dr. *Boski* Ivó törvényszéki bírónál, mint a csődbiróság referensénél és bejelentette, hogy a *Bőripar r.-t. ellen beadott csődkérvényt visszavonja.* Dr. Boski biró a bejelentést tudomásul vette és az iratokat az irattárba helyeztette.

Ugyancsak szombaton délelőtt a *Jugoszlavenszka Banka* szuboticai igazgatóságánál megjelentek a Bőripar r.-t. igazgatói és jogi képviselői, hogy a bank vezetőségével tárgyalásokat folytassanak a garancialevelekről. A tárgyalások kedvező mederben folytak és minden valószinüség meg van arra, hogy az első részletfizetések folyósitása és a garancialevelek kiadása, ami eredetileg e hó 20-ikára volt kontemplálva, kedden e hó 28-ikán meg fog történni.

Mr. Zero, Amerika uj apostola

A titokzatos emberbarát, aki munkához juttatja a munkanélkülieket és enni ad az éhezőknek

Amerikában most igen sokat beszélnek egy titokzatos emberbarátról, akinek misztikus hangzásu nevét visszhangozza az amerikai sajtó is. *Mr. Zero* — igy hivják Newyorkban az uj apostolt — gondoskodik arról, hogy munkájáról tudomást szerezzen a közvélemény. Minden alkalmat felhasznál arra, hogy szerencsétlen gondozottaival felvonulásokat rendezzen Newyork uccáin és ép néhány nappal ezelőtt keltett nagy feltünést egy rongyos, éhes és beteges külsejü emberekből álló csapat, amely kopott, szinehagyott cilinderkalapokban vonult végig az ötödik avenün. A különös csapatot egyszerüen öltözött idősebb ember vezette: Mr. Zero.

Amikor ez a titokzatos ember felbukkant a nyomornegyedekben, sokáig nem tudta róla senki, hogy voltaképen kicsoda. Azok, akiknek enni adott és pénzzel támogatott, természetesen érdeklődtek a kiléte iránt, de ő minden kivánesiskodónak ezzel az egy szóval válaszolt: »*nothing*.«

— *Nothing a nevem* — szokta mondogatni az érdeklődőknek, az élelmes amerikai riporterek azonban hosszas kutatás után mégis felfedték az emberbarát kilétét.

Urbain *Ledoux* az igazi neve az uj amerikai apostolnak, ötvennégy éves és Kanadában született. Szülei franciák voltak, iskoláztatták fiukat, aki csakhamar több nyelvet tanult meg. Magasrangu hivatalnok volt, bejutazta a világ nagy részét és volt idő, amikor igen sok pénzt keresett. Tizenegy éven át konzul volt Braziliában, Bordeauxban, majd Prágában, ismert ember volt és nagy szerepet játszott a legjobb nemzetközi társaságban. Harminckétéves korában azonban — karrierjének legszebben ivelő pontján — visszavonult könyvei közé és a tanulásnak és olvasásnak áldozta minden idejét. Párisba költözött és abban a házban élt, ahol *Balsac* legszebb regényeit irta. Az *International City* nagy tervén dolgozott. Európa fővárosát akarta megteremteni és terve ha nem is vált valóra, néhány évvel később mégis az eszme félig-meddig testet öltött Genfben. Ledoux éjjel-nappal olvasott, különösen Tolsztoj, Dosztojevszki, Zola, Rousseau és Balsac iránt közöl közel hozzá. A mottója ezekben az években már ez volt: »Ismerd meg önmagadat!« És mestereinek példájára életcélul tüzte ki embertársainak segitését, az emberiségért való önzetlen humánus munkát.

— *Ember lett belőlem* — mondotta egyszerüen, és szakitott mindennel, ami régi énjére és az emberi büszkeségre emlékeztette.

Visszatért Amerikába, ahol előbb béke-propagandát fejtett ki. Amikor azután Bostonban megismerkedett a munkanélküliek és kétségbeesett nyomorgók tömegeivel, aktivitása uj irányba terelődött. Délben, amikor legnagyobb volt az uccákon a forgalom, maga mellé vett egy munkanélkülit, akit derékig meztelenre vetkőztetett és harsány hangon kiáltotta bele az emberek tömegébe:

— *Ez az ember dolgozni akar. Adjatok neki munkát, hogy megint egészséges és boldog legyen!*

Ralszolgák módjára árverezte el a munkanélkülieket az uccákon, mig végre a bostoni rendőrség megsokalta ezt a tevékenységét és kiutasitotta a városból.

Mr. Zero visszatért Newyorkba és Bowerybe a koldusok negyedébe költözött, ahol csakhamar a megalázottak és éhezők barátja lett. Egy nap vendéglőt nyitott, amelynek azt a stilusos cimet adta: »*Az öreg bákok és béna kacsák kiubja.*« Itt ingyen élelmezte az öregeket és nyomorultakat, majd amikor a munkanélküliség mindnagyobb arányokat öltött Amerikában, két centért ebédet adott a munkanélkülieknek is. Azóta csak a legnagyobb nehézséggel tudja fenntartani humánus intézményét, gyüjt, agitál, felvonulásokat rendez, télen ingyen melegedőket állit fel és kenyeret oszt szét az éhezők között.

Ujévkor nagy feltünést keltett, hogy *Mr. Zero nyomorgó apoltjaival felvonult Washingtonba és ujévi üdvözlésen megjelent Hoover elnöknél, aki sorban kezet fogott a munkanélküliek és nyomorultak csapatának tagjaival.* Az amerikai lapok akkor napokig hasábos cikkekben foglalkoztak Mr. Zeroval.

Igazi amerikai apostol, aki ért a reklámcsinálás módjához is. Tudja, hogy a modern apostol sem élhet reklám nélkül.

Felfalták a macskái

Öt macska derékig lerágta egy Szeged-alsótanyai koldusasszony holttestét

Szegedről jelentik: Szombat délben megdöbbentő jelentés érkezett a szegedi rendőrségre az alsótanyai rendőri kirendeltségről. A telefonjelentés közölte, hogy az alsótanyai kirendeltség egyik parcelláján egy putriszerü épitményben borzalmas halálesetet fedeztek fel. A putriban egy hetvenöt év körüli koldusasszony hozta meg magát és ennek borzalmasan megcsonkitott holttestét találták meg az ágyban. Rendőri bizottság ment a jelentés után a helyszinére és a következő tényállást állapitotta meg:

A kis putriban hosszu évek során át lakott egy Julis néven ismert koldusasszony, akit a környék gazdái tartottak el. E hó 12-ike óta az asszonyt nem látták. Feltünt távolléte és szombaton reggel három környékbeli fiatal gazdalegény elment, hogy megnézze, mi van a koldusasszonnyal. A putri ajtaját zárva találták, mire betörték az ajtót s a belépők elé borzalmas látvány tárult. A putriban lévő szalmakötegen az öreg koldusasszony holtteste feküdt és *a holttesten öt hatalmas macska lakmározott.* A fiatalemberek lassan közelebb mentek és irtózattal látták, hogy az öreg koldusasszony végtagjai hiányzanak. *A macskák már az egész felsőtestet a derékig lerágták.*

Az öreg koldusasszony évek óta együtt lakott már az öt macskával. Már régebben panaszkodott, hogy rosszul érzi magát. Ugy látszik, hogy január 12—13-ika körül megbetegedett s a minden segitség nélkül álló öregasszony meghalt. A putri ajtaját az öregasszony zárva tartotta és amikor a macskák nem tudtak kiszabadulni, éhségükben kezdték enni az öregasszony holttestét. A borzalmasan megcsonkitott holttestet beszállitották a szegedi törvényszéki orvostani intézetbe, ahol fel fogják boncolni.

A sztanisicsi rablók a biróság előtt

A biróság egy-egy évi börtönre itélte a vádlottakat

Szomborból jelentik: A szombori kerületi biróságon az uj büntetőtörvénykönyv alapján csütörtökön tárgyalt elsőizben ötös bírói tanács. A tanácsban dr. *Skrabalo* elnökölt, a vádat pedig dr. *Radulics* Sztevan államügyész képviselte.

A vádlottak padján *Drljacsin* Glisa, *Drljacsin* Dusán és *Komnenor* Sztevan sztanisicsi lakosok ültek. Az utóbbi büntetett előéletü és jelenleg pénzhamisitás gyanuja miatt vizsgálati fogságban ül.

A vádiratot dr. *Radulics* Sztevan államügyész olvasta fel. A vádirat rablás büntettével vádolja a vádlottakat és kiemeli egyik büntettüket, amit 1928. évi augusztus 5-ikén éjjel Sztanisics és Szvetozár Miletics között követtek el. A vádlottak a viharos éjszakán elmentek *Rozmanics* Joszip tanyájára, ahol épen előző napon volt aratás és a buza ott állt a tanya udvarán. A termésre Mayer János csősz vigyázott, aki fegyverével a szalmakazal tövében feküdt. A csőszt észrevétlenül megközelitették a rablók, rátámadtak, elvették fegyverét, majd betömték a száját és egy zsákot *huztak a fejére. Ezután összekötözték és a szalmakazalba rejtették a szerencsétlent,* aki hallotta, hogy később egy kocsi érkezett és azt megrakták buzával. Tizenhét zsák buzát vittek magukkal a rablók. Mielőtt elmentek volna, az éjszakai látogatók egyike odaszólt a másiknak:

— *Adjál még szalmát, hadd kötözzem meg erősebben a csőszt.*

A csőszt szorosan összekötözték, majd elhajtottak. Mayer János nagynehezen kimászott a szalmakazalból és zsákkal a fején, hátrakötözött kezekkel elvánszorgott *Nuszpl* Gyula tanyájára, ahol megszabaditották kötelékeitől. A rablásról nyomban jelentést tettek a csendőrségen, amely megindította a nyomozást. A csendőrök másnap szembetalálkoztak *Drljacsin* Glisával, aki kocsin ült és amikor észrevette a csendőröket, ki akart térni előlük. A csendőrök felszólították, hogy álljon meg, majd igazoltatták és bekisérték a csendőrlaktanyába. Ott, valamint a vizsgálóbiró előtt is bevallotta a rablást. Két nappal később a másik két vádlottat is elfogták, épen akkor, amikor a rablott gabonát eladták.

A vádlottak a tárgyaláson tagadtak. Az elsőrendü vádlott kijelentette, hogy a csendőrségen veréssel csikarták ki belőle a helsnerő vallomást. Egy alkalommal, amikor kisérték, elszaladt a csendőrök elől, mire ezek utána löttek, de nem találták el. Ő bement Szomborba és a vizsgálóbirónál jelentkezett. A vizsgálóbirónál is azért felelt minden kérdésre igennel, mert félt, hogy megverik.

A biróság huszonnégy tanut hallgatott ki és a bizonyitási eljárás során beigazoltnak látta a vádat. A biróság rablás büntettében mondotta ki bünösnek a három vádlottat s az enyhitő körülmények figyelembevételével egy-egy évi börtönre itélte őket.

Mossa sáját és kötött kabátját Lux-ban!

A szvetter és a sál azok a ruhadarabok, amelyeket legtöbbet hordunk. Lux-pehellyel a gyakori mosás ellenére is puhán tarthatja ezeket a ruhadarabokat. A Lux-pehely a vizben oldódik, dus habot képez, amely tisztítólag hat a legérzékenyebb anyagra is, eltávolitja a rajta levő tisztátalanságot anélkül azonban, hogy a ruhát dörzsölni kellene. A gyapjunak az a tulajdonsága, hogy a dörzsölés folytán durva lesz, gyürődik és összeugrik. A mosásnál a következő szabályokat kell szem előtt tartani

1. **Mérje meg a szvettert vagy a gyapjuból készült ruhadarabokat mosás előtt és mosás után figyelmesen huzogassa ki azokat eredeti alakjukra.**
2. **A tarka gyapjuruhát gyorsan kell mosni és csak langyos vizben, hogy a szine ki ne fakuljon; többszinü ruhadarabokat nem szabad ugyanabban a vizben mosni.**

Amilyen könnyen tönkremegy a szvetter a helytelen mosás folytán, épolyan könnyen meg is tartható eredeti alakjában és puhaságában Lux-pelyhekkel.

LUX a ruhát legtökéletesebben megóvja

LUX

Beismerő vallomást tett a gyilkos becskereki munkás

Javulás állott be Podhorszki munkavezető állapotában

Becskerekről jelentik: A becskereki Dungyerszkiféle sörgyár telepén, mint már ismeretes, borzalmas gyilkosság történt. *Tunics* Mile, a gyár egyik elbocsájtott munkása, meggyilkolta *Krha* Vladimir munkavezetőt és súlyosan megsebesitette *Podhorszki* Vladimir előmunkást. A gyilkos tettének elkövetése után nyomban a rendőrségre ment és bejelentette tettét, a csütörtöki nap folyamán azonban nem lehetett kihallgatni, mert az izgalomtól önkivületi állapotba került.

A vérengző munkás péntek reggelre lecsillapodott annyira, hogy kihallgatását meg lehetett kezdeni.

A munkás kihallgatása során elmondotta, hogy *előre készült a gyilkosságra*. Amikor elbocsájtották a gyárból, nyomban elhatározta, hogy végezni fog Krhaval és Podhorszkival, akik elbocsájtásának okai voltak. Három év óta állt a sörgyár szolgálatában és eleinte mindenki meg volt elégedve munkájával, Podhorszki azonban az utóbbi időben állandóan akadékoskodott, kifogásolni valót talált munkájában és három nappal ezelőtt veszekedés folyt le közöttük. Az előmunkás ismét kifogást talált a munkájában, mire Tunics olyan dühbe jött, hogy felkapott egy lapátot s azzal támadt az előmunkásra. Podhorszki ekkor bepanaszolta őt a gyár igazgatóságánál és miután a munkavezető is elbocsájtása mellett volt, két nappal később kidobták.

Tunics ezután elmondotta, hogy a gyilkosság terve csütörtökön érlelődött meg benni, magához vette revolverét és a gyártelepre ment *azzal a szándékkal, hogy ugy Krhat, mint Podhorszkit lelövi*. A telepen legelőször *Jovanovics* könyvelőt kereste fel és utolsó kisérletképen arra kérte, hogy visszavétele érdekében járjon közben a gyár igazgatóságánál. Jovanovics erre igéretet is tett és szombatra kérette magához, amikorra, mint mondotta, már végleges választ tud adni.

Tunics, amikor a könyvelő szobájából kijött, egy ideig céltalanul járkált a telep udvarán, majd hirtelen elhatározással Krha Vladimir munkavezető szobájába rontott. *Krha*, amikor a munkás felcsapta az ajtót, épen asztalánál ült és dolgozott.

— *Most végzek veled kutya* — kiáltotta Tunics a munkavezető felé

Krha ijedten ugrott fel és a szoba sarkába menekült. *Tunics előrántotta revolverét és két lövéssel leteritette a munkavezetőt.*

A munkás ezután feltünés nélkül távozott Krha szobájából és Podhorszki keresésére indult. Az előmunkást a lakásán találta meg, ahol Podhorszki épen uzsonnánál ült. Tunics anélkül, hogy egy szót is szólt volna, rálőtt az előmunkásra, a hatalmas erejü embernek azonban még volt annyi ereje, hogy golyóval a mellében birokra keljen támadójával. Felkelt és rávetette magát Tunicsra, akinek ki akarta csavarni kezéből a revolvert. Pár pillanattal később azonban a vérvesztességtől annyira elgyengült, hogy eszméletlenül vágódott végig a padlón.

Tunics Mile ekkor feltünés nélkül elhagyta a gyártelepet és egyenesen a rendőrségre ment, ahol feljelentést tett önmaga ellen. A rendőrség Tunicsot azonnal letartóztatta.

Podhorszki Vladimir sérülései, mint szombaton megállapitották, nem olyan sulyosak, mint amilyeneknek első pillanatban látszottak és az orvosok biznak abban, hogy felgyógyul.

Elsülyedt a Monte Cervantes

A hajó 1400 utasa megmenekült, csak a kapitány veszett a tengerbe

Buenos-Airesből jelentik: A Monte Cervantes sorsa egyre jobban aggasztja a közvéleményt. Az első jelentések csak annyit mondtak, hogy a hajó könnyebben megsérült és négyszáz utasa biztonságban van, most azonban kiderült, hogy *az óriási luxusgőzös teljesen elpusztult és nem 400, hanem 1400 utasa volt.* Az utasokat partraszállitották és a katasztrófának csak a kapitány esett áldozatul, aki még akkor sem hagyta el a parancsnoki hidat, amikor a hajót zátonyra vetette a tenger. A szerencsétlenség a hirhedt argentinai deportációs telep partvidékén történt és itt kellett elhelyezni a hajó megmentett 1400 utasát. A telepen azonban alig van hely számukra s az utasok nagyrésze a szabadban tölti az éjszakát. A telep élelmiszerkészlete sem elegendő az utasok ellátására.

A Monte Cervantes testvérhajója, a Monte Sarmiento, amely Rio de Janeiróból Európa felé tartott, pénteken horgonyt vetett Montevideóban és partraszállitotta valamennyi utasát. A hajó most teljes gőzzel utban van a Tüzföld felé, hogy fedélzetére vegye a Monte Cervantes hajótörötteit. A Monte Cervantes kapitányának, Dreyernek a hajókatasztrófa alatt tanusitott magatartása az utasok között általános csodálatot keltett.

Vasárnap délután temetik Milodánovics Simont

Az egykori bunyevác nemzeti tanács elnökének halála városszerte mély részvétet keltett

Pénteken délben hosszu szenvedés után hetvenhatéves korában Szuboticán meghalt *Milodanovics* Simon nyugalmazott honvédezredes, földbirtokos, Szubotica város társadalmi életének egyik legelőkelőbb személyisége.

Milodanovics Simon 1854. március elsején Szuboticán született. Iskoláit részben Szuboticán, részben Petrovaradinban és Budapesten végezte, ahol gimnáziumi érettségit tett. A régi, előkelő szuboticai bunyevác család sarja hamarosan katonai pályára lépett és mint önkéntes a 12-ik ulánusezredhez vonult be. 1879-ben hadnagy lett és a nagyszebeni huszárezredhez került. 1887-ben a budapesti honvédhuszárezredhez helyezték át és itt az akkori magyar hadügyminiszternek, báró Fejérvárinak parancsőrtisztje lett. Hat évet töltött ebben a pozicióban, 1893-ban pedig Körmendre került a honvéd gyalogsághoz. 1906-ban jött vissza Szuboticára és itt léptették elő alezredessé, később pedig ezredessé. 1911-ben Milodanovics Simon nyugdijba ment, de a háboru kitörése után reaktiválták és egy ideig Szubotica térparancsnoka volt, majd a petrovaradini vár helyettes parancsnoka lett. 1918-ban, a szerb hadsereg bevonulása idején Milodanovics Simon a bunyevác nemzeti tanács elnöke volt és neki jutott az a történelmi nevezetességü szerep, hogy ő fogadta a bevonuló szerb hadsereget és ő adta át a várost a szerb hadseregparancsnokságnak.

Milodanovics Simon ezután nyugalomba vonult. Itt élt Szuboticán, délceg, dalias alakja gyakran feltünt az uccákon. Ismerték és szerették a képzett, müvelt öregurat, aki életének utolsó idejét a gazdálkodásnak szentelte és mint a Gazdakör elnöke fejtett ki tevékenységet. Milodanovics Simon szervezetét az utóbbi években gyógyithatatlan kór támadta meg, amely felőrölte erejét. Pénteken délben halt meg és halála gyászbaboritotta előkelő és kiterjedt rokonságát és Szubotica egész polgárságát, amely szeretettel és tisztelettel vette körül Milodanovics Simont.

Az elhunyt temetése vasárnap délután három órakor lesz.

A német Lufthansa postagépei balkáni utjukban Jugoszláviát is érinteni fogják

Létrejött a megegyezés a jugoszláv és a német kormány között

Beogradból jelentik: A *Lufthansa* febrnár hónapban megindítja Berlin és Konstantinápoly között a postarepülőjáratokat. A jugoszláv kormány és a német kormány között a tárgyalások már annyira előrehaladott stádiumban vannak, hogy csak néhány formális kérdésnek az elintézése van még hátra. Eddig Jugoszlávia felett a kizárólagos repülési jogot a *Cidna* francia társaság és a jugoszláv repülőtársaság élvezték, míg most a német repülőtársaságok is megszerezték a jugoszláv kormány hozzájárulását ahhoz, hogy a Lufthansa repülőgépei átrepüljenek Jugoszlávia felett. A jugoszláv kormány csak a postaszállításokhoz járult hozzá és nem engedi azt, hogy a német repülőgépek utasokat is vigyenek magukkal.

A Lufthansa még a tél beállta előtt több próbautat tett meg Berlinből Konstantinápolyba és a kísérletek olyan kitünően sikerültek, hogy a Konstantinápolyban éjjel 2.55 órakor feladott leveleket még ugyanaz nap délután Berlinben kikézbesíthették. A tervek szerint a Berlinből elinduló Lufthansa-gépek a beogradi repülőállomáson fognak leszállni, ott kiegészítik benzin-készleteiket, azután folytatják az utjukat Konstantinápoly felé. A Konstantinápolyból jövő gépek szintén Beogradban vesznek fel benzint.

A *Napló* munkatársának a napokban alkalma volt beszélgetni *Rysel* igazgatóval, a Lufthansa vezetőjével, aki néhány évvel ezelőtt Albániában vezette a repülőforgalmat és aki a Berlin—konstantinápolyi repülőpostajárat jelentőségéről a következőket mondotta:

— Nemrégiben egy angol társaság kapott jogot arra, hogy Jugoszlávián keresztül Athénbe szállítson repülőpostát. Ugyancsak most Konstantinápolyon keresztül a német Lufthansa járatai találnak csatlakozást Ázsia felé.

— A német Lufthansának Berlinből, a belföldi német forgalmon kivül Londonba, Párisba, Stockholmba, Sevillába, Varsóba, Bécsbe és Budapestre, valamint Moszkvába vannak személy- és postajáratai. A német repülőjáratok ma már oly olcsók, hogy a szállítási díj nem nagyobb a második osztályu gyorsvonati menetjegynél. A repülő szerencsétlenségek a szállításoknál egy százalékot tesznek ki, a vasuti utazásoknál előforduló balesetek 2.6 százalékával szemben. Mindamellett a személyszállítás még mindig nem jó üzlet a repülőtársaságok csak a költségeik 27 százalékát kapják meg. Amerikában repülőtársaságok személyszállításnál a költségek 40 százalékát tudják elérni és csak a postaszállítás az egyetlen rentabilis repülő vállalkozás.

Rysel igazgató igen nagy reményeket füz a Berlin—konstantinápolyi repülőpostajárathoz.

VILÁGTÖRTÉNELEM ZENESZÓ ÉS PEZSGŐ MELLETT

ESTÉLY A FRANCIA KÜLÜGYMINISZTÉRIUMBAN — PALEOLOGUE, A NAGY HALLGATÓ ELŐADÁST TART A MAGASABB DIPLOMÁCIÁRÓL

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ KÜLÖN TUDÓSITÓJÁTÓL

Páris, január.

Esti féltiz. Egy frakkos és klakkos ur áll a villanyfény özönében a Palais d'Orsay, a francia külügyminisztérium történelmi reneszánszpalotája, máskor szorosan bezárt belső udvari kapuja alatt. Fekete mellényén egymás mellett a kisebb-nagyobb rendjelek egy sor apró hadiérdemrend közös füzéren ékeskedik fölöttük, fehér ingmellén a Maltai Kereszt sugárzik, nyakában is valami széles piros szalag fedi el a kemény gallért és frakkja szárnyát egész a combig páncélozzák egymásra következő sugaras ezüstnapok.

Mindamellett kétségtelen, hogy ez az ur nem hivatásos diplomata és hogy e pillanatban nem boldog ember. Nem is csoda, mert állandóan lökdösik, taszigálják jobbról-balról, a hatalmas és ünnepélyes portás minden pillanatban eléje állt egy-egy vendéget fogadni, a garderobszolgák udvarias pardonokkal surranak el mellette és a bíbor-térdnadrágos fehér trikóharisnyás inasok váratlan felbukkanásokkal ijesztik meg. Mert közben az aranyrácsok mögött, a kivilágitott udvar csikorgó homokján egymást érik az autók, gögös Rolls-Royce-ok, roppant Hispanok, pazar Cadillacok, de apró Citroenek és kopott taxi-bérkocsik is sürün következnek egymás után frakkos és egyenruhás urak uszályos, prémes hölgyeket vezetnek karon a kapulépcsőn a ruhatár felé: *A külügyminiszter estélyt ad a Párisban ülésező »Conférence Internationale pour le Traitement des Etrangers« tiszteletére.*

A szerencsétlen érdemrendes gentlemen már vagy tizedszer teszi fel és le a klakkot és félig önmagához, félig a mögötte álló szolgának mondja:

»Borzasztó az ilyen feledékenység. Fekete mellényt huztam fel és itt mindenki fehérben van.«

Végül határoz.

— Ha most elmegyek, vajjon visszajöhetek-e még?

— Hogyne, hogyne vigasztalta jóságosan egy ruhatáros az uraságok gyülekezése még vagy félórát el fog tartani.

A pontosság valóban nem tartozik a Palais d'Orsay vendégeinek erényei közé. Jó tiz óra lesz, mire a féltizre jelentett ünnepség megkezdődik. Erre az időre már tömve van a nagy szinházterem. Az aranyos székek között halk, de annál élénkebb beszélgetés zsibong. A csaknem földig érő selyemszoknyák suhogva hajlonganak össze s a mély dekoltázsból büszkén emelkednek ki a szikrázó gyémántfonatokkal, sápadt gallygyűrűvel éles fehér női nyakak. Kontyot, dus estélyi frizurát még alig látni, de már a legtöbb hölgy tarkóján szorosan egymásrahajtogatott hajhullámok árulják el az előkészülő átmenetet a bubifejtől a hosszu haj felé. És megint elcsudálkozom, hogy *a legjobb párisi társaság hölgyei milyen ritkán* (vagy mily észrevehetetlenül?) *festik az arcukat.*

Az urak viszont (diplomaták, tanárok, miniszterek, politikusok, három-négy ujságiró s nagyritkán egy-egy tiszti egyenruha) hallgatagon nézegetik a roppant terem csudás reneszánsz freskóit s már unottan simogatják sima arcukon az *uj bajuszt.* (Angol mintára tért hódit már itt is a szakálltalan arcon való bajuszviselet.) Az uj divat, az uj világpolitikának megfelelően, nyugodt, finom, konzervativ: *semmi rikító szin, semmi excentrikus* eredetiség s e társaság a térdnadrágos szolgák között a régi, roppant barokkteremben egyáltalán nem anakronisztikus vagy stilustalan. Briand modern és demokratikus békepolitikája ugy látszik, jól birja a régi kereteket.

Szinpad áll a terem végében, amit kulisszák helyett egyetlen s kolosszális antik gobelin zár. Innen, a milliókat érő függöny mögül, lépnek elő a *Comedie Francaise* és az *Opera* müvészei. Hajlékony magas nők a gobelin előtt álomszerü ballettet lejtenek, régi finom zene mellett habkönnyü menüett következik, majd részletek jönnek klasszikus operákból. Végül a mulatságos zeneimitátor, már a felszabaditó átmenetet birdeti a pazar büffé felé.

Ha gasztronóm volnék, kötetet kellene irnom a két termen átfutó roppant büféről, amelyen órák mulva sem látszik meg a jóétvágyu százak folytonos ostroma. Fel kellene sorolnom a sec és a demisec pezsgőket, a déligyümölcsös szörbeteket, teát és fagylaltot s a francia csemegeművészet kifogyhatatlan remekeit a *májpástétomos szendvicstől a komplikált habos, gesztenyés, csokoládés, sajtos, sonkás, sós és majonnáns szeletekig.* S megint azon gondolkozom, hogy a nálunk megszokott vacsorautáni fogadtatások három elmaradhatatlan főkelléke, feketekávé, likőr és szivar, itt miért hiányzik.

Pezsgőspohárral a kézben a diplomáciai zárkózottság is megszünik és a leghallgattabbak is szóra birhatók. Ily szerencsés körülmények között birhatlam szóra magát *Maurice Paléologue* volt államtitkárt és nagykövetet, a köztársaságnak talán legnagyobb szabásu, de mindenesetre leghallgatottabb diplomatáját, ki a világpolitikai aktivitásból való visszalépte óta csak nagyérdekü történelmi könyvei által tünik fel s egyébként minden ujságnyilatkozatot megtagad.

— *Pedig most már teljesen szabadságában áll Excellenciádnak igazat mondani* — mondtam neki. — Ezt egyébként meg is teszi könyveiben. Vajjon aktiv diplomata korában is megtette-e?

— Erre az indiszkrét kérdésre *Metternich* Kelemen herceggel válaszolok — felelte vidáman a hallgató. — Tőle származik ez a megállapitás *»On ne doit jamais la vérité a ceux, qui n'ont pas le droit de vous la demander«.* (Az igaz szó nem jár ki annak, akinek a kérdezéshez nincsen joga.) Ebből azonban nem következik, hogy a diplomata hazug legyen. Ellenkezőleg: a jó diplomata a legfontosabb karakterisztikuma, hogy *bizalmat keltsen.* Ha valaki mindenkiben bizalmat tud ébreszteni személye iránt: máris jó diplomata. Ha viszont ez a nehezen definiálható tudománya hiányzik, akkor bármily nagytudásu, finom tapintatu vagy egyéb tehetségü: nem való a külügyi szolgálatba.

— És melyik nemzet diplomatálban van meg leginkább ez a nélkülözhetetlen tulajdonság?

— Hogy valaki jó diplomata-e felelte Paleologue az nem függ nemzeti és faji hovatartozásától. Minden nemzetbeli elsőrendü diplomatákkal volt már szerencsém együtt dolgozhatni. Általában az egyes nemzeti iskolák szerint azt mondhatnám, hogy az angol diplomata mindig kitünően értékeli a pillanatnyi helyzetet és annak minden lehetőségeit — de nem mindig látja ily tisztán a lehető jövőbeli fejleményeket is. — Az orosz diplomata ezzel szemben mindig a távol jövőnek dolgozik, ezért viszont gyakran elhanyagolja a pillanat kellő kihasználását, ami pedig ugyancsak nagyfontosságu a diplomáciában. Az olasz diplomatának általában az a hibája, hogy nagyon is szereti a nyitott ajtók politikáját: tulzottan óvatos. Általában legjobbak az angol, a német és a francia diplomaták.

— Nem gondolja Excellenciád — kérdeztem — hogy a jó diplomata erényei némileg feminin tulajdonságok? Nem a nők lennének-e a legjobb diplomaták?

»*Nem gondolnám*« felelte mosolyogva. Általában *nem vagyok barátja a politizáló asszonynak.* A nő természeténél fogva nyugtalan, ideges, forradalmárságra hajló: csupa oly hajlam, amelynek a diplomáciában semmi helye. Másrészt tagadhatatlan, hogy a hölgyek a legraffináltabb diplomaták tudnak lenni, ha a szükség kivánja. Csak emlékezzen *Lieven* és *Dinot* hercegnőkre, akik koruk legjobb diplomatáinak mondhatók.

— De bármilyen zseniális legyen a diplomata, vajjon feltartóztathatja-e valaha is a történelmi végzetet s a fejlődés fatális menetét? — mondtam. — Elképzelhető-e még tréfából is, hogy teszem azt, a világháboru nem tör ki, ha *ilyen* vagy *amolyan* zseniális diplomata áll bármelyik nagyhatalom kormánya mellett?

— Erre a megválaszolhatatlan kérdésre, hadd feleljek *egy emlékezéssel* a maga ifjukorából. San-Franciscóba utaztam hajón és az Oceán közepén rettenetes ciklon lepett meg, mikor már ugyis havariánk volt. A legénység teljesen elvesztette a fejét és mindnyájan tisztában voltunk vele, hogy itt már nincsen segitség. De a kapitány hatalmas szava egy pere alatt rendet teremtett a fedélzeten. A kapitány ezután hozzákötözte magát a kormányhoz és minden életveszéllyel dacolva, feje fölött ujra meg ujra összecsapó hullámok között lavirozva, mégis csak nyugodtabb vizekre vezette a kicsiny és törékeny hajót . . .

Benedek Károly

Meggyilkolta duhajkodó vendégét egy kraljevcii vendéglős

Megszökött a gyilkos

Rumáról jelentik: Véres esemény tartja izgalomban a *Ruma közelében* fekvő Kraljevci község lakosságát. *Gyorgyevics* Dragutin vendéglős, aki egyik legvagyonosabb polgára Kraljevcinek és akinek jóforgalmu vendéglője van a főuccán, meggyilkolta egyik vendégét, *Antics* Milán földmivest, akivel előzőleg összeszólalkozott.

Antics Milán a kritikus napon már reggel óta ivott és meglehetősen ittasan állitott be Gyorgyevics vendéglőjébe, ahol bort kért. Gyorgyevics kiszolgálta, majd amikor Antics az ujabban elfogyasztott bor hatása alatt duhajkodni kezdett, csendre intette és többé nem akarta kiszolgálni. Emiatt heves összeszólalkozás támadt köztük, amelynek során *Gyorgyevics kést rántott és hét késszurással megölte Anticsot.*

A csendőrség nyomban tudomást szerzett a történtekről és a nyomozás megindítása végett több csendőr szállt ki a helyszinre. Gyorgyevics vendéglős azonban a csendőrök elől megszökött és igy mindeddig nem sikerült letartóztatni. Kézrekerítésére megtörtént minden intézkedés.

ORION normalizált rádiócsövekkel tökéletes a vétel!

Kézrekerült Szuboticán egy veszedelmes gonosztevő

Fényes nappal behatolt a Felsőbácskai Gőzmalom gépészének lakásába, guzsbakötötte a gépész feleségét, betömte száját és a lakásból pénzt és értéktárgyakat rabolt el

A szuboticai rendőrség bünügyi osztálya több napig tartó nyomozás után *kézrekeritett egy veszedelmes rablót*, aki néhány héttel ezelőtt fényes nappal a legvakmerőbb módon kifosztotta a szuboticai Felsőbácskai Gőzmalom r. t. gépészének feleségét. A rabló a délelőtti órákban hatolt be a gépész lakásába, ahol a gépész felesége egyedül volt.

Lendvai Lajos, a Felsőbácskai gőzmalom gépészének a malom közelében van lakása. Lendvai a kora reggeli órákban elment munkahelyére és a lakásban csak a felesége maradt, aki a konyhában foglalatoskodott. Tizenegy óra tájban egy rosszul öltözött férfi toppant be a lakásba, hangosan köszönt és megállt az ajtó közelében. Lendvainé megkérdezte tőle:

— Kit keres?

Az idegen gyorsan körülnézett, érthetetlen szavakat mormogott, majd *hirtelen a meglepett asszonyra vetette magát, leteperte, befogta a száját, hogy ne kiálthasson, a másik kezével pedig vastag spárgát huzott elő a zsebéből és guzsbakötötte az asszonyt.* Amikor Lendvainé ártalmatlanná volt téve, a rabló, aki gyorsan és idegesen beszélt, megkérdezte az asszonytól, hol tartja a pénzt. Lendvainé azt válaszolta, hogy nincs pénze. *A támadó erre egy rongydarabbal betömte az asszony száját* és a szekrényhez lépett. Lendvainé a félelemtől remegve tehetetlenül nézte a rablót, aki felnyitotta a ruhásszekrényt és az egyik fehérnemü csomó alatt ötezer dinárt talált.

— *No ugy-e van pénz!* — mondta nevetve és meglobogtatta a bankjegyeket, amelyeket azután a zsebébe gyürt.

A rabló azonban nem elégedett meg ezzel a zsákmánnyal, hanem kiüritette a szekrényt és két nagy csomagba rakta a fehérnemüeket és eltávozott.

Lendvainé az átélt izgalmaktól elvesztette eszméletét és összekötözve ott hevert a szoba padlóján, amikor délben Lendvai Lajos hazajött. Lendvai megszabaditotta ájult feleségét a kötelektől és a feldult szekrényből, továbbá a szobában talált nagy rendetlenségből azonnal látta, hogy ott rablás történt. Lendvainé később visszanyerte eszméletét és elmondotta férjének a történteket.

Lendvai Lajos feleségével együtt még azon a napon megjelent *Cankovics* Miodrág rendőrkapitánynál és megtették a feljelentést a rabló ellen. Lendvainé pontos személyleirást adott támadójáról, sőt *a bünözők albumában* egy képben fel is ismerte támadóját. A rendőrség minden igyekezete arra irányult, hogy a veszedelmes banditát, aki már többször volt büntetve, kézrekeritse. A nyomozás érdekében a rendőrség az egész rablótámadást elhallgatta, mert igy akarták a városba csalni a tettest, akiről a bünügyi nyilvántartóban megállapitották, hogy még régebben kitiltották a város területéről. Cankovics Miodrág rendőrkapitánynak ez a számitása be is vált. A tettes, abban a hiedelemben, hogy az egész ügy feledésbe merült és senki se gyanakszik rá, visszatért Szuboticára. A legutóbbi razzia alkalmával *a detektivek az egyik külvárosi csapszékben rábukkantak a régen keresett rablóra, akit Sztojanovics Szpaszojenak hivnak*, dolnjimihajlováci illetőségü napszámos.

Sztojanovics tagadta a rablást és igazolásául azt hozta fel, hogy ugyanabban az időben a becskereki rendőrség fogházában ült. A szuboticai rendőrség telefonon érdeklődött a becskereki rendőrségen, hogy a kérdéses időben tartották-e fogva az ottani rendőrségi fogdában egy Sztojanovics Szpaszoje nevü embert. A becskereki rendőrség válaszában közölte, hogy ilyen nevü ember sohasem volt ott letartóztatásban. Ezután beidézték a rendőrségre Lendvai Lajosnét, aki az első pillantásra felismerte Sztojanovicsban támadóját.

— *Igen, ez volt az* — mondta, amikor szembesitették a rablóval.

Sztojanovicsot a felmerült bizonyitékok alapján letartóztatták és szombaton bekisérték a szuboticai biróság fogházába.

Összeült a jugoszláv szokolszövetség vezetősége

Az ülésen elfogadták az alapszabálytervezetet

Beogradból jelenti az Avala: A *Jugoszláv Királyság* szokolszövetségének ujonnan kinevezett vezetősége szombaton délelőtt tiz órakor ült össze elsőizben az *Izvozna Banka* palotájában levő szokolhelyiségben. Az ülésen megjelentek a vezetőség tagjai három kivételével, akiket betegségük akadályozott meg a részvételben.

Az ülést *Gangl Engelberg* első alelnök nyitotta meg és beszédében többek között a következőket mondotta:

— Amikor a szokolszövetség első ülését tartja, mindenekelőtt *Őfelségére* kell gondolni és a mi baráti zdravónkkal kell üdvözölnünk őt. Küldjük testvéri üdvözletünket parancsnoktestvérünknek, Őfensége *Péter* trónörökösnek is és mindazoknak, akik szimpátiával és lelkesedéssel kisérik munkánkat, megnyitjuk testvéri szivünket.

Az alelnök beszéde végén javasolta, hogy táviratilag üdvözöljék *Alekszandar* király Őfelségét, továbbá a csehszlovák, az összláv és a külföldi orosz szokolszövetségeket. A javaslatot az ülés egyhangu lelkesedéssel fogadta el. Az Őfelségéhez intézett hódoló távirat *szövege a következő:*

— A jugoszláv szokolszövetség vezetőségének alakuló ülése a munka megkezdése alkalmából Felségedet azzal a mély szeretettel és odaadással üdvözli, amely mindig vezetni fog bennünket a király javára a nép boldogságáért és a haza nagyságáért kifejtett működésünkben.

A hódoló távirat felolvasása után áttértek a napirend tárgyalására és hosszabb vita támadt az alapszabályok körül. A tanácskozásokat délelőtt félbeszakitották és délután folytatták egészen a késő esti órákig, amikor az alapszabálytervezetet az ülés elfogadta. A szokolszövetség vezetősége vasárnap és hétfőn folytatja tanácskozásait.

Csalás és sikkasztás miatt hathavi börtönre itéltek egy emigráns orosz herceget

Huszezer dinárral megkárositotta az államot

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szombaton tárgyalták másodszor *Hanikov* Vezevolod herceg orosz menekült bünügyét. Miután a felebbviteli biróság az első főtárgyalás után hozott itéletet megsemmisitette és a biróságot uj itélethozatalra utasitotta. A felebbviteli biróság döntését azzal indokola, hogy a büntetőtanács egyik tagja annakidején ugyanebben az ügyben a vádtanács előadója is volt.

Hanikov Vezevolod herceg ellen sikkasztás és csalás miatt indult eljárás. A noviszadi vasuti állomáson volt alkalmazásban, *mint napidijas*. Ebben a minőségében, a vádirat szerint több mint huszezer dinárt sikkasztott, azonkivül tizennégyrendbeli csalást követett el, többek között Nagy Sándor noviszadi kereskedő és Kovacsevics Milánnak az Anglo Jugoslavensko Petrolejsko Drustvo tisztviselőjének kárára. A tárgyalás iránt rendkivül nagy érdeklődés nyilvánult meg különösen az orosz emigráció részéről. Megjelent a tárgyaláson a vádlott felesége is, aki szintén előkelő családból származik.

Kihallgatása során a vádlott elmondotta, hogy 1925-ben telepedett le Noviszadon és előbb a dohányjövedéki igazgatóság raktárházánál, majd a repülőtéren kapott alkalmazást. 1925 őszén került a vasutállomáshoz és a főpénztárnál teljesitett szolgálatot, ahol az utánvétellel feladott küldeményekről vezetett nyilvántartást. Itt több mint egy millió dinárnyi hiányt fedezett fel a pénztárban, mert téves számfejtés folytán a felektől kevesebb illetéket szedtek be, mint kellett volna. Bejelentésére a szuboticai vasutigazgatóság őt bizta meg az illetékkülönbözet behajtásával. Az elismervényeket minden esetben kiállitotta és a pénztárnokokkal iratta alá. Ezután beszedte az illetékeket a felektől és a pénzt átadta a pénztárnoknak. Mult évi áprilisában az állami selyemgyártól hajtott be nagyobb összeget illetékkülönbözet cimén, de ezt a pénzt elvesztette. Hogy a hiányt pótolhassa, sikkasztást követett el. Később Bröder és Fenyő noviszadi szállitócégtől 1800 dinárt, dr. Dungyerszki Gedeontól 2000 dinárt, Forgács Benő noviszadi kereskedőtől 1100 dinárt, Szrdujanszki Ivántól 400 dinárt, a noviszadi rendőrségtől 100, az Albusz szappangyártól, Berger Bálinttól és másoktól kisebb-nagyobb összegeket vett fel, amelyeket elsikkasztott. Ezenkivül Nagy Sándortól több esetben összesen 1534 dinárt, az Anglo-Jugoszlavenszko petrolejszko drustvotól 939 dinárt csalt ki illetékek cimén. A bünselekményeket hivatalvizsgálat alkalmával fedezték fel.

— Mi inditotta a bünselekmények elkövetésére? — kérdezte az elnök.

— Kilencszáz dinár havi fizetésem volt. Feleségem betegeskedett és nagy nyomorban voltunk. Ez inditott arra, hogy letérjek a tisztesség utjáról. Nagyon sajnálom, hogy megtettem, de csak a nyomor késztetett erre.

A biróság azután *Konstantinovics* Bozsidár noviszadi vasuti állomásfőnököt hallgatta ki, aki azt vallotta, hogy a sikkasztásokat és okirathamisitásokat Nagy Sándor gyanuja alapján derítették fel. Hanikov ellen megindult a fegyelmi eljárás és annak a lefolytatásáig további három hónapig, mint napidijas volt alkalmazva.

A biróság ezután Müller Zsivorád noviszadi vasuti főpénztárnokot hallgatta ki, aki ismertette a pénzkezelés körüli eljárást. Az elnök több okiratot mutatott be, amelyekről a tanu megállapitotta, hogy azok hamisitványok.

— A vizsgálatot megkönnyitette-e az a körülmény, hogy Hanikov beismerő vallomást tett?

— Igen — felelte a tanu. — A kárt másképen is meg lehetett volna állapitani, de igy sokkal könnyebb volt.

Az elnök kérdésére a tanu kijelentette, hogy Hanikov nem volt felesketett tisztviselő és a vasutnál gyakori eset, hogy napidijasok, köztük sok orosz, fontosabb teendőket is végeznek, noha esküt nem tettek.

A biróság ezután felolvasta Nagy Sándor és Kovacsevics Milán tanuk vallomásait, azután dr. *Pavlovics* Braniszláv államügyész tartotta meg vádbeszédét, majd dr. *Szekulics* Milán képviseletében megjelent dr. *Skrebljin* Iván védő mondott nagyhatásu védbeszédet.

A biróság rövid tanácskozás után a vádlottat hathavi börtönre itélte és a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

Olvasóink figyelmébe!

A Bácsmegyei **Napló**

bel- és külföldi fürdőkről, gyógy és üdülőhelyekről, szanatóriumokról, szállodák- és penziókról, továbbá internátusokról, iskolákról, szakkurzusokról dijtalanul nyujt felvilágositást és szolgál prospektusokkal

Esőben, szélben, hóban

NIVEA-CREME

A szél és a rossz idő, hideg és nedvesség arcbőréből állandóan rendkívül fontos éltető anyagokat vonnak ki és elősegítik ezzel a korai ráncképződést. Bőrének azonban szabad levegőre van szüksége és a Nivea-krém megóvja az időjárás káros behatásaitól. Csak a Nivea-krém tartalmazza a bőrrel azonos Eucerit et: ezen alapszik hatása is, mert ez megóvja a bőr érzékeny szöveteit a kiszáradástól és elejét veszi a ránképződésnek. Őrizze meg fiatalos arcát a Nivea-krém mindennapi használatával.

3, 5, 10 és 22 dináros dozírok
9 és 14 dináros tubusok.

Jugoszláviai lerakat:
Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j.
Maribor — Meljska cesta 56.

Május elsején egységes bejelentési rendszer lép életbe az egész országban

A belügyminiszter rendelete

Beogradból jelentik: *Zsivkovics* Petár tábornok, miniszterelnök-belügyminiszter a közigazgatási törvényben nyert felhatalmazás alapján rendeletet bocsájtott ki a lakosság bejelentési kötelezettségéről. A rendelet szerint a tartózkodást minden községben be kell jelenteni a helyi rendőrhatóságnál.

Minden háztulajdonos vagy felelős házkezelő huszonnégy órán belül az előírt formulárén köteles bejelenteni minden lakót, aki a házba beköltözik vagy abból kiköltözik, tekintet nélkül arra, hogy a lakást pénzért, vagy ingyen adja ki.

Ugyancsak kötelesek be- és kijelenteni:

a) a főbérlők az albérlőket;

b) a nyilvános és magániskolák, konviktusok, szegényházak és hasonló intézmények igazgatói azokat a személyeket, akik az intézetben laknak;

c) a kórházigazgatók a kórházban lakó személyzetet és azokat a betegeket, akik egyébként nincsenek bejelentve a községben;

d) a katonai épületek felügyelői azokat a polgári személyeket, akik az épületben laknak.

Aki ideiglenes lakásban, kunyhóban, barlangban stb. lakik, személyesen köteles bejelenteni magát.

Fegyintézetek igazgatói is kötelesek a rabokat bejelenteni és kijelenteni.

A feleséget és tizennyolcéven aluli gyermekeket nem kell külön bejelenteni, ha nem laknak külön. A bejelentő és kijelentőlapot úgy a háztulajdonosnak, mint a lakónak alá kell írnia. Ha a lakó nem hajlandó a bejelentés céljából közölni adatait, akkor a háztulajdonos annak a körülménynek megjelölésével maga végzi el a be- és kijelentést. Ha egy lakásban több lakó lakik, külön-külön kell őket bejelenteni.

A be- és kijelentőlapokat egy példányban kell kiállítani, nagyobb helységekben azonban, amelyek kerületekre vannak osztva, két példány szükséges.

Ünnepségek, kongresszusok stb. rendezői együttes listán jelenthetik be a résztvevőket legfontosabb személyi adataik feltüntetésével. Ugyanigy a munkásszállók és menedékhelyek, valamint a cirkuszok és hasonló vándortársulatok is közös listán jelenthetik be a náluk lakó személyeket.

A bejelentőhivatalok kötelesek a bejelentett adatok helyességét ellenőrizni, az analfabéta feleknek pedig a lapok kitöltésénél segíteni. A be- és kijelentésről a fél bélyegzővel és aláírással ellátott bizonylatot kap.

Szállodák és hasonló intézmények tizenkét órán belül kötelesek a bejelentéseket eszközölni. Jugoszláv állampolgárokat egy, külföldieket pedig két bejelentőlapon kell bejelenteni. A szállodai bejelentés csak hatvan napig érvényes és ha addig nem történt kijelentés, a bejelentést meg kell ujitani. A szállodák vendégeikről pontos könyvet kötelesek vezetni. Ezeket a könyveket álladóan a rendőrség közegeinek rendelkezésére kell tartani és öt évig meg kell őrizni.

Magánszemélyek is kötelesek vendégeiket a rendőrségnél bejelenteni, ha azok más községből valók. Az ilyen bejelentések is csak hatvan napig érvényesek.

Falvakban csak a nem állandó lakosokat és a külföldi állampolgárokat kell bejelenteni. A városokban, a szükséghez képest, a bán rendeletére a bejelentőhivatalok házjegyzékeket fognak vezetni a lakókról.

A rendelet szerint ötszáz dinárig terjedő pénzbüntetéssel vagy tiz napig terjedő elzárással sujtják azokat, akik nem tesznek eleget bejelentési kötelezettségüknek.

A belügyminiszternek ez a nagyfontosságu rendelete, amely az ország egész területén egységesen szabályozza a rendőri bejelentési rendszert, 1930. május elsején lép élethe. Ezen a napon minden más eddig érvényes bejelentési előírás hatályát veszti.

TŐZSDE

Zürich, jan. 25. *(Zárlat.)* Beograd 9.12 háromnegyed, Páris 20.33, London 21.19, Newyork 517.60, Brüsszel 72.10, Milánó 27.39, Madrid 68.25, Amszterdam 208. Berlin 123.08, Bécs 72.85, Szófia 3.735, Prága 15.315, Varsó 58.05, Budapest 90.515, Bukarest 3.07 háromnegyed.

Beograd, jan. 25. A tőzsdeforgalom szünetelt.

Szombori terménytőzsde, jan. 25. Buza bácskai 205—210, 78 kilós 210—215, szlavóniai 200—205, szerémségi 205—210, rozs 140—150, zab 140—145, árpa 120—130, tavaszi árpa 135—140, választott bab 460—470, tengeri 102.50—107.50, szárított tengeri 117.50—122.50, korpa 90—95, Liszt nullás 320—340, 2-es 300—310, 5-ös 255—265, 6-os 190—200, 7-es 150—160, 8-as 105—115. Irányzat: lanyha.

Budapesti sertés- és vágómarhavásár, jan. 25. Felhajtás 726 darab sertés. Irányzat: változatlan. Árak: zsirsertés Ia uraságí nehéz páronként 300 kilós 156—160, szedett közép zsirsertés 220—260 kilós 156—158, zsir nagyban 170—186, szalonna 3 darabos sózott 146—148, négydarabos 140 fillér kilogrammonként.

Noviszadi terménytőzsde, jan. 25. Buza bácskai 77 kilós 207.50—210, bácskai 78 kilós 210—212.50, felsőbácskai 78 kilós 212.50—215, hajó Tisza 78 kilós 215—220, felsőbánáti 78 kilós 205—207.50, délbánáti 77 kilós 192.50—195, szerémi 76 kilós 197.50—200, szerémi 77 kilós 200—205. Árpa bácskai és szerémi 63—64 kilós 125—130. Zab bácskai és szerémi 145—147.50. Tengeri bácskai garantált minőség 105—107.50, bácskai 102.50—105, bácskai II. 107.50—110, bácskai III. Duna 115—117.50, bácskai IV—V. 120—125, bácskai szárított 120—125, bánáti Duna III. 115—117.50, bánáti Begej III. 115—117.50, szerémi garantált minőség 105—107.50, szerémi 102.50—105, szerémi II. 107.50—110, szerémi Duna III. 115—117.50, szerémi szárított 120—125. Liszt: 0gg és 0g bácskai 330—340, 2-es sz. 295—305, 5-ös sz. 245—250, 6-os sz. 185—190, 7-es sz. 145—155, 8-as sz. 112.50—115. Korpa bácskai, szerémi és bánáti jutazsákokban 90—95. Irányzat változatlan. Forgalom 81 vagon.

Budapesti gabonatőzsde, jan. 25. *(Zárlat.)* Készárupiac. Irányzat barátságos. Buza 77 kg. tiszavidéki 24.70—25, felsőtiszai 24.10—24.35, fehérmegyei 23.65—23.90, pestvidéki 23.75—24. Buza 78 kg. tiszavidéki 25—25.20, felsőtiszai 24.50—24.55, fehérmegyei 23.90—24.10, pestvidéki 24—24.20. Buza 79 kg. tiszavidéki 25.30—25.55, felsőtiszai 24.55—24.75, fehérmegyei 24.20—24.35, pestvidéki 24.25—24.45. Buza 80 kg. tiszavidéki 25.50—25.70, felsőtiszai 24.65—24.85, fehérmegyei 24.25—24.50, pestvidéki 24.35—24.60. Rozs pestvidéki 13.80—13.95, másszármazásu 13.80—13.95. Árpa takarmány Ia 15.80—16.50, sör, felsőmagyarországi 20—22. Zab Ia 14.30—15. Tengeri tiszántuli morzsolt 13.40—13.50. Határidőpiac. Irányzat egyenetlen. Buza márciusra 24.11—24.12, májusra 25.09—25.10, októberre 24.14—24.15. Rozs márciusra 14.64—14.65, októberre 16.54—16.55. Tengeri májusra 14.86—14.87, juliusra 15.38—15.40 pengő. Árak 100 kilónként, budapesti fuvarparitás értendők.

Chicagai terménytőzsde, jan. 25. Középárfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza március (122.375) 121 hétnyolcad, május (126.625) 126 egynyolcad, julius (127.75) 127 és fél. Tengeri március (87.25) 87 egynyolcad, május (91) 90 és háromnegyed, rozs március 93.91, május 89.34.

Winnipegi terménytőzsde, jan. 25. Középárfolyamok: Buza május (132.50) 132, julius (134.625) 134, október (131.75) 129 és háromnegyed.

Liverpooli terménytőzsde, jan. 25. *(Zárlat.)* Buza március (hs. 9.0 hétnyolcad d.) sh. 8.117 hétnyolcad d., május (sh. 9.3 hétnyolcad d.) sh. 9.3 egynegyed d., julius (sh. 9.5 háromnyolcad d.) sh. 9.4 egyenged d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő. Duna: Bezdán 132 (+12), Apatin 200 (+6), Bogojevó 192 (+2), Vukovár 130 (+2), Noviszad 115 (+3), Zemun 160 (—2), Pancsevó 134 (—4), Szmederevó 248 (—8), Orsava 193 (+3). Dráva: Oszijek 34 (—12). Száva: Mitrovica 332 (—10), Zagreb 66 (—12), Sabac 155 (+5), Beograd 112 (—0). Tisza: Szenta 74 (—8), Becsej 62 (—2), Titel 118 (—0).

Harc a forgalmi adó ellen

A forgalmi adó eltörlését követeli a kamarák beogradi konferenciája

Beogradból jelenti az Avala: A beogradi kereskedelmi kamara meghivására az ország kamaráinak képviselői szombaton konferenciára ültek össze a beogradi kereskedelmi kamara nagytermében. A konferencián, amelyen *Sztanojevics* Milutin, a beogradi kamara elnöke elnökölt, egyhangulag elfogadták a jugoszláv királyság kamaráinak együttmüködéséről beterjesztett szabályzatot. Ezzel a kamarák állandó szervezeti alapot nyertek.

A konferencián ezután megformulázták a munkaadó kamarák együttes álláspontját az uj balesetbiztositási tabella kérdésében, majd a kamarai választott bíróságok ügyével foglalkoztak, különös tekintettel az uj polgári perrendtartás életbeléptetésére. A kérdés letárgyalása után elhatározták, hogy megteszik a szükséges lépéseket az igazságügyminisztériumban annak érdekében, hogy az uj perrendtartás tervezetében világosan irják körül a kamarai bíróságok helyzetét és jogkörét. Ebben a kérdésben a konferencián egyébként konkrét javaslatot is kidolgoztak.

Foglalkozott a konferencia az ország elektrifikálásáról szóló törvényjavaslattal is s erre vonatkozólag elhatározták, hogy a kamarák nevében kérni fogják, hogy a javaslatot vonják vissza, mert az nem felel meg Jugoszlávia gazdasági viszonyainak. Elhatározták továbbá, hogy felterjesztést intéznek az épitésügyi minisztériumhoz, annak érdekében, hogy a kamarák képviselői számára tegyék lehetővé a minisztérium törvényelőkészitő munkájában való minél intenzivebb részvételt.

Hosszasan tárgyaltak a konferencián a forgalmi adó kérdéséről is. Megállapitották, hogy ez az adónem rendkivüli mértékben sujtja a gazdasági életet. A konferencián arra a konkluzióra jutottak, hogy a forgalmi adót meg kell szüntetni. Hoztak is egy ilyen irányu határozatot, amelyet illetékes helyen elő fognak terjeszteni.

A konferencia további folyamán elhatározták, hogy a kamarák rendes évi konferenciáját az idén áprilisban Dubrovnikban fogják megtartani és a konferencia után a kiküldöttek együttes látogatást tesznek a podgoricai kamaránál. A dubrovniki konferencia napirendjét a következőkben állapitották meg: 1. A gazdasági kamarák jelentősége és feladata. 2. Az idegenforgalmi kérdés. 3. A gyümölcs és baromfitenyésztés fejlesztésének kérdése.

A konferencián ezután a kereskedelmi alkalmazottakról szóló nemzetközi egyezményről tanácskoztak és elhatározták, hogy ebben az ügyben is együttesen fognak fellépni.

HIREK

Bálak és mulatságok

Január 26. A noviszadi Tabitha evangelikus nőegylet jótékonycélu teadélutánja négy órakor a Vinkle-féle vendéglő helyiségeiben.

Február 1. A vrsaci kereskedő sportklub álarcosbálja a Glückmann-szálló nagytermében.
A szentai Tennisz Klub bálja az Eugen-szállodában.
A szuboticai Francia Klub apacsbálja a Beograd-szállóban.
Dagmar-Bemberg bál a Bárányban.
A noviszadi Juda Makkabi sportegyesület elite-álarcosbálja a Szloboda nagytermében.

Február 2. A Bezdáni Sport Egylet műsoros bálja.

Február 8. A temerini tornaklub álarcosbálja a moziteremben.
A Szombori T. K. Pierette bálja a Polgári Kaszinóban.
A szuboticai Radnicski Sportklub zártkörü táncmulatsága a Bunyevacska Matica termeiben.

Február 15. A szuboticai »Ferrum« bálja a Bárányban.

*

— Az uj épitésügyi miniszter átvette hivatalát. Beogradból jelenti az Avala: Trifunovics Filip, az uj épitésügyi miniszter szombaton átvette hivatalát Uzunovics Nikola tárcanélküli minisztertől, aki a miniszteriumot eddig vezette.

— A noviszadi tartalékos tisztek küldöttsége Dunjics Radoszláv bánnál. Noviszadról jelenti a báni sajtóiroda: Dunjics Radoszláv bán szombaton délelőtt fogadta a noviszadi tartalékos tisztek küldöttségét, amelynek dr. Adamovics Péra városi tiszti főorvos volt a vezetője. Dr. Adamovics meleg szavakkal üdvözölte a bánt, aki szives szavakkal köszönte meg az üdvözlést. Ugyancsak küldöttségileg jelent meg a bánnál a noviszadi leánygimnázium tanári kara, amelynek nevében Margetics Sztevan igazgató mondott üdvözlő beszédet. A szerémségi Klenci község küldöttsége is szombaton tett tisztelgő látogatást a bánnál. A tiztagu küldöttség vezetője azt a kérést terjesztette elő, hogy változtassák meg a tartományi uthizottságnak azt a rendeletét, amely szerint az országut nem haladhat keresztül a községen, hanem azt megkerüli. A bán megigérte, hogy az ügyet meg fogja vizsgálni s amennyire lehetséges, a kérést teljesiteni fogja.

— Jugoszláv-magyar határforgalmi bizottság Szuboticán. Néhány hónappal ezelőtt, mint ismeretes, konvenció jött létre Jugoszlávia és Magyarország között különböző határforgalmi és határátlépési kérdésben, valamint a kettősbirtokosok ügyében. Szombaton Szuboticára érkezett a jugoszláv és a magyar kormány egy-egy bizottsága. A jugoszláv bizottság tagjai dr. Erhartics Sztankó külügyminisztériumi osztályfőnök és dr. Vlaskalin Milorád belügyminiszteri főinspektor, a magyar bizottság tagjai dr. Csatáry Béla külügyminiszteri tanácsos és dr. Ernyei belügyminisztériumi osztályfőnök. A bizottság vasárnap Beogradba utazik.

— Szveti Száva napján nem lesz munkaszünet Szuboticán. A szuboticai rendőrség Szent Száva napjára január 27-ikére a következő rendeletet adta ki: Szent Száva napján hétfőn Szuboticán nem lesz munkaszünet. A hetipiacot rendesen megtartják, az üzletek nyitva tarthatók és a gyárakban, valamint a mezőgazdaságban rendes munkanap lesz.

— Időjóslás. A meteorológiai intézet jelentése szerint hóesés vagy ködös idő várható, nyugatról a fagy gyengülésével és csapadékhajlammal.

— Aljechin vezet a sanremói sakkversenyen. San-Remoból jelentik: A hatodik forduló legtöbb játszmája remivel végződött és általában nagyon csendes lefolyásu volt. Maga Aljechin is félbeszakitotta győzelmeinek szériáját és Spielmannal eldöntetlenül végzett. Rubinstein és Colle váratlan vereségei némi változást hoztak az eddigi sorrendben. A hatodik forduló egyes eredményei a következőképpen alakultak: Spielmann szivósan tartotta magát Aljechin francia védelme ellen és sikerült is a világbajnoktól az első remist kicsikarni. Rubinstein Kmoch ellen egy vezércseében kvalitást vesztett és a kilátástalan játszmát feladta. Grau fényes kombinációval lepte meg Colle-t és szép stilusban nyert. Niemzowitsch egy angol gyalogjátékban könnyüszerrel bánt el Romivel. A Yates—Bogoljubow spanyol megnyitásu játszma, egyenlőtlen futók mellett remivel végződött. A Maróczy—Tartakower francia játszma szintén békés véget ért. Maróczy ezáltal ismét beért a remisorozatba. Remivel végződött még a Monticelli—Araiza vezérgyalogjáték is. Állás a hatodik forduló után: Aljechin 5½, Tartakower 4, Bogoljubow, Niemzowitsch 3½, Kmoch, Spielmann, Vidmar 3, Ahues, Rubinstein, Yates 2½ (1), Grau, Maróczy, Monticelli 2½, Colle 2 (1), Araiza 2, Romi 1½.

— A szuboticai jogászok Szent Száva-ünnepélyének programja. A szuboticai jogi fakultás hallgatói hétfőn este táncmulatsággal egybekötött müsor keretében ünneplik meg Szent Száva napját. Az estély rendezősége részéről felkértek bennünket annak közlésére, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a városszerte elterjedt hirek, hogy a jogászok Szent Száva ünnepélyét nem tartják meg. Az ünnepséget hétfőn este a Városi Szinházban és a Beograd-szálló emeleti disztermében programszerüen megtartják. A félreértés onnan származott, hogy a jogászok Szent Száva-estjét összecserélték a jogakadémia tizéves fennállásának megünneplésével, amit valóban január 30-ikára halasztottak el. A Szent Száva-est müsorán énekszámok, hegedüszámok és zongoraszámok szerepelnek. Fellép többek között Kramer Imre hegedümüvész és Pataki Kóra zongoramüvésznő és Kurtes Koszta, a kitünő fiatal hegedüs. A Szvetloszt dalárda klaszszikus számokat és népdalokat ad elő. Az üdvözlő beszédet Kuntics Albe tartja.

— Dohányültetvényt létesitenek Szuboticán. A szuboticai város tanács szombati ülésén elfatározta, hogy a palicsi földmivesiskola birtokán, mintegy tiz hold területen, dohányültetvényt létesit. A városi tanács átirt a monopóliumigazgatósághoz és kérte, hogy engedjék meg az ültetvény létesitését. Ez lenne a dunai bánság északi részében az első dohányültetvény és ha a termés a jövő évben kielégitő lesz, akkor nagyobb földterületet fognak a palicsi földmivesiskola rendelkezésére bocsájtani dohánytermesztés céljából.

— Ünnepély a szuboticai Szent Rókus-iskolában. A szuboticai Szent Rókus-iskolában vasárnap délután három órai kezdettel iskolai ünnepélyt rendeznek, amelynek keretében Rontics Vécó iskolai igazgató érdekes előadást tart Szent Szávárol és a Nemanják koráról. Az ünnepélyre a szülőket, valamint az iskola barátait ezuton is meghivja az igazgatóság.

— Szent Száva-ünnepély a szuboticai központi elemi iskolában. A szuboticai központi elemi iskola igazgatósága értesiti a szülőket és az iskola barátait, hogy az iskola hétfőn, Szent Száva napján tartja vedszent-ünnepét és ez alkalommal müsoros iskolai ünnepséget rendez. Az ünnepély délután fél négy órakor kezdődik. A háziasszonyi tisztséget dr. Dimitrijevics Dragomirné vállalta. Az igazgatóság ezuton is meghivja az iskola barátait és a szülőket. Belépődij nincs.

— Kineveztek a noviszadi semmitőszék fegyelmi birőságát. Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitőszék mellett müködő fegyelmi biróság tagjait most nevezték ki. A fegyelmi biróság elnöke dr. Dimsics Alekszandar, a semmitőszék elnökhelyettese, alelnöke pedig dr. Putnik Száva semmitőszéki biró lett. A biróság tagjai dr. Bogoszavljevics Emilián, Petrovics Vásza, Markovics Milán és Povolni Milán semmitőszéki birák. Helyettesek dr. Szavkovics Jovan és dr. Popovics Dimitrije noviszadi semmitőszéki birák.

— Halálos baleset a fegyvertisztogatásnál. Császár Augusztin puskamüves műhelyében egy puskát tisztitott, anélkül, hogy tudta volna, hogy éles töltény vas a fegyverben. Közben a puska véletlenül elsült és a kirepülő golyó a helyiségben jelenlevő Bajramovics Alemát szíven találta és azonnali halált okozott. A vizsgálat folyamatban van aziránt, hogy miképen történt a szerencsétlenség.

— Hat sztárisóvéi embert megmart egy veszett kutya. Noviszadról jelentik: Henzl Mihály sztárisóvéi gazdálkodó kutyája hat embert megmart. A kutyát sikerült elpusztitani s megállapitották, hogy veszett volt. A megmart embereket a noviszadi Pasteur-intézetbe szállitották és a községben szigoru ebzárlatot rendeltek el.

— Veres Ádám jugoszláviai evangélikus szlovák püspök sulyosan megbetegedett. Noviszadról jelentik: Veres Ádám evangélikus szlovák püspök sulyosan megbetegedett és hosszabb időre gyógykezelés végett Topolesicára utazott. Távolléte alatt Kubusicki Gusztáv kulpini esperes fogja helyettesiteni. Hir szerint Veres püspök már nem szándékszik visszatérni hivatalába és betegségére való tekintettel nyugdijaztatását fogja kérni.

— Szlovéniában nem tudják beváltani a koronabónokat, mert nincs adóhátralék. Ljubljanából jelentik: A szlovéniai kereskedők memorandumban fordulnak a pénzügyminiszterhez, akitől érdekes indokolással kérik a husz százalékos koronabonok értékesitéséről szóló törvény megváltoztatását. A törvény szerint ugyanis ezekkel a koronabonokkal 1928 évi adóhátralékot lehet fizetni, Szlovéniában azonban olyan pontosan müködik minden adóhivatal, hogy 1928 évre már senkinek sincs adóhátraléka és igy a koronabonokat nem tudják értékesiteni.

— Meghalt a pozsareváci püspök. Noviszadról jelentik: Rajics Mitrofán pozsareváci püspök pénteken délután ötvenötéves korában váratlanul meghalt. Mitrofán püspök Budapesten született 1873-ban. Iskoláit Budapesten, majd Oszijeken végezte. A teológiai tanulmányok elvégzése után kolostorba vonult, ahol gyors karriert csinált. 1901-ben püspöki titkár lett Pakrácon, 1921-ben pedig pozsareváci püspöknek választották meg. Halálának hire a görögkeleti egyházi körökben általános részvétet keltett és az ország valamennyi püspöki templomában gyászmisét mondtak lelki üdvéért. Noviszadon a püspöki templomban dr. Csirics Irenej bácskai püspök celebrálta a gyászmisét.

— A szubotical ipartestület évi közgyülése. A szuboticai ipartestület vasárnap délelőtt kilenc órakor tartja meg rendes évi közgyülését saját helyiségében. A közgyülésen az iparügyi hatóság képviseletében Tikvicki Sztepán rendőrkapitány, az iparügyi osztály vezetője fog résztvenni. A közgyülést a jelenlevő tagok számára való tekintet nélkül megtartják.

— Hamis ezerdinárosokat gyártottak a Muraközben. Zagrebből jelentik: A Muraközben nagyarányu pénzhamisitásnak jöttek a nyomára. Nagymennyiségü hamis ezerdinárosokat találtak és a nyomozás során a csendőrség letartóztatta Rafel Sztevan volt kereskedősegédet, akinél száznegyvenhat hamis ezresbankót találtak. A nyomozás tovább folyik.

— A sibeniki fogházból megszökött egy halálraitélt haramia és üldözés közben agyonlött egy csendőrt. Splitből jelentik: Medics Tódor hirhedt haramia, akit gonosz tettéért kötéláltali halálra itéltek, megszökött a sibeniki fogházból és a hegyek közé menekült. Egy csendőrjárőr nyomára jutott a szökevénynek, de amikor el akarták fogni, tüzelni kezdett és az egyik csendőrt agyonlötte, majd elmenekült.

— Elfogyzés. *Wilhelm* Bözsi (Nové Zamky) és *Wassermann* Pál (Vrsac) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Izléses alkalmi virágcsokrok — ajándékok
legjutányosabban beszerezhetők
BALOG LINA
Subotica Aleksandrova 5. **Novisad** Vilsonter 7

— Vinkovci mellett halálra gázolt a Simplon-expressz egy munkást. Az Avala jelenti: Vinkovci jelentés szerint a Szimplon-expressz pénteken reggel nyolc óra tájban Ivankovó és Vinkovci között halálra gázolta Gyuretics József munkást. A pályaőr, aki szemtanuja volt a szerencsétlenségnek, azt állitja, hogy a munkás percekkel a vonat érkezése előtt a sinekre feküdt, ugy hogy minden valószinüség szerint öngyilkosságot akart elkövetni. A szerencsétlenség ügyében a nyomozás megindult.

— Bulgária nem nevez be a futballvilághajnokságba. Az Avala jelenti: Szófiai jelentés szerint a bulgár labdarugó szövetség legutóbb elhatározta, hogy a válogatott csapatot nem szerepelteti a Montevideóban rendezendő futballvilághajnoki küzdelmekben. A bolgár válogatott csapat a Balkán-Kupa mérkőzésein vesz részt.

— Dinamitmerényletet kiséreltek meg a Galac—bukaresti gyorsvonat ellen. Bukarestből jelentik: A Galac—bukaresti gyorsvonat ellen dinamitmerényletet kiséreltek meg, amely szerencsére meghiusult. A sineken elhelyezett dinamit még a gyorsvonat megérkezése előtt robbant fel és hetvenöt centiméternyi darabon elpusztitotta a sineket. A hibát nyomban kijavitották és a rendes forgalom két órai szünet után ismét megindult. A hatóságok erélyes nyomozást inditottak a tettesek kézrekeritésére.

— Nincs tifuszjárvány Apatinban. Apatinból jelentik: Szombaton riasztó hirek terjedtek el Apatinban arról, hogy a községben tifuszjárvány tört ki és sok ember megbetegedett. A Napló munkatársa kérdést intézett az ügyben dr. Petényi József körorvoshoz, aki kijelentette, hogy szó sincs tifuszjárványról. Mindössze két hastifuszos megbetegedés történt, de egyik sem sulyos természetü. Egyébként az egészségügyi hatóságok megtettek minden óvintézkedést a tifuszmegbetegedések terjedésének megakadályozására.

— Sulyos villamosszerencsétlenség Stettinben. Stettinből jelentik: A Trafalgar-Strassen szombat délelőtt sulyos villamosszerencsétlenség történt. Egy robogó villamos pótkocsijának lánca egy kanyarodónál elszakadt, mire a kocsi kiugrott a sinekből. A zsufolt kocsi egy sarokház falának ütődött és darabokra tört. A romok alól délig három holttestet és tizenöt sulyos sebesültet hoztak ki.

— **Szent Száva napján a noviszadi bankok délelőtt tizenegy óráig nyitva tarthatnak.** Noviszadról jelentik: A vajdasági pénzintézetek és bankok szövetségének közlése szerint Szent Száva napján a noviszadi bankok délelőtt tizenegy óráig nyitva tarthatnak. A váltótörvény 107-ik szakasza értelmében azok a váltók, amelyeket a mult évi december 19-ike előtt állitottak ki, a régi váltótörvény szerint óvatolhatók. A régi váltótörvény Szent Száva napját nem mentesitette a váltóóvatolástól. Eszerint az 1929 december 19-ike előtt kiállitott váltók pravoszláv ünnepeken is óvatolhatók. Hogy a közönség kötelezettségeinek eleget tehessen, a noviszadi rendőrség megengedte, hogy a pénzintézeteket hétfőn, Szent Száva napján délelőtt tizenegy óráig nyitva tarthassák.

— **Elitéltek három amerikai ujságirót, mert alkoholárusitóhelyeket lepleztek le.** Washingtonból jelentik: A washingtoni törvényszék a The Washington Times három munkatársát negyvennapi fogházra itélte, mert a hirlapirók megirták, hogy a fővárosban korlátlan mennyiségben lehet alkoholos italokhoz jutni és megnevezte Washington több alkoholt árusitó helyét is. A nyomozás során kiderült, hogy maguk a birák is hódolnak az ivás szenvedélyének. A hirlapirókat a »bíróság tekintélyének megsértése« cimén itéltek el. Az itélet nagy feltünést keltett.

— **A bolgár király visszaérkezett Szófiába.** Az Avala jelenti: Szófiai jelentés szerint Borisz király Rómából, ahol az olasz trónörökös esküvői ünnepélyén vett részt, visszaérkezett Szófiába.

— **Kitiltott lap.** Beogradból jelenti az Avala: A belügyminiszter január 17-ikén kelt rendeletével megtiltotta a Kolozsváron magyar nyelven megjelenő Munkásujság cimü lapnak az országba való behozatalát és terjesztését.

— **Tizenegytagu családdal elsülyedt egy norvég halászbárka.** Osloból jelentik: A norvég partvidéken dühöngő viharban elsülyedt egy halászbárka, amelyen tizenegytagu család volt. Az erős hullámverésben felborult a bárka és odaveszett a családfő két fiával, négy vejével és négy unokájával. A szerencsétlenül járt tizenegy férfi közül kilenc családos volt és huszonnégy árva maradt utánuk.

Tunkmassa
(umak) jó és izletes
Ruffnál
409

— **A szubotical bunyevác nőegylet táncmulatsága.** A szubotical jótékony bunyevác nőegylet vasárnap este nyolc órakor a Beograd-szálloda disztermében nagyszabásu táncmulatságot rendez. Meghivót nem bocsátottak ki.

— **Véres verekedés egy sztárifutogi vendéglőben.** Noviszadról jelentik: Véres verekedés történt pénteken este Sztárifutagon. Mayer Jakab, Kovács József és Barta Ferenc gazdálkodók egy leány miatt összeveszték. A szóváltás az egyik kocsmában kezdődött, de a kocsmáros még mielőtt tettlegességre került volna a sor, a duhajkodó legényeket kiutasitotta az uccára. Mayer Jakab elindult hazafelé, de alig tett néhány lépést, amikor Kovács József utána ment és bicskáját markolatig beledöfte Mayer hátába. Kovács és Barta elmenekültek, Mayer vértől elboritva eszméletlenül maradt az uccán. A sebesültre csak később bukkantak rá, lakására szállitották és ápolás alá vették. Mayer állapota életveszélyes.

— **Halálozás.** Odzsaciról jelentik: Odzsacin pénteken meghalt Rausch Ede tekintélyes kereskedő, az odzsacii kendergyár diszelnöke. Temetése vasánap délután lesz.

— **Morfiumcsempészszervezetet lepleztek le Romániában.** Bukarestből jelenti az Avala: A román lapok jelentése szerint nagy morfium csempészést lepleztek le Bukarestben. A csempész szervezet egyik tagjánál két kiló morfiumot találtak egy bőrönd kettős fenekén. A csempészés ügyében folytatják a nyomozást.

— **Március 9-ikén tartják meg a Narodna Banka közgyülését.** Beogradból jelentik: A Narodna Banka igazgatósága szombaton délelőtt Bajloni Ignjat kormányzó elnökletével ülést tartott. Az ülésen az összes tagok megjelentek. Novakovics Bogoljub vezérigazgató referált arról, hogy az 1925. évről szóló zárszámadást végleg elfogadták. A bank főinspektora jelentette ezután, hogy ebben az évben több igazgatósági tagnak lejár a mandátuma és helyükbe ujakat kell választani. A Narodna Banka igazgatóságának három tagja meghalt, egy lemondott és ötnek lejár a mandátuma és igy kilenc uj tagot kell az idei közgyülésnek megválasztani. Elhatározták az igazgatósági ülésen, hogy a Narodna Banka közgyülését március 9-ikére hivják össze. Bajloni Ignjat kormányzó jelentette, hogy a szkopljei városi képviselőtestület jóváhagyta a Narodna Bankával előzetesen megkötött megállapodást, amely szerint a Narodna Banka palotát épittet ottani fiókintézete részére. A Narodna Banka kormányzója ezután felhivta az igazgatósági tagokat, hogy a pénzverde vasárnapi ünnepélyes megnyitásán valamennyien jelenjenek meg.

— **A szubotical Francia Klub bálja.** Óriási érdeklődés nyilvánul meg a Francia Klub február elsejei

Montmartre-bálja iránt. A rendezőség számos érdekes meglepetést készit elő.

— **Kinek a jelenlétében kisérelt meg öngyilkosságot Dulics Károlyné?** Néhány nappal ezelőtt, mint megirtuk, a nyilt uccán revolverrel mellbelőtte magát Dulics Károly volt szuboticai városi tisztviselő felesége. Kiss Béla szuboticai soffőr ezzel kapcsolatban annak közlését kéri, hogy nem felel meg a valóságnak az az állitás, hogy Dulicsné az ő társaságában volt és az ő szemeláttára kisérelte meg az öngyilkosságot. Ő a kritikus időben munkahelyén a Fakó harisnyagyárban volt és Dulicsné mellett nem volt senki abban a pillanatban, amikor a revolvert elsütötte. Igaz, hogy az asszony előzőleg beszélt egy másik soffőrrel, de az sem tartózkodott az asszony közelében, amikor a szerencsétlenség történt.

— **Szent Száva-ünnepély Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Szen Száva ünnepét Noviszadon szintén nagy külsőségek között tartják meg. A fiugimnáziumban délelőtt tizenegy órakor kezdődik az ünnepség, amelynek során Marics Szvetiszláv tanár fog beszédet mondani. Este fél kilenckor a Szlobodában a tanulóifjuság müsoros táncestét rendez. A leánygimnáziumban délelőtt kilenc órakor lesznek az ünnepségek, a kereskedelmi akadémián délelőtt tizkor, a tanitóképzőben délelőtt tizenegykor, a tanitónőképzőben pedig kilenc órakor. A Matica szintén nagyszabásu ünnepélyt készit elő. Az ünnepi beszédet Sztájics Vásza szuboticai főgimnáziumi igazgató fogja tartani.

A BUNJEVAČKA MATICA folyó hó 26-ikán tartja müsoros táncestélyét.

— **Sztrájkolnak a madridi egyetemi tanárok.** Madridból jelentik: A madridi egyetem tanárai szombaton reggel megkezdték a sztrájkot. Csütörtökön este ultimátumot nyujtottak át a kormánynak, amelyben bejelentették, hogy beszüntetik az előadásokat, ha a kormány huszonnégy órán belül nem teljesiti a diákság követeléseit és nem hagyja jóvá az egyetemi diákszövetség alapszabályait. A huszonnégy óra letelt. A professzorok kijelentették, hogy szolidaritást vállalnak a diákokkal és szombaton már nem tartottak előadásokat.

Kafana i Restoracija Srpski Kralj (Bárány-kávéház és étterem) február 1-től kezdve uj rendszerü étkezési abonnement indit meg. Érdeklődők forduljanak a Bárány-kávéházhoz.

— **Vrsac város rendkivüli közgyülése.** Vrsacról jelentik: Jovánovics Szvetolik polgármester negyven képviselőtag kérésére a napokban képviselőtestületi ülést hivott össze, melynek egyetlen tárgya volt: állást foglalni azok ellen az illegális akciók ellen, amelyeket a városi közigazgatás rendje ellen ismeretlen egyének folytatnak. A közgyülés megnyitása után Jorgovics Misa inditványozta, hogy táviratilag üdvözöljék az uj bánt. Az inditványt elfogadták, majd Lekics Száva ismertette a gyülés egybehivásának okát. Elmondotta, hogy felelőtlen egyének aknamunkája következtében veszélyben forog az a rend és az egyetértés, amely a közgyülés, a tanács és a polgármester között jelenleg uralkodik. Inditványozta, hogy a közgyülés szavazzon bizalmat a tanácsnak és fejezze ki bizalmát a polgármester iránt és erről deputáció utján értesitsék a dunai bánt is. Jovánesics Milán ellenezte az inditványt. Dr. Singer Miklós közölte, hogy a városban aláirásokat gyüjtenek abból a célból, hogy a polgármestert állásából elmozditsák. Szavazásra került a sor és szótöbbséggel elfogadták az inditványt és elhatározták, hogy dr. Sztanojevics Braniszláv, Lekics Száva, Nenadovics Milos, Sztojics Sztesa és Hönig János küldöttségileg felkeresik a bánt és a belügyminisztert, akikkel közlik a közgyülés határozatát.

— **Elfogtak egy szubotical betörőt.** A szubotical rendőrség hetekig tartó nyomozás után elfogta a karácsonykor és Szilveszter éjszakáján történt betörések tettesét. Karácsony éjszakáján Tóth István szuboticai államvasuti tisztviselőtől Szilveszter éjszakáján, pedig Grsics Lajos szuboticai épitési vállalkozótól ismeretlen tettes nagymennyiségü élelmiszert, főleg sonkát és szalonnát lopott el. Ezt megelőző napokban ismeretlen tettes, Orosz Sándor számvevőségi tisztviselő hazafelé tartó kisfia kezéből kicsavart egy hegedüt és elmenekült. Napokig tartó nyomozás során megállapitották, hogy a betöréseket, valamint az utonállást Cabai István huszonkétéves asztalossegéd követte el, aki régebben a Ferrum gyárban dolgozot. A napokban detektivek jelentek meg Cabaiéknak a Párhuzamos ut 46. szám alatt levő házában és Cabai Istvánt és szüleit előállitották a rendőrségre. Ezzel egyidejüleg házkutatást is tartottak és nagymennyiségü élelmiszert találtak. Cabai Isván, valamint hozzátartozói kijelentették, hogy az idén több disznót vágtak s a hus onnan származik. Cabai Istvánt és hozzátartozóit fogvatartották és este a lakásukon detektivek várták Cabai István egyik nővérét, aki semmit sem tudott a történtekről. A leány akit vallatóra fogtak elmondotta, hogy az idén nem vágtak disznót és lakásukon talált sonkák a mult évi vágásból maradtak. Ezzel szemben a lefoglalt sonkákról megállapitották, hogy egészen frissek. Cabai István lakásán megtalálták az Orosz Sándor kisfiától elrabolt hegedüt is. A fiatal betörőt a nyomozás befejezése után átadják a bíróságnak.

— **A bálnavadászok nem hajlandók Byrd segitségére indulni.** Koppenhágából jelentik: Miután az amerikai követ a külügyi hivatalnál Byrd délsarki kutatóexpedíciójának megsegitése ügyében lépéseket tett, a külügyminiszter a bálnavadászok egyesületéhez fordult és közölte velük az amerikai követ kérlemét. A bálnavadászok azonban arra az eredményre jutottak, hogy Byrd félelme alaptalan, hacsak emberei között nem tört ki valamilyen betegség, amely az azonnali segitségnyujtást szükségessé teszi. A bálnavadászok egyesületének elnöke kijelentette, hogy a jég ebben az időszakban rendszerint törik és zajlik. A legnagyobb veszedelem, a szilárddá fagyás csak márciusban fenyeget. Ha azonban kitünnék, hogy a jégviszonyok az idén mások, mint az előző években, akkor természetesen mindent meg kellene tenni Byrd megsegitésére. Azokban a régiókban, amelyek a segélynyujtás szempontjából tekintetbe jöhetnének, tényleg 27 bálnafogó és 5 zsiradékkifőző hajó van. A zsiradékkifőző hajók aligha tudnak az expedició helyéig előrenyomulni, ezenkivül minden hajó fedélzetén mintegy háromszáz ember van, akik igen sulyos helyzetbe jutnának. A bálnafogó hajóknál a biztositás kérdése volna tisztázandó, ezenfelül gondoskodni kellene a bálnafogás megszakitásából előálló veszteségek fedezéséről is. Mindaddig tehát, amig ezeket a kérdéseket nem rendezik, a bálnavadászok nem igen hajlandók Byrd megsegitésére indulni.

Miként vélekedtek elődeink az öltözködésről? Egy régi horvát krónikában egy emberbarát következő öltözködést ajánlja embertársainak: »A test köré csavarjunk először állati bőröket, erre azután tegyünk bádoglemezt. Ezután alkalmazzunk kötést, amelynek legalább 6 rőf flanellből kell állnia. A sziv tájára réztányért helyezzünk, mig a mellre nagy zsákot meleg homokkal megtöltve. A nyak köré kettős kötést, amely boróka- és borsszemekkel töltendő ki, a fülekbe pedig két darab pamutot, amelyet előzőleg kámforral szórunk be. Az orra egy borszesszel töltött üvegcsét kell helyezni, mig egész felsőtestünkre mészbe áztatott inget, erre pamutból készült kabátot, utána egy forró téglát s végül mellényt ugyancsak mészbe áztatva. Alsó végtagjainkat tekerjük flanellba, erre huzzunk ecetben főtt cérnaharisnyákat és juhszőrharisnyát, melynek felülete kámforral dörzsölendő be, mielőtt felhuzzuk. Balkézben borókafenyőgalyat kell tartanunk, mig a jobbkézben tubákos szelencét, ezenkivül egy másik szelencét ecettel és szegfüszeggel töltve. Az arcra még egy lárvát is kell huznunk, amelyre száritott fodormentafüvet helyezzünk el.« A jó ember természetesen abban a korban élt, amikor lélegzési zavarok, rekedtség ellen még nem ismerték a *Kresival*-t, valamint amikor ismeretlen fogalom volt nátha és influenza ellen a *Panflavin-pasztilla*. Aki előtt ez a két készitmény ismeretes, bizonyára nem fogja ezeket a kedves elődünk által ajánlott módszereket igénybe venni.

A szép haj a nő legszebb ékessége
a tudomány mai állása szerint a **NIGROCAPIN** a legjobb és legökölcsösebb hajfestőszer. Egy festés 2—3 hónapig elegendő. Állandó csodaszép szint kölcsönöz. Fekete és barna szinben kapható. Egy garnitura ára postán küldve 70 dinár. — Gyártja és szállitja
Joánovits T. Simon, gyógyszerész, Debeljacsa 10

A jugoszláv fegyházak is kapnak »Rekord« gyorskötőgépeket. Az igazságügyi miniszterium egyik inspektora megtekintette a Rekord gyorskötőgépek ottani tanfolyamát és azonnal megkezdte a tárgyalásokat a fegyházaknak ily gyorskötőgépekkel való ellátásáról. Az inspektor tervei szerint az ország különböző fegyházaiból és börtöneiből egy-egy ügyesebb rabot fognak Oszijekre szállitani és ezek részére az ottani ügyészségi fogházban fog a Rekord kötőgépek vezérképviselősége külön tanfolyamot rendezni.

— **Borzalmas családirtás egy németországi városban.** Dortmundból jelentik: Borzalmas családi dráma történt Rheine westfáliai városkában. Lehnerd Lajos huszonhatéves munkás reggel kilenc óra tájban felesége szüleinek lakásán agyonlőtte anyósát, sulyosan megsebesitette huszonkétéves feleségét, majd halántékon lőtte magát. Anyósa azonnal meghalt. Lehnerdet sulyos sebekkel kórházba vitték, de utközben kiszenvedett. Fiatal felesége is a halállal vivódik. Lehnerd állandóan civakodott feleségével, aki néhány héttel ezelőtt megunta az örökös civakodást és elhagyva férje lakását, szüleihez költözött és Lehnerd könyörgő leveleit válasz nélkül hagyta. Pénteken reggel azután Lehnerd beállitott az asszony szüleinek alkására. Felesége és anyósa még az ágyban feküdtek s ott lőtte agyon őket.

— **Elütött a kocsi egy szuboticai öregasszonyt.** Pancsics Mária nyolcvanhatéves szuboticai asszony, aki a II. kör Praska ucca 22. számu házban lakik, ugyanabban az uccában át akart menni egyik oldalról a másikra. Az ut közepén haladt, amikor egy kocsi robogott arra és elütötte az öregasszonyt. A kerekek Pancsics Mária mellén és kezein mentek keresztül. A szerencsétlenségről értesitették a mentőket, akik első segélyben részesitették a vérző, sulyosan sebesült öregasszonyt és beszállitották a kórházba, ahol ápolás alá vették.

Evi Steinitz - Josip Steinitz
jegyesek
Bačka Palanka — Beograd
359

— **Véres zavargások Déloroszországban.** Varsóból jelentik: Kievi jelentés szerint Déloroszországban véres zavargások törtek ki. A szovjetkormány nemrégiben elrendelte az összes parasztbirtokok lefoglalását és a szovjethivatalnokok most kezdték végrehajtani ezt a rendeletet. A parasztok szembeszállottak a kiküldött hivatalnokokkal és a falvakban vasvillákkal fogadták őket. Öt hivatalnokot megöltek. Katonaság ment a zavargások elfojtására.

Aki sovány és ideges, vagy álmatlanságban szenved, igyék Gerber-féle dupla maláta »Góliát« fekete sört.

— **A bunyevác Matica mükedvelő gárdájának müsoros táncmulatsága.** A bunyevác Prosvetna Matica vasárnap, január 26-ikán este nyolc órakor a Matica nagytermében müsorral egybekötött táncmulatságot rendez. A müsoron kiváló kabarészámok szerepelnek.

PARISETTE BÁLT
rendez a Novisadi Zsidó Jótékony Nőegylet
1930 február 20-án
„MISS PARISETTE" választással egybekötve
868

— **A bezdáni Sportegylet müsoros táncestélye.** A bezdáni Sportegylet február 2-ikán táncmulatsággal egybekötött kabaréestélyt rendez. A mulatság nagyszabásunak igérkezik és fokozza az iránta megnyilvánuló érdeklődést, hogy a bálon választják meg Miss Bezdánt, aki értékes jutalomban fog részesülni. A bál jövedelmét sportfelszerelésekre forditják.

— **Sulyos szerencsétlenség a szuboticai Ferrum gyárban.** Pénteken délután öt órakor sulyos szerencsétlenség történt a szuboticai Ferrum gyárban. Alijevics Riszta harminchatéves munkás, aki a III. kör, Bogovicseva ucca 22. számu házban lakik, több munkástársával egy nehéz vastengelyt vitt az egyik javitás alatt álló vagonhoz. Menet közben Alijevics megbotlott, előre esett és a hatalmas vastengely a fejére és a nyakára zuhant. A sulyosan sebesült munkást a gyárban részesitették első segélyben és értesitették a mentőket, akik beszállitották a kórházba.

Szakorvosok ajánlják torokgyulladas, meghülés, valamint a spanyolnátha elleni védekezésül.
A valódi Panflavin-pasztillák a fenti eredeti csomagolásban minden gyógyszertárban kaphatók.
BAYER

Jugoslavija
Általános Biztosito Társaság
Flókigazgatósága
Novisad, Zrinji Petar ulica 36 — Telefon 20-55
Vezérügynöksége
Subotica, Kralja Aleksandra 7 — Telefon 303
Foglalkozik a biztositás minden ágával. Nagy ingatlan és ingó vagyonával biztositottjainak a legnagyobb garanciát nyujtja.

— **Chicago város a csőd szélén áll.** A Daily Telegraf jelenti Chicagoból: Chicago városa annyira eladósodott, hogy a tönk szélére jutott. A rendőrség és a tüzoltóság pénztára teljesen üres. A városi iskolák tanerőit némely helyeken már hónapok óta nem fizetik. A kórházak és szegényházak legsürgősebb szükségleteire nincs pénz. A város adósságait közel háromszázmillió dollárra becsülik. A szükséges közüzemek fenntartására külön polgári bizottság alakult. A válság az utóbbi években folytatott tulzott költekezések következménye.

— **A noviszadi orosz Matica közgyülése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi orosz Matica vasárnap délután hat órakor a Szvetozár Miletics-uccai elemi iskolában tisztujitó közgyülést tart.

Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegek, valamint azok, akik hugysavas sók tulszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes *»Ferenc József«* keserüviz használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfia hosszu megfigyelés alapján megállapitotta, hogy a *Ferenc József* viz biztos és rendkivül kellemesen ható és ajánlják. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban hashajtó s ezért sérvbajoknál és prostatabetegségeknél és füszerüzletekben. 12

— **A szuboticai cionista egyesület közgyülése.** A szuboticai cionista egyesület január 25-ikén, vasárnap délelőtt féltizenegykor a zsidó hitközség székházában tartja évi tisztujitó közgyülését. Az egyesület vezetősége kéri a tagokat, hogy a közgyülésen minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni.

— **Betörő cigányt köröznek.** Becskerekről jelentik: A katarinai csendőrség körözőlevelet adott ki Sztan Ilija velikitoráki cigány ellen, aki Keksz Péter katarinai iparos lakásán betörést követett el.

Gazdák traktorkezelői tanfolyama. Tegnap fejeződött be Noviszadon a Record-Erdős R. T. ezévi traktorkezelői tanfolyama, amelyen különösen a Bácskából és a Szerémségből sok gazda vett részt. A cég dijmentes traktorkezelői tanfolyamai évről-évre népszerübbek lesznek, ugyhogy ebben az évben a nagyszámu jelentkezők miatt a tanfolyamokat több csoportban kellett megtartani. A tanfolyamon a már mindenütt ismert Case-traktorok kezelésével ismertették meg a hallgatókat.

— **Kétévi börtön betöréses lopásért.** A szuboticai törvényszéken pénteken tárgyalta Bozsics Milán törvényszéki elnök büntetőtanácsa több a több lopás büntettével vádolt Maros Tót Szteván és hét vádlott társának bünügyét, akik részben a lopásokban való bünsegédlettel, részben pelig orgazdasággal voltak vádolva. Ebben az ügyben a biróság szombaton reggel hirdette ki az itéletet, amely szerint bünösnek mondotta ki Maros Tót Sztevánt többrendbeli lopás büntettében és mint visszaeső bünöst kétévi börtönre itélte. Vádlott társai közül hármat a biróság bünsegédletben találta bünösnek és hárem, illetve öthavi fogházra itélte őket, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. Négy vádlottat, akik orgazdasággal voltak vádolva, a biróság felmentett. Az ügyészség és védő jogorvoslatot jelentettek be az itélet ellen.

KÖZGAZDASÁG

A csődtörvény

(Folytatás)

Rendelkezés a csődtömeg vagyonával és a számadások előterjesztése

A csődvagyon kezelőjének müködése

127. §.

A csődtömeg kezelője értékesiti a csődtörvény vagyonát és a készpénzt gyümölcsözőleg elhelyezi. Minden fontosabb intézkedéséhez és rendelkezéséhez ki kell kérnie a hitelezői választmány döntését és pedig különösen akkor, ha a közadós üzletének folytatásáról vagy abbanhagyásáról, vagy pedig az ingóságok szabad kézből leendő eladásáról, amely eladás azonban nem az üzlet folytatásának a következménye, továbbá ha előreláthatólag behajtható követelések birói uton leendő érvényesitéséről van szó. Amennyiben lehetséges, a csődtömeg kezelője meghallgatja a közadóst is. Sürgős esetekben ily intézkedést maga a csődbiró is engedélyezhet.

A csődtömeg kezelője jogositva van a csődbiró hozzájárulásával megtámadási pereket inditani és a csődnyitás idején már folyamatban lévő megtámadási perekbe beavatkozni. A csődbiró határozatának meghozatala előtt meghallgatja a hitelezői választmányt.

A hitelezői választmány jóváhagyásától függő ügyletek

a) A vagyontárgy értékére való tekintettel

128. §.

Ha 20.000 dinárt meghaladó értékről van szó, a hitelezői választmány hozzájárulása szükséges a következő rendelkezésekhez:

1. ingatlanok, hajók, légi jármüvek és hasznot hajtó jogok szabad kézből való elidegenitéséhez;

2. egyességek és választott birósági szerződések kötéséhez;

3. folyó jövedelmekre, járadékokra és határozatlan időre szóló időszaki teljesitésekre vonatkozó jogok értékesitéséhez;

4. a közadós jogügyleteinek a teljesitéséhez vagy felbontásához;

5. hagyaték, hagyomány vagy élők közötti juttatás visszautasitásához;

6. visszakövetelési vagy külön kielégitési jogok beszámitási igények és a csődtömeg tartozásainak elismeréséhez és elzálogositott tárgyak kiváltásához.

b) Értékre való tekintet nélkül

129. §.

A közadós üzletének, vagy valamely üzletben való részesedésének és egész áruraktárának, vagy az áruk egy részének elidegenitéséhez ezen vagyontárgyak értékére való tekintet nélkül a hitelezői választmány és a csődbiró hozzájárulása szükséges. Ezek az eladások rendszerint csak a csődbiróság hivatalos hirdetményeinek közlésére szolgáló és a szükséghez képest egyéb hirlapokban való közhirré tétel után eszközölhetők.

A közadós meghallgatása

A csődbiróság engedélye sürgős esetekben

130. §.

Mielőtt a csődbiró a 128. és 129. §§-okban megjelölt tárgyak felett határoz, a lehetőséghez képest meghallgatja a közadóst.

Sürgős esetekben a csődbiróság a csődtömeg kezelőjének inditványára megengedheti, hogy a 128. és 129. §§-okban megjelölt jogcselekmények és jogügyletek eszközöltessenek.

Birósági eladás

131. §.

A csődtömeghez tartozó vagyontárgyak a vagyonkezelő inditványára biróság közbejöttével adandók el, amennyiben nem volna az értékesitésnek valamely más hasznosabb módja.

Az ily eladásokra a végrehajtási törvény rendelkezései alkalmazandók a következő eltérésekkel:

1. a csődtömeg kezelőjét illeti a végrehajtató jogi helyzete;

2. nem alkalmazhatók a végrehajtási törvénynek azok a rendelkezései, amelyek szerint az árverésre kitüzött naptól számitott fél év eltelte előtt ujabb árverés nem tartható;

3. a biróság nincs kötve a végrehajtási törvényben meghatározott határidőhöz, illetőleg az árverési határnap kitüzéséhez;

4. a végrehajtási törvénynek az a rendelkezése alkalmazandó, hogy uj becslés nem szükséges akkor sem, ha az ingatlan a csődeljárás során már felbecsültetett.

Az eladást és a vételár felosztását a külön kielégítésre jogositott hitelezők között a végrehajtási biróság eszközli.

A csődtömeg kezelője a közadós ellen folyamatban lévő minden végrehajtási ügyben felléphet mint végrehajtó.

A hitelezői választmány a csődbiró hozzájárulásával elrendelheti, hogy oly követelések eladásától, amelyeknek behajtása csak jelentéktelen sikerrel kecsegtet, eltekintsenek és hogy jelentéktelen értékü tárgyak eladásától eltekintsenek s hogy az ily követelések, illetőleg ily dolgok a közadós szabad rendelkezésére meghagyassanak.

Külön kielégitési joggal terhelt tárgyak eladása

132. §.

A közadósnak zálogjoggal terhelt vagyontárgyait a csődtömeg kezelője a zálogtartozás kifizetése mellett bármikor kiválthatja, ingatlanoknál pedig a jelzálogos

tartozás kifizetése mellett a jelzálogjogot magára ruházathatja. Ez a rendelkezés megfelelően alkalmazandó az egyéb külön kielégítési jogokra is.

Oly vagyontárgyak, amelyeket külön kielégítési jog terhel, a jogosított hozzájárulása nélkül csak a végrehajtási törvény rendelkezései szerint értékesíthetők. Más módon való értékesítés csak a csődbiró jóváhagyása mellett engedélyezhető, ha megállapítást nyer, hogy a külön kielégítésre jogosított hitelező, aki az ily értékesítéshez nem járult hozzá, a befolyó összegből teljesen kielégíthető.

Ha ily vagyontárgyak maguknak a külön kielégítésre jogosított hitelezőknek a birtokában vannak, akiknek a követelése lejárt, — a csődbiróság a csődtömeg kezelőjének inditványára a külön kielégítésre jogosított hitelezők meghallgatása után, megfelelő határidőt tüzhet ki, amelyen belül az illető dolgot értékesiteniök kell. Ha az értékesítés ezen határidőn belül nem történik meg, a csődbiróság elrendelheti, hogy az illető dolgok értékesítés végett a csődtömeg kezelőjének kiszolgáltassanak. E határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Az előző bekezdés rendelkezései azokra a hitelezőkre is alkalmazandók, akiknek joguk van magukat valamely zálogtárgyból bíróság közbenjötte nélkül kielégiteni; intézetek azonban, akiket ez a jogositvány akár külön törvénnyel, akár az illetékes hatóság engedélyével megállapított alapszabályaik szerint illet meg, csak a csődtömeg kezelője által kivánt felvilágositást kötelesek megadni.

Hatmilliós fizetésképtelenség Becskereken

A Fischl Jakab és társai gabonacég beszüntette a fizetést — A cég negyvenszázalékos kiegyezést ajánl fel

Becskerekről jelentik: Becskerek közgazdasági életének szenzációja van. *Fischl* és társai gabonakereskedő cég, amely a becskereki piac egyik legrégibb és legtekintélyesebb vállalata fizetésképtelenséget jelentett be. A Fischl-cég, mely harminc éves multra tekint vissza, a mult év őszén tavaszi szállitásra nagymennyiségü tengerit vásárolt. A kukorica ára azonban időközben — mint ismeretes — annyira lemorzsolódott, hogy a differenciák igen nagy összegekre rugnak és igy a cég megállapitotta, hogy ha a tenzeri ára nem emelkedik a tavaszig, amire alig van kilátás, nem lesz képes a tengerit átvenni a magas vételárak miatt. Erre való tekintettel a cég beszüntette a fizetéseket és kisérletet tett a hitelzőkkel való megegyezésre.

A Fischl Jakab és társai cég passzivái közel hatmilliő dinárt tesznek ki, mig az aktivák, bár tekintélyes összegre rugnak, jóval kevesebbek. A legnagyobb összeggel, több mint kétmillió dinárral van érdekelve a Prva Horvatska Stedionica becskereki fiók intézete, azonkivül igen sok hitelezőt és főleg gazdát érint érzékenyen a nagyarányu fizetésképtelenség.

A hitelezők a napokban értekezletre jöttek össze, amelyen megtörtént az első egyezkedési kisérlet. A cég negyven százalékos egyezséget ajánlott fel hitelezőinek, a hitelezők azonban nem fogadták el. Az egyezkedési tárgyalások tovább folynak és sikerrel kecsegtetnek.

Közel nyolc milliárd értékü termény került kivitelre az elmult esztendőben

Az állami statisztikai hivatal kimutatása

Az állami statisztikai hivatal most készitette el a mult évi külkereskedelmi forgalomról szóló statisztikáját.

Az elmult év decembere az 1929/1930-ik gazdasági év többi hónapjaihoz képest a kivitel jelentékeny emelkedését hozta, amely lényegesen nagyobb volt, mint az 1928/1929-ik évben. Különösen a buza és tengeri kiviteli forgalom volt élénk. Az árak, különösen a tengerinél, továbbra is igen olcsók voltak és métermázsánként 100 dinár körül mozogtak, mig a buza kimondott szilárdsággal 200 dinár körül maradt.

A buzakivitel olyan nagy méreteket öltött ebben a gazdasági évben, hogy a jugoszláv exportőrök nyilatkozatai szerint a készletek teljesen elfogytak.

Decemberben az egyes főbb tételekben a kivitel a következő forgalmat érte el.

A kivitelre került cikkek sorában hivatalosan vámstatisztikai csoportositás szerint a következő kiviteli cikkek állottak: 57.7 millió kg. buza, 115.8 millió dinár értékben, 103 millió kg. épületfa, 196.3 millió dinár értékben, 60.6 millió kg. tengeri, 88.3 millió dinár értékben, 3.8 millió kg. friss hus, 56 millió dinár értékben, 32.973 darab sertés, 47.8 millió dinár értékben, 1.35 millió kg. nyers réz, 30.1 millió dinár értékben, 152.727 darab baromfi, 23.97 millió dinár értékben, 8.223 darab marha, 31.4 millió dinár értékben, 787.189 kg. tojás, 20.2 millió dinár értékben, 1.3 millió kg. vaspléhedény, 19.2 millió dinár értékben, 78.9 millió kg. ásvány és érc, 16.6 millió dinár értékben, 76.2 millió kg. cement, 13.7 millió dinár értékben, 1.16 millió kg. kender, 11.6 millió dinár értékben, 3.3 millió kg. buzaliszt, 10.2 millió dinár értékben, 48.9 millió kg. tüzifa, 10 millió dinár értékben, 46 millió kg. faáru, 9.3 millió dinár értékben, 160.737 darab tölgytalpfa, 9.1 millió dinár értékben és 1.3 millió kg. bab, 8.1 millió dinár értékben.

Az ezután következő cikkek értéke 6 millió körül mozog. Érdekes, hogy decemberben csak 2 millió dinár értékü komlót, 2 millió értékü bort és 6 millió dinár értékü aszaltszilvát vittek ki. Az állati termékek kivitele a tojást kivéve alig számottevő, szárnyast 6 millió dinár értékben vittek ki. Örvendetes jelenség, hogy decemberben minden dekonjunktura ellenére jelentékeny mennyiségü buzaliszt került kivitelre.

Decemberben összesen 460.340 tonna áru került kivitelre 778.7 millió dinár értékben, mig 1928 decemberében 347.937 tonna, 569.3 millió dinár értékben. Sulyban tehát az elmult év decemberében az emelkedés 34.6 százaléknak, értékben 36.8 százaléknak felel meg.

Az egész elmult évben 5,329.866 tonna áru került kivitelre, 7.9 milliárd dinár értékben, 1928-ban 4.529.762 tonna, 6.4 milliárd dinár értékben. A kivitel az elmult évben az előző évvel szemben 17.8 százalékkal sulyban és 23 százalékban értékben szaporodott.

1924 óta a kivitel a következőkép alakult: 1924-ben a kivitel 3.92 millió tonnát tett ki 671 millió aranydinár értékben, 1925-ben 4.40 millió tonna, 783 millió aranydinár, 1926-ban 4.58 millió tonna, 714 millió aranydinár, 1927-ben 4.23 millió tonna, 584 millió aranydinár, 1928-ban 4.53 millió tonna, 598 millió aranydinár és 1929-ben 5.33 millió tonna, 720 millió aranydinár értékben. Az elmult év eredményét csak az 1925-ik év eredménye szárnyalta tul.

SPORT

Jugoszlávia válogatott csapata vasárnap a görög válogatottal mérkőzik a balkán-kupáért

A válogatott csapat tartalékokkal utazott el Szalonikibe

A balkáni kupáért folyó küzdelmek során Jugoszlávia válogatott csapata vasárnap a görög válogatottal mérkőzik Szalonikiban. A jugoszláv válogatottnak ez a második mérkőzése lesz a kupaküzdelmek keretében.

Az első mérkőzését Románia csapata ellen játszotta a jugoszláv válogatott Bukarestben és a gyengén felállitott együttes meglepetésszerüen 2:3 arányu vereséget szenvedett. A görögök elleni mérkőzés jelentőségét ez a vereség csak növeli, amennyiben ha a jugoszláv csapat itt is vereséget szenved, akkor elveszíti esélyét a kupa elnyerésére, amelynek pedig elejétől fogva ő a favoritja.

A jugoszláv válogatott ezuttal elsőizben mérkőzik a görög válogatottal, amely tulnyomórészben szalonikii játékosokból kerül ki. A görög futballsport csak néhány év előtt kapcsolódott a nemzetközi érintkezésbe. Leginkább jugoszláv csapatokat látták vendégül az athéni és szalonikii egyesületek és a görög futball iskolájának alapját a jugoszláv csapatok játékától kapta. Az első szárnypróbálgatások után közép-európai proficsapatok is mindsürübben látogatták el a görög sportcentrumokba és az ottani csapatok legutóbbi eredményei arról tanuskodnak, hogy a görög futball már nem marad egykori tanitó mestere nivója mögött.

A jugoszláv válogatott csapat már pénteken elutazott Szalonikiba, ahol csatlakoznak hozzá a Görögországban turázó BSK játékosai. A válogatott csapat tagjai közül szinte naponta mondták le néhányan a szereplést és a felállitás állandóan változott. A csapat elutazása napján még *Arszenijevics* jobbhalf és *Szotirovics* center mondták le szereplésüket a szövetségi kapitánynak, aki ezekután a kéznél levő játékosokból a következő csapatot vitte magával Szalonikibe:

Mihelcsics — Ivkovics, Petrovics — Dimitrijevics, Lonesárevics, Kunszt — Tirnanics, Marjanovics, Agics, Vujadinovics, Hrnicsek.

Tartalékként egyedül *Joksics* kapus utazott el a csapattal.

A fenti felállitásu együttes távolról sem tekinthető a legjobb jugoszláv tizenegynek és meg sem közeliti azt a válogatottat, amelyet valóban ki lehetne állitani. A görög válogatott erejét ismeretlenül nem szabad lebecsülni és nem okozhat meglepetést, ha a válogatott csapat Szalonikiből is vereséggel lesz kénytelen hazatérni.

A JNS kétségtelenül nehéz helyzethen volt, amikor a mai zavaros viszonyok között a válogatottat összeállitotta. A jugoszláv futballsport renoméja érdekében azonban legalább erre az alkalomra tul kellett volna tennie magát az alszövetségekkel támasztott »hadiállapoton« és minden eszközt kötelessége lett volna igénybe venni, hogy Szalonikiben valóban a legjobb együttes képviselje a jugoszláv szineket. A játékosok zöme minden irányitás és felelősség nélkül nem fogta fel kellő komolysággal a mérkőzést, az alszövetségeknek pedig nem volt módjukban, hogy játékosaikra hatást gyakoroljanak. Ilyen körülmények között nem lett volna szabad vállalkozni erre a fontos mérkőzésre.

Kisorsolták a noviszadi kerület elsőosztályu bajnoki mérkőzéseit

Már az első fordulóban sorra kerülnek a legfontosabb mérkőzések

Noviszadról jelentik: A noviszadi labdarugó kerület vezetősége ifjabb dr. *Hadzsi* Koszta elnökletével péntek este megtartott ülésén kisorsolta a tavaszi bajnoki forduló elsőosztályu mérkőzéseit, amely a következő:

Március 2-ikán Noviszadon: NAK—Gradjanszki (Mitrovica).

Március 9-ikén Noviszadon: Vojvodina—Macsva (Sabac).

Március 16-ikán Noviszadon: NAK—Vojvodina.

Március 23-ikán Sabácon: Macsva—Radnicski. Noviszadon: Vojvodina—Gradjanszki.

Március 30-ikán Temerinben: TTC—Radnicski. Noviszadon: NAK—Macsva (Sabac).

Április 6-ikán Temerinben: TTC—Macsva (Sabac). Noviszadon: Radnicski—Gradjanszki.

Április 13-ikán Noviszadon: NAK—TTC (Temerin). Mitrovicán: Gradjanszki—Macsva.

Április 23-ikán Temerinben: TTC—Vojvodina. Noviszadon: NAK—Radnicski.

Május 4-ikén Noviszadon: Radnicski—Vojvodina. Mitrovicán: Gradjanszki—TTC.

Az első helyen kisorsolt egyesületek pályaválasztók. A kerület megállapitotta, hogy a mérkőzés pénzügyi feltételei ugyanazok lesznek, mint amilyenek az ősszel voltak. A kerület egyuttal elrendelte, hogy a mérkőzéseket rendező egyesületeknek ugyanazokat a közbiztonsági és közrendészeti intézkedéseket kell foganatositaniok, mint amelyek őszkor érvényben voltak és amelyek a tapasztalat szerint beváltak. Ugyanazokon a napokon, amikor a kerület elsőosztályu egyesületeinek első csapatai az elsőosztályu bajnokságért mérkőznek, ugyanezeknek az egyesületeknek tartalék és ifjusági csapatai mérkőznek a számukra kiirt bajnokságért. A kerület egyben ugy döntött, hogy pénteken, január 31-ikén ejti meg a másodosztályu bajnokság sorsolását, amely az első csoportban március 23-ikán kezdődik.

A sorsolás érdekessége, hogy a noviszadi elsőosztályu csapatok közül az első fordulókban kerülnek a legfontosabb mérkőzések lebonyolitásra.

A SzAND közgyülése. A SzAND sportegyesület vasárnap, 26-ikán délelőtt féltiz órakor tartja évi közgyülését a Bányban levő klubhelyiségében. A közgyülés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a bajnokcsapat tagjai körében, akik teljesen egységesen támogatják a vezetőség javaslatait.

Készül a sporthéke. D. Riboli Josip, a JNS főtitkára szerdán a válogatott csapat kiséretében néhány órát Beogradban időzött. A főtitkár ezt az időt arra forditotta, hogy tárgyalásokat folytatott a beogradi alszövetség vezetőivel. Tovább utazása előtt dr. Riboli kijelentette az ujságíróknak, hogy a kibontakozást tárgyalások sikeresen haladnak és reméli, hogy Szalonikiből való visszatérése után végleg megkötik a sportbéke.

Nyertem egy gramofont mert PYRAM növényi pasztát használok!

TÁRCA

A titokzatos asszony

Irta: Tiennot Gay

Egy kairói hotelben történt.

Barátomat látogattam meg, aki csak pár nappal előbb érkezett Egyiptomba. A halliban várakoztam rá és ekkor tünt fel nekem egy különös, elegáns, fiatal hölgy, aki épen tova sietett a portásfülke előtt. Aznap este nagyobb társasággal tértünk be a bárba. Alig foglaltunk helyet, a szemközti páholyban, szintén társaságban, megpillantottam a délutáni hölgyet. Barátomnak feltünt az érdeklődésem.

— Szeretnél megismerkedni vele? — kérdezte nevetve.

— Nagyon — feleltem őszintén.

— No várj csak — mondotta — a mellette ülő férfit nagyon jól ismerem. Mérnök, valamikor együtt csavarogtunk a párisi éjszakában.

És átköszönt.

A mérnök vidáman bólintott vissza.

— Szervusz! — és barátságosan meginvitált a páholyukba.

A bemutatkozás megtörtént. Én nyomban az érdekes arcu nő mellett telepedtem le. Csakhamar élénk diskurzusba mélyedtünk. Alicenak hivták, özvegy volt, az ura alig másfélévi házasság után hirtelen meghalt. A ragyogó szépségü fiatal asszony egyedül élt.

— Mit csinál Kairóban?

— Felejteni jöttem — mondotta, — már régóta vágyódom Egyiptom után...

Utazásairól mesélt. Sokfelé járt, legutóbb Konstantinápolyban volt, különben pedig angol, londoni születésü.

Észre se vettük, hogy mulik az idő. Éjfél után távoztunk. Én egész a szálló kapujáig kisértem a szép asszonyt. Kézcsókkal bucsuztam.

— Megengedi, hogy holnap magáért jöjjek? — kérdeztem.

— Ne jöjjön — felelte élénken, — majd a strandon találkozunk...

És eltünt a nagy forgó ajtó mögött.

Másnap, amikor kimentem a strandra, már ott találtam a bájos ladyt. Vállára pompás köpönyeg simult és amikor lecsuszott róla a köpeny, kivillant alóla formás teste. Elragadó volt, lányosan karcsu, kicsit kacér és feltünő. Mit tagadjam, féltékeny lettem a rábámuló férfi tekintetekre.

A nap kedélyesen telt el. Egyre közelebb kerültünk egymáshoz. Mindenhez értett, képekhez, könyvekhez, étlapokhoz és toalettekhez. Szellemes csevegése mindenkit magával ragadott.

— Mi a programja holnap délelőtt? — kérdeztem a bucsunál.

— Golfozni megyek.

— Önnel tarthatok?

Mosolygós fejbólintás volt a válasz.

Mint egy csatába induló amazon, ugy vonult be a pályára. Mögötte a néger szobalány a »harci« felszereléssel. A szolga, aki pedig már hozzászokott az elegánsnál is elegánsabb gazdag hölgyekhez, elismerő vigyorgással fordult utána.

Aznap rosszkedvü volt, annyira, hogy nekem is feltünt. Érdeklődésemre mentegetőzve felelte:

— Ó, semmi, csak egy kis fejfájás... — és mosolyt erőltetett az ajkára.

Estére azonban vissza tért a kedve, annyira, hogy a kirándulásunk, amit a szomszédos városkába tettünk, pezsgős vacsorával végződött. Mivel legtöbbször csak társaságban lehettünk együtt, mások jelenlétében nem foglalkozhattam vele annyira kedvemre. Ép ezért kerestem az alkalmat, hogy egyedül maradhassunk. Ez nehezen ment, tekintve, hogy riválisok szép számmal akadtak, akik szintén udvarolni szerettek volna a szép angol asszonynak

— Van kedve egy kis sétára? — kérdezte.

Felelet helyett felugrottam és a vállára segitettem a köpenyét.

— Mehetünk.

Autóba ültünk és kihajtottunk a városból, le a Nilus partjára. Gyönyörü éjszaka volt, egyike azoknak a káprázatos, forró afrikai éjjeleknek, amelyek ugy rabul ejtik az idegent. Alice, mintha csak erre a keretre várt volna, beszélni kezdett:

— Majdnem félévig laktam Konstantinápolyban... az uram a követségen dolgozott... itt történt velem...

Felsóhajtott.

— Egy napon kimentünk a vásárra, ahol üvöltő dervisek produkálták magukat. Engem elborzasztott a rettenetes látvány, az uramat mulattatta. Ezek a fanatikus emberek valószinüleg rossz néven vették a mi érdeklődésünket, mert meglehetősen fenyegetően viselkedtek. Mondottam is az uramnak, hogy menjünk, mert félek tőlük. Távozóban véletlenül belebotlottam az egyik földön fetrengő csontvázszerü alakba, akinek habzott a szája és önkivületében orditott, mint egy sakál. Amikor hozzáértem, felpattant, dühösen megmarkolta lábamat és teljes erejéből beleharapott. Elájultam az undortól...

Az emlékezés hatása alatt heves izgalom fogta el.

— És aztán? — kérdeztem kiváncsian.

— Csak arra emlékeztem, hogy az uram végigvágott rajta a korbácsával, engem pedig ölbekapott és futólépésben igyekezett a követségre, mert a tömeg fenyegetően lépett fel velünk szemben...

— Lett valami következménye?

— Ó, semmi. Az orvos kimosta a harapás nyomát és pár nap mulva már nem is éreztem. De maga az emlék... oly rettenetes... azt a habzó, átkozódó szájat, a kifordult szemeket, aszott, sovány karjait... a már szinte penészes, piszkos testet... sohase tudom elfelejteni...

— De azért szeretem keletet...

Felült egy kőrakásra és fejét féloldalra hajtva nevetett le rám. Fekete selyemköpeny simult a testére, alul, felül prémmel szegélyezett és formás lábszárai szinte világitottak a félhomályban.

— Szép itten — mondotta nagysokára és fehér fogsora elővillant piros ajkai közül.

Ezen az éjszakán szerettem bele végérvényesen Aliceba. Azt hiszem ő is közelebb került hozzám, mert jóbarátokként tértünk vissza a városba.

— Jóéjszakát — mondotta a hotel kapujában és csókra nyujtotta a kezét.

Könyörgő pillantást vetettem rá és megkockáztattam a kérdést, hogy nem jöhetnék-e fel hozzá egy kis diskurzusra.

— Nem barátom — mondotta komolyan — ma nem... talán holnap este...

Ezzel belibbent a szárnyas ajtón.

Nem tartozom az érzelgős, könnyen ellágyuló férfiak közé. Az élet eléggé megedzett már, annyi asszonnyal volt dolgom harminc évem alatt, könnyebb és nehezebb sikerek, csalódások, amik óvatosságra szoktattak.

Ám Alice más, ezt határozottan éreztem.

És ekkor érlelődött meg bennem a gondolat, hogy feleségül fogom venni a szép angol özvegyet.

Másnap is együtt bolyongtunk, megnéztük a muzeumot, az ásatásokat és a romokat. Alice kitünő hangulatban volt. Egy kedves kis étteremben vacsoráztunk kettesben, pezsgőt bontottunk és hogy magunkra maradtunk néhány percre, megcsókoltam...

— Drágám — sugta vissza — szeretem...

Boldogságomra nincs jelző. Tény azonban, hogy nem cseréltem volna a kerek világ egyetlen császárával sem.

Hazafelé menet a hotelajtóban ismét bucsuzkodni kezdett. Az igéretére emlékeztettem.

— No nem bánom, felkisérhet... de csak a szobámig...

Első emelet kilenc...

— Holnap este — jelentette ki — itt vacsorázunk... nálam a szobában... délelőtt rengeteg dolgom van... csak este jöjjön...

Kézcsók és már el is tünt.

Az idő csigalassusággal mult. Az egyiptomi nappalok olyan hosszuak! Végre besötétedett. Negyed tiz lehetett, amikor felsiettem a szálló lépcsőin. A virágot már előre küldtem. Első emelet kilenc. Bekopogtam.

— Szabad!

Majd hanyatt vágódtam. A szoba közepén egy idegen, kövér ur állott. Ép a haját fésülte. Ingujjban és gallér nélkül.

— Kit keres? — kérdezte csudálkozó arcomat látva.

— Egy hölgyet... — dadogtam — akivel randevum van ma estére...

— Itt én lakom — felelte morózusan — biztosan eltévesztette a szobaszámot...

— Lehetetlen!

— Manapság nem történnek csudák — mondotta gunyosan és hátat fordított.

Lerohantam a portáshoz.

Első emelet kilenc... a nagyságos asszony...

Bemondtam a nevét, az adatait, de ő csak a fejét csóválta.

— Ilyen hölgy sohasem lakott nálunk.

A szálló igazgatóját hivattam. Ő se tudott róla.

— De kérem — kiáltottam izgalmamban — hisz én magam kisértem haza estéről estére! Tegnap este pedig egészen a szobájáig! Ne járassák velem a bolondját!

Ám ők a legudvariasabb hangon megmaradtak amellett, hogy Aliceot sohasem látták és a kilences számu szobában már hetek óta egy kövér harisnyagyáros lakik. A vendégkönyvet kértem, abban se találtam a nyomát. Zugó fejjel távoztam. Többször tettem még kisérletet, lesbe álltam, vártam, hiába. Rettenetes napokat éltem át, azt hittem, hogy megőrülök. Micsoda misztifikáció lehe ez? — töprengtem. Hisz nem álmodtam, normális ember vagyok, világosan emlékezem mindenre!

Hiába! A szép ismeretlennek nem tudtam többé a nyomára akadni.

Négy rettenetes hét telt el igy. Belebetegedtem a dologba.

Egyik este mégis rászántam magam, hogy emberek közé menjek. Kis társasággal ültünk a bárban. Egy kairói orvossal ismerkedtem meg, aki a praksziában előforduló érdekesebb esetekről mesélt. Unottan hallgattam. De egy történet mégis megütötte a fülemet és figyelni kezdtem.

— A nagy szállodák higéniája a legtökéletesebb.. — mondotta a doktor — roppant kényesek és vigyáznak a jóhirükre. Hisz csak a multkoriban ment tönkre a kairói Palace, mert az a hir terjedt el róla, hogy pestises megbetegedés fordult elő. Azóta kerülik a vendégek. Csak egy jellemző esetet mondok el, ami mindennél jobban példázza az óvatosságukat. Tán két hónappal ezelőtt egy érdekes angol lady érkezett Kairóba. A Brichtonban szállt meg, ebben az arisztokratikusan előkelő hotelben. *(Alice szállodája! — dobbant meg a szivem.)* A hölgy még Konstantinápolyban sulyos infekciót kapott. Ő nem tudta, hogy a baj halálos, egyizben hivatott engem ,akkor láttam, hogy nem lehet már segiteni rajta. Figyelmeztetni nem akartam, semmi értelme se lett volna, a sorsra biztam a fejleményeket. *(Ez Alice! — döbbentem rá az igazságra.)* Sajnos a diagnózisom helyes volt, mert a bájos fiatal asszony hirtelen, szinte egyik napról a másikra meghalt. No most figyeljenek, mit csinált a hotel. A holttestet nyomban elvitette, a szobát dezinficiálták, az összes butorokat elégették és pár óra alatt minden nyomot eltüntettek. Még a vendégkönyvből is kivakarák a nevét. Nehogy valaki is megsejtse, mi történt... mert a kéjutazók ijedősek... ha hire megy... vége a szálló jóhirének...

Zokogva borultam az asztalra.

— Mi baja uram? — kérdezte ijedten az orvos.

Erőt vettem a fájdalmamon.

— Semmi — feleltem — csak egy kis idegroham... mindjárt elmulik...

Az orvos részvéttel felelte:

— Biztos a szokatlan klima ártott meg önnek...

— Igen... ez a különös egyiptomi levegő... ezek a füszeres éjszakák... — ezzel felugrottam és kisiettem a szabadba, hogy egyedül maradjak... Alice emlékével...

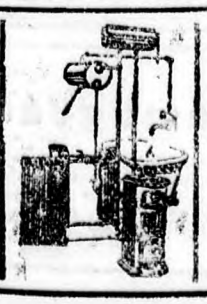

WEISS műszaki vállalat SUBOTICA Telefon — 422 —

Elad, szerel, berendez és javit

Villanyvilágitási és erőátviteli berendezéseket. Fürdőszoba és vizvezeték berendezéseket. Központi melegviz és gőzfütési berendezéseket. Jéggyári és hütőházi berendezéseket. Ártézi és norton kutat fur Szubotican és vidéken

Felhivásra ingyen ajánlattal szolgál

WEISS JÁNOS utóda NAGY SÁNDOR

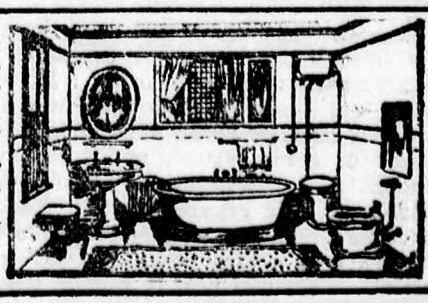

OKTALAN SZERELEM

REGÉNY

Irta GERGELY BORISKA 10

Szegény Eliz és Pál... szeretik egymást... és nem házasodhatnak össze, mert nem a maguk urai és nem urai annak a létminimumnak sem, ami a boldogságukhoz szükséges volna.

Ollynak nagyon fájt a feje és nagyon fájt a szive. Bement a szobájába. Nem volt álmos még, aludni ugysem tudott volna, nézett ki a park nyugati oldalára nyitó ablakon. Misztikus csend volt a hatalmas gesztenyefák árnyékában és Olly megrezzent, mert egy macska somolygott el az ablak előtt.

Soká ült igy a csendben gondolattalanul aztán hallotta, hogy Ernő szobájába kiséri a tisztet. Majd csend lett és csak csendes motoszkálás hallatszott át a szomszéd szobából.

Aztán észrevette Olly a férfi égő cigarettáját az ablakban. Olly felállt kihajolt és abban a pillanatban észrevette őt az ablakban könyöklő férfi is, Olly nyugtalanul, idegesen huzódott vissza, de a férfi halkan megszólalt:

—Még nem alszik? Ennek örülök, hiszen még nem is beszélgettünk egymással.

A következő percben kivül volt az ablakon és Olly ablaka előtt állt.

— Ugye milyen csodaszép az éjszaka — mondta..

— Igen.

— Ön hamar eltünt ma este... Alig láttam.

— A személyzetnek egyébb dolga is van, mint az urakkal szórakozni.

Sok keserüség volt abban, ahogy ezt mondta.

— Milyen levert ön kis lány. Most megint ugy sajnálom magát, mint akkor a wieni állomáson... Olyan egyedül és félénken állt a tömegben, mint egy eltévedt özike. Szemmel tartottam, ugyan hova megy ez a »talpig gyászban« magányos kis lány? Talán elvesztette a mamuskáját? Elhatároztam, hogy követni fogóm és ha lehet megismerkedünk. De aztán közbejött ez a kellemetlen eset a zsebtolvajjal... Láttam menynyire megtelt a kis gyáva szivecske hálával irántam és ez kellemetlen volt. Az ismerkedésünk folyamán ön állandóan hálás lett volna nekem. A helyzet nagyon kedvezően állt, ilyen gyenge kis ellenféllel lovagiatlanság lett volna.

— Nem bizonyos, hogy hálás lettem volna. Mert sokkal inkább megértem és értéklem az ön viselkedését. Akkor rosszul esett, hogy eltünt, de ma tudom, hogy igen nemes dolog, ha férfi nővel szemben nem él vissza a helyzettel.

— Tehát mégis helyes volt, hogy eltüntem Ugylátszik azonban, hogy magasabb erők intézik a dolgokat, különben nem lennénk most itt igy együtt. Még mindig nem tudtam eléggé kicsodálkozni magam e fölött a csodálatos véletlen fölött. Egész este alig tudtam másra gondolni. Mit gondol maga erről kis lány? Beszéljen, hiszen alig hallottam a szavát addig.

Olly evvel a férfivel szemben nem tudott más, csak őszinte lenni. Ugy beszélt, ahogy érzett:

— Én ugy érzem, hogy a jó Isten akarta igy és ugy gondolom, hogy kár volt akarnia.

Herbert halkan felnevetett és lenyügöző varázzsal sugta:

— Édes...

Olly lehunyta a szemét. Érezte fején a férfikéz simogatását és ugy érezte, hogy azért született a világra, hogy ez a kéz simogassa őt.

A percek édesen csurogtak és Olly nem bánta volna, ha sohase mulik el ez a szépség.

Nem félt ettől a férfitől. Az utóbbi napok zavaros árnyai tisztultak le róla a férfi kezének érintése nyomán.

És amint meghitt órákban Eliznek szokott, most is megeredt a szó kis leiki gyüjtőcsatornáiból és most talán még több érzéssel, még több bizalommal szórta panaszos szavait a férfire:

— Ön semmit sem tud arról, hogy mit hozott most ide nekem... A gyermekéveim minden szépséges emlékét hozta... Ez az uniformis — jaj — apa is ilyenformát viselt és a barátai, akik hozzánk jártak mind. Még a beszédmodoruk és a mozdulataik is hasonlók voltak az önéhez. Apa... szegény... kapitány volt a vadászoknál, amig egyszer levetette a ló egy szakadékba... Mintha mindnyájunkat levetett volna akkor az a ló a szakadékba! Olyan mélyre estünk... anyuska nem is kelt fel többé és Eliz meg én — látja mi sohasem mászhatunk ki most már ebből a szakadékból...

Olly öntudatlanul igy védekezett, hogy társadalmilag miért került igy alul a nővérével együtt.

— Édes lányka...

— És az otthoni levegőt hozta a Schwarzberg illatát. Tudja-e, hogy százszor is láttam önt azóta képzeletben, amikor a Dunaparton ültem? Pedig nem sejtettem, hogy ön hazámfia és mégis a Duna csobogásán uszott felém az arca... Mért láttam önt? Kérem szépen mondja meg miért vártam önt?

— Várt engem..., Szegény kislány... Csodálatos, de való, hogy én is többször gondoltam magára. Eleintén bosszankodtam is, hogy miért hagytam ott, anélkül, hogy bármit tudnék magáról, de beláttam, hogy most már ugyis hiába bosszankodom és igyekeztem elfelejteni. Az élet oly szép és annyi öröme van.

Ollynak hideg futott a szivére. Érezte, hogy ez a felkiáltás nem felé szállt, hogy ennek a fiatal csinos előkelő ifjunak csakugyan szép lehet az élet és sok öröme lehet.

Felsóhajtott.

— Oh igen. Elképzelem, hogy önnek szép lehet — mondta halkan.

Herbert keze megcirógatta a lány forró arcát.

— Kedves kis szomoruságom. Mit tegyek azért, hogy felviditsam? Olyan boldogan tennék valamit önért. Tudja-e, hogy csak azért fogadtam el a meghivást néhány napra, mert itt találtam? Mondja édes örül, hogy itt maradok?

Olly kezével a férfi simogató keze után nyult és erősen arcához szoritotta, de nem szólt egy szót sem.

A férfi gyönyörrel érezte a lányka öntudatlan szerelmét, de szavakkal is akarta azért enyelegve mondta:

— Miután nem örül nekem, hát el is utazhatom holnap?

— Kérem maradjon ön, amig az lehetséges. Érzem, hogy borzasztó lesz, ha már elment... A lehelete is forró volt.

— Mintha láza lenne kicsikém — mondta — amikor a lány forró leheletét érezte.

Olly kissé szaggatottan, kurtán, nevetve mondta:

— Mostanában mintha mindig kissé lázas lennék.

A férfi megfogta Olly fejét és mint egy fivér, homlokon csókolta a lányt.

— Most menjen aludni kedvesem. Nem szabad igy keseregni és nyugtalankodni.

— Igen... talán — hebegte Olly, nem is tudta, mit beszél.

Megint érezte a szörnyü szakadékot közte és a gazdag nagyvilági ember között.

Mi is lehetne ő ennek a férfinak számára?

De valami mágneses erő huzta, hajtotta a férfi felé és Olly fürtös feje a férfi uniformisához simult.

— Ugylátszik, nekem sorsom, hogy mindig megszökjem ön elől édesem...

A férfi hangja remegett, ahogy magához szoritotta a simuló lányfejet. Megszédült a haj illatától.

— Megszökhetünk-e sorsunk elől? — sugta a lányka.

— Épen ez a védtelensége, gyermeki gyengesége üz el, nem szabad tovább itt maradnom érzem.

Heves csókot nyomott a lány kezére és megkerülve a szárnyat az árkádok vadszőlős árnyékában, a szobája ajtaját megkereste.

Ezzel a viselkedésével szakitotta szét az utolsó ködfoszlányokat is Olly érzelmének káoszáról. Megértette most már, hogy szereti, halálosan, örökre szereti ezt a férfit, a világ legkülönb férfijét.

Mintha most megszabadult volna az iménti sulyos és nyomasztó érzésektől. Boldogságot és örömet érzett és felujongani szeretett volna.

— Tehát én is szerelmes vagyok, mint Eliz? Ez nyugtalanitotta tehát és ez után sóvárgott.

(Folytatása következik.)

NYILT-TÉR

A Jugoszláv Union Bank R. T. szabadkai fiókja és a Leszámitoló és Népbank R. T. felszámoló bizottsága fájdalommal jelenti, hogy érdemekben dus biráló-, illetve felszámoló bizottsági tagjuk

Milodanovits Simon

földbirtokos, nyug. ezredes

e hó 24-én elhunyt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni

Dunavska Finansijska Direkcija
Br. 755/1930.
Novi Sad.

Oglas dražbe

Erár Kraljevine Jugoslavije prodaje putem javne licitacije, koja će se obdržati kod opštinskog poglavarstva u Perlezu dana 3. februara u 8 sati svoje dobre zvane Dominal Vuna u površini od 103 jutra i 1050 k. ležeće u mestu Perlez uz poklicnu cenu od 2.500 dinara po 1 jutru.

Zemljište leži u neposrednoj blizini mesta i upotrebivo je za svaku vrstu kulture.

Pobliže informacije kod Finansijske Direkcije u Novom Sadu soba br. 11.

U Novom Sadu, 8. januara 1930. g. 793

A Novivrbasi Mükögyár R.T.

önkéntes árverés utján eladja gyárát. Az árverés 1930 február 8-án délután 2 órakor lesz megtartva.

Az árverési feltételek és a gyár leltárának jegyzéke naponta délelőtt és délután a gyár irodájában Novi Vrbas, Kanal-utca 491. alatt ingyen kapható. 804

Üzlet felosztás

Üzletemben lévő összes árut, papir, irószer, szépirodalmi, tudományos és ifjusági könyveket beszerzési áron alul kiárusitom.

Supr. Berleković V.
könyv- és papirkereskedő
Subotica, Strossmajerova ul. 6
(Volt huspiac)

879

HAIDEKKER FONAT
HUNGÁRIA DRÓTFONAT

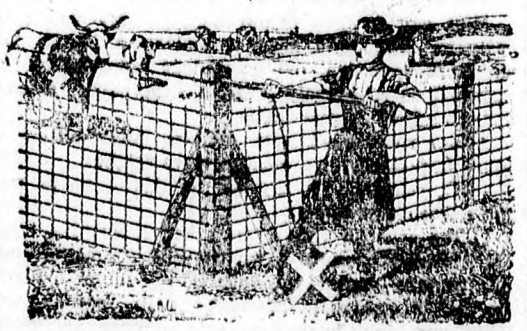

vaskereskedőn lujból kapható
Haidekker Sándor Rt.
Budapest, VIII., Üllői ut 48/38.

Egy külföldi
férfifehérnemügyár

keres elsőrendüen bevezetett utazóképviselőt a Vojvodinára. Részletes, németnyelvü ajánlatok a referenciák feltüntetésével **„Bevezetett"** jeligére a Jugosl. Rudolf Mosse d. d. Zagreb, Zrinjski trg 20 cimre küldendők

Mindazoknak, akik felejthetetlen testvérem
Weinberger Berta
szül. Fillinger
elhunyta alkalmával részvétükkel fájdalmamat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok köszönetet.

Özv. Huszár Józsefné
szül. Fillinger Mária

Poziv

Udruženje Trgovaca i Industrijalaca, Bajmok, *9. februara 1930. posle podne* u 1 sati će održati u svojoj prostorijama svoju godišnju

redovnu glavnu skupštinu

sa sledećim dnevnim redom:
1. Izveštaj upravitelistva.
2. Odobrenje godišnjeg zaključnog računa kao i predračun za iduću godinu.
3. Izveštaj nadzornog odbora.
4. Davanje razrešnice upravnom i nadzornom odboru.
5. Biranje predsednika, 2 potpredsednika, nadzornika kuće i za upraznena mesta članova upravnog odbora, kao i 4 zam. člana odbora i 3 člana nadzornog odbora.

U smislu §-a 26. predlozi na glavnoj skupštini samo se u onom slučaju može respravljati, ako isti pismene predloženi upravnom odboru najmanje pre 8 dana održanja glavne skupštine predadu.

Bajmok, 25. januara 1930

Upravni odbor.

*

Meghivó

A Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bajmok, *1930. évi február 9-ikén délután 1 órakor* saját helyiségében

évi rendes közgyülést

tart a következő tárgysorozattal:
1. Az elnökség évi jelentése.
2. Az évi zárszámadások, továbbá a jövő évi költségvetés jóváhagyása.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. Az igazgató választmánynak és a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
5. Elnök, két alelnök, háznagy és megürült igazgató-választmányi tagok, valamint négy választmányi póttag és három felügyelőbizottsági tag megválasztása.

Indítványok a 26. §. értelmében a közgyülésen csak akkor tárgyalhatók, ha azok a közgyülés előtt legalább nyolc nappal az igazgató-választmánynak irásban beterjesztettek.

Bajmok, 1930. január 25.

Igazgató választmány.

Mindent, amit keres

megtalálja az uj illusztrált házikönyvben,

melyet a 32 év óta fennálló, legjobb hirnevü Suttner világcég

ingyen és bérmentve

küld Önnek, ha azért ir neki. A leghasznosabb uj találmányokat, közszükségleti cikkeket, házi és ruházati tárgyakat, hangszereket, beretváló készüléket, ollókat, szerszámokat, fehérneműt, ruhát, cipőt, játékszereket, stb. nem vesz

sehol sem oly olcsón és amellett oly jól

mint a Suttnernél és amellett nem kockáztat semmit, mert a nem megfelelőt kicseréli vagy a pénzt visszaadja. A rendkivül nagy forgalom lehetővé teszi, hogy a Suttner cég

minden árut olcsón

adjon és amellett a legkiválóbb minőségben. Kérje tehát levelezőlapon a legujabb, nagy képes házikönyvet a

H. SUTTNER CÉGTÖL LJUBLJANA, 375.

KINTORNA

A legujabb zeneszerszám

*

Egy bazárba bejön egy ur, aki nagyon takarékos és azt mondja:

— Kérem szépen, szeretnék venni egy csengőt, de egész olcsót kérem, akármilyen kicsi is megteszi, nem baj, akármilyen gyönge a hangja, ugyanis csak ketten vagyunk az egész lakásban..

*

A titkos drámairónak sikerül bejutni egy szinigazgatóhoz.

— Engedje meg, igazgató ur, hogy felolvassam a darabomat — esdekel a titkos drámairó.

— Nájó, nem bánom — feleli az igazgató — de egy óra mulva legyen szives keltsen fel, — mert akkor fontos dolgom lesz.

*

— Kérem, biztositani akarom a házamat tűz ellen!

— Tessék sorba állani!

— Igen, de már ég...

*

Megható családi idill:

A betörő felébred, nyujtózik ágyában, gondos felesége az ágyba adja neki a párolgó haboskávét tejeskaláccsal, megsimogatja a derék férj arcát és azt mondja neki:

— Édesem, ha ma éjjel a zsákmánnyal hazajössz, halkabban gyere, mint az éjjel jöttél.

— Miért drágám — szól gyöngéden a betörő — talán az éjjel felébresztettelek?

— Engem nem, hanem a mamát. Nem akarom, hogy mikor a mama bemegy a papát meglátogatni a fogházba, azt mesélje neki, hogy dilettánshoz mentem feleségül...

*

Két kis fiu együtt ment el az állatkertbe. Nagyon értelmes két kis csibész, akik állandóan szellemes tréfákkal ugratják egymást. Most is, hogy a zsiráf ketrece elé érnek, Marci, a kisebbik csodálkozó arcot vág, mintha még ilyet még soha se látott volna és azt kérdezi Pistától:

— No még ilyet! Hát ez meg micsoda istenteremtése?

— Ez, — feleli komoly képpel Pista — afrikai állat, a neve zsiráf, husa kitünő. Afrikában úgy esznek, mint nálunk a csirkét, vagy a libát.

Mire Marci irigykedő képpel sóhajtja:

— Istenem, de jó dolga lehet annak, aki a nyakát kapja!

*

Brumzala alatt beszakadt a jég. A pálya őre létrát fektetett a jégre és ugy közelitette meg s rászólt a prüszkölő Brumzalára:

— Jöjjön közelebb!... Ha majd eléri a létrát, kisegitem.

— Nem lehet... Nem tudok uszni...

— Nem tud uszni?... Lehetetlen! Hiszen a viz a válláig sem ér!

— Dehogy is kérem... Hét láb mély itt a viz... Csak rajta állok azon a fickón, aki betörte a jeget...

*

Ugy érzem, rövidesen megnősülök, mert már nagyon unom a vendéglői kosztot...

— Ugy? És kit veszel el?

— Egy vendéglősnét

„Provandin"-nal hizlalva

Sertéshizlalók figyelmébe!

Ha a sertés beteg vagy akármilyen okból nem eszik, adjon nekik azonnal a világhirü belga »Provandin«-készitményből, amelytől a sertés egész rövid idő alatt meggyógyul. Megtakarit 2—3 hónapi hizlalást, mert ez a készitmény feltünő gyorsan hizlal. Minden dobozban megtalálja a használati utasitást.

Sikertelenség esetén a pénzt visszaadjuk.

»Provandin«-t kaphat minden gyógyszertárban, drogériában és vegyeskereskedésben.

1½ kg-os doboz ára 55 dinár és egy sertésnek 40 napra elég.

Ha lakóhelyén nem lenne kapható, irjon még ma nekünk és mi utánvéttel szállitunk minden mennyiséget.

SUBOTICAI képviselője:

Herel drogéria

OSZIJEKI képviselője:

Drogerie Gobetzky és Dr. Miller

JUGOSZLÁVIAI vezérképviselet:

Leon M. Sid & Comp., Beograd

Kneza od Načaja 14

337

Anderl-Rogge elismerten elsőrendü

Leánynevelőintézet

GRAZ — Lessingstrasse 19 Telefon 29—93
Szünidei otthon is. — Felvilágositás, prospektusok

Természetes szépség, amelyre minden nő szert tehet

Mindenütt csodálni és irigyelni szokták, ha arcáról meleg és kedves frisseség áramlik. Az egyenletesen szép arcvonások nem keltenek figyelmet az **érett, finoman árnyékolt és igézően rózsafinom bőr** mellett. Az arcfestés rendkivül feltünő és durva hatásu. Ezért az ügyes asszonyok csak a feltünésnélküli Kashanát használják. A

Kashana-Superb narancssziniü és arcára a virágzó egészséges rózsás harmatát varázsolja, ami által személyisége kedvessé válik. A teljes természetesség Khasana-Superb-arcpirosito és ajkpirosito ellenajkaknak a szükséges és emellett nemes árnyékolást adja meg. A

Khasana-Superb-arcbőrpirosito és ajkpirosito ellenáll az időnek, esőnek és a csóknak is. Naponkint egyszeri használata elég, mert a Khasana-Superb csak vizzel és szappannal távolitható el.

Próbálja ki a Khasana-Superbet a tükör előtt. Az eddig nem ismert finomság és természetesség eleve szinárnyékolata elbájolják Önt is.

KHASANA SUPERB

Jugoszláviai lerakat:
Jugopharmacija d. d., Zagreb
kozmetikai osztály

Dr. M. Albersheim
Frankfurt a. M. - London

Mindenütt kapható!

LEVELEZÉS

Csinos özvegy ötvenkörüli független uriember ismeretségét keresi »Állandó barátság« jelzéssel. 693

Egyedülálló kereskedő, izraelita, vagyonos, keresi oly 40 év körüli vagyonos, gyermektelen özvegy vagy asszony ismeretségét, aki kedvet érez magában az üzleti élethez és aki szép, kellemes otthonra vágyik. Csak komolyszándéku, német vagy magyar nyelvü, fényképpel ellátott részletes ajánlatokat kérek »Legszigorubb diszkréció 60« jelgére a kiadóba. 850

Jókarban levő

hálószoba,

előszoba, konyha, csillárok és többféle porcellán edények elköltözés miatt

jutányos áron eladók

Bővebbet REICH Ciril Metod trg 3.

Téglagyár bérbeadó Crvenkán

A Schumacher József örökösei téglagyára, mely 14 kemencés, évi kitermelése 2,500.000 tégla és cserép — bérbeadó. Bővebbet: Weinhardt András hagyatéki gazdatanácsnál Crvenkán

Gyenge

férfiak-nak

10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cím

„PATENT 608"

Cluj (Kolozsvár) 1. sz. postafiókbérlet. 1622

Jó állapotban levő WILLYS-KNIGHT

Autó

jutányos áron **eladó**

Reiner Simon Novisad,

856 Temerinska ul. 37

Ügyes korcsmáros

vagy

füszerkereskedő

ki a szerbnyelvet birja

büffé vezetésére kerestetik

Havi kereset cca 2500 dinár

Cim a kiadóban

Előrehaladt szezón miatt a raktáron levő

kis csizmák és kis cipők leszállitott árban kaphatók

Női és férfi cipőket mérték után készit, érzékeny és beteg lábakra különösen nagy figye emmel.

Thurzó cipész

Subotica, Karadjordjev trg 5

Hó- és sárcipők

javitása legjobb angol nyersanyagból, legtökéletesebb kiviteliben, garancia mellett

WEINSTEIN

férfi és női cipészüzem udvari helyiségében, SUBOTICA Zrinjski trg 12 (Gyümölcspiac)

Felkérem azon szőke termetü sombori urat, ki Saboticán az utóbbi időben sürün megfordult és aki már több izben molesztált, legyen szives békében hagyni, mert én tisztességes asszony vagyok. 860

HÁZASSÁG

Nősülne 35 éves orvos 2 millió vagyonnal, 38 éves önálló ügyvéd ötvi praxisszal, **férjhezmenne** 49 éves, izraelita özvegy urinasszony 500.000 dinár vagyonnal. Benősülés lehetséges. Cim a kiadóban. 8

29 éves éretségivel biró önálló droguista ezuton keresi jó családból való, csinos fiatal leány ismeretségét 200.000 dinár hozománnyal, házasság céljából. — Levelek »Csinos« jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 680

Huszonnyolcéves, vagyontalan kisiparos feleségül venne kisebb hozománnyal szolid leányt vagy özvegyet ki őt meg tudná érteni. — Részletes leveleket »Megértés« jeligére a kiadóba kérek. 721

Negyvenes nő hozománnyal férjhezmenne idősebb uriemberhez. Érdeklődő »Egyedülálló« cimre irjon. 694

Ötvenéves özvegy, intelligens, a legjobb beogradi zsidó családból, házasság céljából megismerkedne hasonkoru hölggyel, akinek megfelelő vagyona van. — Részletes leveleket német vagy szerb nyelven »Szép életösz« jeligére a kiadóba kérek. 849

Nősülne 29 éves érettségizett államhivatalnok, magas, karcsu, jó megjelenésü. Keresi vidéki 18—23 éves hölgyek ismeretségét valláskülönbség nélkül. Árvák előnyben. Készpénz hozomány mellett, kellemes megjelenés, háziasság feltételek. Fényképes ajánlatok »Megértés« jeligére a kiadóba kéretnek. 691

FOGLALKOZÁS

Nyakkendő

készitését és fordiltását vállalja Fortuna nyakkendőipar, Ruff-palota. 544

Almolnári állást keresek. Cim a kiadóban. 792

Cukrászda-büffébe jómegjelenésü, csinos kiszolgálónő felvétetik. Kovács cukrászda-büffé, Kula. 809

Kitünő módszerrel tanitok kezdőket angolul 18 dinárért. Cim a kiadóban. 699

Komoly, intelligens, harmincéves, három nyelvet beszélő tisztviselőnő kaucióval pénztárnoki vagy más megfelelő állást keres. Megkereséseket »Lelkiismeretes« jeligére a kiadóhivatal továbbit. 729

Akadémiai módszerrel tanitok zongorázni 20 dinárért. Cim a kiadóban. 762

Fiatal kovácssegédet és tanoncot felvesz Hank Franjo, Lug, u. p. Dárda. 753

Gyorsirónőt keresünk nagy gyakorlattal, német levelezéshez. Irásbeli ajánlatok a fizetési igények megjelölésével »477« jeligére Kardos hirdetővállalathoz Noviszadra küldendők. 758

Zongoramester elsőrendü éjjeli mulatóba felvétetik. Sombor, Lastina ulica 5. 776

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és címszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk.

Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő

NOVISADON jól menő **Bazár**

a főhelyen, olcsó házbérrel, családi okok miatt, kedvező feltételek mellett **eladó.** Közelebbi megtudható **Kardos** hirdetővállalatnál **Novisad,** Vilsonov trg 7

Háziasszonyok figyelmébe

»SIDOL«

30 év óta **legjobban** bevált fémtisztitószer ablakokat és tükröket is legszebben tisztit. Vásárlásnál ügyeljen a törvényileg védett

»SIDOL«

névre és védjegyre

261

Estélyi cipők

legujabb divat szerint

Peko

cipő-raktárban

SUBOTICA

Hitelbank-palota

EUPHOSIL

PARAFFIN THERAPIA

A legujabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb sikerü paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kivánatra prospektust vagy szóbeli felvilágositást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Mérsékelt árak!

8318

Ügyes müvezetőt keres

hazai vaskályha és takaréktüzhelygyár mielőbbi belépésre. Ajánlkozónak a bádogos-, öntő és modellmunkákban nagy gyakorlattal kell rendelkeznie. Részletes ajánlatok a referenciák és a fizetési igények feltüntetésével „Dauerposten B. 9" jeligére a **Jugosl. Rudolf Mosse A. D., Beograd** cimre intézendők

351

Bőráru hetek

SCHLAGERNÉL

30% árkedvezménnyel, január 16—28-ig

SUBOTICA, ALEKSANDROVA UL. 1.

278

Perfekt szobalányt keresek. Éves bizonyitványokkal ellátott ajánlatokat »Megbizható« jeligére a kiadóhivatal továbbit. 770

Cukrászsegéd, önálló munkás, nagyobb praksszisszal, megfelelő állást keres. — Freudenfeld Vilmos ügynöksége, Pančevo. 766

Kárpitos

szakmába vágó munkát, javitást és ujat jutányosan vállal Konrád kárpitos, Szubotica, Bácsmegyei Napló mellett. 716

Utazót keres helybeli iparvállalat jutalék és napidij hozzájárulással Vojvodina részére. Fiatalabb szerény igényü erők ajánlatát »Szorgalmas« jeligére a kiadóhivatalba kér. 708

Kovácsinast vagy kezdő kovácssegédet éves alkalmazásra keresünk. Ajánlkozók fizetési igényeik feltüntetésével forduljanak Draxler Gazdaság Intézőségéhez Velika Kikinda, postafiók 15. 689

Ügyes ondolálónőt és egy borbélysegédet keresek azonnali belépésre. Föglein József, Mol 839

Megbizható urileány ajánlkozik gyermekhez vagy magános nőhöz. Kézimunkához, varráshoz ért. Megkereséseket »Szorgalmas« jeligére Fekete könyvkereskedés, Senta cimre kérek. 799

Papirszakmában jártas fiatal kiszolgáló felvétetik elsejére. Cim a kiadóban. 871

Malomszerelő-fömolnár bármikori belépéssel állást keres, esetleg társnak menne. Fujkin Szovra, Horgoš. 869

Állást keres 33 éves, elbocsájtott tanitó, aki 10 évig önállóan vezetett füszerüzletet. Megkereséseket »33« jeligére a kiadóba kérek. 855

Német szobalányt keresek, aki ügyes és rendszerető. — Éves bizonyitványokkal előnyben. Hütter Árpádné, Subotica, Sudarevićeva ulica 4. 853

Idősebb, magános uriember háztartását vezetné negyvenéves, intelligens nő. Leveleket »Háztartás« jeligére a kiadóba kérek. 692

Egy fiatal bognársegédet felveszek munkára, Borda József bognár, V., Gajeva ulica 25. 873

Fiatal, ügyes, csinos kiszolgálóleány felvétetik. Grünberger cukrászda, Sombor. 874

Órássegéd, aki a kis és nagy munkában teljesen jártas, aranyjavitást is érti, azonnal beléphet Hauslinger Gusztáv aranyművesnél, Oszijeken. 877

»Herson« cégnél leadott börkeztyüjavitások Aleksandrova ulica 15 alatt (Prokesch-ház, fidszt balra) átvehetők. Ugyanott folytatólagosan börkeztyük szakszerü javitása és tisztitása. 878

Tanoncot helybelit fizetéssel felvesz Rujević füszeres, Zmaj Jovina ul. 7. 828

Textilsegédet keresek a sombori piac részére azonnali belépésre. Sombori előnyben. Ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével a kiadóba küldendők »Textilszakma« jeligére. 886

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÜVEGEK VITRUMNÁL, NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137. 9987

Prima rétiszénát, valamint szobafütőszenet, mindennemü tüzifát ajánl Fr. Lippert, széna- és fakereskedés, Osijek I., Desatićina 19. Kérjen árjegyzéket. 12529

Mezőgazdasági gépraktár és műszaki üzlet más vállalkozás miatt kedvező feltételek mellett átadó, esetleg betársulhat szakmabeli, szerb, magyar, német nyelvet beszélő szakember. — Ajánlatokat **»Biztos jövő«** jeligére a kiadóba kérek. 265

Uj ház, háromszobás, a posta közelében, huszévi adómentességgel előnyös feltételek mellett eladó. — Földes ruhaüzlet. 102

Eppel-Buxbaum hároméves, 8-as cséplőszekrény kitünő állapotban, olcsó áron, kétévi részletfizetésre is eladó. Érdeklődni lehet Knézy Péternél, Sombor. 769

Fél ház Kis-Bajmokon tizezer dinárért eladó. Cvetna ulica 22. 880

Használt traktort keresek megvételre. Ajánlatokat gyártmány és ár megjelölésével kér Wilheim könyvkereskedő, Bačka Topola. 885

Eladó tulajdonos öregsége miatt község főutcáján, élénk, forgalmas helyen, posta melletti sarokház, melyben 36 évig vendéglő volt, 4 szoba, terem, pince, magtár, kotárka, stb. mellékhelyiségekkel. Nedomački Misa, Potiski Sveti Nikola. 865

Mignon

Insztitorisz Sándor cukrászdájában

Sütemény

drb-ja **2 dinár**

Valamint kitünő

torták

elesőn kaphatók

Subotica, Strossmajerova ul. 22 szám, Halpiac

3416

Korcsolyák homoru-élesitését vállalja

MEZNERIĆ

müköszörüs **Subotica,** *Brozova 5, a posta mögött első sarok. — Vevőinek és rendelőinek 5 dinár a korcsolya élesitése*

862

Droguistasegéd

állást nyerhet

Fényképes ajánlatokat „Három nyelv" jeligével **Kardos** hirdetővállalat Noviszád, továbbit

787

Prima retorta faszenet, beocini portland cementet, pécsi kovácsszenet, tüzifát és kokszot ajánl

Révai Adolf

Subotica, Sokolska 2 Telefon 551

1099

Zongorák és hangszerek

elsőrendü világgyártmányokat, részletfizetésre ajánl

Edmund Raab

Sombor

Kérjen ismertetőt!

Két szobás

garzonlakás

uccai emeleten, orvosi rendelőnek vagy irodának

kiadó

Sugár Manó

Telefon 47

Vizsgázók!

Az összes gépkezelők vizsgájára előkészitő kézikönyv kérdések és feleletek alakjában, sok ábrával, német és magyar nyelven

ára 45 dinár

Szerb nyelven csak lokomobilokról 25 dinár. Kapható Szabotnik Ferencnél, Srtari Becsejen 582

Üzlethelyiség,

egészen uj, Veliki Becskereken, Brigadira Ristića ul. 30 szám alatt február 1-től kiadó

Érdeklődni lehet Klementics Ferenc mészárosnál, ugyanott

684

Parcellázás. Somogyvármegyében fekvő **Somogyszil községben** településre kiválóan alkalmas 800 hold prima szántó és rét épületekkel, ötévi törlesztésre, 8%-os kamat mellett kisebb-nagyobb tételekben eladó. Érdeklődöknek válaszol: a somogyszili körjegyző. 884

Vállalatnak, iparosnak kitünően alkalmas ház a város központjában vízvezetéki berendezéssel, gazdasági épületekkel eladó. A ház 5 parkettázott szobából, csempézett fürdőszobából, konyhából és az összes mellékhelyiségekből áll. Különálló épületben egy háromszobás és két szobakonyhás lakás, 2 autógarázs, 2 kocsifészer, istálló, javitómühely, stb. Ugyanott 7 darab különböző elektromotor-villanyfürész eladó. Bővebbet Noviszad, Radenička ul. 16. telefon 20-28. 301

Leghorn-tenyészkakasok, gyönyörü példányok, darabonkint 100 dinártól kezdve kaphatók. Gallus-Farm, Bácska Topola. 362

Asztalosok és géptulajdonosok figyelmébe! Száraz hárs-, tölgy-, gözölt bükk-, borovi- és nutféderes deszka, valamint cipészeknek való vastag hársfadeszka állandóan, rendkivül olcsó áron kapható. Tóth fatelep, Bačka Topola, telefon 20. 12946

Ház vendéglő-joggal, táncteremmel eladó. Subotican. Cim a kiadóban. 678

MONORI MAGOT kérjen a füszeresnél! Képviselet Bednárz-kertészet Stara Kanjizsa. 690

Ház üzlethelyiséggel jutányos áron eladó. 13 Novembra ulica 54. 723

20%-os koronabónokat legmagasabb napi áron vásárol Léderer Dezső, Sombor. 642

Daničičev put (Palički put) sarokházam benne levő korcsma és más helyiségekkel együtt eladó. — Hercog László. 738

Koronabonok többet érnek. Legmagasabb árat fizeti Szeles Bank, Sombor. A bonok rövidesen érvénytelenek lesznek. 768

Eladó egy 48 collos cséplőgarnitura és két 42 collos cséplő, Magyar Állami gyártmány, külön traktor vagy cséplő is eladó, esetleg részletfizetésre is. — Aman Antal, Temerin. 774

Borbélyüzlet haláleset miatt eladó. Crnojevićeva ul. 10. 725

Vaseszstergapadot, jó karban levőt, 220—250 cm. csucstávolsággal, keresek megvételre. Lövey Endre, Kovin, Bánát. 781

Különböző mezőgazdasági gépek és uj gabonás zsákok gyári áron alul kiárusittatnak. Barzel vasüzlet, Szubotica. 789

20% koronabónokat

7%-os államkötvényeket 2½%-os ratna stelakat napi áron vásárolunk. Subotical Kereskedelmi és Iparbank. 787

Elköltözés miatt nagyobb vajdasági város központjában, főutcán lévő vendéglői üzlet, kocsmai, konyhai, pincészeti felszerelése teljesen jó karban levő eladó. Cim »Elköltözés« jeligére a kiadóhivatalban 785

Füsserüslet nagy tanyai forgalommal olcsó bérlettel betegség miatt eladó. Cim Molnár könyvkereskedés.

Fajnyulak kaphatók a kraljevbregi faj- és haszonnyultelepen. 166

Rhode Island Red tenyésztojás ültetésre kapható gróf Maldegheim farm, Nova Kanjizsa (Bánát). 589

Eladó jutányos áron tavalyi termésü, ötven hektoliter kövidinka és csaszlabor. László Illés, Szaján, Bánát. 638

Teherautó egytonnás, üzemképes állapotban megvételre keresetik. Brummer cukorkagyár, Szubotica. 819

Báránybőrök kikészitve, utazóbundák olcsó áron kaphatók Földes ruhaüzletben. 813

Gőzmalom, 3 vagonos, kereskedelmi és vámőrlésre berendezve, terjedelmes melléképületekkel, bánáti nagyközségben, a Temes mellett, Beográdhoz közel, felerészben vagy egészben eladó. Cim a kiadóhivatalban. 817

Családi ház nagy telekkel olcsón eladó. Érdeklődni a Heisler-fürdőben, a pénztárnál. 705

Fényképészeti műterem, jómenetelü, nagyobb bánáti városban eladó. Jó munkaerővel esetleg társulnék. — Cim a kiadóban. 771

Olcsón (1—2 évi lefizetésre is) eladó **Palicson** egy kényelmes családi ház 500 négyszögöl telekkel, szép gyümölcsfákkal. Cim a kiadóban. 439

Harzi kanári legolcsóbban beszerezhető Unger cipésznél Szubotica, Pašićeva ul.

10 HP jó állapotban levő benzinmotor, egy darab 65 cm teljesen felszerelt körfürész, 2 drb 10×15 mm lyukasztógép, egy gömbölyitő (kapanyélkészitő) gép, egy kis vasesztergapad és csucs, egy furógép, minden elfogadható áron eladó. — Üveges Antal, Bačka Topola. 719

Kis családi ház közel a vasuthoz, olcsón eladó, részletfizetésre is. Közelebbi Gyurašrević cipésznél, a nagyposta mellett. 824

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimmel kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk.

Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő

Sörösüvegeket vennék 35—38 számu parafa, vagy pléhdugóst, ár és mintával. Fekete Antal sör-raktáros, B. Topola. 829

Jókarban levő »Singer« szücsgép jutányos áron eladó. Érdeklődni Gyetvaynál, Bajmok. 846

Jéggyári berendezés, egészen uj, eladó. Csak személyesen tárgyalok. Kozma Kálmán, Cantavir. 580

Női fodrászüzlet Pancsevón, a legforgalmasabb helyen, kitünő menetelü, betegség miatt azonnal eladó. Felvilágositással szolgál Gonda László, Pancsevó. 682

Gyógyszertárat keresek megvételre nagyobb vojvodinai községben. Részletes ajánlatokat »Existencia« jeligére a kiadóhivatal továbbit. 474

Autó, Renault, generáljavitott nagyon olcsón eladó. Cim: Rádió Reklám. 503

Családi ház, adómentes, háromszobás, a posta közelében eladó. Bővebbet Földes ruhaüzletben. 814

3 láne prima szántóföld a sekiči müut mellet a szélső uccában egyben, vagy parcellánként eladó. Érdeklődni: Papp Mátyás, Mali-Idjoš, Fő ut 171. szám. 630

„OLLA" GUM..?

Ha megbizhatót és finomat óhajt **OLLA-t** *vegyen, elkerüli a bajt!*

Bebizonyithatóan a legtökéletesebb!

3

IDEGES FŐFÁJÁS?

Mindenki, aki ideges főfájásban, migrénben, náthában, náthalázban és más hasonló betegségben szenved és ennek folytán kimerültnek és mindennemü munkára alkalmatlannak érzi magát, szerezzen be azonnal

NOSAL nátha-port

Az eredmény Önt is meglepi! „NOSAL" megszünteti a fájdalmakat, könnyü fejet varázsol, felfrissit és ennek folytán az általános jóérzés és az életerő lesz megint rajtunk urrá.

Jegyezze meg magának! **NOSAL nem árt a gyomornak, sem a szivnek vagy vesének, mert ezt nem kell szedni, hanem felszivni!**

Kérjen a gyógyszertárban eredeti doboz „Nosal-Bahovec"-et 10 dinárért a készitő nevének feltüntetésével:

Apotheke Mr. BAHOVEC
LJUBIJANA

BAHOVEC

204

Két jókarban levő pult eladó. Oslobodjenja put 92. 822

Eladó jókarban levő kukoricadaráló, szecskavágó, villanymotor meghajtással és egy járgány is, esetleg darabonkint is. A gépek üzemben megtekinthetők. Hermann Kohn, kantinos, Novi Vrbas, Šećerana 652

20%-os koronabónokat legmagasabb áron vásárol Pučka Štedionica, Osijek. 14860

Divat- és kézmüáru üzlet, bácskai járási székhelyen, kitünően bevezetve, haláleset miatt azonnal eladó rendkivül kedvező feltételekkel. Ajánlatok »Bácskai üzlet« jeligére a kiadóba küldendők. 868

Dambar-himzőgép Lintz-Eckhardt-féle gyártmány, 11 féle öltéssel, eladó. — Aleksandrova ulica 9. földszint 2. ajtó. 861

Gazdasági, négyéves eredeti hatos gőzmagánjáró, eredeti 8-as Shuttleworth S. F. magánjáró lokomobil Hofherr-cséplővel és elevátorral, továbbá egy 25 éves, hatos, átalakitott Hofherr-magánjáró jutányosan, esetleg 3—4 évi részletfizetésre eladó. Torontáli Mezőgazdasági Gépipar, Vas- és Fémöntöde R. T., Veliki Becskerek. 797

Lanz-traktor, legujabb rendszerü, 40 PS, gummitalpas kapaszkodókkal, jó állapotban, ekékkel és teherkocsival, megvételre keresetik. Ajánlatok részletes leirással »Nagy buldog« jeligére a kiadóba kéretnek. 803

Olajmalom és olajprés, használt, de igen jó karban, a tulajdonos öregsége miatt olcsón eladó. Bővebbet Erhardt Sebestyén tulajdonosnál, Veprovác 561. 801

Szőlőkarót hasitott tölgyfából, bükkhasábot, tölgyhasábot, fürészgyári hulladéktüzifát legolcsóbban szállit Freudinger Hugó, Sombor. Kérjen ajánlatot. 778

Csóka községben forgalmas helyen levő sarokház füszer- és vegyeskereskedéssel, amely mészárosnak vagy péknek is alkalmas továbbá kétrollós portál is eladó. Juhász Lajos kereskedő. 833

Cséplőgép, 8-as Hofherr-Schrantz gyári magánjáró, dörsfékes, 1912-beli, eladó. Keceli M. Györgyné, Senta. 836

Vendéglő Szentán a város központjában teljes felszereléssel eladó és azonnal átvehető. Keceli Mészáros Györgyné. 834

Fotomüterem Noviszadon sürgősen eladó vagy kiadó minden elfogadható áron. Érdeklődni lehet Jevrejska 6 alatt. 836

Csókán a Losone Verona-féle vendéglő szabadkézből eladó. Értekezhetni ugyanott. 832

Jóforgalmu vendéglő és füszerkereskedés eladó és azonnal átvehető. Csermai József, Bácska Topola, Becsei ut 1379. 843

Vendéglő, 28 év óta fennáll, bánáti magyar község legforgalmasabb helyén, a piactéren, 1 hold beltelekkel és teljes berendezéssel, mozival és szódavizgyárral családi okok miatt szabadkézből eladó. Érdeklődni lehet Lelik Andrásnál, Jermenovcin. 867

Eladó Magyar Állami 6-os kazán és cséplő elevátorral. Kocsis István, kecskés, Bácsko Gradiste. 528

Gyári magánjáró, Hofherr-Schrantz, 10 éves, 10 légkörös, felszereléssel eladó. Harmath Balázs, Sztára-Kanjizsai tanyákon, Tóth-templom mellett. 765

Jövedelmező papirüzlet és könyvkereskedés betegség miatt eladó. Cim a kiadóban 872

Plisszirozó-berendezés géppel és divatos sablonokkal jutányosan eladó. Basch, Cara Dušana 6. 859

Eladó a bajmoki határban 41 kat. hold elsőrendü szántóföld tanyával, sok melléképülettel, nagy hizlalóval. Érdeklődni özv. Nagi Jánosné, Bajmok. 848

Eladó 1 darab tisztavérü és faju Simmentháli tenyészbika, 17 hónapos, 150 cm. magas, 220 cm. hosszu, 600 kg. nehéz. A »Horvátországi Tenyésztő Egyesület«-től származik, pedigrével ellátva és az itteni felülvizsgáló bizottság által felülégetve. Tulajdonosa: Peter Wölfl, Ridjica, Bácska. 864

Mészáros- és hentesüzlet uj berendezése, esetleg házzal együtt, betegség miatt eladó. Jäger hirdetője, Bačko Petrovoselo. 852

Adóhátralékosok. 1928-as és előbbi évekről adófizetésre alkalmas bónokat kaphatnak kedvező áron. Léderer Dezső, Sombor. 838

Szubotica központjában jóforgalmu vendéglő teljes berendezéssel, esetleg házzal együtt eladó. Paje Kujundžićeva ulica 22. 882

Olcsóbb mint bárhol, csakis Földes Samu ruháruházában, Szuboticán Rudics ucca gyümölcspiac. (saját ház). Férfi öltöny 360 dinártól, férfi télikabát 350 dinártól, gyermekruha 150 dinártól, női télikabát 325 dinártól, bőrkabát 850 dinártól, elegáns raglán 600 dinártól, plüsbéléses sálgalléros, rövid angol bunda 800 dinártól és városi bunda 1400 dinártól. Nagy választék felöltőkben, trencskotokban, utazóbundákban (kocsira, autóra) gyermek télikabátokban. Tessék meggyőződni. Ügyeljen a cimre. 12298

Elismerő nyilatkozat.

Megboldogult atyám, Jovanović Vasa, novisadi lakos, a „PHONIX" Életbiztositó Társaság Wien, beogradi igazgatóságánál

50.000 dináros

életbiztositást kötött.

Miután atyám meghalt, én az életbiztositás liquidálásáért a „PHÖNIX" Biztositó Társasághoz fordultam, amely kérésemnek azonnal eleget tett és a biztositási összeget 50.000 dinárt azonnal kifizette.

A „PHÖNIX" Életbiztositó Társaság ezen gyors és kifogástalan elintézése arra késztet, hogy mindenkinek ajánljam, aki magát és családjának jövőjét biztositani akarja.

Novisad, 1929. december hó.

Jovanović Anna s. k.

Nem fog megfázni

Bata ha otthon meleg házicipőt visel.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig

Kimagasló eseménye a szezonnak!

Szinezett részletek!

Masa hercegnő

Egy állitólagosan eltünt cári nagyhercegnő története. Szinhely: Békebeli Szentpétervár és Páris, a francia-német hadszintér, Moszkva a kommün alatt és Peking

Pólyásbaba a hóval takart Néva-hidon. A kinai tudós horoszkópot készit Masának. Ragyogó fényárban uszó Páris. Wladimir nagyherceg bossznja. Szökés jég- és hómezőkön, farkascsordák és kommunisták elől. Pekingben a kinai követségen. A gyilkos tőr.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és zimmó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk.

Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő

Autótulajdonosok figyelmébe

Ingyen nem, de a legolcsóbban vállalom a vulkanizálást!

ajánlom vulkanizáló mühelyemet. Javitások 50 %-al olcsóbban az eddiginél. Hó- és sárgummicipők javitása. Gép- és lakatosmunkákat, technikai szereléseket, vizvezeték- és csatornázást vállalok. Javitásokat azonnal és pontosan eszközlök.

Braun László, Noviszád

Futoški put 7. (az udvarban)

68

VÁROSI MOZI

Csütörtök—Vasárnap

Világsláger! Az Avala-film gyöngye!

A királyné hadnagya

A szerelem és féltékenység szinjátéka. Főszereplők:

Svetislav Petrović

Ágnes Eszterházy, Mary Kid és Georg Aleksander

UFA FILMUJSÁG

KÜLÖNFÉLE

Szép lakás, 2 szoba, előszoba az összes mellékhelyiségekkel kiadó és azonnal beköltözhető. Subotica, Parčetićeva ucca 15, a villanyteleppel szemközt levő ucca. 698

Raktárhelyiség, tágas, padlózott, Frankopanska ulica 21. szám alatt kiadó. 737

Szilágyi-féle üzlethelyiség Sentai uton, Gázgyárral szemben, azonnal kiadó, esetleg lakással. 735

Házat, bérbe keresek, ahol lehetőleg 3—4 szobás lakás van. Mellékhelyiség csendes tiszta ipar részére használható legyen. Ajánlatokat »május elsejére« a kiadóba kérek. 786

Bródból Zagrebba történt átköltözésem alkalmával az

1930. évre uj nagy, **képes** levélbélyegárjegyzéket bocsátottam ki. Az árjegyzéket 100 darab különböző román bélyeggel együtt 20 dinár előzetes beküldése ellenében küldöm meg bárkinek. Izidor Steiner, Jugoszlávia legrégibb bélyegkereskedése, Zagreb, Zrinjski trg 14. 12492

4 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás május 1-re kiadó. Vujković, Ciril Metod trg 6. 820

Pénzkölcsönt, csak földbirtokra, hosszabb vagy rövidebb lejárattal, meglepően rövid idő alatt és biztosan megszerez Kalmusz tudakozó iroda, Veliki Bečkerek, Pányi-palota mellett. 641

Közvetitjük a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt (trafik, kávékimérés, lično i mesno pravo stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9.

Észak- és Délamerika összes államainak jegyzéke minden odautazásra vonatkozó utbaigazitással magyar nyelven most tiz dinárért kapható. Küldhető posta vagy okmánybélyegekben. Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9. Subotica.

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágositásokat adnak katonai természetü, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megröviditésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda Subotica, Aleksandrova 9. 821

Majsai uton 70 kapa szőlő részéből kiadó. Sokolska ulica 11. 742

Három szobás, mellékhelységes lakást, lehetőleg magános házban keresek. Ajánlatokat ármegjelöléssel 712. szám alatt a kiadóba. 712

Lakás, 2 szoba, előszoba, konyha, veranda és mellékhelyiségekkel üresen azonnal kiadó. Markovićeva ul. 22, Subotica. 845

Funero volt helyisége kiadó. Szücs, Kralja Petra park 9. 667

2—3 szobás tiszta lakást keres májusra beltéren özvegy uriasszony felnőtt fiával. Ajánlatokat »Állandó« jeligére a kiadóba. 870

Bajmokon

a Bácsmegyei Napló részére

hirdetéseket

Gyetvay József

bizományos vesz fel

Abonánsoknak rendkivüli kedvezmény a Piros Rózsa étteremben, a barátok temploma mellett. 12 abonáns vendég között a havi előfizetett összeget egy vendégnek sorsolás utján minden hónapban visszatéritjük. — Ebéd és vacsora 500 dinár, ebéd 300 dinár. Csakis legjobb házikoszt kihordásra is. Ebéd 4 tál étellel, kenyérrel 10, vacsora 6 dinár. Szives pártfogást kér Reitz. 857

Butorozott egy vagy két szoba kiadó. Ugyanott egy kis szoba száz dinárért kiadó. Parčetićeva ul. 6. (a villanyteleppel szemben.) 827

Fagykenőcs! A legjobban bevált a **Zimol.** Röglön elmulasztja a fagyási bántalmakat, készíti Blum gyógyszertár Subotica, a főpostával szemben. 876

Három olcsó kis lakás, esetleg butorozva kiadó. Palmotićeva ulica 79. 825

Karlo Imhof trgovački putnik folyó hó 20-án hajnalban 4 órakor elvesztette pénztárcáját a noviszadi vasuti állomáson. A tárcában levő pénzre nem reflektál, csak arra kéri a becsületes megtalálót, hogy a tárcában levő iratokat juttassa **Noviszad, Zmaj Jovin trg 10** cimre. 757

Füzök orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb kivitelben **Gutainénál,** VII., Ostojićeva ul. 15. 10953

Szubotica legforgalmasabb helyén, gyönyörü illatással, ujonnan átalakitott parketta, villany, gáz és vizvezeték felszerelt 2 uccai nagy előszoba és mellékhelyiségekből álló

lakás azonnalra is kiadó

irodának, orvosi rendelőnek igen alkalmas.

Jugoszláv Bank-palota I. em.

Elveszett egy keménytáblás kézbesitőkönyv, amely a megtalálóra nézve teljesen értéktelen, de az elvesztőjének esetleg állásába kerül s kéri a megtalálót adja be a kiadóhivatalba. 815

Két nagy szoba, előszoba, konyha, kerttel villanyteleppel szemben február elsejére kiadó. Parčetićeva ul. 18. 702

APATINI SÖRSAROK

AZ APATINI SORGYÁR KULAI FIÓKJÁTÓL

A FARSANGI PORTERSOR KIMÉRÉSÉT MEGKEZDTÜK!

Körzetünkben a következő helyeken kapható: Kula, Novivrbasz, Sztarivrbasz, Bajsa, Crvenka, Sekić, Ruski Krstur, Lalić és Veprovac.

Legjobb minőségü

ültetésre iól válogatott, megbizható, kitünő bor- és csemege-

szőlőoltványok

kitartó amerikai alanyokon oltva, igen erős gyökérzettel, mérsékelt árban kaphatók.

Kérjen árjegyzéket.

Gyorgyevics Misa

szőlőoltványtelep-tulajdonos

Noviszad, Kiszácsi ulica 10

"Dama" Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

A szerkesztésért felelős BRÓDY MIHÁLY. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: NAGY SÁNDOR Szubotica.

A tengerek szabadsága és a leszerelési konferencia

»Uralkodjál Britannia, uralkodjál a habokon«, — énekli az angol hazafi. »Sohasem lesznek rabszolgák a britek!« — Sohasem, amig Angliának hatalma kiterjed a tengerekre, amig ellenségeinek tudja szegezni a legborzalmasabb fegyvert: a kiéheztetést. A központi hatalmak érezték ezt a fegyvert a háborúban, átélték az éhségblokádot, amely Németországot, Ausztria-Magyarországot megfosztotta a kenyértől, hustól, zsirtól, cukortól. Az egész világ tudja mit jelent, hogy »Britannia uralkodik a habokon«. És ma az a kérdés merül fel, vajjon tényleg történelmi jelentőségü-e a tény, hogy Angliában a Labour Party kormánya tartja kezében a kormányhatalmat.

Az angol szabály

»Ha Őfelsége egyik hajója, Őfelségének vizein belül valamely idegen hatalom hajójával találkozik, az idegen hajónak kötelessége lobogóját félárbócra ereszteni, hogy ezzel is elismerje Őfelségének a vizeken való szuverénitását. Ha valamely idegen hajó megkisérelné ez alól a szabály alól kivonni magát, a hajóparancsnokoknak és a tiszteknek minden eszközt igénybe kell venniök, hogy az idegen hajót a szabály betartására kényszeritsék és Őfelsége iránt tiszteletlenséget ne türjenek«. — »Őfelsége vizei« igy szól még közvetlenül a világháboru előtt is az angol tengerészeti parancs. A XV. század vége óta áll az »angol szabály«: Háboru idején a brit birodalomnak joga van ellenséges vagy semleges hajókon ellenséges javakat lefoglalni és elkobozni. Csak semlegesek igazolt javainak szabad az ut. Másszóval ez annyit jelent, hogy Anglia háboru idején megakadályozza és megsemmisiti a semleges államoknak az ellenséggel folytatott kereskedelmét. A többi hatalmak az »angol szabállyal« a maguk kivánságait szegezték szembe, amely szerint semleges hajón szállitott minden áru szabad, kivéve a kontrebande-ot, a háboru viselésében szükséges árukat és muníciót, fegyvert. Szabad hajón, szabad jószág. A semleges áru minden esetben legyen szabad, kivétel csak a hadviseléshez szükséges áru. A Krim-háboru után a párisi deklarációban Anglia ezt a szabályt elismerte.

Az éhségblokád

A párisi deklarációt Londonban rövid idővel a világháboru előtt ujra elfogadták és részleteiben is kidolgozták és mégis összeomlott a világháboruban. A brit birodalom arra hivatkozott, hogy a londoni egyezményt még nem ratifikálhatta, mert a lordok háza visszavetette, de a tengeri népjogoknak a világháboruban történt összeomlása más okokra vezethető vissza. A technikai fejlődés a kontrebandenak, a háboru viseléséhez szükséges áruknak a fogalmát olyan messzemenően kibővitette, hogy alig maradt szabad árucikk. Az angol kormány végtelen listákba foglalta azokat az árukat, amelyek kontrebandeként elkobozhatók. Végre 1915 februárjában arra az álláspontra helyezkedett, hogy kontrebande és a civil lakosság részére szállitott áru között semmi különbség nincsen. Éhségblokád az egyik oldalon, kiméletlen tengeralattjáróharc a másikon és a nehezen összetákolt tengeri jog kártyavára rombadőlt. És ujra uralkodott Britannia a habokon!

A háboru után

Wilson a tizennégy pontja egyikében a tengerek szabadságát követelte a béketárgyalásokon. Háboruban, békében legyen a tenger a hajózás részére egyformán szabad. Csak internacionális akciók esetén, nemzetközi határozatok végrehajtására legyen kivétel. Lloyd George azonban visszautasitotta a követelést és az angol konzervativok ujjongva csatlakoztak a liberális vezérhez. A tengerek szabadságának kérdése eltünt a béketárgyalások szövegéből, kimaradt a Népszövetség alapelveiből. Britannia tovább uralkodott a habokon!

De lehetséges-e ez még ma is? Vajjon Lloyd George tényleg a birodalom érdekeit szolgálta-e, mikor olyan ridegen utasitotta el Wilson követelését? A kereskedelmet üző többi államok, amelyek háboru esetén nem védhették hatalmas hadiflottával a kereskedelmüket, mindig a tengerek szabadságát követelték. Azok az államok, amelyek a tengeri uton behozatalra szorultak és amelyek behozatalát nem biztositotta a háboru esetére is hatalmas hadiflotta, ugyancsak a szabad tengeri kereskedelem mellett foglaltak állást. Mert Anglia ugyan a hatalmas flottájára támaszkodva mindig minden előnyt meg tudott magának szerezni: a tengerek szabadságát is, — a saját maga számára, — a lezárt tenger jogát, már tudniillik a mások előtt lezárt tenger jogát. De kérdés elég erős-e ehhez még ma is flottája?

Angliát is veszély fenyegeti

Az Egyesült-Államok, a világháboru tényleges győztesei és hasznonélvezői követelték a béketárgyalásokon a tengerek szabadságát. Ezt a követelést megtagadni egyet jelent a fegyverkezési versennyel. Ám Anglia, miközben kétmillió munkanélkülivel bajlódik a beteg gazdasága, miközben Indiában inog a lába alatt a talaj, mikor Kanada és Ausztrália már inkább az Egyesült-Államok gazdasági gyarmatai és csak látszólag tartoznak politikailag a birodalomhoz, aligha veheti fel eredményesen a versenyt a mérhetetlenül meggazdagodott Amerikával.

Az angol flotta a háboruig biztositék volt, hogy a szigetország élelmezése és nyersanyagokkal való ellátása háboru esetén is zavartalan marad. A tengeralattjárók kemény és kiméletlen harca 1914—1918-ig mégis az éhség határára taszitotta Angliát. Pedig a világháboruban a németek ezt a szörnyü uj fegyvert csak bevezették és kipróbálták és fejlődése előtt még nagy lehetőségek állanak, határa talán egy következő háboruban végzetessé lehet Angliára.

Amit Lloyd George és vele a konzervativok, amit a merev és előkelő Winston Churchill kiharcoltak, nem érdeke többé az angol gazdaságnak, nem érdeke az angol polgárságnak sem. Csak veszedelembe sodorná adott esetben az országot. Meg kell osztani a hatalmat, hogy biztosabb legyen. Az angol munkáspárt győzelme és a munkáspárti kormány tehát épen a legalkalmasabb, hogy a polgári és állami érdekeknek megfelelően lemondjon a vezérelvről, amely szerint egyedül »Anglia uralkodik a habokon«.

A Macdonald kormány az angol birodalom hatalmi érdekeit védi, a gazdaság, az ipar életérdekét szolgálja, ha hajlandó elfogadni Wilson követelését.

A tengeri leszerelési konferencia

Londonban most folyik a nagy tengeri tengerészeti konferencia, amelyen az angol kormány meghivására az Egyesült-Államok, Japán, Francia és Olaszország vesznek részt. A tengeri leszerelésről tárgyalnak. A tengerek szabadságának kérdése formálisan nem kerül napirendre, bizonyos azonban, hogy az egész tanácskozás hátterében ez áll. Mert van-e más értelme általában a nagy flották fenntartásának, mint az a szükségesség, hogy a tengereken az utakat biztositsák, hogy az országban éhség ne legyen, hogy az ipar ne legyen megfosztva a szükséges nyersanyagoktól.

Az angol kormány a konferencián állást foglal az ellen a jog ellen, amelynek értelmében minden országnak joga a tengeri utakat lezárni. Ne legyen ezentul egy államnak se ehhez joga. Van azonban egy kivétel is. A semleges kereskedelmet meg szabad fojtani, a tengereket le szabad zárni, ha a Népszövetség valamely állam ellen, amely megsértette a népek egyetértését és megtámadta az ellenfelét, büntető háborut viselne. A »megtámadás« és az »egyetértés megszegése« relativ fogalmak. Százszor tapasztaltuk már a történelem során.

Ez a készülő tengeri szabadság, amelyet a leszerelési konferencián megalkotnak, bizony nem más, mint Anglia, Amerika, Japán, Francia és Olaszország ujabb szövetkezése eddig még ismeretlen ellenség ellen. Kina-e az uj ellenség, vagy talán India, Németország-e, vagy talán Oroszország, ezt majd eldönti a jövő.

Szende István.

ALADDIN

— BAEDEKER —

Második közlemény.

Aladdin uj ruhát kap

A dervis nagylelkü igéreteire Aladdinnak az anyja is fölvidult, müvelhogy annak minden szavát készpénznek vette. Nem volt irodalmi müveltsége, s igy nem tudhatta, hogy az olyan szerencse, aminő őket a messziről jött rokon fölbukkanásával érte, csak mesékben fordulhat elő. Azt pedig, hogy ő és a fia voltaképpen mesefigurák, nem is sejtette.

Vacsora után jóizüen elbeszélgettek, leginkább a fiu fényes jövőjéről, s az erről szőtt tervekben egy óriás raktár játszta a legnagyobb szerepet, tele perzsa szőnyegekkel, finom kelmékkel, drága csecsebecsékkel és Keletnek minden ékességeivel. Aladdin már egy Wertheim-méretü áruház tulajdonosának s a kereskedelmi és iparkamara elnökének látta magát, aki a boltoslegények és egyéb alkalmazottak egész hadseregének az élén áll... Erről a szépséges jövendőről álmodott is e társalgást követő éjszakán, s álmában az áruház oly nagy volt, hogy a tulajdonosa eltévedt benne...

A jóltevője másnap már a reggeli órákban elvitte őt a bazárba, s ott diszes öltönyt, hófehér ingeket, elegáns kalapot és divatos cipőt vett neki, amelyeket a fiu nyomban föl is próbált, s a birtokukban olyan nagyságos urnak érezte magát mint annak a rendje. Elégedett pillantást vetett a tükörbe, s nagyon megnyerte tetszését az a csinos fiatalember, akinek a derült ábrázata mosolygott onnan feléje.

— Az is boloud, — mondotta magában, — aki az uccán tanyázik. Az én kaszinóm ezentul a kávéház lesz, ahol az ujruhámmal feltünést fogok kelteni.

Vásárlásközben a nagybácsi hasznos tanácsokkal látta el őt, föltárta előtte a kereskedelmi élet rejtelmeit, s kifejtette előtte a morális elveket, amelyeket ezen a pályán hiven kell követni, ha az ember jobban áhitja a sikert mint az egyenes eljárást s nagyobb sulyt vet a meggazdagodásra mint a jóhirnév megőrzésére. Aladdin, mihelyt nem kivánták tőle, hogy dolgozzon, egészen nyilteszü fiunak bizonyult s gyorsan kapiskálta az öregur erkölcsös tanait. Sajnálni kezdte, hogy már előbb is nem érdeklődött intenzivebben a közgazdaság e fontos ága iránt, s föltette magában, hogy komolyan fog uj hivatásának élni. A jó fiu! Azt hitte, kereskedő lesz belőle, — nem is álmodta, amit minden meséketolvasó kisdiák tud, hogy egészen más, sokkal fényesebb karrier vár rá... Igaz, hogy ez csak irodalmi karrier, de mennyire dicsőséges! (A Hamleté és Don Quijote-é se fényesebb.)

Ebédre azután letelepedtek egy igen előkelő étteremben, ahol Aladdin urfi válogatott ételeket evett s az abrosz és szalvéta intézményével is megismerkedett, — ezzel a két fényüzési cikkel, amelyek az édesanyja szegényes háztartásában ismeretlen fogalmak voltak. El lehet mondani, hogy Aladdin ezen az egy napon többet haladott kulturában mint régebben esztendők alatt.

— Hej! — tünődött el. — Ugy látszik, mégis csak a vagyon az, ami boldogit és nem a tiszes szegénység, amint azt az elemiben el akarták velünk hitetni! Ha a nagybátyám rám nem talál, nélkülözések közt és örökös tudatlanságban éltem volna mindvégig, az ő védnöksége alatt pedig az ismereteim rohamosan növekednek, s tegnapról-mára olyan jóllétbe csöppentem, aminőről fogalmam se volt idáig... Ha minden szegénynek adna a jó Isten gazdag és gyermektelen nagybácsit, a szegénység mingyárt elviselhetőbb volna.

És szeretettel tekintett a pártfogójára.

Mikor aztán este az özvegy divatos uj ruhába öltözve látta meg a fiát, alig akart hinni a szemének. A derék asszony most vette csak észre, hogy Aladdin milyen szép fiu (ugy is illik ez egy rendes elbeszélés hőséhez) s kezdte megbocsájtani neki azokat a rossz tulajdonságokat, amelyek miatt még tegnap a világ legboldogtalanabb teremtésének tartotta magát. Az anyák keleten és nyugaton, s az életben és a költészetben mindenütt egyformák: saját fiaik és leányaik iránt épp oly elnézők, amennyire »objektivek« (azaz szigoruak és kérlelhetetlenek) tudnak lenni mások gyermekeinek a megitélésében. Hálás köszönetet rebegett ő is a szép ruháért, amely Aladdinnak az egész lényét megváltoztatta és idővel reménlhetőleg — hiszen ruha teszi az embert! — majd a jellemét is meg fogja nemesiteni.

— Nincs mit köszönni, kedves ángyom, — álszenteskedett a gonosz maghribita, akit Aladdin és az anyja nagylelkü és jóságos rokonnak tartottak. — Kutyakötelességet teljesitek, amikor egyetlen testvéremnek egyetlen gyermekét pártfogásomba veszem. Akasztani való gazember volnék, ha a dus vagyont, amelyet becsületes munkával szereztem, könnyelmü cimborákkal vagy léha asszonyszemélyekkel dorbézolnám el. Különben is már öreg vagyok s nyugalomra, szerető családi körre áhitozok.

Aladdinhoz fordult és folytatta:

— Téged nevezlek ki általános örökösömmé, s addig is, amig életben maradok, ugy gondoskodok rólad, mintha édes fiam volnál. Ha jól viseled magad, talán idővel azt is megteszem, hogy átadom neked minden birtokomat s te csak némi kis évjáradékot fizetsz nekem.

— Aminő kicsit csak akar a bácsi, — felelte konciliánsan Aladdin, akiben, ugy látszik, volt némi érzék a humor iránt.

— Erről még majd tárgyalhatunk, — mondotta az öreg. — Egyelőre az lesz a teendőnk, hogy kereskedővé avassunk föl téged. Holnapután, szombaton megnyitjuk a boltodat, amely tele lesz szebbnél-szebb árukkal s te nyomban megkezdheted azoknak az elárusitását.

— Mért nem már holnap? — kérdezte türelmetlenül a fiu, aki alig várta, hogy keresztbe tett lábakkal ülhessen a boltjában.

— Mert holnap péntek van, s pénteken, ezt tudnod kellene, nincs kereskedés, — az a mi vasárnapunk, vagy ha jobban érted meg, ez a mi sábeszünk. Ezen a szent napon a reggeli imádság után, amelyet istenfélő ember sohase mulaszt el, mindenki a kertekbe vonul s ott élvezi az ünnep pihenőjét. Mi is odamegyünk, és zöld fasorok árnyékában fogunk andalogni és filozofálni.

— Mi az: filozofálni? — kérdezte az özvegy.

— A filozofálás, — felelte a varázsló, — a társalgás egy neme, s akkor áll elő, ha a beszélgetők

egyike valami okosat mond, s a másik azt nem érti.

— Akkor ez is filozofálás, — gondolta az özvegy, — mert én bizony ezt se értem.

Igy tudta meg az Aladdin anyja, hogy mi a filozofálás.

A fiúhoz pedig igy szólt a varázsló:

— Eljövök érted korán reggel s megmutatom neked a város környékét, amelyet valószinüleg sose láttál, s a gyönyörü kerteket, nyaralókat és kastélyokat, amelyekkel az tele van.

(Ez csakugyan rémbutaság, de igy van megirva a mesében, amelyet — igaz, hogy nagyon szabadon — forditok, és én nem éreztem följogositva magam arra, hogy a klasszikus szövegen változtassak.)

És Aladdin, aki egész életét csavargással töltötte s ugy ismerte a szülővárosa vidékét mint a saját tenyerét, Aladdin engedelmesen felelte:

— Amint a bácsi parancsolja.

Akitől az ember örökölni akar, annak nem mond ellent.

Szóval se emlitette, hogy ismeri a szomszédos táj szépségeit, és nem árulta el a csodálkozását azon, hogy apjának a testvére, aki most fordul meg először a városban, akarja bemutatni neki — a tanárnak! — a vidék nevezetességeit. Igazán mesébeillő, hogy a fiu olyan cicerone-val készült megtekinteni a szülővárosa kies vidékeit, aki csak két napja tartózkodik ottan. Olyan dolog, mint ha e történet valamelyik olvasója először látogatná meg Rómát, fölkeresne ott egy mindig az uccán kószáló rómait s ajánlkozna neki, hogy elvezeti őt a régi *urbs* romjaihoz, a Vatikánba, a katakombákba, a kapitóliumra és mindenüvé, ahol valami látnivaló kinálkozik. De ismétlem (vagy még nem mondtam?) hogy meseirókról nem szabad azt a valószerüséget követelni, amelyet a történetiróktól is hiába várunk.

Aladdin kirándul

Másnap csakugyan korán jött el a maghribita az öccséért, aki őt már ünnepi köntösében türelmetlenül várta. Fiatal egyének ugyanis a mesékben is szivesebben viselik az uj ruhájukat mint a régit. (Állitólag még nőknél is tapasztalható ez a különös szokás). S az ember örül, ha a mesében oly dolgokkal találkozik, amelyek a való életben is előfordulnak, — mert később ebben az elbeszélésben olyan események fognak történni, amelyek a polgári életben éppen nem gyakoriak.

Kiértek a város határára s Aladdin egészen csodás világban találta magát, s belátta, hogy nagybátyjának igaza volt: ő még nem ismerte a szülővárosa legközelebbi környékét se, amelyet a varázsló a nagy hatalmánál fogva egészen másra változtatott. De az is lehet, hogy csak az uj ruhája fölötti kótyagos öröm láttatta vele másnak s ragyogóbbnak a tájat, mint amilyen az valójában volt. S a gazdag örökség reménye is szebb szinben tüntethette föl azt... Nem lehessen tudni.

A varázsló ellenben, aki tudta mit akar, s akinek ez nagy előnye volt Aladdin fölött, aki éppenséggel nem tudta, hogy akar-e egyáltalában valamit, igy szólt az öccséhez:

— Fiam, ez még mind semmi, ezután fogsz csak csodákat látni! Azt fogod hinni, hogy a mesék világában vagy.

Aladdin barátunk érdeklődése természetesen magasra volt fölcsigázva. Nehezen várta az igért csodákat, s csak azért várt rájuk némi türelemmel, mert a nagybátyja épp ekkor ebéddel kinálta meg. Ebben a zsenge korban senki se közömbös az ételnemüek iránt, főleg ha olyan jó dolgokat kap, aminőket a varázsló a raglánja zsebéből kipakolt. Más talán természetellenesnek is találta volna, hogy mily hatalmas éléskamrát tartalmazott ez a zseb. Mennyi inyes falat került ki onnan! Hány palack jó bor! És mennyi édesség! Nem is szólva a pompás husokról, halakról, vadakról, sütemények-ről és gyümölcsökről.

Letelepedtek egy tisztáson, s ott üldögéltek, mig csak mindent el nem fogyasztottak. Aladdin az evésmüvészet terén kiváló tehetségnek adta tanujelét, s ha minden pályán ilyennek bizonyul, akkor e történetnek ránézve csak jó vége lehet... De hát minek vágjunk elébe az eseményeknek, amelyek ugy is le fognak zajlani? (Nem is szólva arról, hogy ez az irodalomban már régóta nem divat).... Az ivásban már kevésbbé vált be a mi fiatal barátunk. A bor kissé erős volt, vagy pedig a gonosz varázsló (kitellik tőle!) valami mámoritó port vegyithetett beléje, — elég az hozzá, Aladdin becsipett tőle...

Már nem ismert rá a város határára. A kertek, villák és várkastélyok egyre idegenebbek lettek előtte. Mintha álomban járt volna. Édes zsibbadtság borult a tagjaira, s fáradtnak kezdte magát érezni. Legjobban szeretett volna a pázsitra lefeküdni, aludni s a boltjáról álmodni, amely bizonyosan jól fog menni. De egy rejtélyes erő — a varázslóé — ilyenkor mindig lökött egyet rajta, s taszitotta előre, mindig tovább, tovább...

Egyszerre aztán egészen más jellemü vidék tárult eléje. Tul voltak minden tájszépségen, tul mindenen, ami friss, ami nyári, ami zöld. Teljesen kopáran ásitott rájuk az előttük szomoruan elterülő barnatónusu vidék. Nem láttak egyebet csak egy óriás hegyet, amely ugy meredett ott a magasba mintha a világ végét jelentené, s Aladdin, akinek vajmi kicsiny volt a földrajzi tudománya, valóban azt hitte, hogy itt van bolygóinknak az utolsó stációja...

Nem győzte tovább szusszal, leült pihenni, s kérlelte az öreget:

— Ugy-e, bácsi, hazamegyünk, ha egy kicsit kifujtuk magunkat?

— Az olyan fiatalembernek, aki kereskedő akar lenni, — mondta professzorosan a varázsló, — sok mindent kell elsajátitani. Ne akarj most visszafordulni. Mielőtt hazaérünk, olyasvalamit fogsz itt megtanulni, aminek valamikor nagy hasznát veheted az üzleti életben.

A mi fiatalemberünk bágyadt volt s álmos a sok gyaloglástól és a lukulluszi lakomától, nem maradt semmi ellenálló képessége: belenyugodott mindenbe, bár nem igen tudta fölérni az eszével, hogy micsoda inkrativ ismereteket szerezhet ezen az Istentől is elhagyatott helyen, amelyet a nagybácsija, aki sose járt ezen a vidéken, jobban látszott ismerni mint ő, az idevalósi.

S a varázsló folytatta:

— Amit eddig láttál, kertet, kastélyt, fényt és pompát, az mind semmi ahhoz képest, amiben ezentul fogsz gyönyörködni. A java még csak most következik! Előre, előre!

A fiu szót fogadott, vakon ment arra, amerre a vezetője irányitotta, s egyszerre ott is voltak, ahol ez utóbbi akarta.

Nem volt azon a ponton semmi feltünőség, és senki se sejtette volna, hogy az mily fontos titkokat rejteget. De a varázsló tudta, s igy szólt az öccséhez:

— Most értünk el Istennek segitségével oda, ahová téged saját érdekedben elvezetni akartalak. Oly dolgokkal fogsz itt találkozni, amelyeket sohase felejtesz el, s valaha áldani fogod az Istenedet meg a nagybátyádat, hogy azokkal megismertetett. De hogy láthasd őket, meg kell esküdnöd, hogy mindazt, amit kivánok tőled, ellenkezés nélkül fogod megtenni.

Aladdin, aki szerfölött kiváncsi volt arra, hogy mi fog következni — akár egy regénytolvasó fiatal lány a legközelebbi fejezetre — szivesen letette ezt az esküt. Esküdött ő már — és pedig hamisan — néhány fényes gombért vagy egy-két dióért is.

— Nos hát — adta ki neki a parancsot a maghribita —, szedj össze elegendő tüzelőanyagot, fadarabokat, rőzsét és száraz levelet, majd tüzet rakunk.

— Ez még nem valami nagyon veszedelmes dolog, — mondotta magát megnyugtatva Aladdin.

És sietve nyalábolt össze annyi tüzelőt, amennyire szükség volt, és várta a csodát...

Nagybátyja ekkor a zsebéből kis skatulyát s ebből tömjént vett ki, felfüstölte azt s értelmetlen szavakat, nyilván varázsos formulákat, mormolt, amelyeknek hatása alatt az ég hirtelen elsötétült, a föld pedig dörgés és villámlás közt megnyilt, minek folytán a szemlélők elé feneketlen mélységek tátongtak. E különös jelenséget a maghribita olyan nyugalommal nézte mint a naplementét vagy a csillagok megjelenését, ellenben a fiu, akinek — akkor még — sejtelme se volt arról, hogy ő egy világhirü mesének a hőse (s igy a legváratlanabb eseményekkel szemben is illenék bátorságot tanusitani), a borzalmas látványra ugy megriadt, mintha szegény foltozószabónak a fia lett volna (s az is volt), s legjobban szeretett volna a helyszinéről mentül távolabb lenni s onnan, ha lehet, szépszerével kereket oldani. De ő csak gyönge kamaszgyerek volt, a nagybátyja ellenben boszorkánymester létére olyan erős tudott lenni, aminő csak akart, s kezének puszta érintésével megakadályozta öccsét a szökésben.

A varázsló ugyanis kinecset akart ezen a helyen ásni, s könyveiben azt olvasta, hogy csak és egyedül ennek a fiunak a közreműködésével érheti el e célját, — nagy szüksége volt hát az állitólagos unokaöccsére s nem engedhette, hogy az elinaljon.

— Ne feledd az esküdet! — mordult rá Aladdinra, s ujra rátette kezét ennek vállára.

(Folytatása jövő vasárnap.)

FRICI

Irta: Kosztolányi Dezső

Azt tervezték, hogy tükörponty lesz ebédre.

Reggel a szakácsné a piacon vásárolt egy hatalmas tükörpontyot, háromkilósat, nyolcvan dinárért.

Később a ház asszonya máskép határozott. Meghagyta, hogy csak vacsorára készitsék el paprikásnak, mert közben vendégei igérkeztek estére.

Amikor a két fiu — az egyik harmadik elemis, a másik első gimnazista — hazajött az iskolából, künn a konyhában, a szakácsné háncs-szatyrában, a zöldség között, fölfedezte a tükörpontyot. Ujságpapirosba volt csomagolva.

Nyitott szeme mereven bámult. De a hal szeme mindig nyitott, mindig üveges, mint a haldoklóé vagy a halotté.

Ha hozzáértek, ficánkolt, csapkodott a farkával, hápogva tátogatta száját.

Nyomban nekiláttak az élesztéséhez. A kisebbik — mint egy mentő — mesterséges lékzést akart alkalmazni. De a nagyobbik megtöltött a vizvezetéknél egy tálat s belécsusszantotta.

A tükörponty boldogan lélegzett föl elepedt kopoltyujával, imbolyogva mozgolódott, neki-neki huppant a tál mázas falának. Szüknek találta birodalmát. Ugy rémlett, hogy kissé csodálkozik.

Ebédután a fiuk belopózkodtak a fürdőszobába. A fehér zománcos kádat, majdnem szimültig eresztették vizzel, titokban behozták a tálat s tartalmát — a hallal együtt — beleöntötték a kádba.

A hal egyszerre nyilalni kezdett tág szabadságában: lemerült a fenekére, a fölszinre bukott, majd villámgyorsan keringett, bukfencezett, hancurozott édes elemében. Ezüst páncélinge, csillogó, hősi vértezete tündökölt a villanyfényben. Ugy érezte ott magát, mint hal a vizben.

Mihez is hasonlitott? A gyermekek rájöttek, hogy leginkább ahhoz a fölhuzható bádoghalhoz hasonlitott, mellyel évekkel ezelőtt egy balatoni nyaralásuk alatt játszottak.

Ozsonna idején könyörögtek anyjuknak, hogy legalább holnapig ne ölesse meg. Szerencséjük volt. A vendégek délután telefonon lemondtak. Igy a vacsora is baj nélkül mult el.

Másnap azzal álltak elő, hogy szeretnék megfigyelni, mint alszik éjjel egy hal. Harmadnap a táplálkozását tanulmányozták, kenyérmorzsát, narancshéjat, datolyamagot vetettek a kádba és várták, melyiket eszi meg. Negyednap vasárnap volt, barátjaik jöttek s a vizben müvihart kavartak pinpong-lapátjaikkal, csorgatták a zuhanyt, hogy a hal egy nyári záporban képzelje magát, gramofonjukat is odahozták, hangversenyt adtak tiszteletére.

Napról-napra uj mesékkel szerelték le szüleiket, akár az odaliszk a vérszomjas kalifát. Már nevet is adtak a tükörpontynak. Fricinek keresztelték el.

Két hét multán az anyjuk már dühöngött. Fürdőszobája olyan szagu volt, mint egy konzerv-dobcz. Egyszer, fürdés közben hajára tapadt valami undok, nyákos halétek is.

Reggel, mikor fürdöttek, Fricit a szobalánynak a tálba kellett helyezni, aztán kimosni a kádat, friss vizet eresztení s a halat visszatenni különös akváriumába. Mindez fölöttébb körülményes vol. A szakácsné már köszörülte kését.

Erre a kisfiu azt inditványozta, hogy »engedjék szabadon«. De vajjon hová mehet egy tájékozatlan hal, melyet az uccára tesznek?

A nagyobbik arra kérte apját, hogy dobják vissza a Dunába, ahonnan kihalászták.

Ez az inditvány győzött. Fricit mégse lehetett megenni. Jó ismerőseinket néha meggyilkoljuk, megenni azonban nem esszük meg őket. Csak távolibb ismerőseinket esszük meg.

Egy ködös, őszi este az apa elindult két fiával. Miután Fricitől érzékenyen elbucsuztak, betették abba a háncsszatyorba, amelyben idehozták. A háncsszatyrot a kisebbik fiu cepelte.

A hid közepére értek, mindhárman megálltak. Tanakodtak, melyikük dobja be? A kisebbik fiu próbálta kiemelni a szatyorból, de kezéből untalan kisiklott.

Már-már jókora csoport keletkezett körüttük kiváncsiakból. Ezek nem értették, mi az ördögnek viszik a Dunába halat, ahol annyi a hal. Akadtak olyanok is, akik gyanakodtak. Büntények áruló jeleit szokás a Dunába vetni.

Az apa idegesen rászólt nagyobbik fiára, hajitsa már a vizbe azt a ronda dögöt. Ez összeszedte minden lelkierejét, megmarkolta, leejtette a sötét mélységbe.

Most a gyermekek a hid korlátjára könyökölve percekig néztek utána. Hallották, amint cuppant a vizben, látták pikkelyeinek derengő csillámlását, sőt azt is látták, amint találkozott fiaival s virgoncan feléjük uszott.

Ballagtak hazafelé az üres szatyorral. Egy szót se szóltak. Sajnálták a halat.

Apjuk se beszélt.

Ő azon tünődött, hogy ez a kaland — a kellemetlenségeken kivül — pont nyolcvan dinárjába került. De lehet-e nyolcvan dinárért ilyen kitünő játékszert kapni?

Az a gondolat is boldogsággal töltötte el, hogy fiai ennyire jószivüek. Szentül hitték mindaketten, hogy végkép megmentették a hal életét. Az nem jutott eszükbe, hogy előbb-utóbb ismét kifogják, eladják a piacon s akkor — e kis vendégszereplés után — mégis csak föltálalják, sülve vagy paprikás léhen.

Azóta már bizonyára meg isették, mások. Nem ők, nem ők. Mert ők többet nem vettek tükörpontyot.

SZEPLŐKET és minden egyéb arctisztátalanságot legjobban eltávolit a
VESNA CrÈME
Utánvéttel szállitja:
Praunsberger gyógyszertár, Zagreb, Svačićev trg 17

Melyiket szeressem?

Egy balga fiatalember naplójából

... *Kardcsony.* Már az elején tudtam, hogy ez lesz a vége. Ám akkor mégis... az ember mindig remél... azt hittem megváltozik. Engedelmes, megértő báránykát faragok belőle. De nem. Terivel tehát szakítottam. Mindörökre. A gyűrűt is visszakértem. Egyáltalán: elég volt a nőkből! Most, a szent este küszöbén látom, mennyire elraboltáka legkisebb szabad időmet is. Munkámnak szentelem az életemet. Más ember leszek!

Január 1. Ujesztendő! Egy évvel ismét öregebbek lettünk. Mit hoz a jövő? Én, bevallom máris boldog vagyok. Szilveszter éjjelén megismerkedtem két bájos kislánnyal. Etellel és Anitával. A véletlen sodort az utjukba. Vagy tán — ki tudja? — maga a Végzet. Nincs toll, amely leirja, nincs ecset, amely méltón lefesse őt. Etelt. Mert engem természetesen csak ő érdekel. Anita, a legjobb barátnője, kedves és szeretetreméltó, dehát nem, a legjobb akarat mellett sem lehet Etával egy nivóra helyezni. Én minden körülmények között megszoktam őrizni hüvös objektivitásomat és cseppet sem vétek a tárgyilagosság ellen, ha lekonstatálom: Etus remek! Angyali! Bájos! Ellenállhatatlan!

Január 5. Ródlizni voltunk. Ügyesen vezet. A második fordulónál kiborult és a hófehér, csendes svábhegyi lankákon forrt össze először az ajkunk... sajnos alig öt percig tartott a csók, mert Anita, aki az előző fordulónál pottyant le a ródliról, lihegve utólért bennünket. Elválhatatlan barátnők. Akár a sziámi ikrek. Szép a barátság, de azért néha kellemetlen.

Január 10. A bankba uj tisztviselőnőt osztottak át a mi osztályunkhoz. Bizonyos Kató. Ismertetőjele: szőke és hóbortos. Valósággal nevetőgörcsöt kaptunk a tréfáitól. Nem szeretem az ilyen tulzottan kedélyes nőket. Etel telefonált. A drága! Nem jöhet ki délután a jégre. Helyette Anita jött el. Nem szivesen korcsolyáztam az én kis angyalom nélkül — hisz ép ma akartam az ujjára huzni a jegygyürüt, amit a legnagyobb titokban vásároltam — de bele kellett törődni a sors akaratába. Anitát egyébként könnyü vezetni. Néha egészen mellém simult, hogy valósággal hallottam a szive dobbanását. Jó pofa... de hát Etel mellett...

Január 15. Három napja Anitával lógunk. Valóságos ördög. Fáradhatatlan a szórakozásban. Sajna magamfajta bankördög csak nehezen tud vele tartani. Hazulról gyengén folynak a pénzek... De Anita páratlan! Nincs toll, amely leirja, nincs ecset... igen, óvakodom a tulzásoktól, de az egyszer nem rejthetem véka alá elragadtatásomat. Négy nyelvet beszél, zongorázik és gyorsir. Hát nem intelligens? Még a héten beszélek a papájával...

Január 20. Már nem elválhatatlanok. Összeveszték Miattam. Etel haragszik ránk. Határozottan fáj, hogy nélkülözni kell a társaságát. Ez a bágyadt, fekete lány hatással volt rám. Lehetséges festőművésznő. A képeinek sikere lesz... De hát Anita mellett...

Január 25. Kolléganőm, a kis boszorkány, Kató, erővel elcipelt a jogászok báljára. Határozottan jól mulattam. Ez a kis hirtelenszőke teremtés valósággal elbüvölte a társaságot. Ő nyerte a táncverseny első díját. Hazafelémenet, az autóban démonnak neveztem. Könnyes lett a szeme és kijelentette, hogy tévedek, mert ő látszólagos léhasága ellenére pompásan süt-főzmos-stoppol és takarit. Csókjaimmal száritottam fel a könnyeit. Hogy nem ismertem fel első perctben igazi énjét, a nemes szivet, amely a kivágott selyemruha alatt dobogott!

Februdr 3. Katóéknál zsur volt. Legjobb barátnőjének — minden nőnek van egy legjobb barátnője — bevallotta titkos szerelmünket. Rózsi, ez a kis igénytelen, borzas, fekete lány, őszinte örömmel gratulált és kijelentette, hogy segitségünkre lesz a titkos esküvőnél, amelyre előreláthatólag azért kerül sor, mert a mamánál egy tüzérszázados jött kombinációba.

Februdr 7. Ma megmutattam a gyürüt Rózsinak. A bohó kiscsike felpróbálta az ujjára. Ebben a szerencsétlen pillanatban toppant a szobába Kató, aki, anélkül, hogy a kimagyarázkodáshoz időt engedett volna, törni-zuzni kezdett, toporzékolt, a halkan sirdogáló Rózsikát árulónak nevezte, engem pedig kékszakállnak. Borzasztó. Szegény Rózsát alig tudtam megvigasztalni. Mig a villamos a köruton döcögött kijelentettem, hogy tudni fogom a kötelességemet. Rózsi elhaló hangon sugta a fülembe, hogy ebben egy pillanatig sem kételkedett. Angyal! A kapuban egy testvéri csókot nyomtam az ajakára.

Februdr 11. Az egésznek a villamosmüvek igazgatója az oka. Ha éjfélután, amikor meghitt kettesben andalogtunk a parkban Rózsámmal, nem alszik ki hirtelen a villany, nem maradunk vaksötétben, nem vártam volna a kis padon órá és amikor mellém ült Mária, nem öt öleltem volna át... Talán a kifürkészhetetlen végzet rendezte igy? X. grófi parkban rendezték meg az idei farsang legfényesebb álarcosbálját. Nagybátyám udvari szállitója az arisztokráciának, könnyen jutottam meghivóhoz. Természetesen Rózsámmal együtt mentem el. Mikor kiaiudt a villany, Rózsika a kastély felé futott, ahonnan világosság áradt. Én türelmesen várakoztam. Kis idő mulva valaki közeledett felém. A homályos holdfényben Rózsának véltem és karjaimba zártam... Csak amikor szóhoz jutott, derült ki...

Februdr 17. Mária egy igen előkelő, bár elszegényedett bárónő egyetlen gyermeke. Istenien szőke és a főzőkanál ugy áll a kezében, akár a vonó Kubelik ujjai között. Modern nő, minden arisztokratikus gőg nélkül. Nincs toll, amely leirja...

Februdr 21. Édesanyja szivesen fogadott. A tea izlett. Ő főzte! Angyal!

Februdr 23. Felpróbáltuk a jegygyürüt. Nagy neki. Elvittem az ékszerészhez szükiteni. A villamosban Etellel találkoztam. Szép és vonzó. Istenem, ha elgondolom: Etel, Anita, Kató, Rózsi, Mária... Nehéz dolog választani köztük. Mennyivel egyszerübb egy török pasának... Mind az ötöt feleségül veszi.

Februdr 27. Az esküvő elé némi akadályok gördültek. Mária kelengyéje a zálogházban, pénzem nincs, — még a jegygyürüt is a zaciba csaptam — kis fizetésemből még az anyját is el kellene tartani. Vettem egy sorsjegyet. Nem hiszek a csudákban, de ha örangyalom tényleg segiteni akar rajtam, akkor azt hiszem ezzel elég diszkréten módot nyujtottam neki.

Március 1. Reggel óta boldog férj vagyok. Nem Mária a feleségem, nem Rózsi, nem Kató, nem Anita és nem Etel. Uj csillag: Emilia. Ugy jött, mint derült égből a villámcsapás. A cégvezető ur egyetlen gyermeke. Apja megbizott, egyedül maradtunk, Emilia elkapott és mielőtt még védekezhettem volna, berohantak a szülők és áldásukat adták ránk. Igaz, csinos hozományt igértek. Legalább a hozomány legyen csinos. Mert Emilia, fájdalom nem az. Nincs toll, amely leirhatná, nincs ecset... Ezzel szemben nincsenek barátnői sem. Viszont cseppet sem házias, nem süt és nem főz, nem zongorázik — lévén botfülü — csak magyarul beszél és hamisan énekel. Imádja a lokálokat, ami apai örökség, lévén apja is szenvedélyes lokálpatrióta. Remélhetőleg más örökség is ki néz majd a familiából. A fényképét nem hordom a szivem fölött, nem szép, sokan csunyának mondják, ezzel szemben busásan kárpótol majd a hozománya. Erre előleget adott az apósom, mire kiváltottam a zaciból a gyürüt. De Emilia kövérkés ujjára szük...

Március 5. Velence! Hü de büdösek ezek a lagunák! És a sok galamb, csigabiga, hal, makaróni! Apósomtól ma levél érkezett. Lényege: a hozomány eluszott egy szerencsétlen gabonaspekuláción. De reméli — irja — hogy az én derekas munkám, szorgalmam majd talpra állitja a családot...

Jegyezte: Tamás István

Kutyák, oroszlánok és más ismerőseim

Az éneklő kutya

Az éneklő kutyával Berlinben találkoztam. Megmondom azt is, ki a gazdája, talán lesznek a régi szuboticaiak közt olyanok, akik emlékeznek rá. Sáron Etel, magyar származásu színésznő, ki otthagyta a dicsőséget és most elegáns polgári életet él, férjével, kutyáival és motorcsónakjával.

Sáron Etel szerény és nem dicsekszik sem a régi sikereivel, amikről pedig tudom, hogy jelentékenyek voltak, sem a férjével, akivel pedig lakása és életmódja után itélve dicsekedhetne. De az éneklő kutyájával eldicsekszik az első negyedórában.

Az éneklő kutya látszatra közönséges selyempincs. Minthogy Sáron Etel aligha fogja olvasni ezeket a sorokat, meg merem irni, hogy nekem nem is tetszett. Türelmetlen, ideges kis dög volt, afféle primadonna, aki nem türi, hogy ne vele foglalkozzanak. Repertoirján két dal szerepel, de különös jókedvében esetleg kibővíti, azonban ragaszkodik ahhoz, hogy magyarnóta legyen, ami annál furcsább, mert Sáron Etel már alig tud magyarul.

Miután a pincsit meg a gazdáját is biztositjuk, hogy alig várjuk a koncertet, Sáron Etel karja alá fogja a primadonnát és rákezd. Ugyanis Pincsi csak duettban hajlandó fellépni. Sáron Etel bocsánatot kér, hogy *neki* nincs hangja és kedves, idegen kiejtéssel rázendit a Kék nefelejts kezdetü nótára.

Izgatottan várunk. Pincsi hallgat. Ujra kezdjük. Pincsinek lámpaláza van. Pincsi gazdasszonya, illetve improzáriója, jobban drukkol, mint a müvésznő. Szép, feketefürtös fejét egészen ráhajtja a kutyára, szinte a fülébe énekel, halkan, behizelgően, mint egy primás huzza ugy reggel felé.

Végre, a harmadik tételnél pincsi elhuzza a száját, cérnaszál vékony nyivákolást hallat. Feszülten figyelünk. Pincsi vékony, mit tagadjam, hamis nyávogással kiséri az éneket. Egy jóravaló macskánál egész természetes hang volna, minden tavasszal halljuk a háztetőkön, többet mint kellemes, de kutyánál már igazán zenei teljesitmény számba megy. A vége felé, ott, hogy »tépd le azt a nefelejtset« a két »szólam«határozottan egybeolvad, Pincsi két-három taktuson keresztül követi a melódiát. Állitólag máskor ha nincs lámpaláza, sokkal hosszabb darabon képes rá. Mindegy, igy is olyan sikere volt nálunk, mint még soha színésznőnek.

Sáron Etel ragyog a büszkeségtől. A tükrön egy gyönyörü apáca fényképe áll. Sáron Etel képe, a Madonnát ábrázolja, ahogy a Mirakelban játszotta Reinhardtnál. Ez a Madonna akkoriban a saját sikerére biztosan nem volt közel se olyan büszke, mint most Pincsiére.

Stresemann kutyája

Mikor a nagy politikus meghalt, Berlint elöntötte a gyász. A miniszterelnöki palota körül óriási tömeg gyült össze. Az emberek csoportokba verődve álltak, tünödtek, mintha még lehetett volna segiteni a szerencsétlenségen. Benfentesek magyarázták, hogy történt, emlitettek régibb tüneteket, régibb panaszokat. A kapu előtt egymásután álltak meg az autók, politikusok, diplomaták, arisztokraták jöttek kondolálni.

Egyik földszintes szobában nagy könyv állt, ide irták be a kondolálók a nevüket. Stresemanné nem fogadott senkit. Üres volt a szoba, ahogy az inas bevezetett bennünket. A fekete drapériák közt egy világos folt, Stresemann kutyája. A kisérőm, mint régi ismerőshöz szól hozzá: Möpschen! Mi az Möpschen? Möpschen rá néz, olyan szomoru a szeme, lassan oda ballag hozzánk, de farkát nem csóválja baráti köszöntésre, hiába próbálják felviditani.

— Olyan ez a kutya, mintha értené, mi történt — mondja könnyes szemmel az inas. — Ma reggel óta hangját nem hallani, enni sem akar. Máskor nem birunk vele, olyan szeleburdi.

— Igen — mondja a kisérőm. Máskor ha jöttem, majd feldöntött, ugy ugrált fel rám.

— Ő nagyon szerette...

— Nagyon. Hagyja helyben az inas. — Mindig bent kellett lennie nála. Akármilyen komoly dolga volt. Mindig azt mondta: Te nem zavarsz, ugye Möpschen!

A mopszli komolyan hallgatta őket, hátsólábára ülve.

— Möpschen — simogatta meg ujból a kisérőm. — Komm her Möpschen! A kutya türte a becézést, de nem mozdult.

Öt nap mulva hallottam, hogy agyon kellett lőni. Stresemann halála óta egyetlen korty vizet, egy falat ételt nem akart elfogadni. Mire a gyászoló család az első napok izgalmai után, törődni kezdett vele, már késő volt. Az állatorvos azt mondta nem lehet megmenteni. A bőjttől valami különös betegséget kapott, amit nem lehetett meggyógyitani.

Zoo

Állatkert csaknem minden nagyvárosban van, de állatkertbe nem szokás járni. A legtöbb ember kétszer életében lát állatkertet. Először mikor gyerekkorában elviszik. De akkor nem sokat élvez belőle, mert a nagyoknak megvan a maguk nézete arról, hogy egy-egy ketrec előtt mennyi ideig kell állni. Tehát folyton sürgetik és rángatják az embert.

Másodszor és rendszerint utoljára akkor, mikor ő viszi el a gyerekeit. Ez alkalommal sem élvez, mert most meg neki kell sürgetni és rángatni a gyerekeket.

Egyedül állatkertbe csak akkor jut el az ember, ha véletlenül egy olyan nagyvárosba kerül, ahol nincsenek sem nagynénik, sem sógornők, vagy unokatestvérek és ha anyagi viszonyai nem alkalmasak arra, hogy a belvárosban komissiózzon.

E sorok irója is igy jutott hozzá, hogy félnapig barangolt a berlini Zooban.

E barangolás közben kiderült, hogy állatkertet csakugy »megnézni« nem is érdemes. Hanem érdemes leülni a ketrecek elé és várni, hogy az állat élje kicsit a maga életét. Ez az élet nem az ő igazi élete, nem az, amit a sivatagban, vagy a dzsungelban élnek testvérei, de mégis csak az övé és a szabad vadász, kóbor és hősi hajlamai helyében, kifejlődik itt a rabság unalmában és egymásrautaltságában, a létért való küzdelemnek nullára lecsökkentésével, valami más: Szociális érzék, testvériség, olyan lélekféle. Ahogy az emberben is a testi kényelem és gondtalanság alapjából fejlődik a kultura.

Különösen a majmoknál van ez igy. A majmok a Zooban valóban luxussal élnek. Az orángutánnak még »garnitura« is van a ketrecében, asztal és szék. De a kevésbé előkelő állatoknak is van egy »szobájuk verandával«, vagyis egy csukott ketrec, melynek ablaka, pardon, rácsa, zárt világos folyosóra nyilik és egy nyitott ketrec a kertre. A szoba-ketrecet csapóajtó választja el, a veranda-ketrectől. Ezt a csapóajtót a majmok fejükkel vagy kezükkel emelik fel.

Egy csoport különböző faju kisebb-nagyobb majom ketrece előtt álltunk épen, mikor az egyik, nem törődve a vendégekkel, kisétált a csapóajtón. A többi, majommódra — utánozta. Pillanatok alatt kiürült a ketrec, csak egy picike késett el, utolsónak maradt s nem tudta sem fejével, sem kezeivel megemelni a nehéz vasajtót. Kétségbeesve nyivákolt előtte, mint valami illemtudásra nevelt kiskutya, ha ki akar menni.

Egy hatalmas szürke majom kint meghallotta és bedugta a fejét. Az ajtón elég széles rés támadt, de a kicsi nem mert átbujni. Talán voltak már tapasz-

talatai, hogy ha a nagy majom visszahúzza a fejét, akkor rázuhan az ajtó.

Háromszor, négyszer megjelent a nagy szürke fej az ajtóban, hívta, várta a kicsit, de az csak topogott, jajveszékelt, nem ment. Végre a nagy megértette, egészen az ajtó alá állt, hogy nem csak fejével emelte, de egész hátával megtámasztotta. Akkor aztán a kicsi boldogan és fürgén átfutott a lábai közt.

Egy másik majomketrecben ezt láttuk: Egyik nagy majom tempós nyugodt lépéssel sétált körül a fagas ketrecben. A hátán egy picike feküdt — nem az ő kölyke, idegen, apró fajta — mintha egy gyerek feküdne, egy keskeny padon. Karjával belekapaszkodott a nagy nyakába és nyugodtan szundikált, amaz meg óvatosan lépkedett, nehogy kis pajtása lepotyogjon.

Legjobban szeretem a nagy macskákat. Egy olyan fekete párducot, ha meglehetne simogatni, ha kilehetne engedni, hogy kinyujtózzon kicsit!

A fiatalokat lehet. Tigriseknek és oroszlánoknak gyermeknyaraltatási akciójuk van. A három hónapnál nem idősebb csemetéket, ha szép idő van, kiteszik az alacsony keritéssel ellátott nyitott kertbe. A »nurse« velük van és szépszóért, valamint borravaló reményében sorra nyujtogatja ki őket a sikongó berlini gyerekeknek simogatásra.

Aranyos szelid jószágok, akkor volt vagy husz darab, hársonyosak, puhák és játékosak, mint a kismacskák. Szinte el sem lehet hinni, hogy néhány hét alatt ugy megváltoznak, hogy saját ápolójuk sem mer csak ugy bemenni hozzájuk.

Fényképész is van kéznél és a jó berlinieket kívánságuk szerint különböző hősi pózokban örökíti meg. Például mindegyik hónuk alatt egy kis oroszlánnal.

Ebéd után egy napsütötte padról gyönyörködtem egy ifju oroszlán-pár összeveszése és kibékülésében.

A dacos mozdulat, amivel a hím nejének békülékenyen kinyujtott mancsát folyton lerázta a sörényéről, a nőstény törleszkedő igyekezete, simogató kedveskedése annyira ismerősnek tünt, hogy egy percig gondolkoztam, hogy kiknél is láttam én ilyent utoljára?

A teknőshékák az akváriumban már sokkal nyugalmasabb családi életet élnek. Láttam kettőt, amint sokáig mozdulatlanul álltak nyakukat egymáson keresztbe téve, mint a flakkerlovak szokták.

— Du Mutti, — szólalt meg mellettem egy kis lány hangja a sötétben. — Ezek biztosan fiatal házasok!

Rengeteg néznivaló volna ebben az akváriumban is. A tengeri virágok és egyéb titokzatos viziállatok éppen olyan szinpompásak, mint a madárház kolibrijei vagy papagájai. Az óriáskigyó mellett, vagy tiz lépést sétálok, mig a fejétől a farkáig érek. Egy másik kigyó épen most bujt ki a bőréből, ott lóg mellette az ágon, mint egy rendesen felakasztott ruha.

Az aranyhalak akkorák ott, mint itthon a pontyok. A mesebeli királyok biztos ilyen aranypontyot esznek halnaprikásnak.

Hanem hátra van még az inszektárium, azt is meg kell nézni. Azt hittem, az lesz a legszebb. Hiszen rengeteg trópusi pillangó van a világon, gyönyörüek, antiket mi erre sohasem láthatunk. Hamarosan rájöttem, hogy a trópusi lepkéknek leginkább a hernója látható az inszektáriumban, esetleg a gubója. A lepkék maguk alig egy-két napig élnek és e célra nem választották pont az én látogatásom idejét.

A többi rovarral sem volt nagy szerencsém. Csupán a méhekben és darazsakban lehetett kényelmesen gyönyörködni. Azoknak ugyanis szinüveg palotájuk van az ablak mellett, üveg folyosó vezet belőle az ablakon át a szabadba. Az üvegfalakon át pontosan látható az egész alkotmányos munka. A méhek ugy élnek bent, mint akármilyen közönséges kasban. Sejtelmük sincs róla, hogy »mintagazdaságot« vezetnek.

A többi rovar azonban ugy elbujik a mimikrije segitségével az üvegszekrényébe készitett lomb, galy, föld és egyéb lakásberendezés közé, hogy félóráig kell egyet keresni, mig meglátja az ember. Ezt a »Tüz Viz« játékot hamarosan meguntam és épen lefelé igyekeztem, mikor ismerős cirpelés állitott meg. Tücsök! — örvendeztem. Ezt megkeressük. Sohasem láttam még igazi tücsköt.

A tücsökpalota ott állt előttem. Tágas és elegáns volt, meghazudtolva az összes aesopusi tanulságokat. Középen, miniatur kandalló formáju földalkotmányban felfedeztem a kis muzsikust. Nem viselt zöld ruhát, sem arany lantot, ahogy azt az élőképeken és iskolai mükedvelőelőadásokon láttam. Barna volt és szerény. Szeretett volna elbujni, mert az a természete, hogy sötétben, lopva muzsikál, mint a cigány, aki ablakunk alatt éjjelizenét ad. Mégis erőszakot tett magán, szigoruan középen állt, mint egy szinpadon.

Nem ugy muzsikált, mint híres őse, az aesopusi tücsök, aki passzióból, a maga mulatságára huzta bohémesen, könnyelmüen, ahelyett, hogy dolgozott volna.

Nem. A tücsök polgáriasult. Szép, rendezett, üveg háza van és kötelességszerüen muzsikál, mintha azt gondolná: Engem itt ezért tartanak és etetnek, te pedig azért fizetted be az egy márka ötvenet, hogy engem hallj. Én hát megmutatom magam és muzsikálok neked.

Állt a kis tücsök, puritán barna köntösében, földépitménye rivaldáján és muzsikált. Szorgalmasan, foglalkozásszerüen, mondhatnám — kenyérkeresetből.

Öt órakor zárják az inszektáriumot, megvagyok győződve róla, hogy akkor abbahagyja. Lucia

A csekk

Regény több történetben egy nagy bank és egy kis gépirólány életéből

Irta: Arányi Jenő

Diener.

A méltóságos ur olyan izgalommal leste Kolumbán mozdulatait, arcát, a folyton változó, de mindig titokzatosságra törekvő fintorait, mintha a saját életéről lenne szó, mintha halálraitélt rab volna, az az ur pedig a bakó, aki ezzel a huzavonával csak az ő halálfélelmét akarná szándékosan elnyujtani.

A tanácsos végre megállt az egyik lapnál, azután ránézett Erdősre:

— Itt van. Látod? Hiába az én szimatom nem csal. Ez a te hűséges öreg szolga Jánosod Diener János név alatt másfél évet ült betöréses lopásért...

— A... az... az lehetetlen, tört ki a visszafojtott szorongás Erdős torkán. Tiz éve itt van mellettem, egy szivarom, egy szál gyujtóm nem hiányzott soha.

— No-no, méltóságos uram. Egy szivarért, egy apróságért nem rontja meg a helyzetét az ilyen ravasz, kipróbált bünöző, ellenben tizezer font!...

— De kérlek szépen, hiszen nem használhatja!

— Azt ő nem tudta, csak most mondtuk meg neki. Lehet, hogy nem is gondolt arra, hogy ilyen szédületes összeget nem fognak neki kifizetni...

— Vagy pedig...

— Igen, van egy »*vagy pedig*« is. A többi bankoknál bizonyosan jól ismerik, hiszen akárhányszor küldözted ide is, oda is, arra számitott, hogy...

— Hogy majd egyszerüen azt mondja: a méltóságos ur kéreti, tessék beváltani ezt a kis összeget. Persze.

— Esetleg össze is beszélt valakivel.

— Nem, nem hiszem, hogy bűntársa is legyen, hiszen ez nem lehetett tervszerü, előre elkészitett lopás. Itt most tényleg az alkalom szülte, azaz inkább ébresztette fel a tolvajt.

Erdős a homlokát törölgette, kiverte a hideg veriték.

— Megérdemelném, hogy megcsapjanak, deresre huzzanak... Ilyen könnyelmüség! És az a szegény leány...

— No, azzal a szegénnyel... harapta el a szót Kolumbán, mert már valami nagyon csunyát akart mondani, de mert Erdős vezérigazgatót mégsem ajánlatos megbántani, hamar kiegészitette a mondatát:

— Azzal könnyen eligazithatod a sort. Egy kis ajándék vagy tudom is én mi, majd csak kiengeszteli.

Erdős olyanformát érzett, hogy a tanácsos ur téved. Marosi Etelka nem fog könnyen kiengesztelődni és ha nem hagyja itt azonnal az intézetet, az csak azért lesz, mert nagyon szegény és nagyon kell a hivatal.

Kolumbán kicsengetett az előszobába. Mikor János belépett, erősen a szeme közé nézett. Ugy állt előtte, hogy szinte összeért az orruk, azután lassan, szótagolva beszélt neki:

— Látja János, hiába minden tagadás. Egészen bizonyos, hogy a csekk magánál van vagy ha már nincs ott, akkor ott volt, de eldugta. Adja elő szépen, *Diener!*

A csattanósan kivágott Diener szóra megrokkant az ember.

Heppy end

Erdősné féltőn, lágyan simogatta a fia arcát, aki fekete bársonyzekében, csikos nadrágban készült a sejtett boldogság, a müterem csendje felé, hogy befejezze az »Ö« pasztellképét, amit egy nagy könyörgésre, dugva adott fényképről igyekezett egész szépségében kihozni. Estefelé, a rendes sétán fogja átadni neki. Óh milyen öröm lesz az!

— Nem szeretem fiacskám ezt a sok kószálást. Legjobb lenne, ha hallgatnál már a szüleidre, keresnél valami komoly pályát. Akkor azt sem bánnók, ha hamarosan megnősülnél, majd találnánk valakit, kedveset, szépet és...

És gazdagot, akarta mondani a még mindig szép, a lassu hervadásában igazán bájos asszony, de nem mondta ki. Tudta, hogy ezt a szót, ezt a gondolatot nem szereti Laci.

Laci viszont szeretett volna odahorulni arra a finom kézre, arra a vele mindenben együttérző szivre, de ő is hallgatott, mert puha természete félt a viharoktól, a sirástól, a szemrehányásoktól.

Már az ajtónál volt, mikor Erdősné utána szólt:

— Lacikám, arra menetnél édesapád felé, az imént hoztak egy sürgős táviratot a számára, az a csacsi Maris meg átvette.

László durcás arcot vágott, nem szeretett a bankba járni, ahol a tisztviselők, a szolgák émelyitően hizelegve iparkodtak vele szóbaállni. Nem is volt ott legalább két éve, de most nem térhetett ki, különösen mert az anyja még hozzátette:

— Vacsorára okvetlen légy itthon, vendégeink lesznek, holnap van apus születésnapja.

*

A szolga megrázkódott és megtörten állott Kolumbán előtt. Siri hangon beszélt:

— Nagyságos uram, nem tagadom. Dienernek hivtak valamikor. Rosszat tettem, megbünhődtem érte, azóta uj életet élek, megnősültem, apró gyermekeim vannak, dehogy követnék el ilyet...

— A csekket!

— A csekk nincs nálam, a feleségem, a gyerekeim életére, egészségére, boldogságára, mindenre esküszöm: nem is láttam... Hiábavaló volt minden faggatás, minden rábeszélés és könyörgés, keresztkérdések: János megmaradt az állitása mellett. Makacsul, elszántan, halálrasebzetten is védekezett. Sirt, letérdelt, a földön csuszott a gazdája elé, ugy könyörgött, hogy higyjen neki.

Bejött Holupka és halkan jelentette:

— A kisasszony az iróasztalánál ül és sir. A kollégái körülállják, de semmi faggatásra nem válaszol.

— A kisasszonyt kéretem, hogy fáradjon ide. Mondja meg neki, hogy ne sirjon, meg van a bünös. Azután majd maga bekiséri ezt az embert, odabenn majd vall, fogadom!

— Méltóságos uram, ha megengeded, még megvárom Holupkát és szeretném látni, hogyan békited ki azt a kisleányt, különben magam is tartozom egy bocsánatkéréssel.

A Holupka által kinyitott ajtón Laci lépett be és csodálkozva nézte a furcsa jelenetet. Az apja az ablaknál áll, gépiesen törölgeti a homlokát, mindenuntalan az orrát fujja, hogy palástolja a könnyeit, amik bizony feltolakszanak a legerősebb szivből is, ha egy ősz, derék embernek ismert szolga ekkora csalódást okozott ugyan, de olyan fájdalmasan, olyan meggyőzően könyörög és sirva ölelgeti a lábait.

— Higyjen nekem a méltóságos ur, hiszen olyan jó volt hozzám mindig...

Az iróasztalnál keményen, egy kicsit gunyoros, de nagyon elégedett és felsőbbséges mosollyal Kolumbán.

— Mi az apám? Mi történik itt? — és kérdezés közben tétován nyujtja a táviratot, amit Erdős szinte öntudatlan gépiességgel tör fel:

Erdösbank
CG 09.3069 cheque tevedesboel itt maradt express kueldjenek
GG

Üvegesedő szemekkel, reszkető kézzel állt egy pillanatig, azután vad, erőszakos nevetés rázta meg. Laci és Kolumbán ijedten ugrottak oda, de a nagy, a hatalmas, az erős ember akkor már két kézzel emelte fel Szolga Jánost:

— Ember, keljen fel. Öreg Jánosom, álljí fel, add ide a kezed, bocsáss meg, ártatlan vagy!

Laci, aki jóformán egy szót sem értett az egész helyzetből, annyit mégis látott, hogy itt valami végzetes tévedés lehetett, hogy az öreg, hüséges Jánossal valami igazságtalanság történt. Ezt főképpen a jólismert rendőrtanácsos tekintetéből következtette. Kolumbán sietett is a kimagyarázkodással, de a maga mentségére megkérdezte Erdőst:

— Ha megolvastad a beérkezett csekkeket, méltóságos uram, hogy lehetett ennek a kellemetlenségnek előfordulnia?

Erdős most már boldog idegességgel felelte:

— Bizony én nem eskiszöm meg arra, hogy megszámláltam az utalványokat, hiszen a Green és Green cég...

Értetlen egymásrabámulás, szaggatott szavak, mondatok közt belép Etelka és a detektiv.

— Laci!

— Etelkám!

A lány az ajtónál marad, nem ért semmit, nem tud semmit.

— Hát ti ismeritek egymást?

— Igen apám...

— Az apja? susogja Etelka és sirva fakad. Óh be szerencsétlen, boldogtalan teremtés vagyok. Az ő fia!

— Igen apám, már régen, majdnem egy féléve ismerem. Ne féljen Etelka, az édesapámat ma akkora, olyan váratlan öröm és szerencse érte, hogy bele fog egyezni...

— Látod, méltóságos uram, mondta most a helyzet ugynevezett magaslatára emelkedve Kolumbán, látod méltóságos uram, megtalálhatod a kiengesztelés útját...

Erdős egy darabig habozva nézte az egymás kezét tartó fiatalokat, azután az izgalmas várakozás töredékperce után kinyujtott kézzel lépett feléjük, de Kolumbán megelőzte:

— Pardon, én akarok az első gratuláns lenni!

Etelka Laci vállát használta bástyául, annak a biztos védelme alól nevetett ki:

— Ugy-e megmondtam, hogy itt kell hagynom az állásomat?!

(Vége.)

JOVAN JOVANOVICS ZMAJ

IRTA: SZTAJICS VÁSZA

Az elmult évben egészen váratlanul, bizonyos reneszansza kezdődött Zmaj Jovan Jovanovicsnak, aki rendkivül népszerü a legszélesebb népretegek körében, bár a mai lirikusok számára nem egyéb a multnál és régen tulhaladott álláspontnál. Elsőnek a közoktatásügyi minisztérium emlékezett meg a költőről. 1929 junius 3-ikán Zmaj halálának huszonötödik évfordulóján s felhivta az ország tanintézeteit, hogy a tanuló ifjuságot emlékeztessék az évfordulóra és hogy tartsanak beszédeket a kiváló költő életéről, munkájáról és hatásáról. A sajtó annak idején nem adott hirt valami különösen az intenziv iskolai ünneplésről és ennek valószinüleg az az oka, hogy ilyen nem is volt. Egyedül a *Politika* emlékezett meg részletes, komoly cikkben a poéta életéről és munkájáról. A közoktatásügyi minisztérium kérése arra nézve, hogy tartsanak ismeretterjesztő előadásokat az ifjuság számára, valósággal zavarba hozta az illetőket, hiszen egyetlen Zmaj életrajz sincs, amely legalább főbb vonásaiban pontos adatokat tartalmazna a költőről. A legfőbb és legmegbizhatóbb forrás még mindig az a beszéd, amelyet 1874-ben mondott el *Dimitrijevics* Misa, a *Szrpszka Matica* akkori alelnöke a posta müködésének huszonötödik évfordulója alkalmával. A Narodna Enciklopedija rövid Jovánovics biografiája is telve van téves adatokkal és mindez csak azért, mert a költő életét és munkáját mindeddig nem tanulmányozták azzal az elmélyedéssel és szeretettel, amelyet Jovanovics Zmáj megérdemelne.

Ez az állapot szerencsére nem fog sokáig tartani. Közeledik az 1933-as esztendő, amikor a költő centenáriumát fogják megünnepelni és erre az időpontra a Szrpszka Matica huszezer dináros jutalmat tüzött ki a legjobb Jovanovics-életrajza. Ha előbb nem, ekkor biztosan megszületik az a mü, amely pontos adatok alapján tárgyalja a költő életét és jelentőségét és amely olyan lesz, amilyennek egy Jovánovics életrajznak lennie kell, amely olyannak fogja mutatni a költőt, amilyen a valóságban volt, nem pedig olyannak, ahogy tájékozatlan dilletánsok és adathamisitók agyában él.

Mint emlitettük, bizonyos reneszánsz jellegü Jovánovics-kultusz mutatkozik irodalmi életünkben. 1929 szeptember 29-én a beogradi *Umjetnicski Pavilionban*, éppen akkor, amikor a vojvodinai származásu Radovics Iván festményei voltak kiállitva, ott a *Cvijeta Zuzorics* egyesület estélyt rendezett a költő emlékezetére, amelyen *Ducsics* Jovan, *Petrovics* Veljko, *Sztefanovics* Szvetiszláv, *Szavics*-Rebac Anica, *Manojlovics* Todor és *Crnyanszki* Milos mondottak beszédet a költőről. Ezeket a beszédeket főbb kivonataiban szeptember 30-iki számában közölte a Politika sőt ez a lap szeptember 17-iki számában Ducsics Jován tollából vezető helyen közölt Zmájról egy másik cikket is, amely nemcsak a poéta apologiája, hanem a Szrpszka Matica és az egész Vojvodina apologiája volt. Ducsics szerint egyedül a Vojvodina volt az, ahol jugoszláv társadalmi életről lehetett beszélni a szó kitüntető és konkrét értelmében.

A Szrpszki Knjizsevni Glasznik, amely juliusban csak annyiban emlékezett meg a költő negyedszázados jubileumáról, hogy elitélte a többi időszaki kiadványok feledékenységét, 1929 október 1-én csaknem egy egész számot szentel Zmajnak. Ezenkivül 1933-ban egész biztosan állni fog már a beogradi Zmaj-szobor is, amelynek emelését a Cvijeta Zuzorics tervezi.

Ha figyelemmel kisérjük mindazt, ami Beogradban történik, természetesnek találhatjuk, hogy a Szrpszka Matica is akcióba lépett és kiirta az emlitett dijat Jovanovics-életrajzra. Tudni kell, hogy a Szrpszka Matica alapitásának napját 1826 év Szveti Száva napjára teszik és hogy Pesten ezen a napon ünnepelte a Matica Szveti Szávát és Tököli Szávát, akinek Tököliánumában dijtalanul székelt egészen az 1864-ben történt Noviszadra költözéséig. Noviszadon 1868-tól üli meg a Matica Szeti Száva napján azóknak a szerbeknek az ünnepét, akik valamilyen nagyobb szabásu tettel gazdagitották nemzetünk szellemi kincstárát. Igy elsősorban ünnepségeket rendez a Matica az irodalmi bizottság elhunyt tagjainak emlékére.

Hatvan év óta ma a második ünnepi ülést szenteli a Matica irodalmi bizottsága dicső emlékü tagjának, Zmajnak tiszteletére. Az első Szveti Száva ünnepséget 1905-ben a költő halála után rendezte a Matica és ez a második ülés azt jelenti, hogy Jovanovicsot elszakithatatlan kötelékek füzik a Maticához.

És méltán. Arra kell csak gondolni, hogy mennyire a Szrpszka Maticáé Jovanovics. A poéta első költeményei 1852-ben a Matica *Letopiszában* látták napvilágot és ettől az időtől fogva egészen 1900-ig állandó munkatársa volt Zmaj a Letopisznak. 1857-ben a költő, aki akkor még a budapesti tudományegyetem jogi fakultásának hallgatója volt, beküldte a Maticához *Arany Toldi*-jának forditását. A Matica ugyan nem adta ki könyvalakban a forditást, de 1896-ban a Letopiszban közzétette a »Toldi szerelme« forditását, 1910-ben pedig helyet adott a kiadásaiban az egész trilogiának.

Amikor 1863-ban megüresedett a pesti Tekeliánum felügyelői állása, a Matica pályázatot irt ki erre a tisztségre. A költő nyerte el az állást, a Matica az illetményeket is felemelte, ezzel lehetővé tette Zmaj számára, hogy anyagi gondoktól mentesen, önmagának és a költészetnek éljen. 1864 junius 27-én Zmáj »A sárkány« cimen élclapot alapitott és ettől az ujságtól nyerte a Zmáj melléknevet. A Zmáj budapesti tartózkodásának egész ideje alatt megjelent, söt, egy ideig még akkor is szerkesztette, amikor elköltözött Pestről. Tudni kell, hogy mit jelentett Jovanovics élclapja. 1862-ben ő maga jelentette ki első vicclapjában, a *Komarac*-ban (szunyog), hogy ő nem egyszer felejti el a tréfát és leveti aklapját, imára kulcsolja kezét, hogy az örök igazságosságért könyöröghessen. Egy 1878-ban kelt levelében arról tesz emlitést, hogy ő vicclapjaiban mindig a szerb liberális politikai pártokat akarta a maga módján támogatni. Maga *Miletics* Szvetozár is igy tekintette Zmáj vicclapjait.

1871-ben a váci államfogházból irja a következőket:

— Talán csodálkozni fognak azon, hogy a politikai elmésségeimet bezárom a Zmáijal, de Zmáj is nemzetünk egy közlönye a maga nemében.

Tudni kell, hogy Jovanovics éclapjaiban tette közzé nemcsak hazafias költeményeit, hanem tragikus szinezetü versciklusának a »Hervadt rózsaszálak«-nak első darabjait is, amelyekben családi életének szerencsétlenségét: felesége és gyermeke halálát énekli meg. Mint a Tekeliánum felügyelője, Zmaj nemcsak lapjáért dolgozott, hanem 1866 februárjában Jovanovics Tekeliánumbeli lakásán Miletics megalapitotta a *Zasztavát*, amely körül a vojvodinai szerbség közel husz éven keresztül sorakozott fel és harcolt nemzeti alkotmányos szabadságáért. A *Zasztava* első szerkesztőségét, amely a Tekeliánumban volt, Miletics és Jovanovics alkották a Tekeliánum intelligens egyetemistáinak segitségével.

A Tekeliánum felügyelőjévé való megválasztása után a Matica lehetővé tette Zmaj számára, hogy valamit önmagáért is tegyen. A nős, végzett jogász, a Tekeliánum felügyelője, aki ekkor harminc éves volt, felajánlotta minden növendékének a baráti tegezést és velük együtt járt az előadásokra és velük együtt végezte el az orvosi fakultást. A jelentéktelen irodalmi honoráriumok mellett az orvosi pálya biztositotta Zmáj megélhetését egészen 1892-ig, amikor a *Narodna Szkupstina* a nemzet elismerése jeléül évi négyezer dinár nyugdijat szavazott meg részére.

Mint a Matica hivatalnoka Jovánovics még 1864-ben beiratkozott az egyesület tagjainak sorába és nyomban beválasztották az irodalmi bizottságba. Ez a körülmény 1866-ban kellemetlen helyzetbe hozta. A Matica ekkor öt dukátos dijat tüzött ki a legjobb balladára. Zmáj a pályázat feltételeinek megfelelően névtelenül beküldte »Tri hajduka« cimü balladáját, amelyről a kritikus azt a véleményt adta, hogy nemcsak a jutalomra nem szolgált rá, hanem még a nyomdafestéket sem érdemli meg. Hogy ezt bebizonyitsa, a kritikus a költő jelenlétében felolvasta a balladát és meggyőzte az egész bizottságot arról hogy a költemény nem való sajtó alá.

Jovánovics ezt nem vette rossznéven és a Matica nem egyszer igyekezett jóvátenni az elkövetett hibát. 1869-ben ujabb balladapályázatot irtak ki és a dijat »Guszláreva szmrt« cimü balladájával amelynek megirására Arany: Welsi bárdok cimü költeménye inspirálta, Zmaj nyerte meg. 1874-ben a Matica rendkivül ünnepélyes keretek között ülte meg Jovanovics irói müködésének huszonötéves jubileumát, 1899-ben pedig a félszázados jubileumát ünnepelte meg hasonlóan fényes keretek között. Ekkor a Matica legjobb szándékoktól vezéreltetve, másik hires költőjét, Kosztics Lázát kérte fel, hogy Jovánovicsról beszédet tartson, de Kosztics a megbizást nem épen a Matica kivánsága szerint... Jovánovics még tizszer pályázott a Matica különböző irodalmi pályázataira és csaknem minden alkalommal megnyerte a dijakat. A Matica 1903-ban testületileg akart a Kamenicán lakó költő elé járulni, hogy a hetvenéves költőt születésnapja alkalmából üdvözölje, de Zmaj ekkor már olyan beteg volt, hogy nem tudta fogadni a küldöttséget. A költő 1904 junius 1-én halt meg és a Matica testületileg vett részt a temetésén, sőt a költségek egyharmadát si viselte.

Ez a viszony, amely a Matica és Jovánovics között fennállott, igazolja azt a kivételes tisztességet, a melyben a Matica részesiti a költőt, amikor már másod izben szenteli az emlékének Szent Száva napi ülését.

Mint vojvodinai irodalmi társaságnak, a Maticának kötelessége, hogy széles körökben propagálja Jovánovics költészetét. Jovánovics szerb költő, sőt ami több, jugoszláv költő, aki a Vojvodinától kapta inspirációját és ettől a földtől nyerte erejét. A »Szentamas« cimü költeményében énekelte meg száműzetéseinek keserveit és ettől az időtől fogva nem történt a Vojvodinában olyan jelentős esemény, amelyet Jovánovics ne jegyzett volna fel és ne kommentált volna. Vannak más nemü költeményei is, igy például van egy kötete, a melyben a szerelemről és a halálról mint lirikus és legfőbb motivumáról énekel, vannak akik azt állitják, hogy a gyermekek számára irt munkáiban a legnagyobb, mi azt hisszük, hogy mégis csak a következőkben kulminál Zmaj jelentősége.

Ötven éven keresztül kisérte figyelemmel a jugoszlávok és a szomszéd népek életét, eseményeit és megtanitotta egész nemzetünket, hogy emócióval feleljen ezekre az eseményekre, megtanitota a népet, hogy örüljön, ha van rá oka, hogy ne türje az igazságtalanságot, de ilyent ne is kövessen el. Jovánovics Miletics-párti költő, az egykori európai liberalizmus poétája és éppen ez a körülmény az, amelynek érdekelnie kell Jugoszlávia nemzeti kisebbségeit is.

Ha nem is beszélünk Koszovóról, a Hajdukokról stb. szóló költeményeiről, a kisebbségeknek is élveznlök kell például Sentamás cimü versét. Ez a költemény 1859-ben a Letopiszban, később pedig Budapesten, Noviszadon látott napvilágot anélkül, hogy kifogásolták volna. Szükség volna arra is, hogy Jovanovics magyar forditásait ismertessék. A költő még Jókait is leforditotta, amiről édeskeveset tud a szerb irodalomtörténet. Egyesek ugyanis a költő forditásainak kérdésében zavart akartak kelteni, noha az ügy olyan világos mint a nap. Erre a kérdésre egyébként is méltó módon felelnek a Bach-korszakbeli szerb vezető államférfiak. Koszta *Bogdanovics* ügyvéd, aki az 1852-beli ideiglenes szerb kormány tanácsosa volt, magáévá tette a letiport magyarok ügyét és egyengette az utat a szerb-magyar megértés felé. Bogdanovics ebben az időben igy ir:

— A népek közötti ellenségeskedés — felhőnek tekinthető, amely csak ideiglenesen takarja el a horizontot. A népek sem örökéletüek, hogyan lehetne hát örökkévaló a népek közötti ellenségeskedés?

Ugyanezeket az elveket hangoztatta a fiatal Miletics Szvetozár is.

A háboru után, irja egy helyen Miletics: »Mi is ugyanazt a jutalmat kaptuk, amit a magyarok, a mértéktelen terheket.«

Ime, ilyen forrásokból táplálkozik az az ösztön, a mely Jovánovicsot a magyar irók és költők átültetésére inditotta és nem Hadzsics Antal tanácsából, amint azt a mi olvasóközönségünkbe bele akarták szugerálni.

Jovánovics éppen ugy, mint Miletics aki nagy árat fizetett hitéért, hitt a magyar liberálizmusban és nem tételezte fel, hogy a magyarok, a balkáni népek szabadságharca ellen legyenek, amely a török iga alól való felszabadulásért folyt. Mégis, amikor Pesten a török hadsereg tagjai triumfáltak, Szerbia és Crnagóra számára legalább Arany János biztató szavait akarta megvinni, azét az Aranyét, akihez a forditások révén olyan meleg kapcsok füzték. Hasztalan. 1877 novemberében Arany negativ választ adott Jovánovics levelére:

»Levéle végszakára, melyet érdekkel olvastam, engedje meg, hogy ne válaszoljak tüzetesen. Magamról, ki vérmérsékletem s egész dispozitiómnál fogva akkor sem harsogtattam valami erősen a szabadság trombitáját, mikor saját élethalál küzdelmünk követelte, — magamról, mondom, nem is szólva: Ön, mint magyarországi ember, bizonyosan ismerni fogja nemcsak az itteni hangulatot, de azt is, mi e hangulat *alapja*. A keleti keresztyén népek szabadságküzdelmét a magyar nemzet épen oly rokonszenvvel kiséri, mint a lengyelekét mindenkor, — ha orosz terjeszkedést nem látna benne, mely első sorban hazánkat fenyegeti végromlással. Adja Isten, hogy Ön fajrokonai most kivivandott »függetlenségükért« idővel ne kényszerüljenek még hatalmasb zsarnokság ellen küzdeni.« (Irodalomtörténeti Közlemények a Magyar Tud. Akad. kiadása 1915 p. 242.)

Ez a levél csalódással töltötte el a költőt annál is inkább mert a magyar liberálizmus gyöngesége éppen Miletics Szvetozár végzetében nyilatkozott meg, annak a Mileticsnek a tragédiájában, akire Zmaj mindig mint vezérére, tanitójára, sőt nemzeti szentségére tekintett fel. Mégsem tudok egyetlen esetet sem, amikor a költő akár egyetlen sértő szóval is illette volna a magyarokat. Érzésvilága és gondolkozásmódja nem engedte meg, hogy bármiben is gátolja a két nép közötti megértés kiépülését, amelynek akkor — amikor, de el kell következnie. Erre nézve rendkivül jellemző a »Törököknek ujévre« cimü verse. Itt a költő nem kiméli a törököket, akiket nem tekint szomszédnépnek, hanem hitte és kivánta, hogy a törököket ki kell üzni Európából. Ebből a verséből kicsendül a törökök elleni gyülölet, mig a magyarokról irt költeményeiben csak humor van.

Magyar bácsi, magyar bácsi, — énekli egyik versében 1866-ban. — Csudálatos idők járnak, derüre boru jön. Azért csak az a család szerencsés, amelyben testvér a testvérét tiszteli és szereti.

Versét ezzel végzi:

Talán mégis jobb volna nekünk, ha megegyeznénk.

Jovánovics liberálizmusa azonban nemcsak külpolitikai jellegü volt. Belpolitikai kérdésekben is mindunталan megnyilatkozik haladó gondolkozásmódja. Igy a lelkészek és tanitók harcában illetve az egyház és az iskola küzdelmében teljes szivvel és lélekkel az iskola mellé áll és nincs kegyelem nála a szerzetesek számára. Költői talentumát az üldözött nazarénusok érdekében is felhasználta és mintegy ötven költeményt forditott Sion Harfajuk számára.

Összefoglalva az eddig tárgyaltakat, most amikor Zmaj Jovan Jovánovicsot ünnepeljük, büszkeséggel tehetjük ezt. Büszkék lehetünk arra, hogy a mi körünkből az európai liberálizmusnak ilyen kristálytiszta vezéralakja nött ki és büszkék lehetünk arra, hogy ötven évvel ezelőtt már olyan társadalmunk volt, amely hallgatott az ilyen Tyrteus szavára

Egy gomb története

Irta: Vető György

A külváros csupa gyárépületből és munkáslakásokból állott. Egy őszi alkonyon ebben a külvárosban két gyereket hallottam beszélgetni, akik véletlenül, vagy talán a gondviselés különös rendeléséből — épen ablakom alatt állottak meg.

Mondom — lehet, hogy éppen a gondviselés különös »véletlennek« nevezett akaratából — mert azóta még jobban tudom: »véletlen« nincs! Minden egy roppant és szörnyű, méreteiben fel nem érthető célból történik s semmi sem mulik el nyomtalanul! Mindennek nyoma marad, még egy kis gomb történetének is.

Milyen nagy cél az, amelynek keretében egy kis gombnak is jelentősége van!

Milyen csillogó, csodálatos szépségek vannak abban a célban, ha egy kis gomb is csillogni tud!

Sokszor áll érthetetlenül az ember ebben a célban. Az ember, akinek öröme és fájdalma az ut. Az ember, aki látni tud; az ember, aki simogatni tud!

Én is ott állottam az ablak mögött rettenetesen megütötten. Minden, ami élet volt — letépték rólam. Uttalan lettem és nem tudtam indulni semerre. Nem *tudtam hinni*. A világ romokban hevert és én a romok alatt, üszkök alatt, füst és parázs és hamu alatt.

Nem láttam az embert.

A ház gazdája harmadszor kopogott mögöttem: az uj lakó itt van és be akar költözni! És este volt és senkim, semmim. Hová most? Csak sötét volt és hideg és egy didergő senki — én! Én a végtelen semmiben. *sehova se tartozón: idegen az idegenben!*

És ekkor megszólalt a két gyerek az ablak alatt. A kettő közül a kisebbikre beszélgetésük folyamán szörnyű csapás zudult. És csodálatos dolog történt épen akkor, amikor azt vártam, hogy előttem, segélytelenül megsemmisül az a szegény kis gyerek.

*

A gyerekek igy beszélgettek . . .

Kisebb (s város, a tündöklő nagy belváros felé mutat): Nézd, mintha csillagok lennének!

Nagyobb: Villanylámpák azok. Olyanok, mint a gyárban vannak.

Kisebb: Te már voltál ott?

Nagyobb: Anyámat látogattuk meg a bátyámmal.

Kisebb: Anyád a városban van?

Nagyobb: A kórházban van.

Kisebb: A kórházban?

Nagyobb: A gép levágta három ujját, ezért van ott.

Kisebb: Milyen a kórház?

Nagyobb: Ó, nagyon szép. Szép fehér ágyakban feküsznek a betegek.

Kisebb: Sokáig voltál ott? . . . Te is feküdtél a fehér ágyakban?

Nagyobb: Nem, csak egy délután voltunk ott. Bátyámnak vissza kellett jönni a gyárba. Anyám olyan szép fehér kenyeret adott nekem, ott azt esznek!

Kisebb: Kenyeret? . . . Fehér kenyeret?

Nagyobb: Igen.

Kisebb: Én is szeretnék fehér kenyeret enni.

Nagyobb: Holnap megin bemegyünk anyámhoz. Akkor én megin kapok és látni fogom ujra azokat a szép boltokat, ahol minden van: kis kocsik, lovak, lehet rajtuk hintázni! Van ott sütemény és mennyi szép ruha!

Kisebb: Hadd menjek veled a városba!

Nagyobb: Ha nekem adod azt a szép sárga gombot, amit az előbb mutattál!

Kisebb: Azt nem adhatom!

Nagyobb: Akkor nem jöhetsz el!

Kisebb: Engedj el! Keresek neked másikat.

Nagyobb: Ezt add!

Kisebb: Ezt a pék fiának kell adnom!

Nagyobb: Miért?

Kisebb: Azt mondta, ad érte kenyeret!

Nagyobb: Hát anyád nem ad?

Kisebb: Anyám tegnap elment.

Nagyobb: Hová?

Kisebb: Nem tudom. Nagyon sirt. Apám megütötte.

Nagyobb: Bátyám mondta, hogy apádat elküldték a gyárból. Igaz?

Kisebb: Apám sem jött ma még haza. Én még ma nem ettem!

A gyárak szirénái ekkor felsüvöltöttek, éles, vad bőgéssel, mintha az egész világ a kis gyermek éhségét sikoltaná. Kihajoltam a nyirkos, sötét éjszakába eső estébe. Reszkettem. De már nem az éhségtől hanem valami kétségbeesett várakozás lázában: hát már itt tartunk?.... ekkorát estünk?... Vége, vége az életnek!

Az uccán munkáscsoportok mély fekte tömegei mozdultak a gyárakból.

Kisebb: Gyere menjünk, a pék munkásai is elmentek már és a pék fia ilyenkorra igérte a kenyeret, ha ezt a gombot neki adom. De jó lesz! Lesz kenyerem!

Nagyobb: Nagyon éhes vagy?

Kisebb: Igen! De jó a nagyoknak! Azok dolgoznak és vesznek maguknak kenyeret!

Nagyobb: Te soha sem udsz dolgozni!

Kisebb: Miért?

Nagyobb: Mert pupos vagy!

Kisebb: Én? . . . Pupos?! . . .

Nagyobb: Igen hát! Azért vagy olyan kicsi, mert görbe a hátad!

Kisebb: És aki pupos, az soha sem lesz erős?

Nagyobb: Soha!

Kisebb: Nem igaz!

Nagyobb: Igaz!

A szomszéd szoba lakója lámpát gyujtott. A sárga, szomoru fény a két kis gyerek arcára esik.

A kisebb csodálkozva néz körül . . . Valamit nem ért! Hirtelen társára nyitja óriásivá határtalanodott tekintetét . . . Társa termetét nézi . . . Az erős és ő soha sem lesz az! Hogyan lehet az? Miért? . . . Tévelygőn keres, kérdez a szeme . . . De ki tudna neki felelni? . . . A szemeit behunyja. Valami irtózatosan nehéz látomány sulyosodik rá: hiszen akkor ő mindig éhes lesz! Nagy, belső, ijedt zokogás reszket át rajta.

Ah, milyen letört, eltévedt kis arc! De mi ez? . . . Kié az a csodálatosan csillogó, világító szempár? . . .

A kis fiu a nagyobb felé nyujtja a nagy, sárga gombot és mosolyog . . .

Kisebb: Ugy-e nem igaz, hogy soha sem leszek erős? Nesze a gomb! Ó, mondd, hogy nem igaz!

Nagyobb (Erős, megrázó meghatódás ül ki az arcára, nem nyul a gombért, majdnem sirva mondja...): Nem, nem vagy te pupos! Hazudtam!

Kisebb (Mosolyog): Ugy-e csak a gombért mondtad?

Nagyobb (Nem birja tovább, felzokog . . . ó, miért is mondta ennek a szegény fiunak, hogy pupos? . . . Vad fájdalommal öleli meg): Gyere, én majd adok neked kenyeret — gomb nélkül is! . . .

*

Én is letörültem a könnyet, amely olyan erőssé tett, hogy mindent embert testvéremül fogadtam.

Emlékek egy csókról

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

I.

Az augusztusi napsugár melegebben sütött, mint máskor. Sárga volt töle minden, a falevelek bágyadtan szomjuhoztak egy kis esőt, a folyó vize is csöndesebben folydogált, s lankadtan ereszkedtek alá a levegőben a madarak.

Komoróczy az erdőben hüsölt és hallgatta a madáréneket. Voltaképen foglyászni akart, hogy meneküljön a gondolataitól, s egyszerre idetévedt az erdőbe. Mellette terült el végtelen távolságban a tarló, s a buzakeresztek épp oly sárgák voltak, mint az egész világ; aludt most a nyul, gunnyasztott a keskeny kölesben a fogoly, mindössze egy-két énekes madár verte a szokott nótát.

— Unalmas a dal! — gondolta Komoróczy és egy szőke lányra gondolt, akinek mostanában volt az esküvője.

Ezzel aztán megint eszébe jutott sok minden, főleg egy másik nyár, amikor együtt jártak a vidéken és eszébe jutott, hogy akkor megértette, mit énekelnek a madarak. A lelke olyan hangulatokkal volt tele, mintha szenvedne. Amint aztán boncolgatni kezdte az érzelmeit, furcsa fölfedezésekre jutott.

— Nem szeretek senkit, — konstatálta magában, talán soha nem is szerettem. Hiuság, általános emberi gyarlóság az, ami bennem tombol. Csak az a bosszantó, hogy miért gondolok egyre Nellire?

Hangokra neszelt föl, valaki közeledik. Aztán visszahevert megint a fübe, mert mit is bánja, akárki jár erre! Hasonló ostoba lelkek lehetnek, akiket rabul ejt az erdő hazug költészete. Álmokba ringat és olyan biztatóan mosolyog a vesztett reménység idején is, mint a legnagyobb boldogság korszakában.

Négy gyerek volt, két leány, két fiu. Ebben a kánikulában ki más járhatna erre? S egyszerre megálltak valamennyien, döbbenettel az arcukon, hogy szinte hallani lehetett a szivük verését.

Erre nem számitottak, hiszen apró eszecskéjükben ugy tervezték azt ki, hogy most néptelen az erdő, biztos menedék.

Az egyik kis leány ott is termett mellette s lángvörös arccal motyogta:

— Bácsi, ne áruljon el otthon.

Komoróczy ugy találta, hogy növel áll szemben, s bárha az nincs is több tizenkét évesnél, talpra ugrott.

És ekkor elmosolyodott, nevetett maga-magán, hogy immár bácsinak titulálják.

— Illik ez? — kérdezte szigoru hangon.

Azzal sem volt tisztában, hogy mi az a szörnyü illetlenség, aminek a vádját magukra veszik most a gyerekek. De amint beletörődött a bácsi-elnevezésbe, épp ugy akarta viselni a következményeket.

A kis leány zavartan állt előtte, kétoldalt simogatta a ruháját, csöpp hija, hogy nem sirt. A diákok — egész gyáván — odébb huzódtak most, elhagyták a másik leányt és szörnyü érdeklődést mutattak a fák iránt, amelyek vének, korhadtak és szélesek voltak.

— Illik ez? — kérdezte Komoróczy és szigoru lett a hangja.

Később hozzátette:

— Kinek a leánya vagy?

— A Gaáléké, bácsi, de ne áruljon el otthon.

Komoróczy előtt most kezdett valami derengeni, hogy ismeri a gyereket. Látta már számtalanszor, de sohasem vette észre, amin végtére is nincs semmi csodálkozni való. Mert még ha nagyobb lenne...

Aztán belátta, hogy nem illik ez az erőltetett álarc és mosolygott.

— Ugye, Laci bácsi, nem mond be.

— Majd meglátjuk. Először is, mit csavargotok erre?

A leány vonogatta a vállát, de nem nézett az ember szemébe.

— Semmit. Bogarat keresünk, meg madárfészket.

— Igaz?

Bettike vakmerően fölvetette rá tiszta kék szemét, ugy mondta:

— Igaz.

— Isten neki, elhiszem.

— Nem árul el? — rimánkodott tovább is a gyerek.

— Aztán mit kapok a hallgatásért?

Bettike olyan bájos bambasággal tudott rá nézni.

— Hát mit akar?

— Egy csókot, — évődött Komoróczy.

A fiuk fölneszeltek a szóra, egyébként is sokkal közelebb tartózkodtak, semhogy elengedtek volna egy szót is siklani a fülük mellett, a másik kis leány nevetni kezdett, ez aztán teljesen megzavarta Bettikét s mégjobban pirult. Ha egyedül van, elszalad, most szégyelte volna a futást.

— Megkapom? — nevetett Komoróczy.

Három szempár leste izgatottan a választ.

A kis leány arca bánatos lett, szőke fejecskéjét oldalt hajtotta, a tekintete nehéz problémákon tünődött, közben elterültek selyempillái rózsás kis tejarcán.

— Nem lehet, — mondta nagyon csendesen, — nem lehet, bácsi.

— Dehogy nem, csak akarni kell. Mit szégyenkezel, öreg ember vagyok én, megteheted! Ide nézz, földig ér a szakállam!

Bettike odasanditott, mert hátha igaz ez a csoda. Utána visszaesett megint bájos zavarába.

Komoróczyt ugy tudta mulattatni ez a játék. Még soha *nem beszélt ekkora gyerekkel* s olyan különös volt, hogy ebben a kis leányban mennyire benne van már a nő.

— Tudom már, — mondta nagyon lassu hangon — sokan vagyunk hozzá. Eltaláltam?

Bettike tovább pirult, a feje még lejebb hajolt, de ő maga nem válaszolt.

— Add ide a kezecskédet, kis leányom. Igy ni. Most pedig igérd meg, hogy megadod máskor, ha nem lesz hozzá tanunk. Igéred?

A gyerek csak a fejével tudott bólintani, aztán már szégyen ide, szégyen oda, nekiiramodott a tisztásnak. A többiek utána.

A fasor végén megállt és sivitó hangon visszaszólt:

— Nem árul el? Megigérte!

II.

A szőke leányokat nem lehet olyan könnyen elfelejteni, mint ahogy azt keserü pillanatában hiszi az ember. (Ámbár bajos a dolog a barnákkal is.) Valamennyire segitett az állapoton, hogy Komoróczy kiment szolgabirónak a vidékre, lévén az olyan kitapasztalt arkánum, hogy a körültekintő és gondos alispánnak egyik elsőrendü kötelessége megállapitani az alkalmatos beosztást. Odakünn több a munka, de vidámabb is az élet. Akit nem fásit el a sok kihágási tárgyalás, meg a jegyzőkkel való bajlódás, még bele is gabalyodhat. Mert lány több van, mint a városban. Nem ugyan azért, mintha az ugynevezett mezővárosok (amikből az utálatos hangzásu nagyközség szót fabrikálták, mintha nem falu volna azért mind a kettő!) mondom, nem mintha a mezővárosok népességi mozgalma bármelyik megyeszékhellyel versenyezne, inkább egymásra való utaltság okán. Itt együtt van mindenki, aki együvé tartozik, amott megoszlanak.

S ha Komoróczy felejteni akar, hát hozzájárultak ehhez a szándékához az uj ismerősei.

Szinte kár, hogy olykor be kell menni a központba is, mert az ilyesmi kizökkenti az embert abból a kerékvágásból, amit nehezedő szekerével már-már alkalmatossá vájt a maga számára.

És egész véletlenül találkozhatik is egyik-másik régi ismerőssel (mert hiába, csak mégsem olyan nagy az a város!) azután hall az ember mindenfélét, régi szőke lányról, aki már asszony és kis babákkal vergődik, — már a harmadikkal! — esetleg vele magával is összejön. És milyen bámulatosan józanok tudnak maradni mind a ketten!

Az asszony tele van panasszal. Komoróczy ásitoznék, ha ez nem volna elsőrendü illetlenség s éppen azon töri a fejét, hogy hogyan szökjön meg, mikor Nelli, lerázva végre magáról a csimpaszkodó legnagyobbat, azt kérdezi:

— Emlékszik még, milyen bolondosak voltunk most öt, nem, hatodik éve? Hogy elröpül az idő!

— Az biz elröpül, Nelli. Maholnap kopaszodom. Egy ősz hajszálam is van.

— Ugyan menjen már, maga bolond. Most van a legszebb idejében.

Komoróczy azt érzi, hogy tartozik valamivel a multnak, azért sóhajt.

— Annak vége, Nelli. A legszebb idő ott maradt az erdőben.

— Ez gyerek beszéd. Mert még ha én mondanám.

— Aki a régi ma is, a hajdani üde Nelli.

— Nem kivántam, hogy bókoljon, nem azért említettem. Három ilyen apró gyerek elkerget minden bókot.Ez már a valóság a maga rideg igazmondásában.

... És folytatódik tovább is, a vége pedig az, hogy Komoróczy otthon, visszatérve a faluba, álmatlanul tölt egy éjszakát.

— Hol vannak azok a kisértetek, amelyek hat éven át alig engedtek nyugtot? Hát csak ennyi az ember?

Tovább haladva aztán tud dönteni a fontosabb kérdésekben is, most pályázik az ülnöki állásra.

— Hiszen elvesztette veszedelmét a város.

Az erdő fái pedig szomoruan csóválják koronás fejüket Május van, gyöngyvirágillattal terhes a levegő, lilaszinü orgonafürtjei hulladoznak már, de mézüket meglopja még a méhecske mielőtt belegabalyodnék akác-asszony buján mámoros szépségébe, — óh, május van s azok a fák, melyek nagyon öregek, szakadozott törzsüek, nem felejtenek el semmit. Alkonyi órán összerezdülnek, mintha szél futott volna keresztül a lombjaikon.

(Folytatása következik)

Pethő Dezső versei

Halkuló szók

Néha belénk köt a nagy idők szele
S bolonduló szivvel várjuk a sorsot,
Nohát te Nagyur, mit is adsz nekem?

Néha kuncogás csap föl a szivünkbe;
Megmásitott érzés dobálódzik bennünk
S átszakad a torkunk:
— Hát ez az a nagy Élet...?!

Járjuk az őrült örök törött lábbal,
Termeljük az érzést megcsalt virágmódra
S mégis olyan busan, olyan szépen élünk...

Holnap

Megálljatok régi nóták,
Elég volt a hazug élet!
Nő az Eszme, szent homlokán
Maga zokog a volt ének.

Szent parazsat homlokunkra
Férfiasat, szép beszélőt!
Szóljon ajkunk bibliásan,
Rázzuk fel a halva élőt!

Multrajáró bolond álmok
Oszlik az éj, bug a hajnal.
A mult csak int és roskadozik
Vérző szájjal, hulló hajjal;
De fejére ezer lovag
Hinti álmát babonásan.

Forr a föld és csillan teste,
Áll a termés katonásan,
Áll a termés, örök termés,
Édes ajka dus beszélő,
Szent igéi az uj kornak
S ujra élt a halva élő.

Örök ének

Rózsás arcu csalfa álmok
Édes ajka pazar átok.
Bár a sziv egy titkolt ének,
Lelki álmok: szenvedések,
Gyötrődések aranyajka
Nagy céloknak »kincse« rajta.

Sápadt való katonái:
Mindent birni, mindent várni!
Egy tiszta sziv, hogyha fázik,
Jeget tör egy csalfa másik
És a sziv, ha megpihenne
Mámorégés lenne benne.

S a szenvedély siró létét
Rettenetes döbbenéssel
Felrázza egy rejtett éjjel.
S utat nyit a porba hullni,
Fukar eszmék nagy tüzében
Rabbá lenni, megtisztulni,

ABBAZIA GYÖNYÖRÜ, TAVASZI 15–20 C. NAPSÜTÉSES IDŐ
Palace Hotel Bellevue
legelsőrendü házak, minden kényelem Házi zenekar, táncteák, fürdő zene. Panzióár márciusig 45–55 lira. Azonos vezetés alatt: REGINA HOTEL. B. KUNZ
53/

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBEN

Az angol király adómentessége

Az angol alkotmány szerint a király semminemü adót se fizet. Minthogy az egész birodalom jövedelme az övé — *elméletben*, hajdan gyakorlatban is igy volt, — fölösleges lett volna, hogy önmagát (a maga számára) megadóztassa. Ugyanezen okból teljes vámmentességet is élvez.

III. György (1738—1820) uralkodása alatt vámot kellett fizetni a Hampton-hidon való átmenetért. Egy királyi vadászat alkalmával az üldözött szarvas átuszott a folyón és a királyi vadásztársaság annak üldözése végett át akart a hidon kelni. A vámszedő látván a vadászokat gyors ügetésben közeledni és nem tudván, hogy köztük van-e a király, hirtelen lebocsátotta a sorompót.

— A király! A király! — kiáltották a vadászok bosszusan. (Pedig Őfelsége nem volt köztük.)

Erre a vámszedő azonnal fölnyitotta a sorompót és átengedte őket a hidon.

Néhny perc mulva második csapat jelent meg és minthogy a sorompó ismét le volt bocsájtva, ez is azt kiáltotta: »A király! A király!« De a vámőr el volt határozva, hogy ezuttal nem engedi el a vámot.

— György királyt átbocsájtottam, az Isten áldása rajta, — igy szólt, — és én Angliában más királyt nem ismerek. Ha önök a francia királyt hozták ide, akasszanak föl, ha átbocsájtom *fizetség nélkül!*

De ekkor elölépetta király (aki ezeknek a társaságában üzte a vadat) s a vámszedő alázatos bocsánatkéréssel ujból föltárta a sorompót. De ezalatt a gyors lábu szarvas elmenekült s lehetetlen volt őt teritékre hozni. Amikor a vámszedőt felelősségre vonták, ez bebizonyitotta, hogy mindenkor egy guinea vámot szokás fizetni, valahányszor a királyi vadásztársaság átkel a hidon s hogy ő az első csapatot tisztelettel átbocsájtotta, mert azt hitte, hogy a király is vele van. Őfelsége meg volt elégedve a magyarázattal és elrendelte, hogy a kiséret negyven tagjáért, ha el is menekült a szarvas, fizessék meg a rendes illetéket.

Néhány nappal később a király ismét áthajtatott a hidon és lebocsátván a hintó ablakait, nevetve kiáltotta oda a vámszedőnek:

— Csak én vagyok megint. Nem kell attól félni, hogy a francia király ma *idejön*...

Nagy Frigyes

(1712—1786)

A »nagy«-nak nevezett II. Frigyes porosz királyban tudvalevőleg jeles szatirikus iró veszett el. Bizonyitja a következő kis eset is.

Valami gálafölvonulásra készültek egy udvari ünnepség alkalmával s a főudvarmester egy órával az »előadás kezdete« előtt megjelenik a királynál és igy szól hozzá:

— Nagy bajban vagyok, Felség, két hölggyel, a kik egymás közt azon vitatkoznak, kit illet meg az elsőbbség kettejük közül, mikor a diszterembe a feltárt ajtón keresztül belépnek. Az én kötelességem volna igazságot tenni köztük, de Fölséged tudja, mily nehéz az ember sora az asszonyokkal *szemben*. Segitsen, Sire!

— Istenem! — felelte a király. — Nincs ennél egyszerübb dolog a világon. A magasabbrangu megy elől.

— A rangjuk teljesen egyforma, Sire.

— Hát akkor az előzze meg a másikat, aki idősebb.

— A véletlen ugy akarta, Felség, hogy mindaketto ugyanazon évben született.

— *Azaz mind a ketten* egyforma számu éveket tagadnak el. Legyen hát az elsőség azé, akit előbb mutattak be az udvarnál.

— Ujabb véletlenség, Sir. Mind a két hölgyet ugyanazon a bálon mutatták be.

— Akkor hát nem dönthetek másként, — mosolygott a király. — A hóbortosabb megy előre.

Mikor a királyi választ megvitték a két hölgynek, a vitájuk azonnal megszünt. Sőt annyira udvariasak és előzékenyek lettek, hogy nem győzték kinálni *egymást az elsőbbséggel*.

Pulszky Ferenc

(1814—1897)

Az itt következő eset nem arra a kitünő tudósra jellemző akinek a neve itt cimként szerepel, hanem a politizáló társadalomra, a közéletre s a kor történetére, amikor hasonló tünetek aligha voltak nagyon ritkák.

A kiváló polihisztor maga szokta volt elbeszélni, valahányszor választásokról és választási esetekről volt szó, hogy fiatal korában megyei aljegyző kivánt lenni. Benyujtotta a pályázatát, végigházalta az összes szavazásra jogosultakat s a »nagy nap« előestéjén abban a tudatban aludt el, hogy megválasztása »több mint bizonyos«, — mert *mindnyájan* kivétel nélkül megigérték neki, hogy rászavaznak.

A választás azonban egészen másként dőlt el. Pulszky, mikor a kérdéses állás betöltése volt soron, egyetlen egy szavazatot kapott. Más temperamentumu ember ilyenkor boszusan hátat fordit a vármegyének — ő nem igy cselekedett. Sorba meglátogatta az összes szavazókat és mindenkinek megköszönte a voksot azzal a mindegyiknél ismételt kijelentéssel:

— Jól tudom, tisztelt urambátyám, hogy azt az *egy* szavazatot öntől kaptam.

— És ők mit szóltak? Mivel mentegetődztek? — kérdezte egyszer ilyenkor valaki.

Pulszky jóizüen nevetett.

— Hogy mit szóltak? — mondotta. — Mindannyian elfogadták a köszönetemet mindannyian, kivétel nélkül. És én valóban hálára kötelezve maradtam velük szemben, mert sohase tudtam meg, ki volt az az egy, aki megtartotta a szavát

Ujházi Ede

(1844—1915)

a feledhetetlen nagy szinmüvészek közé tartozik. Ő volt talán az első szinész (magyar szinpadon), aki a patetikus és deklamatorius styl helyett a természetes beszéd kultuszát iparkodott meghonositani. Szinészi erényein kivül kedélyének és szellemének kvalitásai is hozzájárultak ahhoz, hogy a társadalomnak is közkedvelt és köztisztelt tagja legyen. Egyik szomoru hiressége egyébaránt az lett hogy ő volt az első férfi, aki oly nőt vett feleségül (1880), aki szépségversenyen nyert első dijat. A házassága természetesen nem volt boldog. Az akkori hasonló versenyeken nem vettek részt olyan »hölgyek«, akik afféle kiváló férfiuhoz, mint Ujházy volt, illettek volna.

Az Ujházy-adomáknak se szeri, se száma. A budapesti Pannonia vendéglő és kávéház (hát még a Vampetics!) sokat tudnának ezekből a mulattatásunkra elbeszélni. A Pannonia volt mindvégig a törzsvendéglője és kedvenc kávéháza. Ott történt egyszer, hogy a szomszéd asztalnál egy vidéki fiatalember dadogva tanácskozott a pincérrel. Ujházy nem volt rosszlelkü ember, de valahogy mégis kedve szottyant neki is hebegni s ő is dadogva szólitotta magához a pi-pi-pincért.

A fiatalember sértődötten fordult a müvészhez:

— Me-mester, nem sz-szép ön-öntől, hogy gugunyol. So-sokszor lá-láttam önt a szi-szinpadon, sose da-dadogott.

— Té-téved, — felelte Ujházy — Én is he-hebegek, csak mi-mivelhogy él-élni csak köll, a szi-szinpadon *ugy te-teszek, mintha nem* da-dadognék. Szi-szimulálok.

I. Napoleon

(1769—1820)

Számkivetési idejében történt, hogy Longwoodban (*Szent Heléna szigetén*) házépités közben egy kőmüves lezuhant egy elég magas állványról. Jól megütötte magát és sérülést is szenvedett, de szerencsére nem sulyosat. De fájdalmai lévén, keservesen nyöszörgött. Az arra sétáló excsászár vigasztalni próbálta őt s igy szólt hozzá:

— Ne féljen, barátom, nem lesz semmi komolyabb baja. Nézzen meg engem, mekkorát buktam én és milyen magasról és mégis megvagyok valahogy!

Trajanus

(Uralkodott 98—117.)

Marcus Ulpius Trajanus római császár egyike volt a legkitünőbb uralkodóknak. Tartományokat hóditott meg Róma részére, de becsvágya nem merült ki az imperializmus fejlesztésében. Kulturfejedelem iparkodott lenni, aki máig is *méltán* megbámult utakat, kikötőket és vízvezetékeket épitett, népjóléti intézményeket létesitett, emberbaráti érzületet tanusitott és irodalompártolónak mutatkozott. Bár sok irigye volt és sorsára nehezedett nem egy elődének embertelen és végzetkihivó viselkedése, ő egy pillanatig se félt se összeesküvéstől se merénylettől. Azt szokta mondani:

— Aki bizik magában, bizhat a környezetében is.

Némelyek mégis gyanakodtak egyik bizalmasára, Susa nevüre s figyelmeztették az imperátort, hogy *óvakodjon tőle, mert az az élete ellen tör.*

Traján császár e vádaskodásra azzal felelt hogy amikor legközelebb ez a Susa meghivta őt lakomára, elfogadta a meghivást, *egyedül* ment el hozzá (az őrséget Susa házának a kapujánál hazaküldte), étkezés előtt megfürdött nála, a Susa borbélya által borotváltatta meg magát s aztán jó étvággyal ette végig a sokfogásu vacsorát s vigan koccintott a házigazdájával.

Másnap pedig igy szólt a vádaskodókhoz:

— Hiszitek most már hogy a vád, amit emeltetek ellene, tárgytalan? Aki nem igazságtalan másokhoz, annak nincs oka a mások bosszujától vagy kegyetlenségétől félni.

FEKETE CSILLAG

Regényes elbeszélés a serdültebb ifjuság számára

Irta: Karlócai

A Bácsmegyei Napló pályázatán dijat nyert ifjusági regény

13

Az özvegy sszony bánkodó tépelődésére ráhajolt az alkony, lassu szürkület sötét éjszakává öregedett körülötte. Dusán most valahol reá gondol vagy hugára, Lyubicára. Milyen borzasztó érzés lehet élve eltemettetni.

Megboldogult ura sokat mesélt a vár alatti katakombákról. Garadyné szive nagyot dobbant, hirtelen emlékezetébe ötlött jó ura minden szava, aki arról is mesélt, hogy a várból a Duna alatt is kilehet jutni. Hogy is mondotta csak édes Istenem, hogy is mesélte?

A nagy sütő belső oldalán vaspántok keresztezik egymást.... Igen igy mesélte. Nem is nagyon érdekelte őt ez a hir, nyugodtan élt ura mellett, nem gondolt arra, hogy valaha is szükségét látná a titkos utaknak. — —

Reszkető kezekkel csiholt tüzet a mécses kanócára s nehéz verejtékcseppek ülnek ki ráncos homlokára, mire fellobban a halványan pislogó lángocska. Gyenge fény világitja be a kis szobát, melynek végében még mindig ott tátja éhes torkát a sütő nyilása. Omladozó vakolat sárgálik minden oldalról. Régen sült ott kenyér, régen hevitette a belsejét zsarátnok. Kezében tartva mécsesét, átbujik a sütő tátongó száján, arcába poros pókhálók fátyolt takarnak, ugy kell egyik kezével szabaddá tenni maga előtt a kis helyet.

Tekintetével kiváncsian keresi a jelzett pántokat, de bizony nem lát semmit. Lehet, hogy férje nem erre a sütőre gondolt s az, amelyben a lejárót fellélhetné, már régen beomlott, örökre befödve a titkot. A sikertelen kutatás után fáradtan hagyja el a kemence belsejét.

Másnap, harmadnap kint ült a megszokott helyen, de este, amikor haza tért, nem maradhatott nyugton, bemászott a sütőbe s kiapadhatatlan reménynyel lelkében többször is végig tapogat a falakon s keresi a keresztbe álló vasakat. Harmadnap éjjelén véletlenül a feje fölé nyul, talán ott találja meg, ott szokott a tartó vas váz keresztbe állni, hogy ne roskadjon be a nehéz sárépitmény. Mivel a csucs felett nincs más mint a viskó zsup födele, nem is kereste eddig arra a leirt vaskeresztet.

Annál nagyobb lett az öröme, amikor tenyere simulásában megérzi a rozsdás vasrészeket. Babráló ujjai alatt kemény mozdulatlansággal fekszik egymáson a két vasnyelv. Se jobbra, se balra nem forgatható. A keresés lázában elgyöngült testét szédülés fogja el. Önkénytelenül is belekapaszkodik a kezeügyébe eső vasba, mire lábai alatt mozogni kezd a kőlap s ő lecsuszik egy kis gödörbe. Rézsut hajló padlaton csuszott le egy vasajtó elé. Mécsesét görcsösen szorongatja egyik kezében, szive idegesen dobog, szinte torkában érezte a dobogását. Mit is akar ő a vár alatt, azt sem tudja merre vitték Dusánt, nem ölték-e meg rögtön a kiséről.

Él még... életben van... ösztönözte egy benső hang... eredj kutass, jó uton haladsz!...

Szemeivel felfedezett egyik sarokban egy rozsdás kulcsot. Fölvette és a zárba illesztette. Rövid erölködés után az ajtó nyikorogva engedett s nedves penész szag csapott arcába.

Előtte sötéten tátongott a mélybe vezető lépcső sor midőn lábai leléptek a vasajtó küszöbéről, halk surlódást hall a háta megett, ijedten tekint vissza. Talán csak nem csuszik utána valaki. Vissza néz és nem látja a maga megett hagyott nyilást, a kőlap helyére simult s elzárta a visszatérés utját.

Erre nem is gondolt az özvegy, hogy a csapóajtó megette becsukódhatik s életösztönből is felszaladt egy-két lépcsőfokot, hogy megkeresse vajjon miért záródott be a kőlap. Ahogy fellép a vasajtó küszöbére megmozdul az alacsony menyezet tulsó része és haránt áll előtte ismét a kőlap.

Megnyugodva fordul meg, hogy folytassa utját, de alig lép le az első lépcső fokra, halk surlódással ujból helyére siklott a kőlap. Mosoly fut ajkára, már nem ijedt meg, hiszen ahogy az ajtó küszöbére lép, megnyilik előtte a visszatérés utja.

Nem küzdheti le lelkében a félő borzongást, amint léptei végig topognak a hideg folyosón. A mécses sárga fénye megett halálos sötétség vigyorog feléje. Jó mélyen lenn járhatott már a vár alatt, amikor előtte két felé ágazik el az ut. Most hogy látja, világosán gyulnak ki emlékezetében férje szavai. »A lépcsők aljától husz huszonöt lépésnyire ketté ágazik a folyosó, az egyik a börtönök rejtekéhez vezet, a másik lemegy a Dunára... Szinte maga előtt látja férjét, amint elmeséli, hogy egyik embere itt lelte halálát, midőn be akart jutni a folyoról. Férje minden szavát vissza idézte a folyosó elágazásának a megpillantása. Határozott léptekkel vette balra utját, már tudta, hogy a börtönök felé tart. Ahogy siet előre, hirtelen egy zuhanást hall s mintha utána nyöszörögne valaki. A vélt hang irányába tekint, egyik kőkockán észre veszi a jói ismert vaskereszt pántot. Kiváncsiságból megfogja és huzza maga felé ugyanakkor az egyik kő lassan megmozdulva, jókora nyilást tár eléje. Bátran bevilágit az oduba s látja hogy kutszerü mélység fenekére bukkant. Dohos, nyirkos téglák tacsakos iszapban végződnek és mintha egy eszméletlen ember ülne a fal tövében. Pislogó mécsesét az alak közelébe tartja, leirhatatlan boldogság fogja el, sirva fakad a nagy örömtől s térdre borul hogy hálát adjon a Mindenhatónak, amiért ide vezérelte. — Nyöszörgő a hangos szavakra feltekint, de szempillái önkénytelenül is lecsukódnak, nem képes még a mécses lángjába se nézni. Minden erejét összeszedve a nyilás felé kuszik és azon átbujva Gardayné lába elé rogy.

A gyenge asszony nagy erőfeszitéssel állitja talpra az emberi roncsot s vonszolja magával ki, ki a szabad levegőre. Dusán még mindig kábultan, de az életösztöntől hajtva támolyog az asszony mellett. Végtelennek tünő lépcsősort másik s hirtelen arra eszmél, hogy tüdejére üde, friss levegő tódul.

Mélyeket lélegzik, feje tisztulni kezd, csak az éhség gyötri és a torka égető szárazságát érzi. A kemence száján keresztül nappali fény özönlik feléje.

Az öreg asszony lefekteti.

— Hol vagyok asszonyom? Kérdé halk hangon Dusán.

— Feküdj csak csendesen fiam, jó helyen vagy.

— A várban vagyunk?

— Ott igen.

— Meddig voltam a börtönben?

— Ma a negyedik napja hogy a mecsetnél elfogtak.

— Leányodat Erzsikét elvitték már?

— Nem hiszem mert látnom kellett volna az elvonuló szekereket. —

Dusán felnyöszörög, görcsös fájdalom tépi gyomor falát.

— Fáj valamid?

— Mindenem fáj, mintha kövek őrölnék tagjaimat, adj egy korty vizet, mert szomjan veszek.

Gardayné sietve nyujtja át korsoját, melyből Dusán mohón issza az italt. Nyeldeklőjén hüs kortyok csillapitják égető fájdalmát s végtelenül jól eső érzés hatja át bensőjét.

— Dusán fiam, ne olyan mohón — szólt az öreg asszony, de már akkor csak az üres korsót veheti el a fiutól, kiitta az a vizet az utolsó cseppig.

— Adj ennem! ...

Gardayné egész napját Dusán mellett tölti, örömmel látja a fiatal szervezet rohamos javulását. De aggódva figyel kifelé minden kis zajra. Azt is szeretné tudni, nem járt-e itt az elmult éjjel Dju, mig ő odalenn volt a vár alatt. Bármint kutat is szobájában, sehol sem talál egy áruló nyomot, mely kielégithetné a kiváncsiságát.

Mire leszált a nap, Dusán már teljesen visszanyerte élet erejét, csak a kemence oduját nem hagyhatta el.

— Mivel hálájam meg jóságodat asszonyom? — Szólt az éjszaka csendjében Dusán Gardayné hoz, a ki a kemence padkájára csinált fekvőhelyet éjszakára háttal a sütő nyilásának hogy azt rongyaival gyanu nélkül befödhesse.

— Háládra jó lehet hamarosan szükség lesz, most pihenj csak nyugodtan... de hallgass az Istenért... valaki jön... —

A szunyogok panaszos muzsikája kisérte a két figyelő ember remegő szivdobogását, mert a léptek mind közelebb hallatszottak. Talán csak nem jöttek rá Dusán szökésére? Villant át Gardayné fejében az ijedt gondolat.

Az ajtóban megjelenő tömzsi árnyék megnyugtatta a szorongókat, a kis rabnő surrant be hozzájuk.

— Mi hirt hoztál Dju?

— A Basa kiadta a parancsot a készülődésre.

— Asszonyom, kérdezd meg a leányt: tudja-e merre viszik őket — szólt türelmetlenül Dusán.

— Dju, nem hallottad vélenül, gályán viszik le őket?

— Nem asszonyom, nem gályám. Bizonyos vagyok ebben, mert a szekereket készitik. Külön-külön szekéren megy Zinaidé és Fatiné, hogy ne törje őket össze ez az ut s külön nagy szekéren viszik az ajándékokat.

— Persze fegyveresek lesznek kiséretül?

— Juhuhu . . .! A nagyvezér követe igen vitéz ember, ő vezeti a csapatot. Minden szekér megett majd szpáhik lovagolnak, nincs annyi ujjam a két kezemen ahányan lesznek.

— Sokan vannak úgy-e?

— Bizony nagyon sokan!

— Hogyan látjátok majd én meg Erzsikémet?

— Te lopózz ki a várból, majd csak sikerül leányodnak a szekérből kipillantani, hogy tőled nézésével bucsut vegyen.

— Erzsike nem üzent semmit?

— Zinaidé?

— Legyen Zinaidé . . .

— Nem beszélhettem vele feltünés nélkül. Az az undok Tyemail, két háremőrt is rendelt mellé jük, akik közvetlen az ajtó függönyénél állanak és a leghalkabb suttogást is meghallhatják. Nem mertem sem én, se ő rólad beszélni. Csak szemeivel intett Zinaidé, hogy keresselek ma fel.

— Miért őrzik most olyan szigoruan őket?

— Bizonyosat nem tudok erről mondani, de ugy hirlett, hogy néhány nap előtt egy idegent fogtak el az örök, éppen a jeladásakor és a börtönbe vetették, de a basa attól tart, hogy a kém nem egyedül jöhetett s társai is a közelben lehetnek. Jóéjt asszonyom!

Gardayné, amikor egyedül maradt Dusánnal, szomoru könnytelen szemekkel meredt a sötétségbe. Szivét végtelen fájdalom marcangolta, szólni nem volt képes.

— Miért hallgatsz asszonyom . . . talán már elmentek . . . vagy gályán szállitják el leányodat?

— Nem, szekereken mennek. Fegyveres szpáhik kisérik utjukban s félek, hogy többé nem láthatom Erzsikémet. A megtört lelkü anya ajkáról reszketően törtek elő szavai.

— Jobban érzed-e már magad fiam?

— Tudom mire gondolsz asszonyom, arra már jó erőben vagyok. Én sem felejtettem el az igéretemet, csak azt nem tudom, hogyan juthatnék ki a várból biztosan.

Gardayné bebujt Dusánhoz és a kemence falán babrált.

— Mit csinálsz asszonyom? — Kérdé gondolataiból felrettenve Dusán sejtelme azt sugta, hogy ez a szerencsétlen nő kárt tesz önmagában.

— Semmit, semmit csak maradj nyugodtan.

Dusán hiába meresztgette szemeit a sötétben, nem vehette észre semmit.

— Vigyázz — suttogta Gardayné — ülj békével.

Dusán alatt megmozdult a talaj és lecsuszott valahová, majd kulcs csikorgását hallotta.

— Itt a lépcső . . . léphetsz nyugodtan, kezeddel tapogasd a falat, menj bátran addig, mig a lépcső véget nem ér s akkor várj rám.

Dusán a meglepetéstől nem tudott szóhoz jutni. Ezt a fordulatot nem várta. Mit akar vele a börtönök mélyén ez az asszony? . . . Lassu óvatossággal lépegetett lépcsőről-lépcsőre. Ismét olyan szorongó érzés vett lelkén erőt, mint amilyen a börtönben uralta. Fojtó nehéz levegő a tüdejére feküdt s eszébe juttatta a három nap és három éjjel rémségeit. Visszatekintett s látta, hogy Gardayné is jön utánna mécsessel a kezében.

— Nézd Dusán — mondotta Gardayné, ahogy a reája várakozó ifju mellé lépett — előttünk pár lépésre ketté fut ez a folyosó. Egyik ága balra vezet arra amerre téged is felleltelek, a jobbra vezető folyosón még magam sem jártam, de ahogy a férjem szavaira emlékszem, azon az uton kell a folyóhoz jutni.

— Te tudtál erről az utról? . . .

— . . . S neked eddig nem szóltam róla, ugy-e ezt akarod mondani, nos, hogy őszinte legyek, tulajdonképen csak a börtönbe jutásod idézte eszembe a megboldogult Bálintom elbeszéléseit, amit annakidején meghallgattam ugyan, de sohasem vitt rá a kiváncsiság, hogy meggyőződjem igazságáról s később el is feledkeztem az egészről. Elképzelheted örömet, amikor magam előtt láttam a sötéten tátongó folyosót és nemsokára a te személyedet.

— Jaj asszonyom, ha találkozunk most katonákkal? . . .

— Ettől ne tarts, ide csak a börtönök kutjai érnek le s a turbános bitangok nem vesznek maguknak annyi fáradságot, hogy a kutak fenekét is átkutassák.

— S ha keresni fognak engem?

— Még a nagyvezér követe itt tartózkodik nem kerestett a basa, azután meg ugyis azt hiszik, hogy éhen pusztultál s azért nem néznek majd feléd. Itt most teljes biztonságban érezheted magad.

Még igy beszélgettek s haladtak előre egyszerre kitágasodott körüttük a folyosó s ők egy barlangszerü helyiségben találták magukat.

— Ezt még a megboldogult uram csináltatta Perényi megbizásából olasz mesterekkel. Erről Perényi várur, a férjem s később én birtam tudomással. Ez itt kijáró, ha körül zárnak a várat itt menekülhet az, aki jó buvár uszó.

— De hiszen ha itt menekülhettetek volna, miért nem próbáltad meg a szökést kisleányoddal erre.

— Mondom fiam, hogy erről a folyosóról megfeledkeztem, egyébként is mind a ketten megfulladtunk volna, mert erre az utra csakis gyakorlott buvár uszó vállakozhatik.

Dusán ekkor vette jobban szemügyre a gyéren világitott üreget az egyik sötét zugban tompa csillámlásu hullámokat vett észre.

(Folytatása jövő vasárnap.)

Olcsó árak! **Füzők** Olcsó árak!
orvosi rendelésre, **haskötők** a legmodernabb kivitelben
Gutai-nénál, VII., Ostojićeva ul. 15

Akik nem buktak meg

A Napló „Karácsonyi lecke" pályázatának eredménye

A *Bácsmegyei Napló* karácsonyi számában *Karácsonyi lecke* cimen irodalmi jellegü feladványt is közölt, amolyan irodalmi-vizsga félét, amely iránt, mint előreláthato volt, rendkivül nagy érdeklődés nyilvánult meg. Ezrével érkeztek a megfejtések az ország minden részéből, meg kell azonban állapitanunk, hogy a megfejtőknek csak kis része küldött be helyes megfejtést. A *Karácsonyi leckében* három feladványt közöltünk. Az első feladatban tiz magyar iró, illetve költő müveinek jellemzését adtuk néhány sorban és meg kellett fejteni, hogy melyik tiz iróról van szó. *Ez meglehetősen nehéz feladatnak bizonyult* és a megfejtőknek csak kis része küldött be helyes megfejtést. Ugyancsak *ilyen nehéznek bizonyult a második feladat is.* A második feladatban husz nevet közöltünk és az olvasónak meg kellett állapitani, hogy melyik név melyik regényben, szindarabban, vagy költeményben szerepel. Nagy olvasottság és jó emlékezőtehetség szükséges ahhoz, hogy ezt a feladatot helyesen megfejthessük. A legtöbben egy-két nevet, illetőleg tévedtek. A tévedések természetesen hibának számitottak és ezeket a megfejtéseket nem is vehettük figyelembe. A harmadik lecke a legkönnyebb feladatot foglalta magában. Néhány soros szöveget közöltünk és ebből a szövegből könyveknek a cimét kellett összeállitani. *Ezt a feladatot fejtették meg a legtöbben.*

Akadt egy megfejtő, aki a humoros oldalról fogta meg a dolgot és a megfejtés helyett ötletes verset küldött be. A vers annyira sikerült, hogy a nyomdafestéket is megéri, ezenfelül a szerkesztőség azzal is honorálni fogja, hogy a vers szerzőjét külön könyvjutalomban is részesiti, minthogy a *Karácsonyi lecke* összes feladatait is megfejtette. A verset alább közöljük:

Szemesé a világ, vaknak alamizsna

Aki megfigyel, — az nyer

Egy türelmes férjnek néha
Mi mindent kell nyelni!
A nőm rejtvénypályázaton
Könyvet akar nyerni!

Kávéházba kellett mennem
Soronkivül titkon,
Hogy megfejtsem a rovatot:
»Maradjunk ma itthon«.

Zárójel *sajtóhibához*
Nagy ügyesség nem kell,
Vajjon ki használ zárjelet
Hogy ha van Baedeker?

Arckrém helyett arcképemmel
Bár ha nem is stimmel
Ily hibát nő soha se, csak
Szedő követhet el.

»Jó a helyzete a viszonteladóknak«
Nehéz helyzete volt itt az olvasónak,
Ritka szók ezek itt, feltünt az sokaknak
Méltán beillenék *»fekete hollóknak«*.

»*Szeretni* — *interesz*« régi dolog kérem
Volt rá eddig példa, mégpedig temérdek;
Olvasom elülről, vaslábát is mérem:
Pontosan mutatja: »szeretni — csak érdek

Ujjé! Jön a ravasz!
Itt az első fecske.
A nehéz csak most jön:
»Karácsonyi lecke«.

»Magyar müvek jellemzése«
Feladat — nem teljes:
Ha nincs köztük *Kristály* István
A rébusz nem helyes.

»Második feladatukra« pedig
Azt hiszem már mondtam:
Szentirmay Rudolffal
Még soh' sem találkoztam!

»Hány könyv cimét tudja ön
A szó-szószból kiszedni?«
Sokkal nagyobb kunszt volna
Mind ká-pé meg is venni.

Kincsesláda határidő
Mai nap letelvén,
Beszéljen helyettem a
»Pályázati szelvény«.

Ha nem én nyerem meg
Nem megyek a falnak,
Akkor odaajándékozom
A Sóhivatalnak.

Szahib Ede
Vel. Bečkerek, Postfach 15.

Most pedig közöljük a megfejtéseket és a megfejtők névsorát. Az első feladat helyes megfejtése a következő:

Első feladat

Néhány sor, melyik magyar iró, illetve költő müveinek jellemzése?

1. Világa zord és vigasztalan, regényeinek hősei gyakran igen kis hibákért nagyon megbünhődnek. Mint publicista és szerkesztő is igen jelentékeny.
Kemény Zsigmond.

2. A magyar szinpadon az ő darabjai voltak az első igazi vigjátékok s ő vitte szinpadra először a magyar élet tipikus alakjait. Fivére is jelentékeny költő.
Kisfaludy Károly.

3. Regényeiben az egyszerüséget teszi müvészetté. Különös gyöngédséggel és szeretettel rajzolja meg bájos nőalakjait. Az egyik legjobb magyar történelmi regényt is ő irta a magyar-török harcokról. Néhány falusi alakról irt humoros könyvei különösen népszerüek, bár ezeket ő maga sem tartotta jelentékeny munkának.
Gárdonyi Géza.

4. Egyetlen drámájával a legnagyobbak közt foglal helyet. Szindarabja a legjobb magyar történelmi tragédia.
Katona József.

5. Szülei, de kivált édesanyja iránti szeretetének gyakran ad kifejezést verseiben. A természetért is rajong, a szabadságnak és a szerelemnek a költője.
Petőfi Sándor.

6. Jellemei sokszor elnagyoltak, korfestése sem mindig hü, de meseszövése mindig érdekes. Hibái mellett is a világirodalom legnagyobb iról közé tartozik. Öreg korában másodszor nősült, nálánál sokkal fiatalabb lányt vett feleségül. Első felesége sokkal idősebb volt nálánál. Mindakettő szinésznő volt. *Jókai Mór.*

7. A vallásos érzés, a szerelem s a régi vitézi élet változatosságai egyformán megihletik. Lirája inkább borongós mint derüs, de mindmáig nem vesztette el üdeségét. Érdekes személye több regény hősévé tette. Életében a végvárak vitézi életét szerette.
Balasi Bálint.

8. Szerelmes verseket nem igen irt, más lirai alkotásai a legjobbak közé emelik. Mégis legnagyobb mint elbeszélő költő. Nyelvezete népies, tiszta, egyszerü. Jó barátságban élt azok egyikével, akikről az előző kérdések egyike szól. *Arany János.*

9. Ugyszólván minden regénye a felvidéken játszódik le. Kiváló szeretettel rajzolja a palócokat és a tótokat. Egyik befejezetlen regényéből a tendencia meghamisitásával szindarabot irtak, amelynek óriási sikere volt. *Mikszáth Kálmán.*

10. A Petőfi nyomán haladó költők közül ő a legegyénibb és a legtehetségesebb. Különösen a dalban kiváló. Baján született. A fia is jelentékeny iró volt.
Tóth Kálmán.

Ezt a feladatot helyesen fejtették meg, tehát egy-egy könyvet kapnak jutalmul, ha a portóköltségekre öt dinárt beküldenek a következők:

Szuboticáról: Lányi László, Koncsek Margit, Tenner Imréné, Tóth B. István, Beck Rezső, Rónay Lajos, Liebl Mária, Hagen László, Bárdos József, Nánay Csabáné, dr. Niklean Steván, Somogyi Ágnes, Mikosevics Margit (Palics).

Bačka Topola: Boschán György, Karácsonyi Antal.
Pačir: Kenéz Anna.
Bajmok: Schäffer Józsefné.
Csib: Szőllősy János.
Zemun: Kertész Ignác.
Szarcsa: Lux János.
Szombor: Farkas Ibolya.
Szenta: Farkas Zoltán, Varga Jánosné, Csete Ágnes, Burányi Pál.
Noviszad: Amberhirt J., Milla Piroska, Wolheim Hilda.
Bácsko-Gradiste: Gross Márton.
Csakovec: László Piroska.
Mokrin: Schiller Piroska.
Lok: Nikolics Zsifkóné.
Novibecsej: Babár Sári.
Becskerek: Vass Miklós, dr. Murguan Péterné, Mikon Zsuzsi, Szahib Ede.
Beograd: Temunovics Dragutin, V. Borbély Lászlóné.
Potiski Sveti Nikola: Fischer Rózsi.
Debeljacsa: Révész József.
Szécsány: Wilheim Hilda.
Ismeretlen helyről: Tauber Paula.

Ezen a vizsgán tehát negyvenhároman mentek át, akik jutalmat kapnak.

Második feladat

Melyik versben, regényben, vagy szindarabban találkozott e nevekkel:

If vára (Gróf Monte Krisztó), Szentirmay Rudolf (Kárpáthy Zoltán), Anckersmiedt lovag (Uj földesur), Jean Valjean (A nyomorultak), Derblay Fülöp (A vasgyáros), Brazovics Atália (Aranyember), Biberach (Bánk-bán), Horkai Feri (Gyurkovics fiuk), Tar Lőrinc (Toldi szerelme), Hári János (Obsitos), Horacio (Hamlet), Bondaváry Angela (Fekete gyémántok), Tatjana (Anyegin), Bende vitéz (Éjféli párbaj), Tóth Mari (Noszti fiu), Jumurdzsak (Egri csillagok), Montgomery (Walesi bárdok), Závodszki Endre (Liliom), Kristyán Tódor (Aranyember), Raszkolnyikov (Bün és Bünhődés).

Ezt a feladatot helyesen fejtették meg, tehát ugyancsak egy-egy könyvet kapnak jutalmul, ha a portóköltséget beküldik:

Szuboticáról: Lejkó Béláné, Koncsek Margit, Kádas Péter, Tenner Imréné, Sugár Elemérné, Beck Rezső, Rónay Lajos, Szücs Ferenc, Veréb László, Nánay Csabáné.
Novivrbász: Hauslohner Ödön.
Kucura: Nagy Bálintné.
Szombor: Schönberger Erzsi.
Szenta: Farkas Zoltán, Csete Ágnes.
Kotor: Berky Ferenc.
Csib: Szőllősy János.
Bajmok: Schäffer Józsefné.
Bacsko Gradiste: Gross Márton.
Mokrin: Schiller Mária, Herz Miksa.
Becskerek: Mixich Györgyné, Szahib Ede.
Bács Topola: Rónay Lajos.
Pancsevó: Özvegy Kampler Kálmánné.
Konak: Freund Teri, Fischer Jákóné.
Vrsac: Frank Gyuláné.
Potiski Sv. Nikola: Fischer Rózsi.

Ezt a feladatot harminckilencen oldották meg sikeresen.

Harmadik feladat

Hány könyvnek a cimét tudja visszaállitani az alábbi szövegből:

Az isten rabjai mind a csillagok. A tüz az egri ember tragédiája. A háboru vér és bünhődés, a béke arany. A máglyák élén halottak énekelnek. Az asszonyt és engem muzsika nélkül ki látott? Mire megjön a hatalmas herceg, megvénülünk. A falu istent szeretve a vérpadig is kisér. Mégis a föld mozog és a nap süt. Kisért az a harmadik zord tél, idő és menekvés nincs, nem élhetek. Segitség, az Antikrisztus elsodort; uj csodái: a rossz ember pártütő fiai. Erdély: tündérkert, virágai angyalok. A köszivü földesur kincse: a szegények a nyomorultak aranykora. Enyém: a jaj, tied: a szerelem, övé: a feltámadás. A sorson átjön a félkegyelmü siheder. A harmincéves férj, a féltékeny asszony: a sziv bolondjai.

A szövegből a következő negyven könyv cime állitható össze.

1. Isten rabjai. 2. Egri csillagok. 3. Tüz. 4. Az ember tragédiája. 5. Háboru és béke. 6 Vér és arany. 7. Máglyák énekelnek. 8. Halottak élén. 9. Nem élhetek muzsikaszó nélkül. 10. Mire megvénülünk. 11. Szeretve mind a vérpadig. 12. És mégis mozog a föld. 13. Süt a nap. 14. Az a hatalmas Harmadik. 15. Zord idő. 16. Segitség. 17. Antikrisztus csodái. 18. Elsodort falu. 19. Pártütő angyalok. 20. Tündérkert. 21. Erdély aranykora. 22. A köszivü ember fiai. 23. Az uj földesur. 24. A romlás virágai. 25. Nyomorultak. 26. Enyém, Tied Övé. 27. Jaj! 28. Feltámadás. 29. A félkegyelmü. 30 Siheder. 31. A harmincéves asszony. 32. A szerelem holondjai. 33. Nincs menekvés. 34. Ki látott engem. 35. Asszony kisért, Istent kisért. 36. A sziv. 37 Herceg, hátha megjön a tél is. 38. Jön a rozson át. 39. Zord idők. 40. Mégis mozog a föld.

Helyes megfejtéseket küldtek be:

Szubotica: *Lejkó* Béláné, *Lányi* László, Vig László, Hatvani Lajos, **Koncsek** Margit, *Kádas* Péter, Beck László, Tenner Imréné, Hartmann Gizella, Mamuzsics István, Mendelsohn Endre, *Sugár* Elemérné, dr. Wohl Józsefné, Erdődy Olly, **Beck** Rezső, **Rónay** Lajos, Szücs Ferenc, *Veréb* László, Schlesinger Mórné, Nojcsek Margit, Maurer Margit, **Nánay** Csabáné, Fink Györgyné, Omahen Veceszláv (Tavankut).

Csakovec: László Piroska.
B. Bresztovac: Szántó Vilmosné.
Vrsac: Kelemen Julia, Frank Gyuláné
Zemun: Kertész Ignác.
Pacsir: Zádor Julia, Buzás Béla.
Novibecsej: *Babár* Sári Schweitzer Jakabné, Bogdanovics Bata.
Kucura: Nagy Bálintné
Zagreb: Appler Ernő.
Melenci: Rózsa József.
Mol: Honkó Andor.
P. Sveti Nikola: Fischer Rózsi.
Kikinda: Sattler Sarolta, László Vera.
Kula: Szegő Éva, Franz Henrikné.
Becskerek: *Vass* Miklós, Kada Aranka, **Szahib** Ede, Volák Gyuláné, dr. *Murgu* Péterné, *Mikon* Zsuzsi, Vukrincsics Kálmán.
St. Moravica: Bleier Irén, Kopulovics István.
N. Vrbas: Hauslohner Ödönné, Maráczy Ferenc.
Szenta: **Farkas** Zoltán, Hermec Imre, Simán Józsefné, *Varga* Jánosné, Tripolszki István.
Szombor: Farkas Ibolya, *Schönberger* Erzsi.
B. Topola: Gujás Péterné, Révész Aurélné, Goldmacher Nándorné, Rónay Juliska.
Bajmok: Schäffer Józsefné.
Feketics: Sárosy Istvánné.
B. Gradiste: Gross Márton, Tamás István.
Ada: Stirbik Vince.
Csib: Szőllősy János.
Bellmonastir: Hodina Irén.
Ridjica: Ilkovics István.
Szécsány: Vukovics Katóka.

Mokrin: *Herz* Miksa, Herz Pál, *Schiller* Mária, Schiller Zoltán, *Schiller* Piroska, Székely Kató,
Martonos: Priboj Endre.
Odžaci: Molnár Vince.
Petrovoselo: Gaal János, Cabalfy János.
Beograd: *V. Borbély* Lászlóné.
Lok: Nikolics Zsifkóné,

A karziv — dőlt — betüvel szedtük a csoporthan tzok nevét, akik *két*, fett — kövér — betüvel azokét, akik mind a három leckét megfejtették, tehát kitünő osztályzatot érdemelnek a karácsonyi vizsgán.

A harmadik lecke megfejtői közt 86 könyvjutalmat, összesen mintegy százhetven jutalomkönyvet osztunk ki.

András bá' mesél

Januári kora este borult a fehér földek fölé. Hópihéktől terhes felhők takarták el a nagy tányéru holdat. A határban sehol egy lélek. Tanyák sötét foltjai mint az alvó óriások pihentek szerte, téli álmukat alusszák. Fehérfalu gerendás szobákban csobog most az élet. A bubos sárkemencék enyhe melege simogatja a padkán körül ülök hátát.

Csókáék tanyáján éppen most lobbant fel a halvány sárga fény. Csókáné asszony égő lámpással lépett a szobába.

— Jó estét.

— Jó estét — felelték rá kórusban a többiek.

Kukoricát morzsolt sötétben a család. A morzsoló zsámolyok vasélén peregve pattogva-pergett a sárga szemü mag s a földre teritett zsákra hullottak.

Együtt voltak mind. Az öreg Csóka András az ágynak támasztotta görnyedő derekát, fia János az asztal mellett hajladozott, az asszonynép a kemence padkáján huzódott meg.

Meséljen valamit, édes apám — szólalt meg a morzsoló csendben az eladó leány.

— Miről meséljek, lányom?

— Hát a háboruról — szólt sóhajtva Katica s megborzongott a háta. A háboruról meséltette apját mindig, de különösen azóta, amióta a szomszéd tanyáról a Zsombóki Feri bevonult katonának. Azóta attól rettegett, hogy épen most jön valami csete-paté féle, mikor az ő Fercsije lenne legközelebb a bajhoz.

Az asztal mellett ült Janika is, a legfiatalabb Csóka gyerek — most járt harmadik osztályba — rajzban, számtanban és olvasásban már egészen otthonos.

Ő is felfigyelt a meseszóra.

— Janika, tudod már a leckédet? — szólt a fiura az édesanyja.

— Még a hittant kell átnézni — felelte hirtelen a kisfiu s levette tekintetét mesemondáshoz készülődő nagyapjáról, hogy előszedje könyvecskéjét.

Csóka András körülnézett a kis szobában, meleg szeretettel járatta végig tekintetét figyelő családján, egyet szippantott-köhintett, majd igy kezdte:

— Ugyanilyen zimankós téli este volt. Mink, rókalyuknak nevezett fedezékben ütöttük a kártyát. Panyókás Mihálynak járt a szerencse, mintha csak igézettel kezelte volna a kártvalapokat. Már alig volt aprópénzünk, valamennyien Miska zsebére vesztettünk...

— Kend is most árulja el, hogy mire kérte hazulról a pénzt. No csak üssön ki még egyszer háboru — szólt a beszédbe az asszony.

— Üssön a ménkü, de ne háboru. Aztán az a pénz nem is volt olyan rettenetes sok. Először, mert ott is voltak kerge gyomruak, akik a kenyerük felét eladták — én meg jóétvágyu ember voltam, mindig kevés volt a kiszabott porció és a pótlására is csak pénz kellett. Másodszor meg kicsibe, ahogy akkor hivtuk »krajcáros bélésel« ment a játék. Mivel hogy néha tizen is voltunk egy körbe, bizony a bankos szép pénzt huzott be néha. Legtöbbet azonban a két Surkó gyerek vesztett. Pipázgattunk-füstölgettünk kinek hogy futotta, egyszer csak lábdobogáskat hallunk lefelé. Mi az? — mondok — most volt örváltás. Kik lehetnek ezek? — Hát ahogy fölfigyelünk, látjuk ám, hogy egymásután libasorba jön a »pótlás«. Már délben megsugta a szakács, a Jani.

— Tán csak nem a Görbe Jani bácsi? — kérdi kiváncsian az egyik.

— De éppen hogy az, akkor még nem sejtette szegény mi lesz vele. Mert igen jó helye volt az üst mellett. Ő járt ki az árokba is szétcsatani a »menázsit«. Mondom, már délben elbizalmaskodta, hogy vért izzadunk a kemény havon. Rumot is osztott ki, vagy ahogy mi csufoltuk a »hősiesség csepjét.« Ez is előjele volt a viharnak. Estére jött is a pótlás. — Hármasával-négyesével jöttek ki a »zöldfülüek.« Én voltam a fedezék parancsnok...

András bá' ennél a szónál kicsit megállt, sodorintott bajuszán, szippantott egyet, majd hogy nem köpött is, de hogy az asszony haragszik érte hát az ajtóhoz ment és kiscrecentett az udvarra — Erősset huzott a kukoricacsutkán s mintha a hulló magszemek is az ő akkori tekintélyéről peregtek volna, olyan dusan pattogtak a földre.

— Az érkezők elé megyek — folytatta szavait — látom, hogy falubéliek állnak előttem.

— Káplár ur jelentem alásan — kezdte a szokott mondókáját az első.

De én nem állom a hivataloskodást, elfelejtve a ceremóniát, magamhoz ölelem a beszélőt — Török komám fia volt, a Pista. No, hogy ugy volt, fiam?

— Ugy volt apám, akkurát ugy.

— Te voltál a jelentkező, meg a Harcsáék két fia. Nagy volt az öröm köztünk. Friss hireket hoztatok.

— Igy volt biz — csillant fel a Pista vő szemében az emlékezés — a Harcsáék ámbár keveset szólottak, mert a Gergő fiatal asszonyát hagyta ott, mig a Dani a kisebbik, aki még legénysorban volt, a csikót sajnálta, a deres akkor volt szopós.

— No, erre már nem emlékszem ilyen aprólékosan, de hogy szomornak voltak az igaz. De ki is ment oda jókedvvel? — Tudom, hogy sebtibe előkotoráztuk a plajbászt és küldtünk egy tábori lapot haza, melyen csak az állt, hogy mindnyájan jól vagyunk.

— Elkallódhatott az uton apjuk — sóhajtotta a visszaemlékezés kegyeletes könnyeivel az asszony — mert olyan lap soha se jött, amelyen azt irta kend hogy jól vagyunk. — Vagy csomagot kért, vagy pénzt. Néha mind a kettőt. Nem győztem a jegyzőt libával, mert hát szivesebben rakta rá a pecsétes irását, meg a kend cimét, ha nem kerültem hozzá üres kézzel.

— Verje a magas . . . — kapta fel mérgét hirtelen Csóka.

— Nono apjuk, ne bántsa szegényt, ő is csak ember volt — csillapitotta békés szóval életepárját a néne.

— Nem ember volt az, aki lelke van, bögöly volt a falu testén, vért szipolyozó bögöly.

— Édesapám, hát hogy is volt tovább — faggatta a leány.

— Ugy volt az, hogy még edairtam a lapra, ezt a lapot a Harcsa-fiuk küldték az özvegy édesanyjuknak.

— Kend is kerülgette az özvegy háza táját — évődött Csókáné.

— Már megint kikerekitesz a beszédemből anyjuk. Mondom, magam irtam a lapra, hogy ne félj Zsófi, jó kezekbe kerültek a fiuk.« Azután vizet forraltunk, az est örömére mivel, hogy rumot kaptunk, teánk is volt, hát egy kis rumos-teával megülük a szerencsés összekerülést. Közben odaszólok Pistához hogy Pista fiam nézd meg csak az őrzőket. Igy volt Pista?

— Igy volt biz az — hagyta jóvá az apósa szavát Pista.

Az asztal mellől félhangos monoton mormolás ütődik fel a félbeszakadt beszédszünet csendjébe. A kis unoka tanulja leckéjét. Csöpp szemében csodálatos melege lángol a tudásvágyának. Piros egészséges arcán összefutnak a gondolkodás komolykodó ráncai. Félfüllel nagyapja elbeszélését hallgatva hadarja maga elé: »Tizparancsolat. Első, én vagyok a Te Urad, Istened....«

András bá' öblös hangja ismét elfojtja a tanuló szavait. Folytatja szavát.

— Már magam sem tudom miért, mégsem küldtem Pistát egyedül, hanem magam is vele tartottam, indulóban Pista még hátraszól a kisebbik Harcsának:

— Te, Dani, aztán ne hogy sirva fakadj, ha pukkani hallod a kéretlen vascsomagokat.

— No, no Pista, ne félts engem.

— Dani fiam — szóltam én is vissza — a tea akkorra meg legyen mire visszatérünk.

— Erre aztán elhallgatunk. Pene módon nyuztalankodott az ellenséges tüzérség — hol srapnellal köpködött, hol meg gránáttal buffant. Bár az ember, ha jó ideig ott él még ezt a pokoli muzsikát is megszokja. Éppen az első számu örsnél vagyunk, amikor a jólismert hálál vijiogása üvölt el a fejünk fölött. Ösztönszerüen lehasaltunk mögöttünk hatalmas lángcsóvával csapott le a gránát. Még a föld is rengett alattunk. — Én egy erős ütést érzek az arcomon, oda kapok hirtelen, azzal a gondolattal: ne András megsebesültél. Az ütés helye furcsán nedves, de nem fáj s a kezem, ahogy föltápászkodom a földről egy csonka kézfejet markolt meg — ez vágódott hozzám. Remegő tekintettel nézett rám. Pista mondom neki. — Forduljunk csak vissza Pista. — Ahogy visszasiettünk a rókalyuk bejárata tátong előttünk. Lent halálos csend van s sötétség. A gránát telibe találta a bejáratot. Nem maradt élve ott egy fia ember se. A két Harcsagyerek is a másvilágon főzte be a teát.

A mesét kérő leány szeméből a borzalom kergette könny csillogott. — Jaj csak ne legyen többé háboru — rebegte szinte imádkozva s kedvesére gondol.

A kis unoka éppen most mormolja a lecke szövegéből az ötödik parancsot: Ne ölj!

(—ay.)

Anderl-Hogge elismerten elsőrendü
Leánynevelőintézet
GRAZ — Lessingstrasse 19 Telefon 29—93
Szünidei otthon is. — Felvilágositás, prospektusok

A RÖGESZMÉK BIRODALMA

LÁTOGATÁS A SZTENYEVÁCI ELMEGYÓGYINTÉZETBEN

Zagreb nyugati részén a város területén kívül, ott ahol a gyárak, proletárházak, falusi kiskertek átmenetet alkotnak a város és vidék között, a Szlyeme-hegység utolsó nyulványai tövében, egy sürü növésü park közepén nagy, sárgára festett kétemeletes épület terpeszkedik: a sztenyeváci tébolyda, az ország egyik legrégibb és legnagyobb állami elmegyógyintézete. A tágas kapu felett márványtábla ezzel a felirattal:

MAZSURANICS IVÁN BÁNSÁGA IDEJÉN A HORVÁT SZÁBOR HATÁROZATA FOLYTÁN ÉPÜLT AZ EMBERSZERETETNEK EZ A TEMPLOMA 1878—1879.

Az »emberszeretet temploma« tehát ötvenéves jubileumát ünnepli, és ez a jubileum szolgáltatott alkalmat a zagrebi ujságíróknak arra, hogy meglátogassák ezt a nevezetes intézményt. A sztenyeváci elmegyógyintézet a legnagyobb ilyenfajta intézete az országnak, mert mig a beogradinak 320, a Nis melletti topolnicainak 330 és a bánáti kovininak 450 lakója van, a sztenyeváci intézetben a betegek száma ma 1417 és már évek óta meghaladja az ezret.

Még mielőtt jelentkezhetnénk az igazgatóságnál, találkozunk az első elmebeteggel. Nyugodtan sétál az udvarban és egy öntözőkannával foglalatoskodik. Nem is látszik elmebajosnak. Bemutatkozik: ő az öreg Emil, az intézet legrégibb lakója. Az alapitáskor őt szállitották be elsőnek, amikor alig mult el huszéves, most pedig elmult már hetven.

Dr. *Barbot* Alekszandar, az intézet igazgató-főorvosa kalauzol végig az intézetben, amely a főépületből, néhány fedett fasorral összekötött pavillonból, külön templomból és temetőből áll. Belépünk az első férfipavillonba. Az ajtók csak kulcsra nyilnak. Hosszu sötét folyosó, amelyben furcsa hangok hallatszanak,

— *Szolgája igazgató ur!* — köszönt az első ember akivel találkozunk. Az ajtó melett állva élénken forgatja a szemeit és idegesen topog a lábával.

— *Kérek egy Zetát!* — bátorkodik ezután.

Egyik kollégám, aki már előre tudta, hogy ilyen helyen a cigaretta a legkedvesebb portéka, kiveszi a magával hozott dobozt és két Zetát ad neki. Én is hozzájárulok egy Vardárral. De alig fordulok meg, máris ott terem a Zetás kollégánál és üzleti raffináltsággal két Zetára igyekszik beváltani a Vardáromat. A dohányzás itt egyébként meg van engedve, csakhogy a legtöbb páciensnek nincs pénze, hogy dohányt vehessen magának, ugyhogy minden látogatótól cigarettát kérnek.

Elhaladunk egy ajtó mellett. Üvöltés, ajtódörömbölés. Ott egy dühöngő van bezárva, akinek épen őrjöngési rohama van. Nem tanácsos bemenni hozzá. Egy másik egyescellában egy idősebb férfi fekszik az ágyán és ujjával valamit a falra ir. Megkérdezem, hogy mit ir:

— *Hát nem látod, te bolond, hogy a szűz Máriának irok egy levelet. Vagy talán nem tudsz olvasni? Akarod, hogy megtanitsalak?* — közben mosolyogva integet a hátam mögött az igazgatónak, hogy bizonyára nem vagyok épelméjü.

Ezután egy nagy urnak mutatnak be, őfensége Lipót hercegnek. Igazi uralkodói leereszkedéssel mosolyog ránk, de mihelyt elfelejtkezem magamról és barátságosan megveregettem a vállát, rámförmed:

— *Micsoda merészség ez? Három lépés távolság Nem vagyok én közönséges halandó.*

Az igazgató intésére mélyen meghajtom magamat előtte, mert ha ezt nem tettem volna, bizonyára rohamot kapott volna. Igy azonban hamarosan kiengesztelődött, felémnyujtotta kezét és megrázta. Különben nem veszélyes ember, csak azért van külön cellában, mert nem akar együttlenni a többi »néppel«. Beszél egyébként néhány nyelvet és kedvenctémája a gothai almanach.

A közös szobák már valamivel barátságosabbak. A hosszu ágysorok inkább kórházra emlékeztenek, ha nem volna egyiken-másikon vasketrec, amely a nyugtalan betegnek szolgál. Az egyik vasketreces ágyon egy volt tanitó hever. Egész nap népdalokat énekel és mit sem törődik a környezetével. Csak amikor közelébe lépünk vicsoritja vadállatmódra fogait és igy megértjük, hogy miért van ketrecben. Mellette egy mérnökjelölt fekszik. Krisztus nevét emlitve köszönt bennünket, aztán hosszu előadásba fog valami találmányáról, végül áttér a bibliára, Kantot is emliti, közben pedig cigarettát kér. A mérnökjelölt példája felbátoritja a többieket is, és nemsokára kiürül a Zetás dobos. Egyikük meggyujt egyszerre két cigarettát is és a másik orrlyukába dugja, ugyhogy tüsszentési rohamot kap. Csak egy ember nem reagál a cigarettára. Mozdulatlanul, kifejezéstelen arccal fekszik, mint valami élő halott. Már két éve nem eszik semmit, ugyhogy mesterségesen kénytelenek táplálni. Nem mozdul, de nem is ellenkezik, bármit csinálhatnak vele. Ez egy ugynevezett negativista eset. Az őr behoz egy hosszu vékony, csővel ellátott tölcsért és egy csésze meleg tejet. Az egyik orvos orrán keresztül bevezeti a csövet és amikor már vagy félméterre a gyomorig bevezette, a tölcsérbe önti a tejet. Pár perc alatt a tej eltünt a tölcsérből, a beteg azonban meg sem moccan. Az orvos kihuzta a csövet és az ebéd véget ért. Már két éve etetik igy. Tejen kivül limonádét, cukrot és tojást szokott kapni.

Pár éggyal odébb egy erős termetü fiatalember fekszik. Mindkét szájszögletében egy-egy égő cigarettával, merev tekintettel bámul jobb keze hüvelykujjára. Órák hosszat képes igy elcsodálkozni hüvelykujján.

Belépünk az ugynevezett szalonba, ahol napközben szoktak tartózkodni a betegek. Vagy ötvenen vannak itt. Amint belépünk, körülvesznek és cigarettát kérnek. Kellemetlen érzés ilyen környezetben lenni, de az igazgató tekintete biztat, hogy nem veszélyes betegek. Az egyik félrehiv, van valami bizalmas mondanivalója.

— *Tudja, én okos ember vagyok. Szeretném, ha már kiengednének innen. Talán voltam valamikor bolond is, de most már kigyógyultam és mégsem akarnak hazaengedni. Legyen szives, jelentse ezt hozzátartozóimnak Zavidovicsiba...*

Olyan józanul beszél, hogy megigérem neki támogatásomat és kiváncsian fordulok felvilágositásért az orvoshoz.

— Régi nóta — feleli az orvos — alig akad itt olyan, aki nem hinné, hogy épelméjü. Különben, ha hosszabban elbeszélget vele, mindjárt meglátja, hányadán van. Kérdezze csak ki, mi van a találmányával.

— Mi van a maga találmányával? — kérdem a beteghez fordulva.

— Találmányomról nem mondhatok részleteket.

— Van talán valami uj eszméje?

— Tudja, ez itt nem a legalkalmasabb hely, találmányokról beszélni.

— Hát a repülőgépgyártás terén?

— Itt bizony sok bajom van. Már többször ráakadtam az ujságokban is olyan találmányokra, amiket tőlem loptak el. Elfelejtettem ugyanis patentirozni. A részletekről azonban nem nyilatkozhatom.

— Mit gondol, sikerülni fog a vertikális repülőgépet feltalálni?

— Azt még nem tudom. Attól függ elegendő ellenállóképes lesz-e a levegő.

— Milyen gyakorlati haszna lenne ennek a gépnek?

— Szépen helyettesithetné a liftet...

Itt van egy kétszeres gyilkos is. Nemrég falujában meggyilkolta öreg szüleit.

— Miért tette?

— Nem emlékszem már rá.

— Sajnálja?

— Sajnálom. Mindig csak jót tettek velem. Valami zavar fogott el akkor. Magam sem tudtam mi történt. Még aztán éjjel is volt...

Találkozunk egy volt kerületi előljáróval.

— Tudják-e az urak, kik itt a bolondok?

— Kik?

— Az orvosok és az ápolók.

— És ön mit keres itt?

— Én itt csak lélektani tanulmányokat folytatok. Persze tetetem magam hogy én is bolond vagyok, mert különben nem jönnék ki velük...

Mellette egy öreg ur Lukrécia Borgiáról, Miklós cárról és Habsburg Rudolfról beszél, akik neki — mint mondja — jóbarátai voltak. A kerületi előljáró mellettünk terem és fülünkbe sugja:

— Vigyázzanak rá. Veszélyes ember. Már régóta figyelem. Nem szabad kiengedni.

Az első osztályu szobákban valóságos kluhélet folyik. Két öreg ur sakkozik az egyik asztal mellett, ezek ebbe bolondultak bele, egy másik társaság asztali tekével szórakozik, egy idős professzorkinézésü ur pedig a divánon ülve, pipáját szopogatva a *Karamazov testvéreket olvassa.*

Ellentétben a női osztállyal, a férfiaknál nagyobb nyugalom, nagyobb rend uralkodik, a renitens beteg ritkább jelenség mint a női osztályon. Már a külső folyosón hallani a női osztály nagy lármáját. Már az első nő akivel találkoztunk, rabiátus:

— Mars ki, disznók, tolvajok, rablók.

Kócos, rongyos, kikelt arcu jelenségbe ütközünk. Szitkozódva követeli tőlünk, engedjük ki, mert nincs semmi baja. Mellette egy idősebb nő ténfereg.

— *Van sok aranyom és ezüstöm* — kezdi. — *Én Erzsébet királynő vagyok. Halljátok, királyné! Hajoljatok meg előttem!*

Az első szobában pokoli zürzavar. Egy csoport táncol, a másik szent dalokat énekel, néhány öregasszony térdelve imádkozik, a többiek sikoltoznak vihognak. Az egyik hozzánk lép:

— Önök ujságirók?

— Igen.

— Irják meg az ujságban, hogy három nap mulva vizözön lesz, felpukkad a földgömb, ha engem nem engedik ki innen. De biztosan irják meg. Én szent vagyok.

— Kérek egy cigarettát — fordul hozzám egy másik nő — meghalok, ha nem ad cigarettát.

Csak ugy folyik róla a puder és a kenőcs. Egy báliruhás nő szerelmi ajánlatokkal ostromol, egy harmadik pedig kabátjaink szegélyeit csókolgatja. Egy fiatal fess nő virágcsokrot ad át és kezet csókol. Összeverekszenek egy darabka ceruza miatt, amit az egyiknek adtunk. A lármát az igazgató csittitja le.

— Kedves nővér, hozza az injekciós fecskedőt.

Ennek a szónak varázshatalma van. A veszekedés megszünik és helyreáll a rend, mert az injekciós fecskendő fenyegetés, amelytől mindegyik ugy fél mint a tüztől.

A másik szobában találkozurk egy idősebb nővel. *Tizenkét év előtt ugrott le a zagrebi székesegyház tornyáról.* Másfél napig feküdt a templom tetején, amig leszedhették a tüzoltók. Eltörött mindkét lába és azóta itt van. Nyugodtan viselkedik, csak folyton azt hajtogatja, hogy holnap hazamegy. Gyermekek is vannak itt. Néhány itt is született és az anyák kivétel nélkül jól ápolják őket. Csak attól a perctől félnek, amikor majd hároméves korukban elviszik őket és intézetbe helyezik. Egy szép kis fiu hálás tekintettel eszi a cukorkát, amit kapott.

— Ez nem a mamám, hanem a nagynéném! — válaszolja, anyja pedig boldogan mosolyog, ő tanitotta meg erre, nem akarja, hogy tudja, ki volt az anyja. Persze vannak itt idiota gyerekek is.

A másik pavillonban egy még el nem virágzott szépség áriákat énekel tiz év előtti Lehár operettekből. Színésznő volt. Jól érzi magát, csak nem érti, miért tartják itt, pedig ugy szeretne visszamenni Becgradba. Egyik kokett barátnője negédesen dicsekszik:

— *Én vagyok a szultán kedvenc asszonya, én vagyok a varazsdini királynő.*

Egy idősebb nő mellette igy okoskodik:

— *Az összes emberek bolondok, a könyvekből szopták a tudományt, én azonban természettől fogva intelligens vagyok. Én természettől fogva diplomata és jogász vagyok. Ugye, doktor ur, ön tudja, hogy tivérem csak azért záratott be ide, hogy egyedül élvezhesse apánk vagyonát. De majd ő meg fogja emlegetni Lujzát. Bizony az orosz hadsereget a nyakára hozom neki.*

Az épület külön részében vannak azok a betegek, akiknek elmebajukon kivül még más betegségük is van. Ezeket is gummicsövel etetik. Az egyik ketreces ágyban egy öreg nénike haldoklik. Agyfekélye van és már napok óta küzködik a halállal. Mellette egy fiatal orosz leány Oroszországról álmodozik, de olyan gyenge, hogy fel sem egyenesedhetik ágyában. Egy harmadik sulyos beteg sem tud felkelni, de mégis késsel fenyegetőzik. *Itt van a sztenyeváci intézet egyik volt orvosnője is, aki jelenleg egyik legrabbiátusabb lakója az intézetnek.* Állandóan szitkozódik és többször kiköp utánunk, amikor elhagyjuk a szobát.

A központi intézeten kivül az elmegyógyintézetnek a szomszédos Kalinovica községben van egy háromszáz holdas birtoka, ahol a veszélytelen őrülteket foglalkoztatják a mezőgazdaságban. A munka ezeknek az embereknek ugylátszik jót tesz, mert itt igen sokan teljesen kigyógyulnak.

A sztenyeváci intézet ötvenéves fennállása alatt 18.975 beteget kezelt. A férfi rendszerint több mint a nő. A betegek legnagyobb része dementia praecoxban szenved, ezenkivül leggyakoribb a progresszív paralizis. A betegek hetven százaléka paraszt, a legkevesebb az intelektuell. A legtöbb a husz és ötven év közöttl beteg, de jelenleg van öt olyan is, aki már a kilencvenedik életévéhez közeledik. A legtöbb beteg egy-két évig marad az intézetben, de a már emlitett veteránon kivül van még egy, aki már negyven éve sztenyeváci lakos.

Amikor kétórai séta után elhagyjuk a szomoru intézetet, a bejáratnál találkozunk egy csinos hölggyel.

— Ez a mi legszebb bolondunk — mutatta be az igazgató.

Csak az intézet portása mondta meg később, hogy az igazgató viccelt. Meg akarta mutatni, hogy a külvilági itt nem tud már megkülönböztetni épelméjüt bolondtól. A csinos nő ugyanis egy fiatal ápolónő volt.

— Ottó

TERE-FERE

Mi a végtelen? Stroemer Károly, az oslói egyetem tanára, akit ujabban a párisi tudományos akadémia kitüntetett, a Végtelenről beszél.

A csillagok a világürben ugy vannak elszórva, mint a gombostűfejek, melyek egymástól száz kilométernyi távolságban vanak. Az óriáscsillag, melyet *Plaske*, a kanadai csillagász tanulmányozott, két Napot foglal magában, az egyikének átmérője husszor, a másikénak tizenhétszer nagyobb s fénye ezerszer nagyobb, mint a mi Napunké. Ennek ellenére szabad szemmel alig látható. Tizezer évig tart, mig fénysugara szemünkbe jut. Amikor figyeljük ezt a csillagot, pont olyannak látjuk, mint amilyen tizezer évvel ezelőtt volt. A fénysugár, melyet ma észlelünk, akkor indult ki róla, amikor a piramisokat épitették Egyiptomban. Mindezideig jött, jött fénye a Földre.

Hasonló szédületes távlat tárul fel akkor is, ha az atomok kicsiségével foglalkozunk. Hogy ezt megérthessük, nagyitanunk kell a köröttünk lévő világot. Képzeljük el, hogy a Földön minden százszor nagyobb *mint mostan*. Az ember olyan óriás, mint az Eiffel-torony fele, a darazsak akkorák, mint a bikák. Most ezt a megnagyitott világot nagyitsuk meg százszorosan. Az emberek husz kilométeres hegyláncolatok, a darazsak száz méter magasak, egy hajszál egy méter vastag, a baktériumok, melyek a valóságban a milliméter czredrészei, egy centiméter nagyok. De még százszorosan nagyitsuk meg ezt a világot. Akkor a hajszál száz méter vastag, a baktériumok egy méterre nőnek, de az atomok még mindig igen kicsinyek. Végül százmilliószorosra vegyük a mai világ méretét. Akkor a hidrogén atomja már észrevehető, de egy hajszál már tiz kilométer vastag, a baktériumok száz méter magas szörnyek s egy billiárdgolyó akkora, mint a Földgömb. Ellenben az elektron még mindig igen kicsi: olyan kicsi egy porszemhez viszonyitva, *mint amilyen a porszem a Földgolyóhoz viszonyitva.*

Néger kaland. A Daily Grafic meséli, milyen különös módon menekült meg a haláltól John Dawnsohn, az ismert regényiró, aki az ugigi-ugigi nevü néger törzs fogságába került.

Dawnsohn eltávozott kutyájával a kutatóraitól s az erdő egy magányos ösvényén bolyongott, mikor Flick egy néger után iramodott és megharapta.

A következmények sulyosak voltak, mert az ugigi-ugigik semmiféle sérelmet sem türnek el büntetlenül.

A regényirót azonnal elfogták, megkötözték, az erdő mélyébe cepelték, kutyáját pedig elevenen megnyuzták, aztán megették.

Vallomásában Dawnsohn elheszéli, hogy kutyájának martiromsága oly borzasztóan hatott idegzetére, hogy kétszer elájult.

— Amikor körülvettek a négerek — irja egyszerre megpillantottam a földön Flick nyakörvét, fölemeltem, hogy megőrizzem emlékül. Tárcámból kivettem egy darab fehér papirost, hogy bele csomagoljam. Erre egyszerre valami csoda történt. A négerek összenéztek, tisztelettel tekintettek rám. Hetyke szemtelenségük eltünt, félni kezdtek. Ekkor jutott eszembe, hogy a fehér papirost Kongónak több törzse a fehér emberek hatalmi jelképének tekinti. Más se kellett nekem. Azonnal több fehér papirost vettem ki tárcámból, mire a négerek nyomban beszüntették azt a diadalmi táncot, melyet szegény kutyám csontjai körül lejtettek. Kezemben a fehér papirosokkal odaintettem három négert, mindegyik kezébe egy-egy ilyen papirost nyomtam, melyet ők végtelen tisztelettel s félelemmel vettek át. Ezt a három négert elküldtem a kutató rajhoz. Egyik papirosra ezt irtam: »Tartsátok fogva a két négert, a harmadikkal pedig kisértessétek magatokat ide, mert az ugigi-ugigik foglya vagyok.«

Orosz levél. Az, aki a mostani Szovjetoroszországban megszáll egy szállodában, vajmi kevés kényelmet élvez. Moszkvában például — amint H. J. *Greenwall* irja — az utas kénytelen napi száz dinárt fizetni a törülköző s a paplan használatáért is külön dijat fizetni minden korsó vizért. (A mosdás ott fényüzés).

Egyébként a szállodai alkalmazottak minden harmadik nap dolgoznak, aztán fölváltják egymást. Igy ha a vendég, aki nem ismeri az ottani szokásokat, kiadja a ruháját a szállodai alkalmazottnak, hogy porolja le, akkor, amikor a szolgálati ideje épen lejár, megtörténhetik, hogy csak három nap mulva kapja vissza és addig ott rostokolhat szállodai szobájában, felöltözetlenül.

Ami a házasságokat illeti, még cifrább dolgok történnek Oroszországban. (Ott a házasságok tudvalevően nem igen állandóak).

Greenwall többek között megemliti, hogy egy nő egy év alatt nyolcszor vált el.

A legutóbbi esetben nem az ő hibájából. Egy hármas ünnepen elutazott az édesanyjához. Amikor visszatért, férje igy szólt hozzá.

— Kedvesem, engedd meg, hogy bemutassam neked az uj Nikoloviesnét. Szombat reggel elváltam tőled s szombat délután feleségül vettem ezt az urhölgyet. Azért ne menj el. Ülj le és reggelizz meg velünk.

Hirek az angol királyi udvarból. Az angol királyi udvarnál *még mindig vannak* olyan tisztségek, melyeket mi, a kontinensen lakók nem igen értünk meg. A multban azonban se szeri, se száma ezeknek a furcsa tisztségeknek.

VII. Edward, a mostani király atyja két ilyen tisztséget törölt el, mely a VII. század óta érvényben volt: »*A királyi sörök izlelőjének*« és a »*Királyi vadász*«-nak a tisztjét.

Ez utóbbinak, aki hercegi rangot viselt 1902-ig, évente 250 font sterling fizetése volt s egyetlen foglalkozása abból állott, hogy a macskák táplálására és az egérfogókra ügyeljen. Az egérfogók a királyi raktárakban az egereket pusztitották.

A »királyi sörök izlelője« szintén nem jelentéktelen fizetéssel rendelkezett, a tetejében azonban szabadon rendelkezett minden megkezdett, kidugaszolt palackkal, mely a király asztalán maradt.

Tekintélyes jövedelem, ha számba vesszük, hogy a diszlakomák alkalmával a pincérek összejátszottak vele s százával nyitották ki a különböző palackokat.

Ugyancsak VII. Edward törölt el egy másik igen különös tisztséget, melynek neve: »a palackok kidugaszolója«. Nem azokról a palackokról van szó, melyekről föntebb emlékeztünk meg, hanem azokról, melyeket a tengerekben leltek, fontos hiradással.

Erzséhet királynő idejében évszázadokkal ezelőtt gyakran leltek a tengerpartokon ilyen hiradó palackokat. Az angolok ilyen módon értesültek először arról, hogy Uj-Zeland szigetet elfoglalták a hollandusok.

Gonosztevők gyógyitása mütéttel. Amerikában vissza-visszatér az a gondolat, hogy a gonosztevőket *mütéti beavatkozás* segitségével gyógyitsák ki bűneikből.

Számos halálraitélt ajánlkozott önként a sebészeknek, hogy kisérletezzenek vele. Ezek a kisérletek évtizedek előtt állandóan folytak. De miután egy gyilkost megoperáltak s utána szabadon bocsátották és aztán a gyilkos ujra tevékenykedni kezdett, az ujságok fölzudultak, a kisérletezésnek pedig végetszakadt.

Most a *World* ad hirt egy mütétről, melyet Indianopolis börtönében hajtottak végre egy 28 éves *bankhivatalnokon*, akit két esztendővel ezelőtt őtévi börtönre ítéltek csekkhamisitás miatt.

Tekinve, hogy a fiatalember mindig becsületes, buzgó hivatalnok volt s büntényei akkor kezdődtek, mikor egy labdarugás alkalmával megsérült a fején, egy sebész megoperálta őt a börtönben.

A mütét kitünően sikerült: a fiatalembernek utána nyomban elmultak a makacs fejjájásai.

— Sőt — amint az amerikai orvos megállapitotta — a fejfájással együtt elmultak »bünös ösztönei is«, melyek annakidején a csekkhamisitásra hirták. Ezért a fegyenc kérvényt nyujtott be, hogy pörét ujra tárgyalják s őt bocsássák szabadon. A bankigazgató, akinél a fiatalember alkalmazva volt, késznek jelentette magát visszafogadni.

A mütétnek természetesen hire futamodott egész Amerikában s most a börtönből lavinaszerüen özönlenek a levelek a különböző klinikákra és orvosokhoz, hogy hajtsanak végre rajtuk mütétet és »szabaditsák meg őket bünös ösztönéiktől«, illetve a — büntetésüktől.

Történetek a Tigrisről. Clemenceau egyszer vadászatra volt hivatalos, melyen több politikus vett részt s egy iró barátja is, *Broulatt*.

— Jól tud lőni? — kérdezte az irót a Tigris.

— Nagyon rosszul, — felelte az iró. — Nem is lövök most, mert félek, hogy eltalálok valakit.

Clémenceau kajánul nevetett.

— De csak lőjön, lőjön — biztatta az irót s a köröttük lévő *képviselőkre* mutatott. — Most igazán hasznára lehet a társadalomnak.

*

Amikor megirta *Demosthenes* cimü könyvét, az Akadémia tagjai közé választotta. Évekkel ezelőtt már megtörtént ez a választás, de tévedésből, mert akkor a Tigris nem adta beleegyezését ehhez s valaki tréfából levelet irt az Akadémiának Clémenceau beleegyező nyilatkozatával. Clémenceau ezt a levelet nem ismerte el. Kacagva mondta:

— Az az ur, igazán oly bátorságot tett tanuságot, amilyenről eddig egy névtelen leveliró sem: aláirta a levelet... Igaz, hogy az én nevemet irta alá.

*

Rodin megmintázta a szobrát. A Tigrisnek nem tetszett: nem akarta, hogy mások is lássák, nem akarta, hogy beszéljenek róla. Egy napon egy művészeti folyóirat engedélyét kérte, hogy a szobor mását közölhesse. Ő nem engedte meg. A szerkesztő erre közbevető inditványt tett:

— Engedje meg leg alább azt, hogy ezzel az alá irással közöljük a képet: «Egy ismeretlen férfi szobra».

A Tigris ebbe belement. A szobor képmása igy is jelent meg.

*

Nem szerette a nőket. Barátja egyszer valami ebédről beszélt neki.

— Milyen emberek voltak ott? — kérdezte Clémenceau.

— Olyanok, mint mindenütt — válaszolta a barátja. — Voltak olyanok, akik beszéltek és semmit se mondtak s voltak olyanok is, akik semmit se beszéltek.

— Szóval — vágott Clémenceau — nők voltak és férfiak.

*

Kék és fekete szemek. Pierre Ábrahám, Balzac buzgó, szakértő tanulmányozója uj könyvet jelentet meg a regényiró alakjairól. Az Emberi komédiában tudvalevőleg 2060 szereplő van. Ezek közül sokkal több a férfi, mint a nő. A regényiró alakjainak a szemét is részletesen leirja. Kilencféle szint emlegetet: kék, szürke, zöld, sárga, narancsszin, vörös, vörhenyes, barna s fekete.

Érdekes, hogy a kék szem sokkal gyakrabban fordul elő, mint a szürke, a zöld, a sárga, a vörhenyes, a barna a fekete.

Mi ezen a meglepő? Az, hogy a természet teljesen más arányban termeli a kékeket és a feketét, mint a balzaci költészet. Franciaországban például csak 18 százalék kék szem van, sőt Oroszországban, — ahol a kékszemü szlávok laknak, — csak 22 százalék. Miért van hát annyi kékszemü ember Balzacnál?

Azért, mert a szin nála mindig valamit jelképez. A kék szem a cselekvést jelenti, a fekete a szenvedélyt, a sárga a ravaszságot, a kapzsiságot. Ennélfogva ha a regényiró egy tetterős alakot, egy kalandort vonultat fel, annak szemei kékek. Hősnői, akik szenvedélyesek, feketeszemüek.

Annyira következetes ez nála, hogy alakjainak, amikor megváltozik jellemük, a szemük szine is megváltozik.

Egyébként hasonlataiból is kiderül, milyen fontosságot tulajdonit a szemek szinének. A kék szemet a tengerhez, az éghez, az acélhez hasonlitja, amivel meghatározza a kék szin eszmei tartalmát is, viszont a sárga szemet az arany szinéhez méri. Ami a fekete szemet illeti, mely a szenvedély kifejezője, a magyarázat egyszerü. Balzacnak magának is fekete szemei voltak. Ezek után mintázta meg legmeginditóbb hőseit és hősnőit.

Legjobb hirdetési orgánum a „BACSMEGYEI NAPLO“

A serdülő fiatalkor

rendkivül jó táplálékot kiván meg, amely alkalmas arra, hogy mindazokat az anyagokat bőségesen pótolja, amelyek ebben a korban rendkivüli mértékben elhasználódnak.

Ovomaltine

oly tápláló ital, amelynek nagyon kellemes az ize és a fiatal szervezetnek mindazokat a tápanyagokat nyujtja, amelyekre a helyes fejlődésben szüksége van. Épen ezért az **Ovomaltine** a legmegfelelőbb szer a testi és szellemi energia fokozására.

Mindenütt kapható

100 grammos dobozokban 18.50 dináros áron.

Kérjen ingyenes mintát erre a lapra való hivatkozással

Dr. A. Wander d.d. cégtől Zagreb

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. J., Kostajnica. Az »Erich bocsáss meg« című regényére vonatkozó levelét átadtuk a mű szerzőjének, Govorkovich János urnak, aki kérdésére legjobban tud válaszolni és mindenesetre ezt vagy magánlevélben vagy a szerkesztői üzenetekben meg is teszi. Addig türelmét kérjük.

R. R. Utólagos házasságkötés által nem lehet törvényesíteni azt a gyermeket, aki házasságtörésből született. Így lehet segíteni a dolgon, hogy Ön örökbefogadja a gyermeket azzal, hogy viselheti az Ön nevét is. Menjen el ebből a célból az illetékes árvaszékhez a gyermek anyjával együtt és kössön vele örökbefogadási szerződést, amelyet felterjesztenek a miniszteriumhoz, ahol azt jóvá fogják hagyni, ha semmi akadályt nem találnak.

Szorgalmas olvasó, Feketics. Azt a kocsit, amelyet nem használ, szerelje le.

Á. P., Beograd. A Magyarországgal hadilábon állott nemzeteknek a békeszerződés előnyös kielégítést biztosított a háború előtti államadóssági kötvényekre nézve, de ez nem vonatkozhatik a hadikölcsönökre, amelyeket a volt ellenséges állam polgára nem is jegyezhetett. Mellékes, hogy Önt mint jugoszláv állampolgár a pénzt Amerikából küldte.

Régi előfizető. Az Ön adóügye attól függ, hogy a 42. §. első vagy második csoportjába kell-e sorozni. Az előbbi esetben az alapadó 10, az utóbbiban 8 százalék. Ezt a kérdést azonban nehéz eldönteni, mert a törvény mindkét csoportnál megemlíti a kereskedelmi vállalatokat és üzleteket. A végrehajtási utasítás értelmében az Ön üzletét azért kell az első csoportba sorozni, mert másutt beszerzett áru továbbeladásával foglalkozik. Eszerint az alapadója 6000 dinár és a kiegészítő adó 3000 dinár lett. Ehhez hozzászámítandó körülbelül 50 százalék önkormányzati adó vagyis 3000 dinár, tehát 60.000 dinár után 12.000 dinárt fog kitenni az egy évi összes állami és községi adó. A felebbezésnek nincs halasztó hatálya és a felebbezési tárgyalásra sem hívatnak meg a felek, mert csak indokolt kérelemre tűz ki a másodfoku hatóság szóbeli tárgyalást, melynek határnapjáról kifüggesztés utján értesítteinek a felek.

Csantavir. Még két zsemlye sem egyforma teljesen, annál kevésbbé két jogeset. A pápa perelhetett egy magyarországi örökséget és azt valorizálva meg is ítélhették, amiből azonban nem következik, hogy Ön a kölcsönadott 2000 aranykoronáját valorizáltan követelhesse vissza. Ámbár a pápai világi hatalommal Magyarország nem volt háborus állapotban és reá a békeszerződéseknek azok a rendelkezései, amelyek a szövetséges hatalmak polgárai részére kedvezményeket állapitottak meg a háború előtti követelésekre nézve, ki nem terjednek, mégis követelhette a valorizációt azért, mert valószinüleg 1929. évi április elseje előtt jelentette be az igényét és mert az igénye nem készpénzkövetelésből származott. A koronatartozások átértékeléséről szóló 1928. évi XII. t.-c. szerint ugyanis a készpénzkölcsöntartozások kivételtek a valorizáció alól, de ha ez nem történt volna, még akkor sem lehet valorizálni, ha 1929. évi április elsejéig a valorizálási jogot a hitelező nem érvényesitette és ha a hitelező olyan országnak a polgára, amely ország nem ismeri el a valorizálást. A mi hazánk pedig nem ismer valorizációt és valószinü, hogy emiatt engedményezte Ön is a követeléseit egy magyar állampolgárra, amivel azonban semmi előnyt sem biztosithatott magának.

Hű olvasó, Kucura. A hatóság, helyesebben az árvaszék csak akkor avatkozhatik bele valamely hagyatéki ügybe és akkor leltározhat, ha kiskoruak vagy gondnokoltak vannak érdekelve. Miután az Ön leányai már nagykoruak, kétségtelen, hogy ők indították meg a hagyatéki eljárást és ők kérelmezték a leltározást. Ehhez joguk is volt azért, mert az anyjuk után őket örökösödési jog illeti meg, akár az anyjuk nevén volt az üzlet, még a részvény és a többi ingóság, akár nem. Az Ön feleségét ugyanis közszerzeményi jog illetie meg arra a vagyonszaporulatra, amelyet a házasság tartama alatt szereztek. Ez a közszerzeményi jog a feleség halálával esedékessé vált és gyermekek ezt a közszerzeményi vagyont megállapittathatják, mert arra nézve őket illeti meg az örökjog.

Nagyon érdekelt. Az uj középiskolai törvény csak teljes képesitéssel biró tanárokat ismer és alkalmaz, akiknek joguk van a fizetési ranglétrán a működési évekhez mérten emelkedni. A vizsganélküli, ideiglenes minőségben alkalmazott tanárokat elbocsátják.

Apatini előfizető. A munkaadónak joga van három napon tuli megbetegedés után az alkalmazottaknak fizetést nem adni, mert hiszen azért kapja az alkalmazott a pénztártól a segélyt.

J. S., Zagreb. A »mais« szó »s« betüje a franciában a legtöbb esetben néma marad s elmarad a szokásos »faire la liaison.« Természetesen — a jóhangzás kedvéért — mindig vannak kivételek.

R. S. Az uj adótörvény azt mondja, hogy mindaddig, amig az adókivetések e törvény alapján el nem készülnek, a régi alapon fizetendők az adók is. Amennyiben az uj kivetés kisebb vagy nagyobb lesz, aszerint kell leszámolni az 1929. évi adót. A község tehát nem szedhet 1100 százalék pótadót, hanem csak 300 százalékot, mert ez az 1928/29. évi költségvetési törvény igy rendelí el, az 1929/30. évi költségvetési törvény pedig azt rendeli, hogy az önkormányzati adó 1929. évben nem lehet több, mint az előző évi. Ha tehát a község ezek ellenére nem alkalmazkodik a törvény előirásaihoz, akkor forduljanak panasszal a dunai bánhoz, ahol minden jogos panaszt türelemmel meghallgatnak és igazságosan elintéznek. Ami az uj adóalap utáni 50 százalékos önkormányzati adót illeti, ennek — ugy látszik — van valami alapja, mert kompetens forrásból tudjuk mi is, hogy a pénzügyminisztérium egyelőre magasabb önkormányzati adó kivetését az 1929. évre nem fogja engedélyezni.

Előfizető, Velikibecskerek. Hogy mennyire nem illetlen az, ha a főpincér a vendégtől a legjobb kávéházban is megkérdi, hogy a bemondott dolgokon kivül fogyasztott-e valamit, utalunk Molnár Ferenc »A farkas« cimü darabjának első felvonására, mely egy igen előkelő étteremben játszik s ahol a fizetésnél a főpincér megkérdezi a vendéget, hogy volt-e körte.

Többeknek. A »Házassági kis tükör« irója hálásan köszöni a cikke iránt megnyilvánult érdeklődést. A maga részéről minden hozzászólást szivesen fogad és felelni is hajlandó reá.

Bőrharisnya. Ötletes, kedves irás, de meghaladja egy napilap szükre szabott kereteit. Talán valamelyik irodalmi folyóirat szivesen fogadná.

»DAMA«

fehérnemü és kézimunka szalon

Elvállal női-, férfi- és gyermekfehérnemüt a legolcsóbb árban

Monogrammozást és drukkolást vállalunk

TOLSTOJEVA ULICA 21
Kenyérgyár utca

A MODERN NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezőleg napról napra növekedik öröme, mert

amint megkezdte a tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok halmazát adja, hanem gyakorlati módszerrel irta

VUJKOVICS MARICA

SZERB-MAGYAR nyelvtanát

Ara 30·— dinár

Kapható a Bácsmegyei **NAPLÓ** könyvosztályában

Vidéki szállitásnál 5 dinár portó

Figyelem!

Legjobb és legolcsóbb zöldbe oltott szőlővesszők 2 éves alapon, garantáltan egészséges, jól fejlett, szőlővesszők szakiskolájából és a legnagyobb szőlőültetvényből kaphatók. Versenyképes árak. Elsőrendü fajok:

Középminőségü borfajok	100 drb.	185 din.
Finomabb minőségü	100 drb.	200 din.
Asztali minőség	100 drb.	220 din.
II. osztályu oltások	100 drb.	80 din.
Zöldbe oltott metszett vesszők ..	100 drb.	75 din.

Nagyobb megrendeléseknél árengedmény.

Árjegyzék a fajok leirásával ingyen

A n. é. érdekelt közönség figyelmébe ajánlja magát.

ŠARIĆ JANKO (IVAN)

okl. szakértő szőlő- és gyümölcstermelésben, szőlővessző és gyümölcsfajiskola tulajdonosa

Petrovaradin (Szrem), Majur, uj épület.

KIVÁLASZTOTTAK

elnevezés alatt a mult esztendőben

28 kötet

érdekes, szép regényt hoztunk forgalomba modern, tartós kötésben, rendkivül olcsó áron. A könyvek érdekességét az igazolja legjobban, hogy

TÖBB EZREN

rendelték meg a teljes sorozatot és nagyon sokan vettek egyes köteteket is. Ezek a könyvek egytől-egyig örökbecsü irodalmi alkotások, amelyek nincsenek az irodalmi divat hullámzásának alávetve, tartalmuk olyan, hogy azt mindenki elolvashatja, férfiak, nők, gyermekek egyaránt, külső kiállításuk tökéletesen szép és izléses, ugy hogy minden könyvespolcnak diszére válnak.

A »KIVÁLASZTOTTAK« sorozatos kiadásában a következő müvek jelentek meg:

Első sorozat.

1. **Hauptmann:** A démon
2. **Kessel:** Rongyos hercegek
3—4. **Wassermann:** A mauriziusügy (Két kötet)
5. **Gide:** Pásztorének. Isabelle
6. **Werfel:** Az érettségi találkozó
7. **Conrad:** Öregek és fiatalok
8. **Schnitzler:** Teréz
9. **Mauriac:** Sorsok
10. **Walpole:** Harmer John pünkösdi királysága
11. **H. G. Wells:** Mr. Blettsworthy a kannibálok szigetén
12. **Meyrink:** A nyugati ablak angyala
13—14. **Hamsun:** Csavargók (2 kötet)

Második sorozat.

1. **Maurois:** Két asszony között
2. **Borden:** Flamingo
3. **Felix Salten:** Bambi
4. **Ilja Ehrenburg:** Moszkvai sikátor
5—6. **Arnold Zweig:** Grisa őrmester (Két kötet)
7. **Normand:** Nők a gályán
8. **H. G. Wells:** Az igazi király
9. **Pontoppidan:** Thora van Deken
10. **Kessel:** A repülőtiszt
11—12. **Sinclair LeWis:** Sam Dodsworth Európában (2 kötet)
13. **Benoit:** Erromango
14. **Barry Pain:** Férfikor

A sorozatos kiadás befejezést nyert és a könyvek most csak könyvkereskedelmi forgalomban, mérsékelten felemelt árakon kaphatók. Az egyes kötetek bolti ára

vászonkötésben 40 dinár
füzve 30 dinár

Sikerült azonban a kiadóval oly megállapodást létesiteni, hogy nagyon rövid ideig a

jugoszláviai olvasóknak

a bolti ár helyett továbbra is kedvezményes áron szállithatjuk ezeket a könyveket és pedig

a kötött könyveket 30 din.-ért
a füzött könyveket 20 din.-ért

A teljes sorozat megrendelésénél a kötött könyveket 28 dinárért, a füzött könyveket 18 dinárért szállitjuk a megrendelési összeg előzetes beküldése vagy utánvét mellett. A tetemes utánvéti költség megtakaritására készséggel küldünk postatakarékpénztári befizetési lapot. Egyes könyvek megrendelésénél kötetenkint 2 dinár postaköltség beküldését is kérjük, a sorozatokat bérmentve szállitjuk.

MINERVA NYOMDA R.T.

SZUBOTICA

20 évvel megfiatalitja a „SCHNEEWEISS“ HAJREGENERÁTOR! 14702

Visszaadja a megőszült haj, bajusz, szakáll eredeti színét. Garantáltan méregmentes. Minden gyógyszertárban és drogériában kapható. — Ahol nincs, oda **40 dinár** előzetes bekü dése után **két üveggel** bérmentve szállit

BALLA DROGÉRIA, Vel. Becskerek

Nincs már drágaság!

2 dinárért kaphat 1 kiló

zöld paradicsomot, vizes uborkát, vagy savanyu káposztát. Továbbá leszállitott áron konzervfőzelékeket, válogatott uborkát, vagy paprikát

Kemény D. Dezső

ecet és konzervgyárában, Vojnovičeva u. 5. (Bejárat az uj uccán)

Rádió-Grammofon 7 lámpás erősitővel, mely egyuttal egy 7 lámpás villanyrádió, beépitett dynamikus hangszóróval, **kávéházak, mozik, vendéglők, tánchelyiségek részére. A NORA gyár legujabb remekműve.** Érdeklődőknek bármikor szivesen bemutatom. **Ara kompletten 19.000 dinár.**

Képviselő: Krausz Nikola Novisad, Jevrejska 18. Tel. 23-25.

464

Fiatalos üdeséget, természetes bájat kölcsönöz a

Daruváry-crème

állandó használata.

A modern és tudományos kozmetika legtökéletesebb vivmánya, foltok, szemölcsök, szeplők, kiütések, orrvörösödés és egyéb arctisztátalanság ellen. Számos elismerő levél. Vevőink kivánságára 30.000 **próbadobozt küldtünk szét,** melyre több mint 20.000 **megrendelés érkezett.** Ne higyjen **senkinek, hanem kérjen ingyenes próbacsomagot és győződjek meg.** Próbacsomagokat 2 dinár (bélyegben) költségmegtérités ellenében **küldünk.** Eredeti creme háromszegletes dobozokban 15·— dinárért minden jobb szaküzletben kapható. Postal szétküldés:

Blum gyógyszertár, Subotica

237

Üzlethelység 705

fűszer, vagy más kereskedésnek megfelelő, berendezéssel, vagy anélkül forgalmas helyen, nagy környékkel a palici uton (a menhellyel szemben) esetleg lakással együtt **azonnalra kiadó.** Bővebbet a palici uti keményitőgyárban.

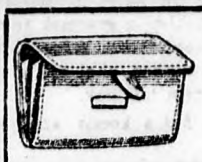

Női és férfi **erszények, katonai nyergek** olcsón kaphatók. Viszonteladóknak árengedmény.

ANDRÁSSY GYÖRGY

Subotica, Trumbićeva ul.

763

Eladó házak, föld és gépek

SAROKHÁZ, Dubovácon, a Dunabánságban, 1 km távolságra a dunai rakodótól, 40 vagon csöves tengerit befogadó kotárkákkal,10 vagonos buzaraktárral. A házban jelenleg jóforgalmu vegyeskereskedés, vendéglő, hentesüzlet és fagázmotoros darálómalom van. Eladó azonkivül

12 HOLD ELSŐRENDŰ HOMOKFÖLD, gazdálkodónak megfelelő kisebb házzal együtt, továbbá a következő üzemképes állapotban levő

GÉPEK:

1 drb 8-as magánjáró cséplőgarnitura, 15 éves, Hofherr-gyártmány
2 » 6-os magánjáró cséplőgarnitura, 2 éves, Schlick-gyártmány
1 » 4-es Ford-traktorral hajtott garnitura, Drössler-cséplő, 15 éves
1 » Góliát szénaprés
1 » kétvasu Góliát-eke
1 » vetőgép, 18 soros
1 » négylyuku Hofherr-morzsoló, keveset használt

A gépeket darabonkint is eladom.

Megfelelő tőkével rendelkező társat is keresek.

Fazekas Gábor, Dubovac
Bánát

648

Gondoljon szájürege egés ségére

Fertőtlenitse orrát, garatját, torkát olyképen, hogy naponta használjon

„VALDA“-PASZTILLÁT

Ez az antiszeptikus szer megóvja Önt a **légzőszervek megbetegedéseitől,** valamint járvány esetén a fertőzéstől. Kérjen és használjon csak **eredeti** „VALDA“-t, amely eredeti dobozokban kerül eladásra. A „VALDA“ minden gyógyszertárban és drogériában kapható.

Asztalos gépek alkalmi vétele

1 egyengetőgyalu 400 m/m gyalulási szélességgel
1 szalagfürész 750 m/m átmérőjü
1 nehéz marógép forgatható karral
1 univerzális gép, amely egyengető és vastagsági gyaluból, maróból, furógépből és körfürészből áll

Az összes gépek legkitünőbb karban

rendkivül olcsón eladók

Érdeklődók forduljanak a kiadóhivatalhoz „GYORS ELHATÁROZÁS“ jeligére

Menyasszonyi kelengyék,

férfi, női és gyermek-fehérnemüek mérték szerint. Agy- és asztalnemüek. Pizsamák. Orvosi köpenyek.

Bécsi szabás! Kézi himzés!

Izléses, tartós, olcsó!

Tegyen próbarendelést

Pollák Leó fehérnemügyára

Senta (Bačka)

Számos köszönő- és elismerőlevél

13914

R E U M A

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd. Sarajevska 70.

Az Ön **RADIO BALSAMIKA** gyógyszere kiváló hatásu. Feleségem évek óta reumában szenvedett, do a baj különösen az utolsó 3 hónapban hatalmasodott el, amikor a betegség teljesen az ágyhoz láncolta a szerencsétlent. Az Ön gyógyszeréből 5 üveget fogyasztott, a fájdalmak teljesen elmultak és ma már teljesen egészséges lett. Kérem küldjön nekem még 3 üveggel.

Cirkvenica, 1927 augusztus 18.

LUKA BABURIC
kereskedő.

A **Radio-Balsamika** gyógyszert készíti, árusitja és postai utánvéttel szállitja

Dr. I. RAHLEJEV
»Radio-Balsamika« laboratórinma,
Beograd, Sarajevska 70.

A gyógyszer kapható az összes gyógyszertárakban és drogériákban.

Részletüzlet! Szakemberek!

Keresünk a Vojvodina minden nagyobb községébe reprezentálni tudó, agilis képviselőket, lehetőleg a kézmüáruszakmából. Ajánlatok az eddigi müködés feltüntetésével **„187—11“** számra az 772

INTERREKLAM, Zagreb, Marovska 28. cimre küldendők.

Sentán a Bácsmegyei Napló részére hirdetéseket

Molnár Sz. Vince

könyvkereskedése vesz fel.

Megnyilt BÁCS községben

modern gépekkel felszerelt, gőz- és villanyüzemre berendezett

tejfeldolgozó- és sajtgyár

Németországban tanult szakember vezetésével

Készit és szállit:

Kolostorsédjegyü Camembert-sajtot — (Frühstückkäse) dobozokban, cca 100 gramm tartalommal és **legfinomabb teavajat, Pasteurizált tejszint**

Kérjen mintaküldeményt és árajánlatot

J. Krämer tejgazdasága és sajtgyára Bács

414

Dr. Seibt

B E R L I N

rádiói és hangszórói

szelektivek, zörejmentesek, hangjuk kellemes, szépen tisztán csengő. - Győződjék meg. - Hálás lesz!

Vezérképviselet: Tehn. Biro

Ing. Solarović Novisad

Futoški put 68. Telefonszám 26-02

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dákó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztergályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Szőlőojtványok

amerikai alanyra ojtott, elismert legjobb minőségben dus gyökerezettel, gyökeres és sima vadveszők minden fajban, valamint nemesitett 2-3 éves gyümölcs és rózsafák megrendelhetők

Sévár László

mintaszőlő és szőlőoltvány telepéről

Petrovaradin (Major) Postafiók 17

Lerakat Bakačeva ulica

Árjegyzék kivánatra ingyen!

Luc-, jegenye-, erdeifenyő- és bükkfa-

deszkát, épületfát és tüzifát

legolcsóbban szállit

Spitzer Gusztáv Szarajevó

Kérjen ajánlatot!

584

Kereskedők! Importőrök!

463

Látogassák meg saját érdekükben a

leipzigi tavaszi vásárt

1930 márc. 2-től márc. 8-ig.

(Nagy technikai és épitészeti vásár március 2—12-ig, textilvásár márc. 2-től 6-ig.)

Iparosok! Nagykereskedők! Elvárnak benneteket itt!

Kb. 10.000 kiállító 21 országból.

Kérjen kimeritő felvilágositást a

LEIPZIGER MESSEAMT LEIPZIG,

Zvaničan biro lajpciškog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33.

D. KOVÁCS Moser & Wertheim cégnél Novisad, Miletičeva ul. 36. Telefon 20-41

Ez a barát!

Rögtön megszünnek a fájdalmak, a szivörömteli lüktet, az arc vidámra gömbölyödik...

Ha előveszi a reuma, vagy ishiás, meghülés, vagy ideges elernyedés, ha fejfájás gyötri, vagy a háta fáj — ugy vegyen hathatós erős jóillatu Elza-fluid masszázst. Ez a közismert háziszer állandó megbizható hatása miatt már 33 éve közkedveltté lett. Elza-fluid törvényesen védve. Ugyancsak belső rendetlenség esetén, görcsöknél és fájdalmaknál — elég néhány csepp cukorra

Ez segit!

Gyógyszertárakban és szakmabeli üzletekben próbaüveg 6 dinár, duplaüveg 9 dinár, különleges üveg 26 dinár.

Postán egy csomagban legkevesebb 9 próbaüveg vagy 6 duplaüveg vagy 2 speciális üveg 62 dinár. Hat ilyen csomag csak 250 dinár csomagolással és postaköltséggel. Rendelje meg az alábbi cimen:

FELLER V. JENO, gyógyszerész
Stubica Donja, központ 185.

Ha jó hashajtóra van szüksége, mely gyomorerősitő is, kérjen Feller-féle Elza-lapdacsokat 6 csomag 12 dinár.

FAZON VASABLAKOKAT, VASKONSTRUKCIÓKAT,
valamint épület és géplakatos-munkákat, VIZ- és OLAJTARTÁNYOKAT,
autogenheggesztést a legolcsóbban megrendelheti

REICHEL REZSŐNÉL

Novisad, Dizdavska 2. Streljačka 47.

2317

Mozgó limonádé-kimérő apparátust szódagyártóval

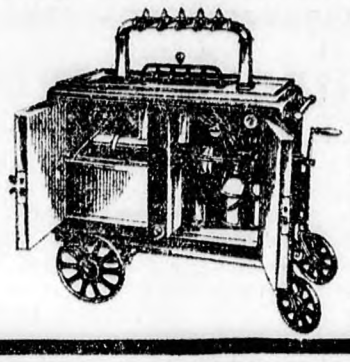

tetszetős kivitelben és hygienikus berendezéssel gyárt

Braća Goldner

jégszekrény-, fabutor- és rézárugyár

Subotica, Jugovića 20

Telefon 1-34

Kérjen árajánlatot!

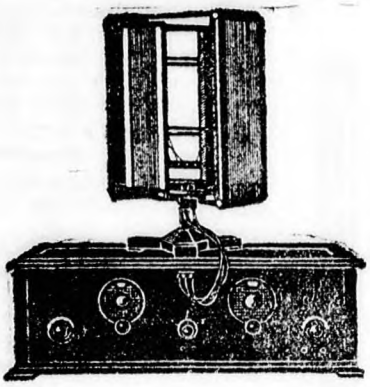

Hatcsöves ELTZ Radion

a jelenkor legjobb vevőkészüléke szobaantennával való vételre. Tökéletes kidolgozásu és müködésü és annyira mesterien egyszerü, hogy minden gyermek kezelheti. Az állomásokat gyorsan és tisztán fogja, batéria, akkumulátor és sav nélkül müködik. Az egyetlen készülék, amely keretantennával veszi az összes európai és számos tengerentuli állomást is, tekercscsere nélkül és a hangot a hangszóróban tisztán, torzitás és mellékzörej nélkül adja vissza. Kérje még ma ingyenes ismertetőnket a „Radion"-ról és ne késlekedjék a vétellel.

Kérje ingyenes rádiókatalógusunkat és alkalmi veteleinket tartalmazó jegyzékünket

ELSŐ RÁDIÓUZLET

Kastner i Öhler, Zagreb

az ország legnagyobb kereskedelmi és szétküldési áruháza

Olcsó áron készit mindennemü nyomtatványt a

Minerva nyomda r. t.

Izléses elkészités! A legmodernebb kivitel!

MAKSO NEURATH I DRUG

Pejačevićeva ul. 16 **OSIJEK I** Telefon 300

VIZVEZETÉKI cikkek és szerelések, szivattyuk, melegvizet előállitó készülékek, fürdőberendezések

központi fütés, mély kutak furása

Minden szakmába vágó anyagból nagy raktár

Szakmérnöki tervezések

1470

FRIEDLER-féle szabadalmazott

GAMMA

hajnövesztő

a hajhullás, korpásodás, hajmolyosodás legtökéletesebb gyógyszere.

GAMMA

hajszappan a legkedveltebb hajmosószer. Orvosilag kipróbálva és ajánlva. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Képviselet:

NADA drogéria Subotica

Fajbaromfi-

mintatenyészet, elsőrendü fajokkal, mint amerikai fehér

Leghorn,
Rhode Island

vörös,

Kaki chambell kacsák

tojással ültetésre kapható

Jurić Marko

fajbaromfi-telepe

Subotica Strossmayerova ul. 7

15129

Aranyér

Merz-**aranyszérum** Recto-Serol a betegség csirájának fészkébe hatol, megszüntet minden panaszt (végbélviszketést, égést, fájdalmakat) és az **aranyeret** teljesen elszáritja. Nagy tubus hozzávaló csövel együtt 75 dinár. Gyógyszertárakban 5, sz. ingyenes ismertető **Chem. Fabrik Merz & Co. Frankfurt-M.** utján. 14268

SENTA

város részére **keres** régi **biztositó társaság** megfelelő garanciával rendelkező

helyi képviselőt

A dijállomány Sentán nagyon jelentékeny. — Ajánlatok „Biztos jövedelem" jelige alatt **Kardos hirdetővállalathoz Noviszad,** küldendők.

Pompadour Ranisavljević elsőosztályú **úri és női fodrászszalon, Subotica** Városháza épület 1341

Kivándorlók figyelmébe!

Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentinia, Brazilia, Uruguay államba akar utazni, annak **azonnali és díjtalan felvilágositást nyujt a**

FRANCIA VONAL

Hasonló felvilágositást nyernek a visszautazók is.

11722

Beograd Sombor Vel.-Becskerek
Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Venac 20 Obala Princeza Jelena 3

IGAZI VIGASZ IDEGBETEGEKNEK

az én most megjelent irásmüvem. Ebben több évi tapasztalatom alapján rámutatok az idegbetegségek okaira, keletkezésére és gyógymódjaira. Bárkinek TELJESEN INGYEN megküldöm ezt az egészségi evangéliumot, ha az alanti cimre ir a könyvért.
A köszönőlevelek ezrei igazolják a szakadatlan, a szenvedő emberiség javára folytatott tudományos munkának az eredményét. Aki az

idegbetegek nagy seregéhez

tartozik, aki szórakozottságban, tériszonyban, gyenge emlékezőtehetségben, ideges főfájásban, álmatlanságban, gyomorzavarokban, tulérzékenységben, végtagfájdalmakban, teljes vagy részleges testi gyengeségben és sok más számos ilynemü jelenségben szenved

hozassa meg az én vigasztnyujtó könyvemet

Aki ezt figyelemmel elolvassa, arra a megnyugtató érzésre jut, hogy van egy egyszerü ut az egészség és az életörőm visszanyerésére. Ne várjon, hanem még ma rendelje meg ezt a könyvet.

E. PASTERNACK — BERLIN S.O.
Michaelkirchplatz 13. — Abt. 38.

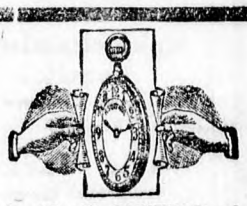

Ez az óra remekmü

mondta eddig mindenki, aki a 32 év óta fenálló H. SUTTNER cég saját svájci gyárából valódi „IKO" vagy „OMIKO" órát vásárol. Az ilyen óra **egész életre való óra!**

Valódi svájci **44** dinártól kezdve kaphat, azonzsebórát már kivül férfi és női órákat, karkötőórákat, láncokat, gyürüket, fülbevalókat, arany és ezüst disztárgyakat rendkivül nagy választékban talál a legujabb, nagy, illusztrált házikönyvben, amelyet **ingyen kap** bárki, aki azért levelezőlappal a következő cimre fordul.

H. SUTTNER, Ljubljana, 976 szétküldési világáruház

Reumánál

fog- és fejfájásnál, szaggatásnál, mindenfajta meghülésnél, az idegek és izmok felfrissitésénél, test- és egészségápolásnál, gyorsan és biztosan ható kipróbált háziszer a

mentholos Oroszlán sósborszesz

Kapható, valódi békeminőségben, eredeti lepombált üvegekben minden gyógyszertárban, drogériában és jobb füszerüzletben

Szóljanak maguk

a „Rekord" gyorskötőgép tulajdonosok:

Igazán őszintén kifejezem magam, hogy nem reméltem volna, hogy ilyen könnyen elő lehet állitani mindazokat a dolgokat, amit eddig olvastam leveléből és a hirdetéséből. Teljes megelégedésemet fejezem ki Önnek ugy a gép müködése, mint pedig a nálam volt oktatónő iránt.

Kraljevbreg. Filipovics Jován

A két hónap előtt Öntől vett Rekord gyorskötőgép müködésével igen meg vagyunk elégedve. Mindig rendesen és pontosan megkapom Öntől az általam készitett és szállitott harisnyákért a nekem járó munkadijat és a pamutot. Kérünk még egy gépet küldeni vasuttal anyósom, Hajnal Mihályné cimére. Házszám ugyanaz, mint a mienk.

Bogojevo, Erdő u. 233. Hajnal Lajosné

A gép kifogástalan müködésével és annak bámulatos teljesitményével igen meg vagyunk elégedve.

Senta, Car Uroša 18. Hevér Mariska

A gépecske müködésével nagyon meg vagyok elégedve.

Novakanizsa. Mélykutiné Szilágyi Margit

A szállitott gép a hozzáfüzött várakozásunknak teljesen megfelel, a nálunk volt oktatónő müködésével rendkivüli módon meg vagyunk elégedve.

Pancsevo, Kraljevicsa Djordja 119.
Roos Kristina

A gép nagyszerüen müködik és nyolc óra alatt másfél tucat pár harisnyát már most is képes vagyok előállitani. A kész munkáért mindig a legpontosabban kézhez kapom a nekem járó dijat.

Osijek, Kokotova 58. Kálózy Ferenc

Két napi ottlétem alatt annyira elsajátitottam a gép kezelését, hogy nagyon szépen tudok dolgozni. A gép kifogástalan.

Subotica, Bogovicseva 12. Bárányi Jenő

A gépen igen szépen tudok dolgozni.

Staramoravica, 1269. Pap Lajos

A gép müködésével a legteljesebb módon meg vagyok elégedve.

Tornjos. Homolya István

A gép mindnyájunknak nagyon tetszik, kérünk még két gépet küldeni, egyet a nővérem részére és egyet a pályafelvigyázó cimére...

Skrad-Susicsa 72. sz. őrház
Schneider Antalné pályaőr neje

Egy ugyanilyen gépet szeretnék Triesztbe a nővérem részére küldetni, kérek azonnali választ, hogy és mint volna lehetséges.

Ljubljana, Levcseva 11. Heide József nyug. erdőfőtanácsos

Még egy nagy csomó ilyen levél teljes cimmel bárkinek rendelkezésére áll!

A gép ára, mig a jelenlegi készletünk tart, 3650 dinár készpénzben. Sem hitelre, sem részletre nem szállitunk. Az uton levő uj szállitmányból már csak 4800 dinárjával fogjuk kiszolgálhatni a t. rendelőket. A »Rekord« gyorskötőgépek kizárólagos vezér

A „REKORD" gyorskötőgépek kizárólagos vezérképviselősége:

Berényi Zsigmond

Osijek, I., Krežmina ulica 13.
A pályaudvar közvetlen közelében!

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalónja

A legmodernebb hygienikus arcápolás, saját készitményü arcápoló és kozmetikai szereknek egyénenként való előállitása és felhasználása. Szeplőknek villanyossággal való végleges eltávolitása, mindennemü szépséghiba kezelése és gyógyitása. — *Tanitványok tökéletes elméleti és gyakorlati orvoskozmetikai kiképzése.*

Subotica, Tig Sv. Ćirila i Metoda 5. I. Tel. 5-39

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál

Teljesen ujonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fütés, hideg-meleg viz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással
20% engedményt kap

Testvérvállalat
OSTENDE KAVÉHAZ
Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Weitzenfeld i Drug
Szubotica

INTERURBAN TELEFON 192

Futószőnyegek, linoleumok, kárpitoscikkek, valamint lisztes-, korpás-, gabonás- és egyéb zsákok eredeti gyári árakon óriási választékban.

Kérjen árajánlatot!

MEGNYILT
Dr. HOLZSCHUH
SZANATORIUMA
SZOMBORBAN
VOJVODE PUTNIKA VENAC 46. - TELEFON 248
legmodernebb felszereléssel:
két mütőterem, szülőszoba, Röntgen, diathermia, ibolyántuli sugaras kezelés (Mesterséges magaslati napfény: Kvarc- és Sollux-lámpák.)
Szép, kényelmes betegszobák folyó vizzel. — Állandó orvosi felügyelet.
Iskolázott ápolószemélyzet
Elsőrendü ellátás
Mérsékelt árak

Pénz-kölcsönt kapnak gazdák földre, hosszabb és rövidebb időre. Amortizációs hitelt 30 éves lejáratra. Irásbeli felvilágositást is dijtalanul ad. Azonnali elintézés. — Képviselők minden helységben kerestetnek.

Vardar Banküzlet Novisad
Željeznička (Vasut) u. 62

12068

A MAI URILÁNY PROBLÉMÁJA

Második közlemény

Ha kimondott tehetség kifejlesztéséről van szó, ha elviselhetetlen családi körülmények szerencsétlenné teszik a fiatal leány számára az otthon való tartózkodást, ám menjen, tanuljon, fejlessze tehetségét, vagy meneküljön a tanuláson keresztül más, megfelelőbb légkörbe, de miért ez a pánikszerü menekülés az otthontól a legszebb, legharmonikusabb családi élet mellett is? Bár lehetne a leányoknak megmagyarázni, bár lehetne a jövő saiszi fátyolát egy percre fellebbenteni előttük, hogy értékelni és *élvezni* tudnák azt az időt, amit a sors különös kegyképpen nekik juttatott: a felelősségnélküli, gondoktól mentes pár esztendőt, a nagylányság romantikusnak és régi módinak kikiáltott boldog idejét, amit tulajdonképpen élvezni nem csak visszasirni lehet.

Olyan borzasztó sors a fiatal leány számára, ha tizennyolcadik évétől mondjuk körülbelül a huszonharmadik-huszonnegyedik évig otthon van örül zz életnek és életével örömöt terjeszt maga körül? Milieuxt himezni, korzózni, táncolni, tennisszezni, ez nem életcél«, felelik ilyenkor a kis kezdő medikák, prepák. Dehát irodában ülni névleges fizetésért, ami ruhára is kevés a kis kisasszonynak, vagy a szekrény számára diplomát szerezni — ez életcél? Férjhez menni, asszonynak lenni, ez az életcél, sőt otthon az anyának ajándékozni pár esztendőt, a házat felderiteni, az otthont kellemessé tenni, még ez is életcél. Nem kár-e azért a sok pénzért, energiáért, munkáért, ami elpocsékolódik a felesleges diploma megszerzésével? Hiszen, igaz nem minden leány megy férjhez, de nincs elég korán huszonhárom éves korban, lelkileg, szellemileg és főleg testileg sokkal érettebb állapotban odaállni a tülekedők közé? Várjál lematurált kisasszony, ne szaladj neki az életnek, fejjel a falnak! Minél többet keres az apád, tehát minél jobban élsz otthon, annál inkább várni kell. Ha azután egy pár év mulva ugy veszed észre, hogy a várakozásod meddő maradt, hogy nem sikerült kedved és szived szerint férjhez menni, akkor készits uj életprogramot, akkor vedd számba a pártában maradás eshetőségét és akkor kezdj el tanulni, dolgozni, szóval más alapokra fektetni a jövő terveidet. De ne csapd be önmagad, ne lopd el magadtól azt a szép pár esztendőt, amit az élet csak egyszer nyujt, amikor nagy leány vagy és mégis kis leány, ember és mégis gyermek. A kivánságaidban, az élvezetekben, szórakozásokban nagy lány, ember; a kötelességteljesitésben gyermek.

Öntudatosan élvezze a leány a sorsnak ezt az ajándékát és ne keseritse el türelmetlenkedéssel, lázadással a meg nem értettség eljátszásával önmaga ezeket a szép időket, mert fájdalom, az idő nem áll meg és igy is ugy is igen hamar itt az idő, mikor »kint van az életben«, nem kis baba többé«, »érett emberként« kezelik és akkor jön rá arra, hogy elsiettetett egy chance-ot, ami az életben soha többé vissza nem tér. Nem irigyelni, sajnálni valók azok a leányok, akiknek a kenyérért robotolni muszáj, akiknek a könyöküket már fiatal korukban használni kell. Mert a nő bármilyen pályán, bármilyen egyetemen, iskolában, irodában duplán dolgozik. Neki el kell végeznie azt a feladatot, amit a hivatása reá ró és küzdeni kell az ösztönszerü lekicsinyléssel szemben is, ami a nő iránt még mindig megnyilvánul. Egy nő nem nyujthat közepeset, az ő munkája kell, hogy prima legyen. Hiszen az ő egyetlen fegyvere a férfimunka ellen csak az, hogy olcsóbb, tehát, ha csak középszerü a teljesitménye, ugy feltétlenül kiturja őt onnan a férfimunkaerő. Csak kérdezzék meg a medikákat, jogászleányokat, filozoptrinákat: mennyivel többet kell nekik egy-egy vizsgára tudni, mint a fiuknak mennyivel rigorozusabb mértékkel mérik őket, mint férfi kollégájukat. A diploma megszerzése komoly, nagy munka a diploma felhasználása? — probléma ma, amikor ezerdinároS állásokra tömegével jelentkeznek a diplomás, kész férfiak. Minden leány, mielőtt tanulni kezd, informálódjék három diplomás nőnél és meg fogja látni, hogy ha nem is szórul-szóra, de teljesen ebben az értelemben fog felvilágositást kapni.

A RUHA

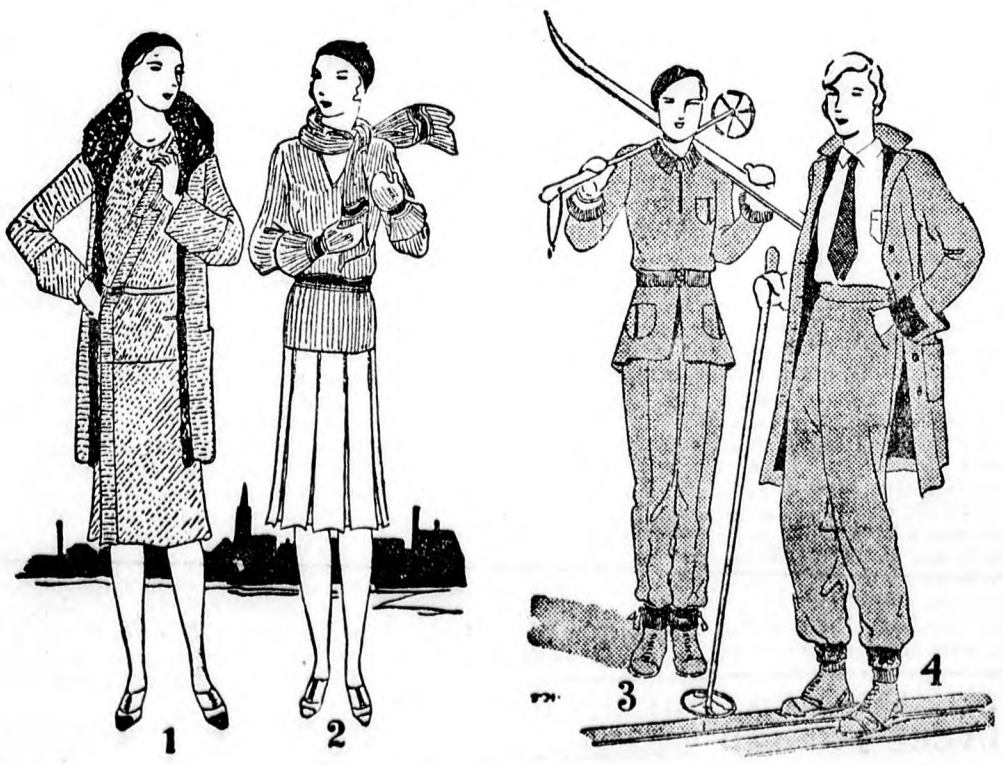

1. *Sportszerü complet zöldes árnyalatu tweedből, az övnélküli hosszu kabát bárányprémmel díszitve.*
2. *Rodüruha: pullover, sál és kesztyük almazöld gyapjuból, fekete keresztcsikdisszel, berakott szoknya terér gyapjuszövetből.*
3. *Skiruha sötétkék trikotszövetből.*
4. *Skiruha szürke gabardineból, a hosszu kabát fekete nyulprémmel bélelve.*

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

Hétfő: Paradicsom leves, disznópaprikás burgonyával, alma.

Kedd: Csontleves, friss sült töltelék, lencse főzelékkel, zsirban sült krumplival, fánk.

Szerda: Zöldbab leves, disznókaraj, savanyu káposztafőzelék, hájas tészta.

Csütörtök: Sóskaleves, fasirt hus, sárgaborsó főzelékkel, habkoch.

Péntek: Krumpli leves, spenót tükörtojás és kirántott pariser szelet feltéttel, turós palacsinta.

Szombat: Husleves griesgombóccal, kifőtt marhahus fokhagymamártás, kétféle köritás, kompót.

Vasárnap: Rizsleves, vesepecsenye krumpli pürée és zöldborsó rizzsel, almás és káposztásrétes.

Receptek:

Sonkás palacsinta. Palacsinta tésztát készitünk cukor nélkül és a szokottnál kisebbre sütjük és csak egyik oldalát sütjük meg. Ekkor apróra vágott sonkát kevés forró zsirral és tejföllel összekeverünk, a palacsintákat sült oldalára forditva éppen ugy megtöltjük, mint ahogy a töltött káposztát szoktuk. Azután a kis töltelékeket előbb tojásba, azután zsemlyemorzsába mártogatva forró zsirban kisütjük. Ugyaneczt a palacsintát lehet velővel is tölteni, vagy káposztával, amikor is a káposztát éppen ugy készitjük el, mint a rétesbe szoktuk forrón feladni.

Borjusült pástétom. Egy kiló borjuhushoz vegyünk negyedkiló sertéshust. Tisztitsuk meg minden faggyutól, csonttól és inaktól, mossuk meg, daraboljuk fel apró kockákra és egy lábasban egy tojásnyi zsirral, vöröshagymával, sóval és kevés vizzel tegyük oda párolni 30—40 percig. Ekkor daráljuk meg finomra egy tejben áztatott zsemlével együtt, azután adjunk hozzá egy egész és két tojás sárgáját, egy pohár finom bort, kis szerecsendiót törve és sót, borsot izlés szerint. Kavarjuk jól össze és tegyük formába. Tetszés szerint rakhatunk közé szalonna, sonka nyelvkockákat. A pástétom formában főzzük gőzbe és ha teljesen kihült kiboritjuk.

Velős pástétom tésztában. Félkiló borjuhust, félkiló disznóhust, ha letisztitottuk a faggyutól, csontoktól és inaktól tegyük oda egy tojásnyi zsirral, egy fej összevagdalt vöröshagymával, kellő sóval és kis vizzel és pároljuk egész puhára. Egy szép nagy borjuvelőt külön kis zsirban sóval szintén pároljunk meg. Ugyszintén egy kisebb libamájat, vagy több apró csirkemáját külön kis zsirban, sóval süssük meg. Mikor mindez megvan, daráljuk át, mindent legalább kétszer zsirjával és hagymával, együtt és hozzá daráljunk még egy tejben áztatott, kissé kicsavart zsemlét. Azután adjunk mindenhez még 12 deka apró kockákra felvágott fehér sós szalonnát, 2 egész tojást, izlés szerint sót és borsot és kavarjuk össze nagyon jól. Ekkor egy hosszu keskeny formát béleljünk ki késfoknyi vastagra nyujtott omlós (mürb) vajas tésztával, az összekavart pástétomtömeget tegyük bele jó szorosan és a tésztát hajtsuk rá, hogy befedje és tegyük be a sütőbe sütni. Ha szép egyenlő pirosra megsült vegyük ki és ha félig kihült, akkor boritsuk ki. A tésztáját a következőképpen készitsük: 25 deka finom lisztet gyurjunk össze 12 deka jó friss vajjal, azután adunk közzé egy csipet sót, 2 tojássárgáját és annyi finom bort, amennyit felvesz, hogy összeálljon.

Tolófánk. Félliter tejben félliter finom lisztet kavarjunk el és egy szép tiszta, ép zománcos 2 literes kis fazékban főzzük meg finom péppé folytonos kavarás mellett, hogy csomós ne legyen. A tüzről levéve is még kavarjuk és dörzsöljük addig, ameddig teljesen sima lesz. Ekkor még folyton tovább kavarva adjunk hozzá egyenként egy egész tojást és 6—7 sárgáját, egy kis csipet sót, 2—3 kávéskanál cukorport és nagyon jól dolgozzuk ki kanállal. Mikor sütni akarjuk ugy, vagy kézben, vagy táblán kis kifliket formálunk belőle és igy sütjük ki, többször megmozgatva bő zsirban, csendesebb egyenlő tüznél, hogy szép piros legyen. Vagy pedig tolófánk nyomóval nyomkodjuk a zsirba, mint szokás, de akkor, ha kissé kemény lenne a tészta vagy egy tojással, vagy egy kis tejjel higabbra csináljuk. Ha kisült frissen, forrón tálaljuk cukorporral meghintve.

Bélyeggyüjtés

Koronás bélyeggyüjtők

A bélyeggyüjtőket bizonyára érdekelni fogja, hogy az uralkodók és az uralkodóházak tagjai közül kik a hivei a mi szép sportunknak, miként lettek gyüjtőkké s mit gyüjtenek leginkább?

V. György, Anglia és Irország királya, India császára, Fővédnöke a Royal Philatelic Society és Sidney Philatelic Club londoni, valamint a Philatelic Club of Sweden egyesületeknek.

Kora ifjusága óta bélyeggyüjtő. Az uralkodás gondjai sem tudták csökkenteni a bélyeggyüjtés iránti érdeklődését. Amikor a saját maga által kormányzott hajóján az összes világrészeket bejárta, mindenütt felhasználta az alkalmat arra, hogy gyüjteményét szép példányokkal tökéletesitse. Ily módon vetette meg az alapját a hires gyüjteményének, amelyet a mai napig is állandóan fejleszt. Alattvalói gyakran lepték meg bélyegajándékkal, különösen szép dolgot kapott esküvőjére. 1907-ben beutazta az egész birodalmat s ekkor az indiai benszülött uralkodók közül többen a kasmi, nepali és más maharadzsák remek bélyegekkel kedveskedtek császáruknak.

Az angol király gyüjteménye néhány igen nagy ritkaságot is tartalmaz, igy például a hires 1 és 2 d. »Post Office« Mauritiust, amelyeket 1904-ben egy árverésen vett meg. Ezekből a bélyegekből az egész világon csak néhány példány van és pedig a narancsvörös 1 penni használatlanul 2, használva 11 példányban, a kék 2 penni használatlanul is, használva is 6-6 példányban. Természetes, hogy ezek értéke is csupán hozzávetőlegesen becsülhető meg, az 1930-as Michel szerint a két bélyeg értéke használatlanul 116.000, használva 102.000 arany márka.

Az anyaország bélyegeiből is rengeteg ritkaságot tartalmaz az angol király gyüjteménye, különösen kiemelendő egy speciális angol hadibélyeggyüjtemény, amely a legnagyobb ritkaságokat tartalmazza. A király több bélyegkiállitást nyitott meg és több esetben ki is állitotta gyüjteménye egyes részeit.

Az angol királyi hercegek közül megemlitendő, mint bélyeggyüjtő elsősorban a trónörökös. Ő is évek óta bélyeggyüjtő, azonban gyüjteménye ellentétben atyjáéval, az Anglián és gyarmatain kivül álló országokat is felöleli. Az 1906. évi bélyegkiállitáson kiállitotta Liberia használatlan speciális gyüjteményét, mely teljesen komplett, az első perforált kiadást is beleszámitva. Ugyanekkor ki volt állitva remek francia és francia gyarmat gyüjteménye is. Tiszteletbeli elnöke a Royal Philatelic Societynek. Világkörüli utján több izben bélyegkiállitást rendeztek tiszteletére, utazásaiból sok szép példánnyal tért haza.

Helena olasz királynő már régóta, éveken keresztül foglalkozik a filatéliával. Általános gyüjteménye van, amelyet sok idegen államból ajándékba kapott anyag tetemesen megnövelt. Igy a belga király és királyné 1922-ben egy komplett belga gyüjteménnyel lepte meg, 1911-ben védnöke volt a turini bélyegkiállitásnak.

Ugyancsak gyüjtő Umberto herceg, a trónörökös is, aki édesanyja mellett tanult bele a filatéliába és kedvelte meg azt. 1922-ben védnöke volt a triesti bélyegkiállitásnak.

XIII. Alfonz spanyol király szintén sok év óta szenvedélyes gyüjtő, főképp spanyol, Franciaország és Portugália, valamint ezek gyarmatait specializálja. Az ő részére készitették a hires »spanyol király« utánnyomásokat a portugál és portugál gyarmati bélyegekről, hogy gyüjteményét komplettó tehesse. Nagy érdeklődéssel kisér minden hazai filatelista mozgalmat.

Gusztáv Adolf svéd trónörökös elnöke a Svéd Bélyeggyüjtők Egyesületének. Az egész világra kiterjedő gyüjteménye van, főképp azonban régi Európát, nevezetesen Altdeutschlandot gyüjt. A gyüjtésben nem törekedett a nagy ritkaságok megszerzésére, inkább az érdekesség szempontjai vezették, nagy ritkaságokat igy nem is tartalmaz a gyüjteménye.

Albert belga király, Erzsébet belga királyné, Lipót herceg trónörökös és általában az egész belga királyi család köztudomás szerint rendkivül érdeklődik a bélyeggyüjtés iránt. Lipót trónörökös 1921-ben a brüsszeli kiállitásnak védnöke volt.

Vilma, Hollandia királynője maga nem bélyeggyüjtő ugyan, azonban atyja és elődje III. Vimos király szenvedélyes gyüjtő volt. Gyüjteménye, mely különösen holland és holland gyarmati ritkaságokban gazdag, az 1924 évi hágai kiállitáson is ki volt állitva.

Manuel portugál exkirály lelkes filatelista, igen szép és értékes portugál és braziliai speciális gyüjteménye van.

Achmed Fuad egyiptomi király szenvedélyes bélyeggyüjtő, akinek nem kevesebb, mint 35 kötetből álló általános gyüjteménye van. Egyiptomot, Görögországot, Szerbiát, Ausztriát és még néhány államot specializál. 1919-ben megvette a hires Eid-féle egyiptomi speciális gyüjteményt.

Hiroyam japán királyi herceg, buzgó bélyeggyüjtő, akinek egy remek általános gyüjteménye van, japáni és az angol gyarmatokat specializálja.

HIREK

Az osztrák szaklapok megszüntették a fekete listát. Bécsből jelentik: Az uj osztrák sajtótörvény rendelkezései folytán az osztrák filatelista lapok kénytelenek beszüntetni a fekete listák közlését s ezzel érzékeny kár éri a cserével foglalkozó filatelistákat, mivel megszünik az az erkölcsi presszió, amely eddig azokat a gyüjtőket érték, akik előszeretettel feledkeztek meg a csereküldemények elintézéséről. Az osztrák filatelistáknak most már csak egy forum: a rendőrség áll rendelkezésre, amennyiben nem használnák fel más államokban megjelenő filatelista lapok fekete listáit.

Megszünt postajog. Lisszabonból jelentik: A Mozambique-társaság postajoga, amely 1892-ből származik s a Keletafrikában levő Mozambique gyarmatra vonatkozott, 1929 december 31-én megszünt. A postát a portugál állam 1930 január 1-én saját kezelésébe vette át.

Filatelista kiállitás Leipzigben. A leipzigi bélyeggyüjtő egyesület ez év áprilisában, husvétkor nagyszabásu filatelista kiállitást rendez a Künstlerhaus termeiben. Felvilágositással Josef Schäler, Leipzig S. 3. Kaiser Wilhelmstrasse 38. szolgál.

Ujdonságok. *Finnország* 20 penni vörösbarna vizjel nélkül.

Island. A mult számunkban már jelzett jubileumi ujdonságok pazar kiállitásban jelennek meg s a szaksajtó méltán tartja a világ legszebb bélyegkiadványainak. A bélyegeket Offset-nyomással az »Elbemühl« nyomdai vállalatnál Bécsben már elkészitették. Összesen tizenhat különféle érték jelent meg. Ezek részben történelmi eseményeket ábrázolnak, részben pedig szimbolikus jelentőségüek.

3 aurar az Althing épülete,
5 „ viking hajó viharban,
7 „ a bevándorlók téli tábora,
10 „ a partraszállás jelenete,
15 „ az ország elfoglalása s a vikingek esküje,
20 „ lovaglás a Thinghez,
25 „ a fahiány szimbolikus ábrázolása,
30 „ Thingwellir hegy a Thingvallum tóval,
35 „ izlandi nő népviseletben,
40 „ a nemzeti lobogó,
50 „ Thing a Thingvallum tónál.
1 kruna Island térképe,
2 „ parasztbirtok télen,
5 „ izlandi nő a rokka mellett,
10 „ az eskü.
10 aurar repülőposta, az izlandi sólyom.

Luxemburg. Három uj provizort adot ki. Ezek:
10 Cent 30 Centen zöld,
75 „ 90 „ karmin,
13.75 „ 1.50 „ kék.

Csehszlovákiában uj Masaryk-fejes három érték jelent meg:
50 haleru zöld,
60 „ lila,
1 Krona karmin.

Törökország. A latinbetüs sorozat ujabb értékét adta ki a napokban.
50 kurus karmin-fekete.

*

ÜZENETEK

K. S., Szenta. Norvégia első kiadványa (4 shilling kék) 1854-ben jelent meg. A felületesen elkészitett klisé következtében számtalan hibával készült ez a kiadás, ugyhogy a speciálgyüjtők előszeretettel foglalkoznak ezzel a bélyeggel.

Skopljei filatelista. A kért cim: Svensk Filatelistisk Tidskrift.

Vrsaci előfizető. A belga kormány ugyan 1906-ban fel akart állitani Kinában postahivatalokat, ezek a tervek azonban a pekingi kormány tiltakozása folytán nem kerülhettek kivitelre, pedig a belgák már a megfelelő bélyegeket is elkészitették. Ezek az ugynevezett specimen felülnyomások. Azok a belga csapatok, amelyek a boxerlázadás idején a belga követséget védték, idegen államok postahivatalait használták fel a levelezés lebonyolitására.

Tanácsnok, Szenta. Közölje cimét, mert kérdéseit levélileg fogjuk elintézni.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

H. Gabriella, Ruma. Minél magasabb niveón áll és minél előrehaladottabb a kultura, a szépségápolás annál magasabb lendületet nyer, főleg ha el nem feledjük azt a körülményt is, hogy az élet küzdelmeiben, az érvényesülés terén milyen nagy szerepet játszik a nő szépsége. A szépségápolás alatt azonban a szépséghibák eltüntetését és a szépség konzerválását értjük, nem pedig azt, hogy minél nagyobb mennyiségü pudert és kenőcsöt rakjunk fel az arcra. Megfelelő kozmetikumokat kell használni, amik egyrészt megvédik az arcbőrt az idő mindenféle viszontagsága ellen, másrészt az arcot tisztán tartják, mert valamely rossz szer használata sokkal többet árt, mint — ha egyáltalán teljesen gondozatlanul hagyná az arcát. A legfontosabb tehát a szépségápoló szer gondos megválasztása, amelyet mindig egyénesiteni kell. Nagyságos asszonynomnak hozzám intézett hosszu, kedves levelére nagy általánosságban csak ennyit akartam válaszolni. Ha nem is terjeszkedhetek ki részletesen mindarra, amit tőlem kérdezett — helyszüke miatt nem tehetem — a további teendőire nézve fennt vázolt soraimban azt hiszem, hogy elég utmutatást adtam. Ha pedig valami speciális kérdésre akarna tanácsot vagy utmutatást, mindig a legnagyobb készséggel vagyok rendelkezésére.

Fiatal asszony, St. Kanjiža. Közölje velem levélben teljes cimét, hogy összes kérdéseire kimeritő választ adhassak.

Mirjana, Sonta. Egyáltalán nincs oka az elkedvetlenedésre, mert hiszen egy kis fáradsággal, türelemmel és arcának kellő módon való gondozásával bizonyára meg fognak szünni azok a kellemetlenségek, amikről panaszkodik. Ha nagyon érzékeny és száraz az arcbőre, felforralt és azután kellőleg lehütött mosdóvizbe tegyen egy-két kávéskanálnyi mandolakorpát, vagy pedig öntsön bele kevés tiszta tejet. Ugy az egyikben, mint a másikban foglalt zsiradék nagyon alkalmas a bőrnek megvédelmezésére a szappannak esetleg erős, károsító hatása ellen. A tejben való mosakodás vagy épen fürdés, nem uj dolog. Ismeretes, hogy nagy Napoleonnak a huga mindig meleg tejben mosdott és fürdött és azt telehintette nyáron friss, télen pedig szárított ibolyával, aminek az volt a célja, hogy bőre sima legyen és arca időnek előtte meg ne ráncosodjék. A szépségápolásnak ez a módja nemcsak azért ajánlatos, mert üdévé és simává teszi a bőrt, hanem azért is igen kellemes, mert ilyen mosdás, vagy fürdő jóban illatosit, mint a legfinomabb parfőm és illatos lesz utána a lakás is, ahol a nő tartózkodik. Ez pedig azért fontos, mert a discrét, kellemes illat kedvező hatással van idegrendszerükre és ily módon vonzóvá teszi az egész környezetet is.

Szubotica 23. Sziveskedjék meglátogatni kivánságai megbeszélése végett.

Vadrózsa, St. Vrbas. Tessék a sósételek élvezetéről leszokni, mert a jól megsózott étel fokozza a bőr zsirosságát. Egyébként ujabban — épen ebben az irányban a táplálkozási módunknak nagy reformja van kialakulóban, amely a fősulyt nem a husra, hanem inkább a főzelékfélékre helyezi, amelyek a konyhasót teljesen nélkülözhetővé teszik, mert a táplálkozásunkra szükséges növényekben amugy is akkora a sótartalom, amely teljesen fölöslegessé teszi, hogy ételeinket még külön is megsózzuk.

Verőfény, Pr. S. Ivan. A mosdóviz nagyon meleg, az öblitő pedig langyos legyen. Kéthavonként mossa meg római kamilla főzetével és félliternyi főzethez adjon a kivánt szőkités fokához mérten egy, vagy két evőkanálnyi 3 százalékos hydrogen hyperoxydoldatot.

Cella, St. Sivac. Ha a kiállott influenzától eltekintve semmi más oka nincs, amire a hajhullását visszavezetheti, ugy nyugtalanságra semmi oka nincsen, mert kellő gondozás mellett a hajzat csakhamar kinő, sőt néha az uj fürtök még pompásabbak lesznek, mint voltak a régiek. Az arzén bevételének egyébként a haj növésére igen jótékony hatása szokott lenni. Vehető cseppek, pilulák vagy injekció alakjában.

Türhetetlen állapot, B. Palanka. Mindenféle étel és ital ártalmas, a szépségnek megkárositására válhat, ha azokat *forrón*, vagy *nagyon melegen* fogyasztjuk el. Ennek magyarázata az, hogy az arcbőr zsirossága, amely egyike a legnagyobb kozmetikai hibáknak forró ételek és italok élvezete után nagy mértékben fokozódik. Különösen az arra egyébként is hajlamos egyéneknél. Ilyen forró étel és ital után rendesen vörös lesz az orr hegye. Igaz, hogy ez csak ideiglenes és rövid idő mulva minden nyom nélkül elmulik, de gyakran ismétlődve már nem mulik el és mindinkább fokozottabb mértékben válik láthatóvá. Ez attól van, hogy a melegtől az erek kitágulnak és lassan igy is maradnak, amely azután átterjedhet az orr szomszédos részeire, az arcra is, ami már csakugyan kellemetlen kozmetikai fogyatékosság.

Orthopedia, Bettinci. Kisérelje meg a cipőjébe egy megfelelő betétet alkalmazni, ugy hiszem, hogy ez a bajon segiteni fog, anélkül, hogy operativ beavatkozásra volna szükség.

Barna nő, Beograd. Kérem a lakcime mellett a nevét is közölni, máskép soraira nem tudok válaszolni.

Dr. Vécsei Jenő.

LAUSANNE- PORT DE PULLY
LYCEE JACCARD ALAPITVA 1900-ban
Internátus 10-18 éves fiuk részére. Előkészités minden vizsgára. Gondos felügyelet. Sportok. Atletika. Testápolás. Szünidei kurzusok francia nyelvoktatásra, sportolásra és hegyiturákra. Julius 16-tól szeptember 15-ig.

Házassági kis tükör

Irta VIDOR IMRE

3. § A házasság intézménye

A házasságot védi a vallás, az állam, a társadalom, a morál. Amit nagyon kell védeni, az nem lehet túlságosan erős. Már a mózesi törvényhozás szükségesnek látta a más feleségének a megkívánását tiltani. Már pedig a törvény rendszerint csak olyat tilt, amit az emberek nagyon szívesen cselekszenek. A házasság tehát oly intézmény, amelyet egyrészt a dogma, a törvény és az erkölcs védőfalalval kell körülbástyázni másrészt tiltó parancsokkal, büntető szankciókkal védelmezni.

A férfi természettől poligám, hajlamos a többnejűségre. Vagyonjogi meggondolások, örökségjogi bonyodalmak és végül, de nem utolsó sorban morális belátás az egynejűség intézményét fejlesztették ki és tették a mai alakjában a civilizált világban kötelezővé. A tulajdonjog szentsége körülbelül egyidős a házasságéval, ha ugyan nem régibb. És mégis kulturális, gazdasági körülmények és egyéb függvények befolyása alatt bizonyos százaléku tulajdonjogi vétségekkel és bünözésekkel kell számolnunk.

Igy vagyunk a házasság szentsége ellen elkövetett bünözésekkel is. A bünözések magukban tehát nem jelentik az intézmény hibáját, hiszen akkor az emberi élet szentségét is kétségbe kellene vonnunk, holott erre — a szentséget felfüggesztő háboruk kivételével — még a tulajdonjog ellenzői is esküsznek. A férfi poligám ösztöne sem érdemel feltétlen hódolatot, hiszen a civilizáció példát mutat több társadalmilag káros ösztönnek a sikeres elnyomására. És a házasság intézményében, a házaséletben jelentkező gyakori bajoknak a férjek kikapós természete csak igen kis részben az oka hiszen ezekről a kihágásokról a feleségeknek a legtöbb esetben nincs tudomása és sok esetben ugy tesz az okos asszony, mintha nem tudna róla. Az asszony állitólag természettől monogám természetü, a férjváltoztatás nem született ösztönnek a vérében. Már pedig a házasságtörés bünében csak nagyon kisszámu nő irtatlanabb, mint a férfi. A felszarvazott férjek száma nem sokkal kisebb, mint a megcsalt feleségeké.

Két fiatal teremtés megszereti egymást és házasságot kötnek. Két fiatal teremtés, akinek itéletét semmiféle forum semmiféle komoly ügyben csalhatatlannak nem találná. A negyvenéves férfinek és — legyünk udvariasak — a harmincéves nőnek irodalmi, müvészi, politikai, étkezési izlése, világszemlélete, kedélye, lelki állapotát meghatározó idegrendszere egészen más, mint a huszonnyolc éves fiué és a tizekilenc éves leányé. És mégis pap, anyakönyvvezető és társadalom egész életre kötelező erővel aggodalmaskodás nélkül elfogadja izlését, itéletét, amikor élettársának a megválasztásáról van szó.

Két fiatal teremtésnek fellobbanása, hevülő fiatal szivvel öröknek gondolt szerelmes vágyódása komoly, meglett emberek támogatásával, biztatásával, vallási és állami tekintélyek ünnepélyes közreműködésével egy életre szóló kötést kovácsol olyan érzésből, amely esetleg pár évre sem életképes. Az a kétségtelenül erős, viharos érzés, amely *két* akaratot egyesit, hogy megteremtse azt az *egyet*, amely a természetnek, egyháznak, államnak *majdnem fontosabb, mint azok*, akik teremtik, nem bizonyult elégséges alapnak a házasság biztositására. Különösen azért nem, mert ez az akarat, vágy, a szerelem sokkal rövidebb életü, mint a házasság. És mert sok esetben ezen a gyorsan ellobbanó vágyon kivül más olyan érzés, amely a házasságot együtt tartsa, nincs. Két kiábrándult ember ül egymáshoz láncolva a gályán, amely céltalanul viszi őket a sivárság parttalan óceánján.

Mindenki természetesnek találja, ha a huszonnyolc éves radikális gondolkodásu, forradalmi érzésü ifjuból meglett korára higgadt, konzervativ politikus lesz. Az eget-földet felforgatni akaró titánok jámbor nyárspolgárokként öregednek meg. A szerelmi vágyak tárgyában, illetve személyében szintén bekövetkezhetik ilyen »irányváltozás.« A ma emberének ismerete tiz év alatt több tudással gyarapodik, mint hajdan sok nemzedéké. Minél nagyobb ez a változás, annál több nyomot hagy a lélekben és ily változás alól a szerelmi ideál sem mindig mentes. A legtöbb népnél az őskorban a többnejüség intézménye volt szokásban (többférjüség alig) és igy a szerelmi izlés változása esetén a férjnek törvényes joga volt — ha tehette — hogy ily irányu igényeit kielégithesse. Érdekes, hogy ma is élnek primitiv népek, ahol a fiatalok külön klubszerü helyiségekben ugynevezett »szabad szerelemben« élnek és csak az öregek laknak családi otthonban egynejüségben.

A házasság leromlásának egyik oka tehát a szerelem rövidéletüsége, a házastársak változó testi és lelki berendezése. Ez azonban a képnek csak egyik fele.

A férfi és nő nem egyiorma céllal, reménnyel, tapasztalatokkal lép a házasságba. Ennek oka az ugynevezett kettős, vagyis inkább a férfi-morál, amely a férfinak mindent megenged, amitől a nőt szigoruan tiltja és a férfinél, ha nem is erénynek, de dicsőségnek tudja be azt, amit a nőnek bünül ró fel. Mivel pedig mindent lehet indokolni, ez a morál sines tetszetős, okos, sőt szellemes igazolások nélkül. Mikszáth irja valahol: »Butéliás boromat behüthetem akármilyen piszkos vizben, annak az nem árt, de bemocskolt pohárból nem iszom.« Tekintve, hogy a törvényeket férfiak hozták, az erkölcs szabályait ők állapitották meg, volt annyi eszük, hogy a világot a saját uri kényelmük szempontjából rendezték be. Viszont a nők emancipációját sem kell feltétlenül ugy elképzelni, hogy ezentul jogot adunk nekik is az erkölcstelenségre, hanem talán lehetnének az erkölcs parancsai mindakét nemre egyformán kötelezők.

A házasság szempontjából azonban igazság az, hogy a férfi is, nő is mást remél, mást vár és a kétféle vágy és cél nemcsak különböző egymástól, de gyakran ellentétes is. A házasságra lépő férfi gyakran a szerelmi csatákban elfáradt testét szeretné a házasság nyugalmas révében pihentetni és kopott sohelt bekötözni. A fiatal leány a házasságtól várja mindannak a vágynak, sóvárgásnak a beteljesülését, amiről felajzott reményekkel álmodozott.

A nagyobb korkülönbség, amely esetleg biztositja a férj vonzalmának állandóságát, más részről veszélyezteti a házasság békéjét.

Akármilyen hántónak is hasson, meg kell állapitani, hogy a szerelem egyedül nem biztositja a boldog házasságot, mert a szerelem vak, de a házasság kitünő szemorvos. Sőt ahol csak szerelem van »jelen« és más semmi, ott valószinübb a házasság csődje. A régi időben az iskolában kivülről kellett megtanulnunk Schiller »Das Lied von der Glocke« költeményét. »Vizsgálja meg, ki örökre leköti magát, hogy illik-e a szív a szivhez. A mámor rövid, a meghánás hosszu. Az élet legszebb ünnepe (az esküvő) az életmájus végét is jelenti, az övvel, a fátyollal a szép ábránd is szétfoszlik. A szenvedély elillan, a szeretetnek kell megmaradnia, a virág elhull, a gyümölcsnek kell sarjadnia.« Valahogy jobban esik Schillert idéznem, mint Nietzschét, aki szerint: »Sok rövidéletü bolondság — ez nekünk a szerelem. És házasságtok sok rövid életü bolondságnak vet véget, mert hosszu életü ostobaság.«

A szerelmen kivül a házasságban, mint életközösségben ugyanazok a körülmények és tulajdonságok jelentőségesek, mint minden más társulásban. Sőt ezekre a tulajdonságokra még fokozottabb mértékben szükség van, mert régi igazság, hogy halálos ellenségek sem tudják ugy gyülölni egymást, mint azok, akik szerették egymást.

A házassági »kellékek« között első sorban szükség van szeretetre és kölcsönös megbecsülésre. Szeretet nélkül képtelenek a házastársak egymás hibáit jóindulattal megbocsátani és nem türhetetlennek találni. Kölcsönös megbecsülés nélkül együttélés nem képzelhető. Az anyagiak fontosságát a házasságban nem lehet tagadni. A pénz, a vagyon nem teszi boldoggá a házasságot, de az anyagi gondok, a szegénység, szükölködés, nélkülözés nagy akadályai a szép házaséletnek.

A legnagyobb baj, hogy a házastársak a boldogsági feltételek hiányát vagy meglevését rendszerint csak utólag állapithatják meg. A nem sikerült házasságok legegyszerübb orvoslása a válás, amely elé a modern törvényhozások már nem görditenek oly sulyos akadályokat, mint régebben. A válás azonban rendszerint csak a férfi szempontjából oldja meg kedvezően a problémát. Az asszonyt, akinek vagyona, foglalkozása nincs, csak ujabb sulyos probléma elé állitja, a megélhetés kérdése elé. A legtöbb asszony mártirja a házasságnak, amelytől a legnagyobb boldogságot várta és amely ebből semmit meg nem valósitott, de leláncolva tartja, mert, ha elválik, nem tudja megélhetését biztositani. Mindenesetre nagyobb biztonságot, hátvédet ad a nőnek, ha önálló foglalkozása van és szükség esetén maga is megkeresheti kenyerét.

Komplikálja a válást a házasságból származó gyermekek sorsa is.

A házasság — szerencsejáték, mondják a rezignáltak. Mindenesetre furcsa, hogy az egyén, a társadalom, az állam, az egyház és végül az egész emberiség egyik legfontosabb intézménye — lutri legyen. Vagy komolyabban, vagy könnyebben kell venni a házasságot. Vagy az önként vállalt kötelezettségeknek kell a legnagyobb áldozatok árán is eleget tenni, bármily terhesnek is érezze azt valaki — vagy pedig teljesen devalválni ezt az ősi intézményt. Az ujabb irányzat valahogy a házasság csődje felé mutat. Mindsürübben uj tipusu házasságok jelentkeznek, amelyek céljukban, lényegükben és formájukban teljesen elütnek a régi, megszokott házasságoktól. Boldogabbak, szabadabbak-e ebben az emberek, olyan kérdés, amellyel lehetne foglalkozni. Erről az uj tipusu házasságról kell még majd beszélnünk.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését *olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb* csütörtökig beérkezenek a szerkesztőségbe. A boritékra feltünően rá kell irni ezt a két szót: »*Maradjunk otthon*«. Minden egyes talány megfejtése egy pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 10 pont. A *megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány meg*fejtést beküld.

A mult vasárnapi számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Süllő,
2. Félelem,
3. Csélcsap,
4. Árkádia
5. Cimbora,
6. Egyfolytában:
7. Büvös hatszög:

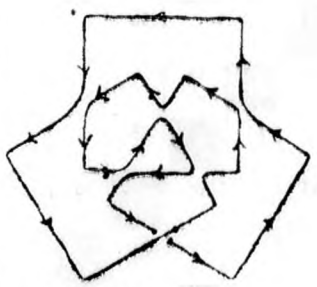

8. Társaság.

9—17. Keresztsoros.

Vizszintes sorok: 1. Ég rendelése: házasság, bitófa, 5. Ám gyülöljenek, csak féljenek, 9. Kocs, 14. Magda, 15. Uralkodik, 16. Ik, 18. Mae, 19. Ölelő, 20. Nini, 21. Rapallo, 23. Igel, 24. Knez, 25. Odár, 27. Jer, 33. Erőssen, 34. Tart, 37. China, 38. Veturia, 39. Star, 42. Ágy, 43. Fok, 44. Mian, 47. Zeneszó, 46. Roncs, 47 Onoz, 48. Judás, 53. Nős, 54. Harz, 55. Miki, 57. Aber, 60. Ufa, 62. Lel, 63. Isar, 64 Gólem, 65. Er, 67. Fi, 68. Sromboli, 69. Albán, 71. Salz.

Függőleges sorok: 2. G. M., 3. Ramazán, 4. Egal, 6. Mull, 7. Greguss, 8. Ajak, 9. Konkrétum, 10. Odin, 11. Cinerária, 12. Skiz, 13. Cirogatással is lehet ártani, 17. Kadar, 22. Pat, 26. Előny, 28. Eh, 29. A rigó, 30. Isa, 31. Levonás, 32. Tarló, 35. A szónokot számosan üdvözlik, 36. Tanok, 40. Tenorista, 41. Rezontroz, 43 Fodor, 46. Rum, 48. Jagello, 49. Düh, 50. Ev, ref., 51. Tő, 52. Dal, 55. Miss, 56. Karl, 58. Boot, 59. Reif, 61. Arbe, 66. Tán, 70. Na.

Helyes megfejtést küldtek be:

Osztojits Bettuska Srbobran 4. Djeners Károly Novibecsej 13, Brückner Györgyné Novibecsej 13, Zsivanovics Mária St.-Becsej 4, dr. Schutz Miklósné Odžaci 14, László János Csóka 1, *Staud* Károly Novibecsej 13, Mészáros Ilona V.-Kikinda 10, *Bogdanovics* Szvetozár Novibecsej 13, Soós Imre Beograd 4, Böröc Sándor Starakanizsa 14, Berényi Mihály Horgos 3, Pozsár József Szenta 13, Klinger Lajos Noviszad 14, Schiller Zoltánné Mokrin 15, Ágoston Sándor Noviszad 15, Schwirtlich Béla V.-Becskerek 15, Kemper Böske V.-Kikinda 14, Schneider István Palánka 14, Schweitzer Jakabné Novibecsej 6, Bohár Sári Novibecsej 5, Pischer Jakabné Kanak 3, Buzás Béla Pacsir 17, Maglié Jóca Beograd 3, Fioretta della Grazia 13, Szigmund János Szuhotica 1, Stulich Sanyi Bozdán 1, Klemancz Ferenc Bogojevo 15, Kenér Anna és Zádory Juliska 14 egység.

A dült betükkel szedettek könyvjutalmat nyertek s 5 dinár portóköltség beküldése ellenében megkapják a jutalomkönyveket.

*

E heti rejtvényeink:

1.

2.

3.

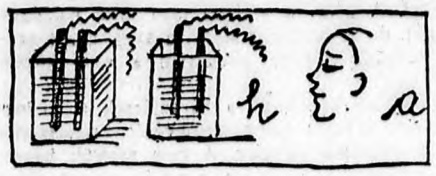

4.

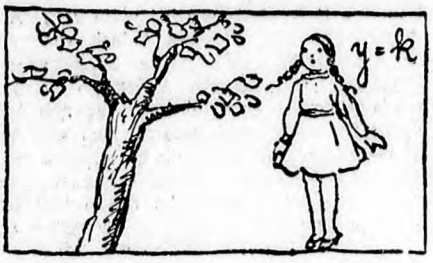

5

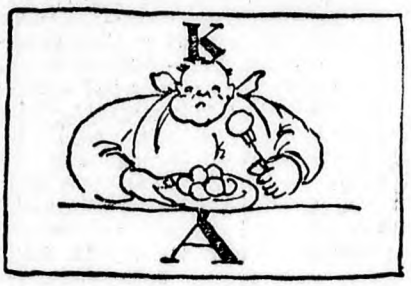

6

Honnan?

Honnan ismerjük e tizenhárom sort? (Irója, címe?)

1. Itt, ahonnan messze kell utazni, mig az...
2. Óh, Róma, Róma, megalázott Róma...
3. Kennst du das Land, wo die Zitronen blühen...
4. Mely had kel a drégeli völgyön elé...
5. Elindula Ajgó Márton...
6. Anyám, anyám, édesanyám, Gyulainé édesanyám...
7. Három halott feküdt a nagy mezőben...
8. Nagybátyám mindig józanul élt...
9. Lenn, a csöndes alvilágban...
10. Plutó e torzót márványból szoborja...
11. Arma virumque cano...
12. Mint aki a sinek közé esett...
13. Szép Lenka vár a part felett...

7.

Magánhangzók

Két közismert verssor magánhangzói vannak e sorokban. Melyek a verssorok:

1. é i a a õ e a e i i á o
2. é a a e e ö a o i a a

8

Szavak

E szavak egy nevezetes európai földrajzi név betüiből vannak összeállitva. *Melyik ez?*

A, A, ANNAM, HECC, SOLT.

9.

Született

Ha e hires emberek neve mellé sorrend szerint odairjuk azon ország nevét, melyben születtek, a kezdőbetükből egy ismert félfém nevét kapjuk.

SHAKESPEARE, DÜRER, KEMAL, GANDHI, LENAU, COLUMBUS, VAN DYCK.

10.

Gyorsaság

Egy szép nyári napon találkozott egymással két autó, melyek ugyanazon lóerősségüek voltak és ugyanazon gyárból valók. Mindkét autó legnagyobb sebességgel ment, ami csak lehetséges volt.

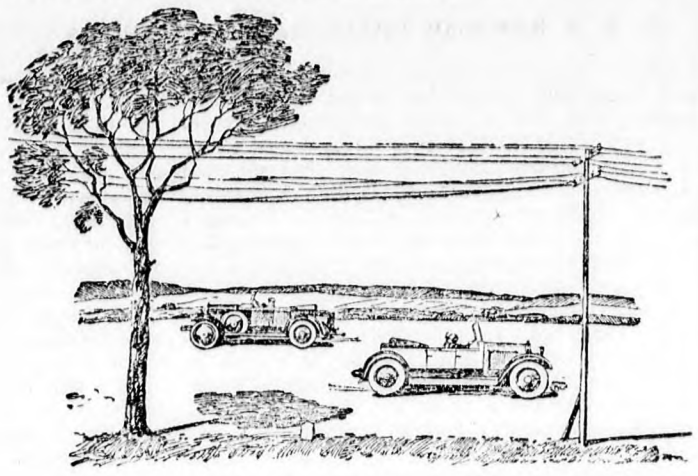

A képen látható két autó; melyik megy gyorsabban?

Tünemény

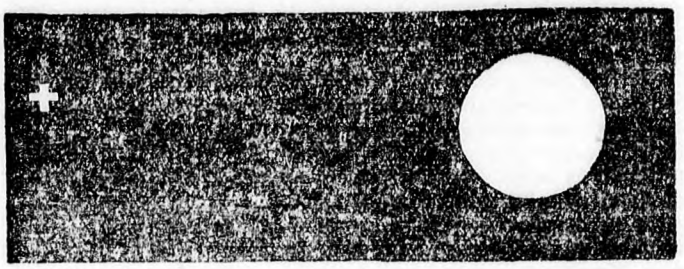

A balszemet csukjuk be és irányozzuk erősen jobbszemünket a fehér keresztre.

Élesen a keresztre nézve távolodjunk el kissé a papirtól; majd közeledve hozzá a fehér kör egyszerre csak eltünik, majd ismét látható lesz a fekete alapon. (Az eltünés circa 20 centiméter szemtávolságnál keletkezik.)

Keresztsoros rejtvény

(Copiright by Bokor Lajos — Bácsmegyei Napló)

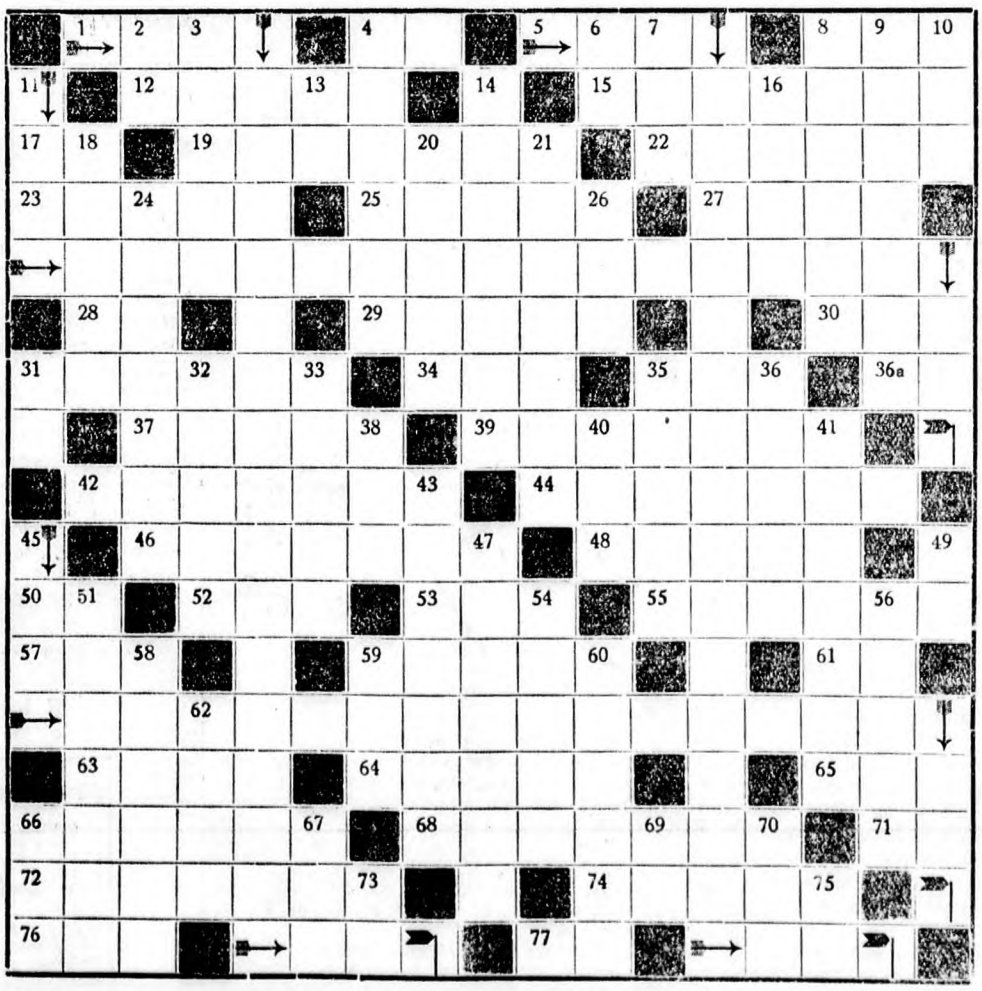

Vizszintes sorok:

1. Idézet a Bibliából (Szent Pál levele az efezusbeliekhez)
4. Mássalhangzó
5. Az ókor hét világcsodájának egyike
8. Jobb, hirből sem ismerni
12. Mondhatnók — borzasztó
15. Nagyobb irodákban lyen masina is van
17. A hegedü négy hurja közül kettőnek a neve
19. Nyomdatermék
22. Tü, cérna munkája
23. Nagy folyó Alaszkában
25. Ékes nyoma egy »kis« tettlegességnek
27. Hires mügyüjtő volt
28. Megdorgál
29. Higanybányáiról nevezetes krajnai városka
30. Szoknya
31. A hozomány — népies neve
34. A Hajnal-istennő
35. Fiaskó — mássalhangzói
36 a. Francia névelő — az ékezet nélkül
37. Egyik szin németül, fonetikusan
39. Latin neve az egyik volt osztrák tartománynak
42. A XVI. században élt, korának legkiválóbb francia dármairója (G. a kezdőbetüje)
44. Büntetendő cselekmény — a kártyában
46. Ilyen vászon is van
48. Pontos emberrel nem történik meg
50. A vizszt. 5. és 55. kezdőbetüje
52. Szülő
53. Fuj — ellenkezője
55. A mozi külföldön szokásos neve
57. A forditottja női név
59. Tarkabarkát jelentő ikerszó egyik fele
61. Tiltószócska
63. Fa
64. Kéryes, nyügös — jó magyaros szóval
65. Évszak — visszafelé olvasva
66. Ilyen a vén fa
68. Keresgél — szinonimája (az egyik hangzó elhanyagolásával)

Az 1. és 5. vizszintes, továbbá 11. és 45. számu függőleges sorok nem a legközelebbi sötét kockával, hanem — a nyilak irányában Z-alakban továbbhaladva — a zdzslócskával jelölt kockával végződnek.

71. A vizszt. 74. és 30. utolsó betüje
72. Igy gyógyitja az ember fájós tagjait
74. Nemzet
76. Harag — latinul
77. Kötőszó

Függőleges sorok:

2. Német személyes névmás
3. Helyhatározó
4. Még csak bakfis sem
6. Ige
7. Római szám (54)
8. Tátrai fürdőhely
9. Lehull
10. Jövendőmondó
11. Közmondás (Férjuraim, figyelem!)
13. Latin kötőszó
14. Igen fontos közszükségleti cikk
16. A német »treten« ige félmult alakja
18. Spanyolországi folyó
20. Magyarul: hárs
21. Mulatság, gyönyörüség — közkeletü idegen szóval
24. Kémiai képlete: $HClO_3$
26. Ájtatosság
31. Időhatározó
32. Külföldi biztositó intézet
33. Stefan Zweig nagysikerü regényének hőse
35. Valaminek az alja
36. Lázelleni gyógyszer
38. A 4, 2 és 70. függőleges sorok kezdőbetüi
40. Főzelék féle a forditottja
41. A német ritust követő zsidókat nevezték igy
43. Nem jók
45. Latin mondás »Aurora Musis amica.«
47. Nagy kulturáju német nép
49. Időhatározó
51. A »mennyei birodalom« sárgaképü fia
54. Célhatározó
56. Késsel teszi az ember
58. Velencében látni eleget
59. Latin elöljáró szócska
60. Görög mitológiai alak
62. Olesó husnak hig a...
66. Téli sport
67. De — latinul
69. Területmérték
70. Mássalhangzó fonetikusan — a forditottja
73. Állóviz
75. Német igekötő

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

Ezer iró tehetség nélkül

Irta: Dr. Kemény István

Nagyon szeretném, ha ezeket a sorokat senki sem értené félre. Különösen azok nem, akikre nem is vonatkoznak. Szent meggyőződésem azonban, hogy egyszer már erről is kell beszélni.

*

Az elmult napokban egy francia kiadóvállalatnál hallatlanul érdekes könyv látott napvilágot. A több mint hétszáz oldalas vaskos kötetnek szerzője Norton *Cru*, francia származásu amerikai egyetemi tanár, aki *Temoins* cimmel több esztendő olvasmányának eredményéről számol be. Norton Cru a háborus irodalom rendszeres tanulmányozását tüzte ki céljául és az előttünk fekvő vagy háromszáz háborus munka elolvasásának tapasztalatait foglalja egybe. Az amerikai professzort igazán nem lehet érzéketlenséggel vádolni a háboru szenvedésével szemben, hiszen csak a tüzvonalban huszonnyolc hónapot töltött és igy vele szemben hatástalan az az érv, amely matematikai pontossággal el szokott hangozni valahányszor akár a legbátortalanabb kifogást vagy különvéleményt próbálja valaki megkockáztatni ezzel a legujabban divatossá vált irodalmi müfajjal szemben. Norton Cru huszonnyolc hónap leforgása alatt éppen eléggé megismerkedhetett mindama borzalommal, amelyet a modern hadviselés kieszelt; igy hát mégis csak fel kell figyelnünk arra a kijelentésére, amely szerint az elolvasott könyvek kilencven százaléka — *teljesen hamis tényekre van felépitve*. A szerző persze nem marad meg az általános kijelentésnél és ugyancsak részletesen, a feldolgozott munkák pontos ismertetésével igyekszik megállapitását alátámasztani, igen nehéz tehát egyoldalusággal vádolni akkor, amikor — aligha találhatunk valakit, aki annyira szakember legyen ebben a kérdésben, mint ez a tengerentulra vetődött egyetemi tanár. Elvégre háromszáz könyv végigolvasása nem csekélység és ez a teljesitmény valóban feljogositja őt a szigoru itélet hozatalra.

*

E sorok irója és e sorok olvasói nem mérközhetnek Cru professzor urral olvasottság tekintetében, azonban aki csak kissé nyitott szemmel nézi a legutóbbi évek kavargó irodalmi életét, az semmiképen nem zárkózhatik el a megállapitás elől, hogy itt valami igen nagy bajnak kell lennie.

Amikor 1918-ban elpihentek a fegyverek, egész Európában hallatlan háborus csömör lett urrá. Még csak hallani sem akarták a háboru nevét és ösztönösen menekültek minden reminiszcencia elől, amely az elmult szörnyüségek emlékét akarta — akár müvészi formában — feleleveniteni. Jó néhány esztendőnek kellett azután elmulnia addig, amig egyszerre csak — eleinte tapogatódzó próbálgatással, később egyre bátrabban — előmerészkedtek azok, akik iróasztaluk elzárt fiókjaiban a háborus visszaemlékezések egész légióját tartogatták meglepetésként az ugynevezett olvasó nagyközönség számára.

Kétségtelen, hogy minden élmény kiválthat az arra képesekből és alkalmasokból bizonyos visszhangot és ha ezt papirra vetik: könnyen maradandót is alkothatnak azok, akik urai tudnak maradni gondolataiknak akkor is, mikor tinta, toll és papiros fekszik előttük. Senkinek sem juthat eszébe, hogy tagadja Remarque egész valónkat megrázó döbbenetességét a Szibériai garnizon mélységesen egyszerü emberiességét, vagy a Nagy káder filmregényszerüen izgalmas pillanatfelvételeit. Az ilyesmit tagadni annál céltalanabb lenne, mert hiszen nem találkeztam még olyan emberrel, aki őszinte percében be nem vallotta volna, mennyire megrázó hatást gyakorolt reá ez vagy az a háborus visszaemlékezés. Végtére is nem lehet merő vélemény, hogy Remarque könyvéből a földkerekség különböző országainak nyelvén eddig vagy kétmillió példány talált vevőre és bármennyire szidják is az ismeretlenségből egy csapásra felbukkant fiatal német irót, szinte egyforma hevességgel a szélső jobb és a szélső baloldalon: hatása alól nem vonhatja ki magát senki, legfeljebb akkor, ha az érzések felfogására és visszaadására nem reagálnak többé lelkének hurjai...

Most azonban nem Remarqueről van szó és nem arról a további egy-két könyvről, amelynek hivatott irója hivatott tollal nyul a világmészárlás megfestésének tragikusan hatalmas feladatához. Ha figyelemmel kisérjük a különféle irodalmi folyóiratokat és a külföldi kiadóvállalatok jelentéseit, meg kell döbbennünk a háborus memoárosnak egyre feketébb jelentkezésétől. Valahogyan ugy látszik, mintha mindenki, aki néhány hónapot a fronton töltött, erkölcsi, szellemi és fizikai kényszerüségnek tekintené, hogy visszaemlékezéseit papirra vesse. Ez eddig még talán nem is volna baj, azonban az emlékiratok nem »házi használatra« készülnek, hanem ezer és ezer példányban megindulnak a nagyközönség közé, amely ilyesformán még meg sem emészthette az egyik háborus feljegyzéskötetet, már előtte van a másik; ezt nyomon követi a harmadik és igy tovább belátihatatan sorban jelennek meg ezek a könyvek, amelyeknek irója, felfogása bármennyire eltérő is, egy dologban mindenesetre találkoznak: valamennyi az iró személyes élményeit tekinti az egész háboru legfontosabb eseményének. Igazán jelentéktelen epizódok, nyom nélkül eltünt csatározások magasztosulnak itt hallatlan nagyságig előttünk és nem csoda, ha a hangos szavak, a szines jelzők és a káprázatosnál káprázatosabb szuperlativuszok igen gyorsan kifárasztották az olvasót. Ma már lényegesen csökkent az iymódon megnagyitott egyéni hőstettek iránt tanusitott csodálat, sőt az érdeklődés is, ami tulajdonképen természetes: huszszor és harmincszor végigolvasni a fogságbaesés izgalmas percelt, vagy a tüzvonalnak állandó életveszélytől vibráló atmoszféráját — mindez, bármennyire halálosan komoly is, előb-utóbb ismertté, egyhanguvá, mondjuk ki: unalmassá válik. És itt keresendő a háborus irodalom tragédiája.

Azután még valami. Bármennyire keményen hangozzék is, ma már meg lehet állapitani, hogy a háborus reminiszcenciák szerzőinek igen jelentékeny része nem iró, illetve — ami még nagyobb baj — *nem tud irni*. Már pedig: bármennyire lényeges is az élmény ereje, az átélés közvetlensége, mindez nem pótolhaja az irói érzék és tehetség hiányát. Lehet, hogy az a derék kereskedő, vagy kishivatalnok, vagy képviselő nyitott szemmel járkált annak idején a frontokon és benyomásaiból sok érdekeset elraktározott magának. A fehér asztal mellett, társaságokban folytatott beszélgetés keretében akadhat is közönsége az efajta visszaemlékezéseknek. A könyv és általában a nyomtatott betü azonban többre kötelez és ilyen vonatkozásokban nem juthat maradandóan szóhoz a naiv dilettantizmus, a tétova járni-tanulás az irás országutján.

*

Az *ezer iró tehetség nélkül* általános kulturális szempontból sokkal nagyobb veszély, mint azt bárki hinné. A mai viszonyok között bizony sajnosan kicsiny az az összeg, amelyet széles rétegek olvasásra költhetnek. Kevesebb könyvet vehetünk, tehát fokozott mértékben kell ügyelnünk arra, hogy miért adunk ki pénzt. Az irodalmi dugáru, a ponyva sohasem volt olyan veszedelmes, mint éppen most, az Európára szakadt gazdasági és szellemi válság közepette. Éppen ezért talán nem felesleges dolog figyelmeztető vészjeleket leadni és elmondani nyitan, amit önmagukban már ugyis sokan megállapitottak Európa különböző országaiban: *a háboruban való részvétel még nem kötelez senkit könyvirásra.*

Egy dijnyertes regényről

beszélnek most sokat szerte Németországban és a *Brackwasser* szerzőjének nevét kezdik megtanulni ott is, ahol egyébként csak beérkezett irók mondanivalóira szoktak felfigyelni. Reclamék *Junge Deutsche* sorozatában tünt fel Heinrich *Hauser* neve és ha ez a kis regény valószinületlenül rövid idő alatt érkezett el az ötödik kiadáshoz: ez mintha azt mutatná, hogy Németországban üzleti szempontból is kifizetődik uj nevekkel kisérletezni. Németországban és talán másutt is, hiszen az utóbbi időben nagyon divatossá vált kiadóinkat elfogultsággal vádolni a fiatal tehetségekkel szemben. Ebben a vádban volt is igazság, egyben azonban nagy adag tévedés is, sok viz folyik le a Dunán addig, mi a mi olvasóközönségünk anyagi helyzete és érdeklődése is megengedi majd az uj nevekkel való rendszeres kisérletezést. Másrészt a Szibériai garnizon példátlan sikere bizonyitja, hogy ismeretlen irók első fellépésükkel is nyerhetnek csatát.

Visszatérve már most a Brackwasser cimü regényre, amely az 1929 évi Gerhart Hauptmann dij nyertese, — az az érdekes, hogy ebben a regényben alig történik valami. Aminthogy az a *Seghers* álnév alatt megjelent könyvecske, amelyet a Kleist-dijjal tüntettek ki, szintén nem egyéb mint néhány egymás mellé állitott pillanatfelvétel, vagy legjobb esetben lassan lepergetett film egy-két embernek igazán nem tulságosan mozgalmas életéről. A dijnyertes regényeknek ez a feltünően egyező halk szavu mesemondása talán a modern irodalomnak lassu irányváltozását jelenti lehet azonban, hogy semmi egyéb, mint az olvasóközönség egy részének ösztönös védekezése Wallace és társai mindent elsöprással fenyeget szörnyüségeivel szemben.

A hajó, amelyen Glen matróz szolgálatot teljesit, befut a mexikói kikötőbe és a legénység széjjel széled a városban, hogy lehetőleg kellemesen töltse el a pihenésnek napjait. Lehetőleg kellemesen: ez a világ minden tengerészének nyelvén ugyanazt jelenti: azt, a miről a tengeren járva le kell mondaniok: a nőt. A kikötővárosok borzalmas söpredékét mindenki ismeri, aki valaha is járta a tengert és Heinrich Hauser ezekben a fejezetekben Mexikó szerelmi páriáinak szomoru életét ecseteli. Igen részletesen és a közvetlen megfigyelésnek csalhatatlan jeleivel. Nem fiatal leányoknak való a könyvnek ez az első része, pedig igazán nincs benne semmi erotikus kiélezés. Csak éppen elmondja a valóságot és ez a valóság megrázóan szivbemarkoló.

Glen matróz is betér egy ilyen házba; a leány, akit meglátogat, mindjárt első pillantásra mélyebb érzéseket vált ki lelkéből. Látszik rajta, hogy más, mint a többi és szemeinek szomoru pillantása alatt Glen megfeledkezik látogatásának igazi céljáról. Elbucsuznak, a bucsu percében azonban Glen valamilyen megmagyarázhatatlan kényszer hatása alatt kabátja alá rejti a leány kedvenc papagályát. Azután gyorsan elfut és csak a hajón kezd gondolkodni mire való is volt ez a különös lopás.

Másnap azután amint Glen körülnéz a fedélzeten, ott találja az egyik sarokban összekuporodva a kis Chiquitát, amint magához öleli a madarat. Hogyan talált a nyomra és miként került a szigoruan őrzött hajóra: ez megfoghatalan rejtély; Tény azonban az, hogy félelemmel de egyben elszántan örködött egyetlen kincse felett. Glen odalép a leányhoz — és most következik két olyan oldal Hauser regényében, amilyet ritkán sikerül papirra vetni irónak és ha sikerül, akkor is csak egyetlen egyszer egész élete folyamán. Nem szólnak egymáshoz, csak a szemeik beszélnek; a felelősségrevonásnak és a mentegetődzésnek, a szemrehányásnak és a kérlelésnek, a haragos támadásnak és a szelid védekezésnek felejthetetlen szinfoniája szól ezekből a ki nem mondott szavakból. A végén pedig megértik egymást a szemek és a hajó indulásakor Chiquita is megjelenik kis utazóládájával, hogy elkisérje haza Európába azt a férfit, aki maga mellett akarja őt látni ezentul is.

Még egy jelenet érdemel külön figyelmet. A hajó durva kapitánya nem hajlandó eltürni a papagájnak semmiféle tekintélyt sem respektáló lármáját és a madár fölött elhangzik a halálos itélet. Az ezt követő éjjel pedig a korlátról a tengerbe zuhan valaki — véletlen vagy szándékosság: ez a kérdés tudatosan homályban marad — és csak az egész személyzet vésőkig megfeszitett erejével sikerül a vizből kimenteni Chiquitát. A mentés izgalmas percei, Glen kétségbeesett küzdelme szerelmének megmentéséért: aki ezt a fejezetet megirta, arról külön meg fog emlékezni majdan a német irodalom története.

Glen és Chiquita hazaérnek, a remélt meleg hajlék helyett azonban romhalmazt találnak. Az idő vas foga alaposan otthagyta nyomait az elhanyagolt házon. Munkához látnak, rövid idő alatt felépitik ujra, a mit a vihar tönkretett. Amikor azután már-már ugy látszik, hogy révbe jutott minden, akkor két esemény történik: az árviz elsöpri helyéről az alig rendbehozott házacskát és ezzel összeomlik Glen külső élete, Chiquita lelkében pedig felébred a mult emléke és Glen egy napon kifestve, magát kelletve találja őt egy alig félreérthetetlen szituációban. Ezzel aztán összeomlik Glen belső élete is és a matróz sietve ujra szolgálattételre jelentkezik. Kezdődik ismét minden elölről...

Jóleső érzés megállapitani: *a nagy közönség itélete szankcionálni fogja a Hauptmann-dij birálóbizottságának döntését.* (k. i.)

A költők és a bor

Noé apánk találmányát (noha a bor föltalálója maga nem volt se iró, se poéta) a biblia szent irói is gyakran megdicsérik s mérsékletes élvezését egészen helyénvalónak tartják. Az ószövetség két lirikusa: *Salamon* és *Dávid* király alkalmasint meg is engedték maguknak, hogy olykor a bor mérsékletes adagolásával jobb kedvre deritsék a lelküket. Az ógörög irodalom első igazi bordalköltője *Anakreon* volt. Nemcsak a borról, hanem sokszor a *bortól* is énekelhetett ez a hellén világfi. *Homeros,* ha élt, szintén szerethette az istencknek ezt a furcsa adományát. Az ókor legkiválóbb drámairója, *Aeschylos* boros pohár mellett irta tragédiáit, szerinte a bor nem csak jó kedvre hangol, hanem ihletet is ad. A rómaiak általában szerették a bort. Eleintén vizzel keverve itták, a bor tisztán való élvezését különösen az előkelőbb osztály közönségesnek tartotta. A császárság idején azonban már köztük is szokásossá vált a borivásnak ez a módja. Költőik közül (nem voltak valami sokan) különösen *Horácius* izlelgette (mint borszakértő) és dicsérgette sokszor (mint költő) a jófajta itáliai borokat. Bizonyos, hogy a társaságkedvelő és könnyüvérü *Ovidius* sem vetette meg a *falernumit,* noha költői tehetségét inkább a szerelem, mint a bor magasztalására pazarolta.

Az első magyar lirikus: *Balassa* Bálint nagy korhely hirében állt, különösen azután, hogy Juliája kikosarazta. Boros éjszakáiról épen ugy beszéltek annakidején, mint verseiről vagy vitézi tetteiről. *Goethe* ifju éveiben is van olyan szak, amikor mulatozóbb társaságban élt, de később, ha már ivott, többnyire vizzel keverte a bort s ugy vélekedett, hogy a fiatalos kedv már maga is bornélküli mámor. (»Jugend ist Betrunkenheit ohne Wein«.) *Berzsenyi* általában mindenben emelkedettebb volt, mint mestere Horácius, a bor magasztalásában és élvezésében szintén tartózkodóbbnak látszik. *Csokonai* már legtöbbször nem csak kedvderitő, hanem egyuttal bufelejtő szernek használta a csikóbőrös kulacs tartalmát. Meg kell hagynunk azonban azt, hogy sok buja-bánata volt szegénynek mindenkor. Az a mulatságos »csapot-papot« felejtő eset, amit Petőfi megénekelt egy tréfás hangu költeményben, valóban meg is történt a Lilla-dalok poétájával. Mulatós ember volt *Kisfaludy Sándor,* birta és itta is a jófajta badacsonyit. Kuriáról kuriára járt olykor a vig társasággal, alig aludt valamit néhanapján s akkor is csak ugy ruhástól dőlt le — inkább utközben a kocsi-oldalnak, mint a vendégszoba ágyának. Ilyen vendégeskedés idején szinte állandóan, hetekig egyfolytában talpon volt mulatott, táncolt. Lába sokszor ugy beledagadt a csizmába, hogy nem tudták lehuzni róla a csizmát. Bohémkedvü és szivesen borozó poéta volt az öccse *Kisfaludy* Károly is. A leghiresebb magyar bordal költője *Vörösmathy* is szivesen el-elpoharazgatott. Dalait azonban sohasem irta borközi állapotban. A bordal megirásához józanság kell — mondotta egyszer egy társaságban Petőfinek — mert ha én bort ittam sokkal boldogabb vagyok, mint hogy verset irjak. *Beranger* bordalai ugylátszik szintén nem antialkoholista meggyőződésből fakadtak. *Arany* János inkább csak vendégei kedvéért kocintott. *Jókai,* amint mondja, egyszer borozott igazán, diákkorában, amikor a pápai önképzőkörben irodalmi müködésével egy aranyat nyert. Ez az *első* eset véglegesen meggyőzte arról, hogy sem az éjszakázás, sem pedig az ital nem neki való. *Petőfiről* azt állitja Jókai, hogy életében sohasem részegedett le. Ha már inni akart, karlócai ürmöst rendelt. Két decinél többet aligha ivott meg, de ezt a két decit is ritkán rendelte. Ezzel szemben a Petőfiről szóló szájhagyományok mást mondanak. Ezek szerint Petőfi nagyon is szerette a bort és bár óvatosan, de elég gyakran ivott. Maga Petőfi egy esetet emlit meg utleirásaiban, amikor szónokolni akart volna, de a bor miatt ez nem igen sikerült. Az eperjesi ifjuság 1845-ben fáklyás zenével fogadta a városon átutazó Petőfit és költőtársát Kerényit. A két poéta szépen elgondolt beszéddel akart válaszolni a kedves tüntetésre, de bizony csak hirnevüknek köszönhették azt, hogy füttyszó helyett éljenzést és tapsot kaptak rá. Sokat suttogtak annakidején *Szendrey* Julia borozásáról. Petőfi felesége meglehetős excentrikus és szabadfölfogásu nő volt. Férje halála után sokszor látták mámorosan s erről a legkülönfélébb mende-mondák terjedtek el. Valójában Julia csak akkor tudta meg, hogy mennyire szerette férjét, amikor az eltünt. Fájdalmára már nem is gyógyulást, hanem mámort és bódulást keresett. Körülbelül ez történt *Madách*-csal is, amikor a börtönből kiszabadult s családi életét földulva találta. *Balzac*-ról szintén tudjuk, hogy szerette a jó italt. Nem vetette meg a finom borral teli poharat *Wilde* Oszkár sem. *Verlaine* és *Baudelaire* szinte megrögzött alkoholisták voltak, de nem annyira a bort mint inkább az abszintet itták. Jack *London* odanyilatkozott, hogy szivesen általánositaná a »száraz törvényt« csak azért, mert ő is — alkoholista. Fiatalabb éveiben olykor hónapokig minden áldott nap ivott, olyan szertelenül, hogy még ki sem aludta mámorát s már ujra kezdte az ivást. Voltak olyan hónapjai, amikor egy óráig sem volt igazán józan. Később egészen megváltozott, alig egy pohár szeszt ivott meg naponként, de erről az egy pohárról nem tudott lemondani. *Ady* borozó kedvéről és hajlamáról hallott mindenki. Nem ilyen mértéktelenül, de azért szivesen kortyintgatta a homoki szőlő nedvét *Tömörkényi* István is. Mind a ketten a boros pohár mellett vetették soraikat a kéziratpapirra.

Egy szóval: az irók, költők nagyrésze épen ugy szerette a bort, mint a nyárspolgárok többsége minden időben.

Negyvenhárommillió kötet Verne-regény

A világhirü francia iró müveinek uj magyar kiadása

Ha pályzatot hirdetnénk arra, hogy hány olyan könyvolvasó van a világon, aki nem olvasta *Verne* Gyula müveit, ez a pályázat minden bizonnyal negativ eredménnyel végződne. Nem akadna rá pályázó, Vernét mindenki olvasta és olvassa. Ha ellenben arra hirdetnénk pályázatot, hogy ki olvasta mohó élvezettel Verne minden müvét, vagy hogy ki sorozza ifjusága legszebb olvasmányai közé, ezer és ezer számra érkeznének a pályázatok. Elmult száz éve, hogy a nagyszerü francia iró megszületett, elmult hatvanöt éve, hogy első regénye az *Öt hét léghajón* megjelent és müvei mai is époly élvezetesek, frissek, mint megjelenésük évében.

Hatvan év alatt körülbelül *negyvenhárom millió kötet* Verne került az olvasók közé az egész világon. Ebből legalább *egymillió kötet* magyar nyelven: a kicsiny számu, de nagy olvasókedvü magyarság egymillió kötettel szerepel a nemzetközi Verne-statisztikában. *Jókain kivül nincs még egy irója a világ egész irodalmának, akit ennyien olvastak volna a magyarok.* És hatása, népszerüsége, épugy, mint Jókaié, ma sem csökken, müvei minduntalan uj kiadásokban kelnek el és a magyar könyveladásban ma is változatlan számmal szerepelnek a Verne-könyvek. Ma már a *harmadik nemzedék* nőtt fel Verne Gyula könyvein: a nagyapa valaha gyönyörüséggel olvasta őket, ezt az élvezetet közölte a fiával s aztán ketten együtt adták az unoka kezébe.

Nem csupán irodalmi ügy ez, ennél sokkal több: *a világkultura egy nagyon fontos jelensége.* Tudja mindenki, hogy Vernében két fényes szellem egyesült: egy ragyogó iró szelleme, aki pompás meséket, izgalmas kalandokat talál ki és egy univerzális tudós szelleme, aki a modern tudományos kutatások eredményeit teljesen átélte. Benne tehát korunk szellemének két uralkodó tendenciája: a költészet, a mese szépsége utáni vágy a tudományos, főképen természettudományos ismeret szomjusága egyesül. S ebben rejlik roppant kulturális fontossága. Ebből a szempontból megmérhetetlen jelentőségü az, hogy a mai nemzedék általában tulnyomó részben Verne müveiből meritette természettudományi ismereteinek alapját, a természettudományi fantázát és a természettudományi érdeklődést. Verne az iskola mellett az ifjuság külön nevelője.

De Verne nemcsak terjesztője, hanem nagyhatásu fejlesztője is a tudománynak. Nem egy problémát ő vetett fel. Ő szuggerálta az embereknek, hogy igenis lehet tengeralattjáró hajót épiteni, lehet kormányozható léghajóval és repülőgéppel uralkodni a légóceán felett. Ő jósolta meg a mozgófényképet, a telefont, a fonográfot. Nem pontosan ugy valósultak meg, ahogyan ő elképzelte, de róluk szóló müvei azért ma is izgatóan érdekesek.

Nagyjelentőségü kulturcselekmény tehát az, hogy most forgalomba kerül Verne müveinek teljes gyüjteményes kiadása, amelyet a nagy iró müveinek kezdettől fogva első magyar kiadója, a Franklin Társulat bocsát közre a birtokában levő kizárólagos jogositvány alapján. Ugyanabban a hagyományos kiállitásban foglalnak helyet, amelyet megszoktunk és megszerettünk, az eredeti francia kiadás kedves illusztrációval, szép képpel diszitett piros vászonkötésben. Egyelőre 30 kötet kerül most közkézre ebből a kiadásból, a teljes gyüjtemény 1350 dináros árban, mely havi részletekben is törleszthető. Valamennyit ugy üdvözöljük, mint kedves ifjukori ismerőst, akivel boldogan ujitjuk fel az ismeretséget.

Anyám

Heng-Cseng: Az egyesség felé — I. Anyám

A háboru utáni Franciaországban divatba jöttek az exotikus irók, akik nem szomszédos országokból, hanem lehető távoli világrészekből származva, hazájuk gondolat- és érzéskülönlegességeit a francia irodalmi szakácsmüvészet minden kivánalmának megfelelő mártásban tálalják Gallia és vidékének olvasóközönsége elé. Nyilvánvaló ennek az érdeklődés- és izlésiránynak a legutóbbi évtizedek, nevezetesen a világháboru történetével való összefüggése. Egy szövetkezett ellenségek által bekeritett, legyőzött és kizsarolt népnél legkevésbbé sem meglepő, ha a többi világtól egészen el, a maga legszükebb nemzeti hagyományai felé fordul; ebből az önmagába hullásból csak valódi gondolkodás-teljesitmény és erkölcsi nekilendülés ragadhatja ki az ilyen szerencsétlenül járt népet. Ellenben egy győztes nép, mely diadalát a legkülönbözőbb oldalakról nyert segitségének is köszöni, amely nagy harcának lezajlása után gazdasági és politikai érvényesülését ismét minél több más néppel való érintkezésben, kapcsolatban találhatja meg leginkább — az szükségképen mohón veszi fel a távoli embertársak önmaguk felől hallatott szavát, kivált ha ez a szó az olvasó legtisztább nyelvén hangzik feléje és a népek közötti megértést, együttmüködést hangoztatja. Ezért az igéretnek sem rossz propagandáért cserébe a többi világ fölé emelkedett nép készségesen elfogad még egy-két kesergő szót, sőt szemrehányást is.

A francia könyvpiacon megjelent különféle értékü exot-regények közt mindenesetre tisztes hely illeti Heng Cseng könyvét. Már megkapó alapgondolata miatt is: hogy édesanyja meleg érzéstől áthatott arcképfestése utján hozza keleti népét oly közel a nyugatihoz, amennyire a legtudományosabb ismertető leirások sem hozhatták volna. Mert hiszen az anya minden szinü emberhez legközelebb áll talán egyedül ő áll az emberhez igazán közel és mégis »minden asszony anyátok«. Már ez az idézet is emelkedett bölcsészeti felfogásról és erkölcsi érzékről tanuskodik; ilyen idézetek pedig a fiatal kinai müvéből bőségesen merithetők. Mindjárt ilyen a jelmondatul választott intelem: Adj az éhezőknek rizst, a szenvedőknek szivet. — Azután az emberbarát meséje, aki éhező szomszédjának elküldte saját utolsó elesége felét: »mert inkább haljak éhen vele együtt holnap, semhogy holnapután egyedül maradjak életben«. A hegy meséje, melyet a Balgatag a maga és az övéi munkájával le akart bontani és mikor az Eszes azt mondt neki, hogy ebben hiába őrli le kicsinyke életét, mert a természet erősebb nálánál, a csak látszólag balga azt felelte: a természet erősebb, mint az ember, de gyengébb, mint az élet, az egymást követő nemzedékek, kitartó munkája.

Minduntalan feltűnik csendül Heng Cseng munkájából a kinai bölcselemnek alapitóinn az egymást követő, felváltó nemzedékek szoros együvétartozása, alapjában egy élete, munkája. Apátok a bimbó, ti vagytok a virág, mondja az anya gyermekeinek. A kinai család, vagyis nemzetség az iró büszke megállapitása szerint minden emlékmünél biztosabban szállitja át az ősi kulturát az évezredeken. Az ősök — ez minden, amit csak szeretve tisztelni lehet és kell; nem is csoda, hogy a szülő kedves gyermekét »kis ösöm«-nek becézi. Ezek mellett a kissé komor, de mégis tiszteletreméltó és rokonszenves vonások mellett azután nem hiányoznak a komikus jelenések sem, mint például az egyszerre több vallás szolgálatában is bigott nők és férfiak rajza.

Nem hiányzanak Heng munkájából a néprajzilag érdekes képek, temetések, halotti ünnepségek, női lábelnyomoritások szines leirásai, népmesék elismétlései sem. Az ilyeneket exotikus szerzőtől már egyszer mindenféle iráshoz ugy megköveteli az európai olvasó, mint a pecsenyéhez a mustárt. Efféle rég olvasott utleirások olykor a gicsnek egy elemét hozzák különben értékes munkákba. Ezt a zátonyt Heng a leirásaiba hangolt mély gondolat- és érzés-akkordokkal az egész világ minden emberi lelkében közös hurok megpenditésével többnyire szerencsésen elkerülte. Feledhetetlenek az olyan mondások, mint »temetésről temetésre ismertem meg a halált« — és »a koporsó elválasztott anyámtól, majd a föld anyám koporsójától«. Ki nem gondol itt Petőfi »Szülcim halálára« költeményének megrázó első versszakára:

Láttam jó atyámat, vagy csak koporsóját.
Annak sem látszott ki csak az egyik széle.
Azt is akkor láttam kinn a temetőben,
Mikor jó anyámat tettük le melléje.

A jelen irás szerzőjének különben még hosszadalmasságokat, eredetieskedő köznapiaskodásokat is hajlandókká leszünk megbocsátani nemcsak müve valódi szépségei, hanem az egész eléggé széthulló anyagot egyetlen cél: a népek megértésének, megegyezésének célja felé csoportositó irányzata miatt is. »Az egyesség felé« a tervezett könyvsorozat főcime, ez marad vezérlő gondolata, melyet a könyv fedőlapján csak második cimül követ a most elkészült első kötet sajátképeni témájának megjelölése: Anyám.

Heng Cseng könyvét Paul Valéry vezette be előszóval, mely önmagában egy kis remekmü. Meglátszik ezen, hogy a jeles francia iró midőn tollát bemártotta, nem pusztán szivességet óhajtott tenni egy törekvő fiatal embernek, hanem őszintén, mélyen átértette panaszait, átérezte vágyait. Mily megkapóan jellemzi a »müvelt« és a »gyarmati« népek közötti érintkezést ez a pár sor: »A népek legelsőbben legkeményebb, legkapzsibb egyéneik által érintkeznek, vagy azok által, akik a leghatározottabban törekszenek gondolatrendszereik erőszakos átültetésére, akik csakis adni és nem

elfogadni akarnak abból, ami a kétféle embert egymástól megkülönbözteti«. Nem állhatjuk meg, hogy egész terjedelmében le ne fordítsuk a kőbe vésésre érdemes szavakat, melyekkel az oly élesen látó francia a békét és a háborut jellemzi:

»Mert a béke csupán a megegyezések rendszere, a jelképek egyensulya, lényegében egy hit alapjára emelt épitmény. Benne a tett helyét a fenyegetés, az aranyét a papir, az arany mindennek helyét tölti be. Ilyenkor a hitel, a valószinüségek, a megszokások, az emlékek és a szavak a politikai játék közvetlen elemei — mert minden politika spekuláció — többé-kevésbbé reális tényekedés fiktiv értékeken. Minden politika hatalom leszámitolására vagy felszámitására szoritkozik. Végre a háboru teszi folyóvá ezeket a tételeket — az valódi erők jelenlétét és kiadását követeli meg, — kivizsgálja a sziveket, megnyitja a pénzszekrényeket, az eszmékkel tényeket, a hirnevekkel eredményeket, az előrelátásokkal véletleneket helyez szembe. A dolgok későbbi sorsának a pillanat nyers valóságától függővé tételére irányul.«

Farkas Geiza

ÜZENETEK

A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Anonymus, Szenta. Értelmes, sőt kedves irások, de a mükedvelés demarkációs vonalát sehol sem hagyják maguk mögött. Bizalmas körben szép hatást érhet el verseivel, a nyilvánosság elé azonban nem való egyik sem.

Elfogy a vérünk. Gyönge és naiv.

Fridolin. A forditás meglepően sikerült, maga a novella azonban jelentéktelen. Érdemesebb, érdekesebb máshoz dolgokat ültessen át, ha már éppen forditani akar.

Kiadó szoba, Debeljacsa. Buzgósága minden dicséretet megérdemel, mégis azt ajánlanok, hogy mielőtt idegennyelvü novellák tolmácsolására vállalkozik olvasson sokat válogatva és kössön békét a helyesirással.

Vágyam stb, Debeljacsa. Megcsillan bennük a készség, de még kiforratlanck. Biztatni merjük.

Szerelem, Bajmok. Emlékkönyvbe való versikék.

Gerán, Velikibecskerek. Intelligens, sokat olvasó és mélyen érző nő munkája, sajnos mégsem több a jószándéku dilettantizmusnál. A vers csupa dagályos vagy elcsépelt szókép, csupa ezerszer eldalolt világfájdalom.

Valahonnan az oceánok. Ön elolvasta Adynak a Gangesz partján cimü versét és valószinüleg ez ihlette beküldött költeménye megalkotására. A vers ritmikája, alapgondolata és konkluziója egyaránt Adyt tükrözi vissza; ez azonban még nem irodalom. Eredeti ötlettel próbálkozzék.

Ujesztendő, Bitolj. Verse kedves, finom lélekre vall és figyelmével nagy örömet szerzett nekünk. Technikája természetesen még fogyatékos, verselő készsége mégis reményt nyujt arra, hogy később erős, a nyilvánosság reflektorát is biró dolgokat fog irni. Biztatni merjük.

Elhagyottan, Hódolat. Igénytelen, jelentéktelen dolgok. Sajnálatunkra egyiket sem használhatjuk.

Nem mind arany, ami fénylik — még Hollywoodban sem

Negyvennyolc óra a filmcsillag életéből

Ember legyen a talpán, aki mozisztár akar lenni — Amerikában. A sztár gázsihoz vezető ut nem olyan rózsás és sima, amint azt a kis masamódlányok megálmodják.

Én se hittem, amig személyesen végig nem szenvedtem egy mozisztár idegrontó napi programját. Nem is hinné az ember, hogy ezek a fiatal és a vásznon földöntulian angyali teremtések naponta olyan munkával birkóznak meg, amely minden energiájukat felemészti. És jaj annak a moziszinésznőnek, aki egy percig megakasztja a tempót és abbahagyja a munkát.

Ha nem talál időt mindenre, ha nem akar interjut adni, ha nincs egy édes, elbájoló mosolya minden jövevény számára, ugy az ujságirók más sztárok felé irányitják a népszerüség reflektorát, ami egyenlő azzal, hogy az illető csakhamar a feledés homályába merül.

Egyik nap megpillantottam *Renee Adoreet*, amint elsuhant mellettem, nyomában csomagokkal a komornája.

— Hova rohan, kérdem?

— Most ruhapróbára sietek. Utána három rajzolónak modellt kell ülnöm, de egy fél óra mulva már a szinpadon leszek, — feleli anélkül, hogy megállna — Sajnálom, hogy most nem fogadhatom, jöjjön máskor.

Itt volt az alkalom meggyőződnöm arról, hogy tényleg igaz-e, amit a sztárok napi negyvennyolc óra munkaidejéről beszélnek.

Utána rohanok:

— Megengedi, hogy holnap eljöjjek és mindenhová kövessem?

— Ha lépést tud velem tartani — szivesen.

— Hány órakor jöjjek, kérdeztem — nem lesz korán tizenegy órakor?

— Csak nem gondolja, hogy egy banknak vagyok az elnöke. Ha fél kilenc után futok be, még a portás is felhuzza az orrát..

Másnap reggel nyolc órakor már ott várakoztam a studió hatalmas kapuja előtt. Csakhamar egy csomó statiszta közepette Renee Adoree is megérkezett. Utána siettem, de mire öltözőjéhez értem, már pongyola volt rajta. A telefon szüntelenül csengett.

Az ügyes fodrászné közben már bontogatja a haját, ő csak beszél-beszél a telefonba, közben ruzzsal festi az arcát és a reggeli postáját bontja.

Kilenc órára már a szinpadon van, ahol Nick Orinde, az igazgató iratcsomót nyom a kezébe:

— Renee, itt az első jelenet, — kezdi — maga bejön az ajtón és —

Ezután végnélküli próba következik, világitási próbák, camera próbák, mikrophon próbák, szövegpróbák.

A szinpad mellett egy ruhatervező várakozik, karján szines szövetekkel, hogy mikor lesz Miss Adoreenek egy szempillantás ideje. Kivül a három ujságiró, egy fényképész áll ott és Renee komornája egy csomó most szállitott kalappal.

Amikor a jelenet a felvevő gép előtt végre elkészült, Renee odafordul a várakozókhoz és édes mosollyal beszél.

Öt perc mulva már tovább próbál, de a kulisszák mögött ujabb csoport várja a felszabadulás pillanatát.

— Az Istenért, hogyan birja ezt a tempót, kérdem, mikor egy pillanatra megáll előttem, miközben komornája felfrissiti az arcát.

— Mindez hozzátartozik a napi programhoz — kiáltja és visszaszalad a szinpadra.

Lunchre csengetnek.

— Egy óra mulva mindenki itt legyen! — adja ki a parancsot a segédrendező.

— Most végre pihenhet egy pár percet — vigasztaltam Reneét.

— Pihenni? Ne nevettessen meg, most ülnöm kell egy pár divatrajzoló számára — utána interviu következik.

Félóra mulva az ebédlő egyik sarkában láttam egy idegen hölgy társaságában, amint láthatólag igen jókedvüen teát töltögetett.

Egy órakor megint a szinpadon volt készen arra, hogy a délelőtti programot ugyanabban a tempóban folytassa. Az egyik jelenet végén Renee a rendezőhöz közeledik:

— Most el kellene szaladnom egy percre ruhapróbára, szól

—Most nem lehet, Renee, mert pár perc mulva kezdődik az uj jelenet. Próbáljon itt, ha akar.

Az egyik diszletmunkás már cipeli a spanyolfalat, a szabónő megjelenik, s csakhamar folyik a ruhapróba, három lépésre tőlünk a spanyolfal mögött...

— Adoree kisasszony, engedje meg, hogy néhány urat bemutassak — szól az egyik studióbeli hatalmasság, mikor a müvésznő a spanyolfal mögül kilép.

— Felvételre! — kiáltja Grinde, a rendező. — Az Istenért Renee ki mázolta össze a festéket az arcán? Azonnal meg kell igazitani.

Renee rohan az öltözőbe. Miközben visszatérünk a szinpadra, háromszor is utját állják: fényképész, interviu és közreműködés egy jótékonysági hazáron.

Hat órakor a segédrendező elkiáltja magát, hogy: vacsora idő. A rendező azonban már felénk tart: — sajnálom Renee, de ma este a beszélő jelenetek miatt folytatni kell a munkát.

Renee sóhajt, de csakhamar elneveti magát és a vállát vonogatja

Az öltözőben már ujabb telefonhivások és látogatók várják.

— Mikor vacsorázik? — kérdem.

— Majd szendvicset hozatunk be a szinpadra — feleli.

És tényleg ott vacsorázott, miközben a beszélőfilm jeleneteket magolta.

Éjjel tizenegy órakor bucsuztam tőle a studió kapujában.

— Menjen haza és feküdjék le — kérleltem.

— Mindegy, odahaza ugyis tanulnom kell a holnapi »feladatot« — nevetett.

Aki akarja az irigyelheti egy mozicsillag életét. Szorgalom tekintetében azonban még a legszorgosabb méhecske is tanulhatna tőlük.

—s—s.—

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, január 26.

BEOGRAD 9: Ünnepi istentisztelet. 10.30: Gramofon. 12.20: A rádió zenekar hangversenye. 16: Cigányzene. 17.30: Tamburazene. 19.30: Előadás a Szent Száva templomról. 20: A zagrebi opera »Turandot« előadásának közvetitése. 22.45: Tánczene.

LJUBLJANA 9.30: Templomi zene. 10.20: Felolvasás. 11: Koncert. 15: Délutáni koncert. 20: Átvitel Prágából. 22: Könnyü esti zene.

ZAGREB 11.30: Könnyü zene. 12: Harangszó, utána zene. 17: Kávéházi zene. 19.45: Hirek. 20: Puccini: »Turandot« cimü operája a zagrebi Nemzeti Színházból.

BRATISLAVA 16: Brno. 17.30: Praha. 18: »Ármány és szerelem«, zenés egyfelvonásos. 19: Tánczene. 19.45—22.55: Praha.

BRNO 16: Rádiózenekar. 17.30: Praha. 18: Német hirek, áriák és dalok. 18.40: Praha. 19: Humoros jelenetek. 19.45—22.55: Praha. Hirek.

STUTTGART 16: Szórakoztató zene. 18: Képek Marseilleből. 18.40: Felolvasás. 19.30: A Holle Madrigal egyesület hangversenye. 20.30: Négy párbeszéd férj és feleség között. 21: Az európai zene 1870—1888-ig. 22.15: Hirek. 22.45—0.30: Tánczene.

KATTOWITC 16: Népszerü hangverseny. 17.40: Warszawa. 19.30: Vidám zene. 23: Tánczene.

BERLIN 15.35: Gramofón (hires énekesek). 10.20: Szórakoztató zene. 18: Mann Henrik iró müvelt olvassa. 18.30: Orosz dalok. 19: Kerr Alfréd napi megjegyzése. 19.30: Fuvószenekar. 20.45: Sztravinszkij Igor estje, a szerző személyes vezetésével. 1. Apollon Musagete. 2. A tündér csókja. Utána hirek. 0.30-ig tánczene.

LANGENBERG 16.30—18: Hangverseny. 18: A Saar-terület életkérdései. 18.25: Hauptmann G. »Parsang« cimü müvének ismertetése. 20: A kölni Reinländer Parsangi Társaság hölgygyülésének közvetitése. Hirek. 24-ig: Tánczene.

PRAHA 16: Brno. 18: Német hirek és előadások. 19: Fuvós zenekar. 20: A rádiótársaság VII. szimfónikus hangversenye. 22: Hirek. 22.15: Kávéházi zene. 22.55: Hirek.

MILANÓ 16: Vig jelenet. 16.30—17.50: Könnyü zene. 20.30: Időjelzés. Utána operett Torinóból. 23.30: Rádióközlemények. 23.40—0.30: Torino.

WIEN 10.30: Schmidt: F-dur fuga és négy koral előjáték orgonán. 11: A wieni szimfónikus zenekar játéka. 15: Képrádió. 15.30: A volt népopera zenekara. 17.25: Balladák. 17.55: Kamarazene. 18.55: Moissi beszél nagy irókról és költőkről. 19.25: Utleirás Peruról. 20.05: Wien-Salzburg hangjáték. Utána könnyü zene.

BUDAPEST 9: Ujsághirek, kozmetika. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. 1. honvédgyalogezred hangversenye. 3.30: A m. kir. földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 4: Zenedélután Hubay Jenő dr. budai palotájából. Közreműködik Hubay Jenő dr., Zsoll Nándor, Gábriel Ferenc, Földessy Arnold, Kentner Lajos, Mécs László, Kalliwoda Olga. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.45: Rádió Szabad egyetem. 6.45: Sporteredmények. 7: Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 8.15: Nagy Endre felolvasása: Eötvös Károly. 8.40: Johann Strauss hangversenye. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Gramofónhangverseny.

HÉTFŐ, január 27.

BEOGRAD 10: Bandić Mica: Szent Száváról. 10.10: Szent Száva ünnepély az egyetemről. 12.40: Déli hangverseny. 17.05: Délutáni Szent Száva ünnepély közvetitése. 18: Jugoszláviai dalok. 20: Hangverseny szláv szerzők müveiből. 21.30: »Nemanja« drámai kép. 22.30: Tánczene.

LJUBLJANA 12.30, 13: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 18.30: Francia nyelvóra. 19: egészségügyi előadás. 19.30: Angol nyelvóra. 20: Esti koncert.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étlap és konyhareceptek. 13.20: Hirek. 17.30: Mozizene. 18.55: Hirek. 19: Harangszó. 19.45: Könyvismertetés. 20: Francia lecke. 20.15: Hirek. 20.30: Előre meg nem határozott közvetités. 22.30: Hirek.

BRATISLAVA 16: Gramofón. 16.30: Mozart-est. 17.25: Orosz lecke. 17.40: Római séta. 18: Kamarazene. 19: Praha. 19.05: Kassa. 20: Praha. 20.20—22: Brno. 22: Praha. 22.15: Gramofón.

BRNO 16: A Tót irodalom ujdonságai. 16.30: Pozsony. 17.25: Német hirek és előadás. 18.10: Praha. 18.20: Angol lecke. 18.35: Egy diák naplójából. 19: Praha. 19.05: Kassa. 20: Praha. 20.20—22: Rádiókabaré. 22: Praha. 22.15: Gramofón. Hirek.

KATTOWITZ 10.45: Gramofón. 17.45: Könnyü zene. 20.30: Operett Warszawából. 23: A lengyel egyetemi élet, előadás francia nyelven. 23.15: Tánczene.

BERLIN 16.30: Hangverseny. 18: Teazene. 18.45: Az élet hajtóeröl. 19: A francia munkás. 19.20: Frankfurt. 20: Auber: »Fra Diabolo« cimü operája a nagyoperából. Utána hirek. 22.30: Táncóra. 0.30-ig tánczene.

LANGENBERG 17.30: Hangverseny. Szakszofonszólók és dalok. 19.40: A Saar-vidék üveg és kerámiai ipara. 20: Kreutzer: »A kanadai éji szállás« cimü kétfelvonásos operája. Utána hirek és 24-ig tánczene.

PRAHA 16.30: Pozsony. 17.25: Német hirek és előadások. 19.05: Kassa. 20: A cseh parasztság elnyomásának történetéből. 20.20: Brno. 21.30: Solc Károly zongorajátéka. 22: Időjelzés, hirek. 22.15: Gramofón. 22.55: Hirek.

WIEN 11: Déli zene. 15: Déli zene. 15: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.10: Zenés gyermekóra. 17.40: Schiller menekülése Stuttgarthól. 18.30: Előadás Zell am Seeről. 19: Derüsen és sötéten látók, lélektani tanulmány. 19.30: Régi nemes asszonyi ünnepek és céljaink a farsang idején. 20: A wieni tanitók capellakarának hangversenye Benesch csellómüvész közreműködésével. Utána jazz.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvatettjének hangversenye. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Fejes-szalónzenekar hangversenye. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hirek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhirek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 5.10: Tót-magyar nyelvoktatás. 5.40: Komlóssy Emma magyar nótákat énekel. 6.50: Német nyelvoktatás. 7.30: A Filharmóniai Társaság hangversenye. Utána kb. 9.40: A Magyar Külügyi társaság előadássorozata. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd: Bachmann-jazz.

KEDD, január 28.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vizállás jelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börze, hirek. 12.40: Déli koncert. 13.30: Ujsághirek. 17.30: Novellák. 18: Gramofon. 19.30: Német nyelvóra. 20: A zagrebi adóállomás müsorának közvetitése. 22.15: Gramofon.

LJUBLJANA 12.30, 13: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 18.30: Utleirások. 19.30: Orosz óra. 20: Zagrebi átvitel. 22: Könnyü esti zene.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étlap és konyhareceptek. 13.20: Hirek. 17: Háziasszonyoknak. 17.30: Rádiózenekar. 18.55: Hirek. 19: Harangszó. 20: Angol lecke. 20.15: Hirek. 20.30: A Merkur-egylet szimfónikus zenekara. 1. Gounod: Faust-nyitány; 2. Massenet: Vasárnap délelőtt; 3. Haydn: Largo a D-dur szimfóniából; 4. Delibes: Copelia-nyitány és keringő; 5. Lisinski: Este; 6. Bizet: 1. Arlesi leány-szvit; 7. Dvorzsák: IV. szláv tánc. 22.30: Hirek.

BRATISLAVA 16: Gramofón. 16.30: Szólisták hangversenye. 17.50: Elbeszélés. 18.20: Brno. 19: Praha. 19.05: Brno. 20: Praha. 20.45—22: Brno. 22: Praha. 22.15: Kávéházi zene. Hirek.

BERLIN 16: Gyermektörténetek nagyoknak. 16.30: Kávéházi zene. 16.30: A sportmasszázs gyakorlatából. 19: Könyvismertetés. 18.30: Mai fizikai világkép. 19: Szórakoztató zene. 20: Flesch szinházigazgató előadása. 20.30: Büchner »Woyzeck« cimü tragédiája. Utána hirek.

RÓMA 17.30: Hangverseny. 20: Az olasz rádiószolgálat ismertetése. 21.02: Opera a Királyi Szniházból vagy hangverseny a Studióból. Utána folyóirat szemle és hirek.

LANGENBERG 17.30: Szórakoztató zene. 18.30: Hauptmann »Farsang« cimü müvének ismertetése. 19.40: A Saar-terület széngazdasága. 20: Offenbach gramofónon. 20.45: Szimfónikus hangverseny. Brahms D-dur hangverseny. 2. Csajkovski: V. szimfónia. Utána hirek.

PRAHA 16.30: Rádiózenekar. 17.35: Német hirek és előadások. 18.20: Brno. 19.05: Tamburicazene. 19.45: Kiváló cseh irókról és szinészekről. 20: Rádiózenekar. 21: Theimer hegedümüvésznő játéka. 21.30: Kurtz-Stepanov zongoramüvésznő játéka. 22: Hirek. Utána szórakoztató zene.

MILANÓ 16.30: Gyerekkuckó. 17: Kvintett. 20.30—23.30: Torino. 23.30: Hirek. 23.40—1: Torino.

WIEN 11: Gramofón. 18: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.30: Barkácsolás. 18: Az osztrák folyami és tavi hajózás. 19.30: Mezőgazdasági kapcsolatok a birodalmi németek és osztrákok között. 19: Francia lecke. 19.35: Angol lecke. 20: A wieni szimfónikusok hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: A Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. hongvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hriek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hirek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhirek. 4: Thury Mária mesél a gyermekeknek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek, hójelentés. 5: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 6.45: »Dalosjáték«. Jelenet. Irta és előadja: Kürthy György, a Nemzeti Szinház müvésze. 7.20: Francia nyelvoktatás. 8: Jascha Heifeltz gramofónlemezek. 8.35: Hangverseny. Közremüködik Székelyhidy Ferenc dr., Svéd Sándor és Kentner Lajos zongoramüvész. Utána: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 10.35: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd: A cigányzenekar hangversenyének folytatása.

SZERDA, január 29.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vizállás jelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börze hirek. 12.40: Déli koncert. 17.05: Mese óra. 17.30: Felolvasás. 18: Kávéházi zene. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Esti koncert. 20.40: Operett est. 21.50: Szinielőadás a studióban. 22.10: Tánczene.

LJUBLJANA 12.30, 13: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 18.30: Gyermekóra. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Szlovén est.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étlap és konyhareceptek. 13.20: Hirek. 17: Mesék. 17.30: Szórakoztató zene. 18.55: Hirek. 19: Harangszó. 20: Felolvasás. 20.15: Német lecke. 20.30: Hirek. 20.35: Hangverseny. 21.50: Hirek. 22: Külföldi közvetités.

LEIPZIG—DREZDA 16.30: A lcipzigi szimfónikus zenekar hangversenye. 17.30: Egy nagy lexikon szerkesztési mühelyéből. 19.30: Ismeretlen keringők. 20.30: Schnack iró felolvasása. Striegler zeneszerző müvei a drcsdeni filhamónikusok előadásában. 22.15: Hirek, utána tánczene.

BRATISLAVA 16: Gramofón. 16.30: Auber nyitányai. 17.45: Érdekes igazságszolgáltatás a Tót-földön a XVII. században. 18.10: Praha. 18.20: Brno. 18.45—22.15: Praha.

BRESLAU 16.30: Gramofón. 17.30: Az opera határai. 18.45: Rádiózenekar. 19.30: Pillantás a jövőbe. 20: Haydn: Az évszakok oratóriuma. Utána hirek.

STUTTGART 15.15: Romantikus zene. 16: Hangverseny. 18.05: A modern állami fejlődés fokozatai. 19.05: Az amerikai természeti szépségek törvénnyel védett területeinek csodái. 19.30: Frankfurt. 21. W5: Charpentier Lujza cimü zenés regénye a karlsruhei Országos Szinházban. 21.15: Hirek. 22.30: Hirek.

LANGENBERG 17.30: Hangverseny. 18.30: A nemzetközi cukorgazdaság. 19.40: Vasipar a Saar-területen. 20: Koppel Róbert zeneszerző dal- és szavalóestje. Hirek. 24-ig: Kávéházi zene.

PRAHA 16.30: Brno. 17.25: Német hirek és előadások. 19: Foerster »A legyőzhetetlen« cimü négyfelvonásos operája a prahai Nemzeti Szinházból. 22: Hirek.

WIEN 11: Könnyü zene. 15: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.15: Zenés gyermekóra a pertolsdorfi Wolf Hugó-házból. 17.45: A sifutás mint népsport. 18.45: Eszperantó. 19: Az osztrák társadalom biztositása. 19.30: Flesch iró müveit olvassa. 20.05: Kabaré. 21.05: I. »Oh, ezek az asszonyok« és »A kalap« cimü egyfelvonásos.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hirek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhirek. 3.30: Morse-tanfolyam. 4.10: Zsoldos Benő: »Lendvay Márton mint csizmadia«. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 5: Szórakoztató zene (zenekari hangverseny). 6.15: Olasz nyelvoktatás. 6.30: Szinmüelőadás a Studióból. »Kék és piros«. Herczeg Ferenc novellájából irta Zágon István. 8: Rádióamatőrposta. 8.40: Stefániai Imre kamaramüvész zongorahangversenye. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

PV 475 PV 475

AZ UJ

TUNGSRAM BARIUM

TELJES EGYENIRÁNYITÓ CSO

PV 475 PV 475

CSÜTÖRTÖK, január 30.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vizállás jelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börze hirek. 12.40: Déli koncert. 17.05: Felolvasás. 18: Népdalok. 19.30: Francia nyelvóra. 20: A ljubljanai adóállomás müsorának közvetitése.

LJUBLJANA 12.30, 13: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 19: Szerb-horvát nyelvóra. 20: Katona zene. 22: Könnyü esti zene.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étlap és konyhareceptek. 13.20: Hirek. 17.15: Kávéházi zene. 18.55: Hirek. 19: Francia lecke. 19.15: Hirek. 19.30: Opera Ljubljanából.

BRATISLAVA 16: Gramofón. 16.30: Francia zene. 17.30: Orosz lecke. 18.05: Karének. 19: Praha. 19.05: Brno. 20: Szórakoztató zene. 21: Brnc. 22: Praha.

KATTOWITZ 12: Népszerü hangverseny 15 számból. 16.15: Helyszini közvetités a chorzowi állami ipartelepekről. 16.35: Hegedüverseny. 16.55: A kattowitzi állami zenekonzervatórium vonósnégyesének játéka. 17.10: Lisiecki sziléziai püspök beszéde. 17.15: Helyszini közvetités egy vas- és acélkohóból. 17.35: A sziléziai vojvoda beszéde. 17.40: Hangverseny. 18.15: Helyszini közvetités Krolewska-hutai állami szénbányából. 18.45: Tarka-est a Beszkidek népéről. 19.15: Helyszini közvetités a welnowieci Hohenlohe-féle cinkmüvekből. 19.35: A sziléziai vasutasok ének- és zenekara sziléziai dalokat ad elő. 20.25: Friemann katowitzi zeneszerző müvei. 21.05: Sziléziai lakodalmak cimen rádiórevü. 23: Könnyü és tánczene.

BERLIN 16.30: Hangverseny. 17.30: Ifjusági óra. 18: Balogh zenekar. 18.30: Aktualitások. 18.50: Német népdalok. 19.20: Vita a háboruról és békéről. 20: Haendel, Bach, Delius, Gretry és Mozart zenemüvei a Monbijou kastélyból. 21.30: A külföldi sajtó berlini képviselőjének fogadtatása a schönebergi uj városházán. 22.30: Táncoktatás és 0.30-ig tánczene.

PRAHA 16.30: Kamarazene. 17.25: Német hirek és előadás. 19.05: Fuvós zene. 20: A lengyel zenekorzervatórium végzett növendékeinek hangversenye. 21: Szórakoztató zene. 22: Hirek. 22.15: Vendéglői zene, utána hirek.

WIEN 11: Könnyü zene. 15: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.10: Mesék. 17.40: Idegenforgalmi előadás. 18.05: Az osztrák repülőjáratok. 18.30: A szinház, mint a müvelődés tükre. 19: Az osztrák nevelőintézetek. 19.30: Strauss Richard »Intermezzo« cimü játékának közvetitése az állami operából. Utána jazz.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofónhangverseny. 12.25: Hirek. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hirek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhirek. 4: Rádió Szabad Egyetem. 5.10: A földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 5.40: Az I. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 6.45: Angol nyelvoktatás. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése és az előadás szinlapjának felolvasása. 7.30: Az Operaház előadásának közvetitése. »Lohengrin«. Szövegét és zenéjét irta: Wagner R. 11.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek: Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye

PÉNTEK, január 31.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vizállás jelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börze hirek. 12.40: Déli koncert. 17.05: Novellák. 18: Kávéházi zene. 19.30: Német nyelvóra. 20: Esti koncert. 21.10: Sakkhirek. 21.30: Koncert. 22: Vig est.

LJUBLJANA 12.30, 13: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 19: Háziasszonyok tanácsadója. 19.30: Olasz nyelvóra. 20: Esti koncert.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étlap és konyhareceptek. 13.20: Hirek. 17: Háziasszonyoknak. 17.30: Francia operák részletei. 1. Gounod: Faust-ábránd; 2. Boieldinu: A fehér asszony; 3. Delibes: Copelia; 4. Massenet: Thais-ábránd; 5. Delibes: Sylcia; 6. Massenet: Heródiás-ábránd. 18,55. Hirek. 19: Harangszó. 20.15: Angol lecke. 20.30: Hirek. 20.35: Kamarazene. 1. Grieg: Zongora- és hegedüszonáta; 2. Chousson: Poéma; 3. Goltermann: Gordonkaverseny; 4. Wieniawski: II. D-moll hegedüverseny. 21.50: Hirek. 22: Gramofón.

BRATISLAVA 16: Gramofón. 16.30: Schubert szerzeményei. 17.30: Tót népdalok. 18.20: Brno. 18.35: »Ó a legszebb«, előadás. 18: Praha. 19.05: Magyar óra (részletek nincsenek). 20: Gramofón. 20.55—22: Kassa. 22: Praha.

PRAHA 16.30: Rádiózenekar. 17.25: Német hirek és előadás. 19.05: Könnyü zene. 20: Rakétarepülés az éterben. 20.15: Hangverseny. 21: Gramofón-tánczene. 22: Hirek. 22.20: A mai zene IX. hangversenye. Szerenádok.

WIEN 11: Könnyü zene. 15: Képrádió. 16.45: Régi zene. 17.45: Embersport szemle. 17: Osztrák nyelvjárások. 18.30: Az étrend jelentősége a betegkezelésnél. 19: A munkanélküliség, mint világbetegség. 19.30: Olasz lecke. 20: Umberto Urbano hangversenye. Utána könnyü zene.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajkazenekarának hangversenye. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat, vizállásjelentés. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 3.30: Hirek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhirek. 4: Pista bácsi »Virágoskert« mesedélutánja. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és vizállásjelentés, hirek, hójelentés. 8.40: Hangverseny. Közremüködik: Sonkoly István (hegedü) és Solymos János (zongora). 6.35: Forró Pál dr. novellái. 1. A csodadoktor. 2. A fogadás. Felolvassa a szerző. 7.15: Gyorsirási tanfolyam. 7.30: A Budavári Koronázó Főtemplom énekkarának versenye. 8.40: Szimfónikus jazz-zenekar hangversenye Fekete Pál és Sattler Andor közremüködésével a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek, hójelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, február 1.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vizállás jelentés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börze hirek. 12.40: Déli koncert. 13.30: Ujsághirek. 17.05: Mese óra. 17.30: Felolvasás. (Milić ezredes.) 18: Tánczene. 19.30: Egészségügyi előadás. 20: Dal és ária est. 21: Cigán zene. 22.10: Szinelőadás a studióban. 22.30: Tánczene.

LJUBLJANA 12.30, 13: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 18.30: Esperanto nyelvóra. 19: Német nyelvóra. 20.30: Beogradi állomás közvetitése. 22: Könnyü esti zene.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étlap és konyhareceptek. 13.20: Hirek. 17.30: Zenés gyermekóra. 18.30: Hirek. 19.15: Kotori-ünnep. 19.30: Német lecke. 19.45: Hirek. 20: Beograd. 22: Hirek. 22.10: Könnyü zene.

BRATISLAVA 16: Gramofón. 16.30: Bábszinház. 17.30: Szólisták játéka. 18.10: Praha. 18.20: Brno. 19: Praha. 19.05: Könnyü zene. 20—22.55: Praha. 22.55: Hirek. 23: Praha.

RÓMA 17.30: Hangverseny. 20: Az olasz rádiószolgálat ismertetése. 21.02: Ének- és vonóskari verseny. De Vito hegedümüvész közremüködésével. Közben egyfelvonásos vigjáték. Végén tánczene.

LANGENBERG 16.50: Katonatörténetek és dalok. 17.30: Kamarazene. 18.30: Hauptmann G. »Farsang« cimü müvének ismertetése. 19.40: A Saar-terület mai helyzetképe. 20: Házi zenekar (8 szám), közben német népdalok, utána hirek. 24-ig tánczene.

PRAHA 16.30: Jazz-zene. 17.25: Német hirek és zeneelőadás. 18.20: Hires cseh szinészek. 19.05: Fuvós zene. 20: Irodalmi kabaré. 22: Hirek. Utána kávéházi zene. Ismét hirek. 23: Kávéházi zene.

MILANÓ 16.30: Gyerekkuckó. 17: Kvintett. 20.30: Opera a Scala Szinházból.

WIEN 11: Gramofón. 15.15: Mikrofonközvetités a pénzverőből. 15.50: A női szimfónikus zenekar hangversenye. 17.45: Mesék. 18.15: Olasz és német népdalok. 18.35: Felolvasás. 19.10: Kamarazene. 20.05: XVI. bérháztömb, IV. ház, harmadik emelet, rádiójáték. Utána könnyü zene.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hirek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhirek. 4: Ifj. Hegedüs Sándor novellái. 4.45: Pontos időjelzés időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 5.10: A Szociális Missziótársulat előadásorozata. Farkas Edit alapitó főnöknő: »Missziós üzenetek«. 6: Rados Bock Hilda énekszámai schrammelzene kisérettel. 6.30: Mit üzen a rádió? 7.15: Sikabonyi Antal előadása Rákosi Jenő halálának évfordulója alkalmából. 7.45: Szinmüelőadás a Studióban. »Az aranyember«. Eredeti dráma 7 képben. Irta: Jókai Mór. Rendezi: Odry Árpád. Utána kb. 9.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. Majd: Magyari Imre és cigányzenekarának hangversenye

diót. Csöppi magánkivül volt a boldogságtól. Egész nap hallgatta és cseppet sem unatkozott. Észre se vette, hogy repültek el a napok és teljesen meggyógyult.

Azóta sincs vele semmi baj, nem ismernétek rá, komolyan mondom, ugy megváltozott. Tanul és örül, hogy ha otthon ülhet a rádió mellett, amelynek ő a leglelkesebb hallgatója. Már kezelni is tudja, sőt egyszer megpróbálta szétszedni. Különösen az tetszik neki, hogy a tölcsérből nénik és bácsik beszélnek feléje, mintha csak ott lennének elrejtőzve valahol a közelben. Kereste is persze őket, sőt szólogatta, kérlelte:

— Kedves néni, jöjjön elő, adok cukrot!

A néni azonban tovább énekelt és nem mutatkozott.

Vagy amikor a mesélő délutánok következtek! Hat ökörrel se lehetett volna elmozditani a készülék mellől.

— Ha megnövök én is csinálok rádiót — jelentette ki.

Most egyelőre a legjobb pajtások ők ketten. A rádió mesél, zenél neki és ő hallgatja. Viszont érti is a szerkezetét és tudja, hogy ezek a bácsik és nénik egy studiónak nevezett szobából énekelnek és a hangjukat elektromos készülékek segitségével repitik szerte a világba. Kedvenc tésztáját, a diósat, az aranyos játék, a rádió tiszteletére rádiós tésztának nevezte el.

— Hogy szereti Csöppike a tésztát? — szokta kérdezni az anyukája az ebédnél.

Mire Csöppi nevetve igy felel:

— Rádióval! — és ha vendégek vannak jelen, megmagyarázza nekik:

— Igen, rá... dióval... sok dióval!

Villamos szappanbuborék

A szivárvány szineiben ragyogó szappanbuborékot aligha nem mindnyájan tudtok csinálni. Azt azonban már kevesen tudják, hogy a buborékot különösen akkor fujhatjuk jó nagyra, ha a szappanosvizbe még egy kis cukrosvizet is belekeverünk. Ekkor ugyanis a buborék vékony hártyája szivósabbá válik és nehezebben pukkad el.

És — ugy-e? — ha a pecsétviasz-rudat vagy a tömör üvegrudat szövetdarabbal jó megdörzsöljük, akkor a rud villamossá válik s a kis darabka selyempapirost felemeli, sőt magához ragadja. Használjuk ki a pecsétviasznak, üvegrudnak ezt a tulajdonságát.

A szappanos cukrosvizből fujjunk egy szép nagy gömböt, azonban ezt ne rázzuk le a szalmaszál végéről, hanem vegyük szalmaszálastul a jobbkezünkbe, mig balkézben tartva a jól megdörzsölt pecsétviaszt vagy tömör üvegrudat, közelitsünk ezzel a szappanbuborék felé. Azután — anélkül, hogy a buborékot megérintenénk — kezdjük a rudat igen lassan eltávolitani. Érdekes látványban lesz részünk! A gömbnek a rud felé eső oldala lassanként eltorzul, kidudorodik: mennél távolabbra jutunk a ruddal, a gömb annál jobban megnyulik, először tojás, mjd kolbász formát ölt. Ha aztán végül a ruddal aránylag messzire távolodunk, akkor a buborék a szalmaszálról lepattan Sőt, ahogy a selyempapiros reáugrik a rudra, ugy ugrik rá a rudra a buborék is. És — abban a pillanatban, amikor a rudat a buborék megérinti — szétpukkad.

Ha azonban ügyesek és gyorsak vagytok, a buborék szétpukkadását megakadályozhatjátok. Tehát a rudat folyton a buborék felé irányitva, anélkül azonban, hogy a buborékot megérintenétek, — abban a pillanatban, amikor a buborék a szalmaszálról leválik, kezdjünk el gyorsan a szobában futni.

Mielőtt ezt a szép játékot másoknak is bemutatjuk, természetesen gyakoroljuk magunkat alaposan. Először is a szappanos cukrosviz keverését próbáljuk ki, hogy tudunk-e megfelelő buborékot fujni. Másodszor ne feledjük el, hogy minden uj buborék fujása előtt a rud bedörzsölését meg kell ismételni, mert a rud közben elveszti villamosságát. Végül egész lassan közelitsük a rudat a buborékhoz és ha az leválik a szalmaszálról villámgyorsan induljunk tova.

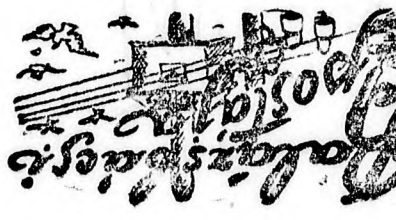

Legutóbbi feitörök helyes megfejtései: *Megfató, Eltikett.*

Helyesen fejtették meg: Gyurák Manci és Józsi, Polacsek Imrike és Lacika, Ország Zsuzsi, Olasz Sarika és Attika, Jancsár Józsi, Sóller Ferenc, Schwelzer Erzsike, Kávay Ancika, Vukov Konstantin és Mariska, Ferdinándy Ilonka, Vincze Józsel, Herédy István, Popovits Micuka, Kalmár Imre és Károsi, Berger Kató, Reich Vera, Friedmann Marci, Lányi Steh, Basch Pál, Wéber Jánosné, Nagyabonyi Gyuszi, Haranguzó István, Szegi Jánosné, Vellkán István, Pick András, Tikvicki István és Jenő, Steinfeld Miklós, Sarik Margit, Dénes Zsuzsi Kunyel Otto, Horváth Zsigmond, Halász Flórika és Gyuszika, Mészáros Ferenc, Ujvári Bandi, Kuzmics Dudika, ifj. Dukay Imre, Fischer Tibor, Piri Mariska, Balahó Ferkó, Stibinger Imriske, Krausz Ocsike, Schenk Vera, Kolss Laszló, Takács András, Fister Dundika, Nánay Levente, Kulinosics Józsika, Szalkity Mica.

A jutalomkönyvet *Fister Dundika* és *Tikvicki Istvánt* nyertek el.

ÜZENETEK.

Kolss Laszló: Szeddőbasi elnézte a neved és azért szedte Kocsemak. A jutalomkönyv a tied, postára is tettük már. — ***Schenk Vera:*** Elég ha megirod a megfejtést egy papiron és azt küldöd be. Kár a Habostortát összevagdosni, mert ha szépen összeegyüjtöd, ugy késöbb is birod olvasgatni a sok szép mesét. — ***Stibinger Imriske:*** Nem irtad meg mitől kapfad a botcsészedet. Id meg okvetlen, mert érdekel. — ***Balahó Ferkó:*** Mihól gondolod azt, hogy harangszom? Csak irjatok velede vájaszolok pontosan. — ***Tikvicki Jenő és Istvánt:*** Csak irjatok ezután is szorgalmasan. — ***Ujvári Imriske:*** Összeesen nem tudom hányan vannak a Habostorta táborába, mert állandóan változnak. Rákok elmaradnak, ujabbak jelentkeznek. A legrégibb olvasója és pontos fejtőrő megfejtője te vagy. — ***Mészáros Ferenc:*** Az igéret **ugy szép**, ha meg is tartjátk. Majd megláthom te hogy fogod a szavad **megtartani.** — ***Haldsz Flórika:*** Te is minden leveledbe, — ami elég **ritkán** jön — azt irod, hogy ezentul szorgalmas leszel, de én **az ellenkezőjéről** győződtem meg. No majd megláthom ezután. — ***Kunyel Otto:*** Olvasd el a Schenk Verának irott üzenetet, rád is vonatkozik. **A jutalomkönyvet** postára tettük. — ***Dénes Zsuzsi:*** Rád is **vonatkozik.**

dékba egy kis bödön mézet. Éppen ezért kiadtam a rendelet, hogy az erdei mézrakétárakhoz senki ne nyulion hozzá — Tudjátok, mik az erdei mézrakétárak! Azok az odvas fák, a melyekbe a vadméhek járnak és ott elkészitik a finom, édes, remek, aranyszinü erdei mézet. Az egész erdőben én vagyok a legokosabb ur és azonkivül erdei kapitány is vagyok, igy tehát jogositva voltam kiadni a parancsot. Ugy gondoltam, hogy a méhecskék csak hordjàk szorgalmasan a rakétákba a mézet és ha majd sok lesz együtt, akkor egyszerüben megjátrom a mézszüretet és megtöltöm a kis bödönöket, rendelek néhány telierautót és azokkal a városkba és a falvakba szálliiom minden kicsi olvasónak a maga mézét. Előre örülitem annak, hogy ti is örülni fogtok.

Itt am a Habostorta szerkeszlőségébe és a szerkesztő bácsitól megkérdeztem, hány kicsi olvasója van és hol laknak azok. Meg is kaptam a pontos cimeiteket. Mikor azután tudtam hányan vagytok, akkor azután megirtam a bödönkészitőnek és ugyanannyi kis bödönt rendeltem, ahányan vagytok. Megkütdtem a bödönkészitőnek a cimeiteket is és megkértem, hogy minden bödönre irja rá egy-egy kicsi baratomnak a nevét és a lakhelyét.

Lassátok, ilyen szépen és gondosan készültem én arra, hogy nektek örömet szerezzek. Mert tudom ám, hogy ti menynyire szeretitek a finom, jó, édes mézecskét. Előre láttam, hogy ezyan fogtok örülni, ha megkapjátok a mézecskét. Mert tudom ám, hogy minden egyerek végteienül szereti a mézet és lelki szemeimmel már láttalak benneteket, amint megkóstoljátok a mézet és kerek kis arcotok mosolyra huzódik.

De hát mindebből nem lett semmi! Mordizomadta! És hogy így felsültem, annak megint az a pernehajder róka az oka, aki gyalázatosan kibabrált velem.

Hát hadd mondom el, hogyan történt az egész.

Mikor kiadtam a rendeletet, hogy a mézrakétárakhoz senkinek nem szabad nyulni, a medvenépség ezt be is tartotta. A medvék az én alattvalóim, akik minálig szót fogadnak és solasem tesznek parancsaim ellenére. Hetenkint egyszer-kétszer végigjártam az összes erdei mézraktárakat és örvendezve látam, hogy azokban a mézkészlet hogyan szaporodik, gyarapodik.

(Folyt köv.)

Csöppike jó fiu lesz

Csöppi egy haszontalan fiucska volt, a legrosszabb az egész házban, sőt az egész uccában. Ezt nem azért sietek mindjárt az elején elmesélni, mintha árulkodni akarnék rá, de utóvégre ne mtitok, tudja róla az egész város. Képzelhetitek, hogy kétségbe volt esve miatta a mamája, hogy a papájáról ne is beszéljünk.

A különben szép kis gyermeket mindenki becézte, ha sétálni vitték az uccára, a boltos bácsik és nénik cukorral kedveskedtek neki. Rendszerint a kisasszonya kisérte mindenüvé azonban előfordult, hogy Csöppi egyenesen önállósitotta magát és amikor a szülei nem vigyáztak rá, maga szökött le az uccára és elkalandozott, hogy a rendőr hozta vissza, mint talált gyereket. Képzelhetitek mennyit sirt, ritt miatta jó anyukája. Csöppin azonban nem fogott sem a verés, sem a jó szó.

— Talán ha több játékot adnánk neki — mondotta az apukája — szivesebben maradna itthon.

Egész szobára való játékot raktak elébe, volt itt gőzvasut, kis állatsereglet porcellánból, képeskönyvek, repülőgépek, minden amit csak egy kisgyerek elképzelhet és hiába. Csöppit csak rövid ideig érdekelte a dolog, játszott, megnézte hogy mi van benne — ez annyit jelentett, hogy szétszedte a játékot, összetörte, kiforditotta — aztán unottan hajitotta a sarokba.

— Mit szeretnél édes kis fiam? — könyörgött neki az anyukája — szólj csak, hisz tudod hogy a csillagokat is lehoznánk az égből!

A jó asszony nem vette észre, hogy éppen ez a baj, hogy annyira elkényeztették egyetlen csemetéjüket, akivel aztán nem birtak többet. A nevelőkisasszonyok sorra elszöktek mellőle.

Egyszer aztán sulyosan megbetegedett Csöppi. Pápaszemes doktorbácsik jártak ki be a szobában és a szülők szeme állandóan könnyes volt. Bánkódtak és aggódtak gyermekükért

Amikor kicsit jobban lett, nyafogni kezdett:

— Fel akarok kelni! Nem maradok az ágyban!

Hiába magyarázták neki kétségbeesve, hogy az egészsége van veszélyeztetve, hogy az életébe kerülhet, ha nem marad az ágyban, tovább makacskodott. És az egyik délután

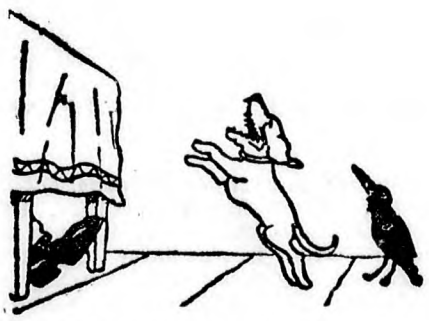

Fokszi szegény kóborol.
Zörög-korog a gyomor.
Ime valódi virsli
A holló is irigyli.

S nem elkapta a gonosz.
Igy csak egy holló oroz
Fokszi várta, az viszi.
Bus az élet. Oh, virsli!

amikor nem volt a szobában senki, gyorsan magára kapta a ruháját és kiszökött.

Jött az édesanyja és szólogatta:

— Jobban vagy fiacskám?

Mikor nem kapott választ, a keresésére indult. Rémülve látta az üres ágyat. Tüvé tették az egész házat, de hiába, Csöppinek sehol sem sikerült a nyomára akadni. Végre estefelé, amikor már holt fáratak voltak a sok szaladgálástól, megtalálták a Konráth rádióbolt előtt. Csillogó szemekkel hallgatta a muzsikát. Nyomban hazavitték, ágybafektették és csak akkor nyugodtak meg a szülők, amikor a doktor bácsi kijelentette, hogy hála isten nincs mitől tartani, a beteg felgyógyul, de — és jött a sulyos feltétel — két hétig ki se szabad mozdulni a szobából. Mert még egy ilyen kiruccanás könnyen veszélyes lehetne...

— Itthon maradok — mondotta sirva Csöppi — ha...

— Ha? — kérdezték a szülők.

— Ha kapok egy olyan izét... ami olyan szépen muzsikált...

Persze még aznap felszereltek a betegszobába egy rá-

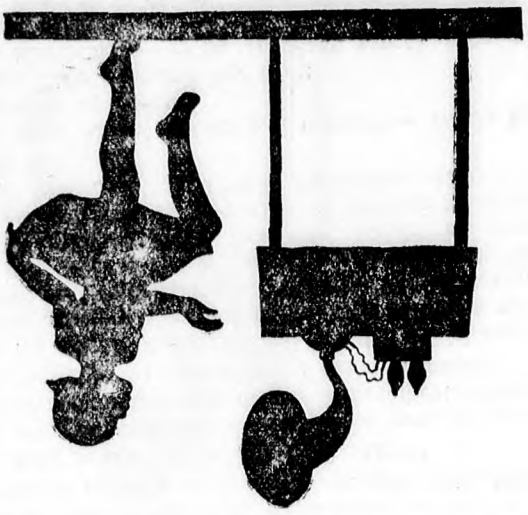

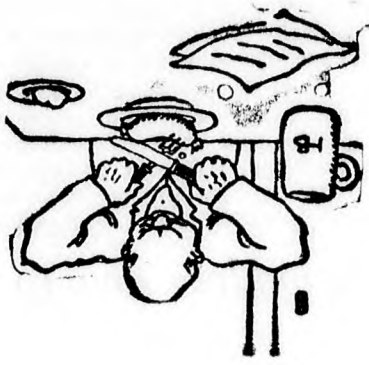

Vendéglőben vacsora.
Ebes nagyon a koma.
Kemény virsli, tompa kés.
Keserves igy az evés.

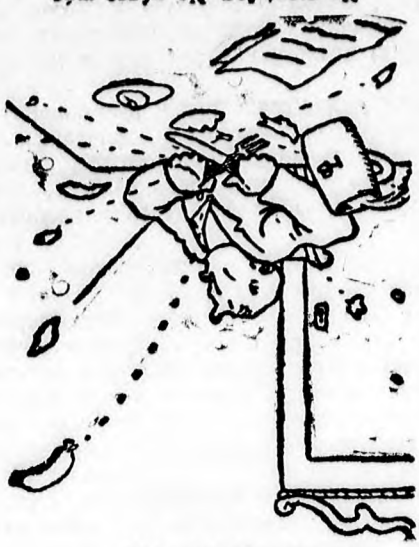

No most fog. No végre már.
Szent Isten! Az égbe száll.
Mi történt itt? Pénzemet!
Hogy még ilyen is lehet.

— Dr. med. Dolittle János vagyok — mutatkozott be az orvos. — Felszólítottak, hogy jöjjek Afrikába és gyógyitsam meg a beteg majmokat.

— Valamennyiteknek a király elé kell menni — felelte a szerecsen. — Ez az egész ország az övé és minden idegent eléje kell vezetni. Kövessetek!

Vették csomagjaikat s követték a négert az erdő sürüjébe.

VI.

Polynesia és a király.

Kis ideig mentek a sürü erdőben, majd egy tisztásra értek, ahol a király agyagból épült palotája állt.

Itt lakott a király feleségével Ermintrudevel és fiával, Bumpo herceggel. A herceg ép a folyónál volt és horgászott, a király és királyné pedig a palota előtt ültek egy napernyő alatt és Ermintrude királyné elaludt.

A király megkérdezte a doktortól, hogy mit keres itt és Dollitle elmondotta neki afrikai utazásának célját.

— Nem utazhatsz országomon keresztül, — mondotta a király. — Évekkel ezelőtt járt itt egy fehér ember és én nagyon barátságos voltam hozzá. De miután arany után bányászott a földben és minden elefántot megölt az elefántcsontfogaik miatt, titokban hajóra szállt, anélkül, hogy köszönetet mondott volna. Ezért soha többé nem szabad fehér embernek a Jolliginki-birodalmon átutaznia.

Ezután a király a körülötte álló feketékhez fordult és igy szólt:

— Vessétek ezt az orvost állatjaival együtt a tömlöc fenekére!

Hat szerecsen elvezette a doktort és valamennyi állatját és bezárták őket egy várbörtönbe. A börtönnek csak egy kis ablaka volt, az is fenn volt magasan és vasrács volt rászerelve, az ajtó pedig nagyon erős és vastag volt.

Mindannyian nagyon szomoruak voltak és Göb-Göb a disznó, elkezdett sirni. De Csi-Csi kijelentette, hogy alaposan elnáspágolja, ha nem hagyja abba a bőgést, mire a disznó csendben maradt.

— Valamennyien együtt vagyunk? — kérdezte a doktor, amikor már megszokta a cella sötétségét.

— Igen, legalább is azt hiszem — mondta a kacsa és összeszámlálta a jelenlevőket.

— Hol van Polynesia? — kérdezte a krokodilus. — A papagáj nincs itt.

— Bizonyos ez? — kérdezte a doktor. — Nézzetek még egyszer utána. Polynésia, Polynesia! Hol vagy?

— Azt hiszem megszökött— dörmögte a krokodilus.— Ez hasonlit hozzá! — Elbujni a Dzsungelben, amikor a barátai bajba kerülnek.

— Ilyen aljas madár még sem vagyok — mondotta a papagáj és előbujt a doktor kabátjának hátsó zsebéből. Elég kicsi vagyok ahhoz, hogy az ablak rácsán keresztül kijussak és ezért attól féltem, hogy e cella helyett egy kalitkába fognak zárni. Mialatt a király beszélt és nem figyelt rám, elbujtam a doktor kabátjának a zsebében és igy itt vagyok! Ezt nevezik jó trükknek — mondotta büszkén és csőrével megtisztitotta szárnyait.

— No hallod — kiáltotta a doktor — szerencséd van, hogy nem ültem rád.

— Hallgassatok ide — mondotta Polynesia — ma este, amikor sötét lesz, át fogok bujni az ablak-rácson és átrepülök a palotához. És akkor — majd meglátjátok találni fogok rá módot, hogy a király valamennyiünket szabadon bocsásson.

— Ah, dehogy is tudod te ezt elintézni! — mondotta Göb-Göb— aki fitymálva fintoritotta az orrát és ismét sirásban tört ki. — Hiszen csak madár vagy!

— Igaz — felete a papagáj. — De ne felejtsd el, hogy ennek ellenére mégis ugy tudok beszélni, mint az emberek — és én jól ismerem a szerecseneket.

És éjszaka, amikor a hold felragyogott a pálmák között és a király emberei már mind aludtak, a papagáj kiszökött a börtön rácsán keresztül és a királyi palotához repült. A palota éléstárának az ablakát néhány nappal azelőtt egy labda betörte és Polynesia ezen a lyukon keresztül bebujt.

Hallotta, hogy Bumpó herceg a palota tulsó szárnyában levő hálószobájában hortyog és lábujjhegyen fellopózott a lépcsőkön, amig a király hálószobájához nem ért. Óvatosan kinyitotta az ajtót és belesett.

A királyné ezen az éjszakán egy bálon volt rokonainál, de a király az ágyban feküdt és mélyen aludt.

Polynesia nagyon óvatosan belópózott a szobába és az ágy alá rejtőzött.

Azután köhögni kezdett, épen ugy, mint ahogy doktor Dolittle szokott. Polynesia mindenkit tudott utánozni.

A BACSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen mellékletе
Subot ca, 1930. január 26. 4
HÁBORTORTA
A JÓ GYERMEKEKNEK

Nagyanya mesél

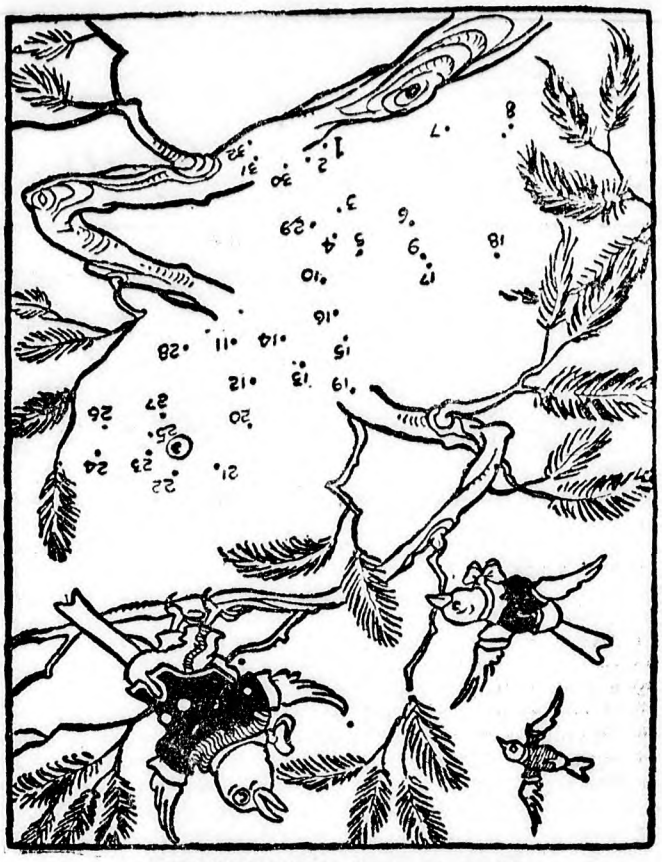

Hol a kis madárka?

Egy harmadik kis madárka van elrejtve a 14k által körött. Kiváncsiak vagytok rá? Kössetek össze a számokkal jelzett pontokat a számok sorrendjében, az egyes számmal jelzett pontoktól kezdve a 32-ig, előtünik a keresett madárka

A mai számunkban közölt rejtvények megfejtői között egy szép könyvet sorsolunk ki

Morgó Mackó ujabb kalandjai

A nemzetes urnak a Habostorta olvasóihoz sajátmancsulag irt levelei

Másolta
KORO PAL

NYOLCADIK LEVÉL,

amelyben Morgó Mackó nemzetes ur elmeséli, hogyan akarta elfogni a méztolvajt és hogy a ravasz róka megint hogyan fogott ki rajta és végül, hogyan járt ebből a dologból kifolyólag megint csak a Muncurkó rosszul.

Édes-kedves Habostorta! Drága kicsi olvasóim! Igéretemhez képest megirom nektek legujabb kalandomat. Megirom, hogyan üldöztem az erdőben a méztolvajt! Hát ez igy volt:

Tyü! Mordizomadta! No tessék! Már megint kicsuszott a számból és a tollamból a káromkodás! De nem is csuda, mindig muszáj káromkodni, valahányszor arra a haszontalan vörös bundás gazemberre, a Ravaszfi Fülöp rókára gondolok. Az a haszontalan megint kifogott rajtam.

De hát megint csak erőt veszek magamon. Elfojtom a további mérgelődést és a káromkodást inkább lenyelem. Majd szépen csendesen és higgadtan igyekszem nektek, gyerekek, elmondani, hogy ez a legujabb eset miképen folyt le.

Hát ugy volt, hogy elhatároztam, csinálok nektek egy kis örömet. Az örömet ugy akartam csinálni, hogy föltettem magamban, hogy a Habostorta minden olvasójának küldök aján-

zik a Schenk Verának szóló üzenet. — *Galyás Juliska:* Örömmel fogadlak a Habostorta táborába, de szorgalmasnak kell ám lenni. — *Steinfeld Miklós:* Próbálj olyan fejtörőket kigondolni, amik csak betükből vannak összeállitva. — *Harangozó Ilonka:* Téged is örömmel fogadlak a táborunkba. Legközelebb ha irsz, el ne felejtsd megirni, hanyadikba jársz. — *Berger Kató:* Postára tettük. — *Ha Hi Hu: bogolyvár vezérei:* A mesét ha megfelel, közlöm, de el kell hogy küldjék az egészet, hogy átnézhessem. Válaszukat okvetlen várom. — *Kávay Aneika:* Örülök, hogy jobban vagy. — *Schöffer Ferenc:* Azok a fejtörők miket beküldtél, már megjelentek. Gondolj ki másikat. — *Ország Zsuzsika:* Legközelebb meg fogod kapni. — *Gyurák Manci:* Sokan vannak, akik még egyszer sem nyertek, azok is szeretnének jutalomban részesülni, te már nyertél egyszer, igy hát légy türelemmel mig ismét rád kerül a sor. — *Nánay Levente:* Mi van a megigért bosszu levéllel? Türelmetlenül várom.

más	BAN / Á
Friedman Marcitól	Tikvicki Jenőtől

SZÁMREJTVÉNY.

Jancsi és Pista dióval játszottak. Játék után Jancsi igy szólt:

— Add nekem, Pista dióid felét és akkor ötször annyi dióm lesz, mint neked.

Erre Pista igy felelt:

— Te add nekem dióid negyedrészét s akkor ugyanannyi dióm lesz, mint neked.

Hány diója volt Jancsinak és hány Pistának?

A doktor hirtelen ráeszmélt, hogy elvesztette köcsög-kalapját, amelyet az orkán a tengerbe sodort és Dab-Dab elindult, hogy megkeresse.

A távolban látta a vizen uszni, mint valami kis játékhajót.

Odarepült és ekkor meglepődve látta, hogy az egyik fehér egér a kalapban lapult meg a félelemtől és ijedtségtől remegve.

— Mit keresel te itt? — kérdezte a kacsa. — Hiszen neked Puddlebyben kellett volna maradnod.

— Nem akartam otthon maradni — felelte az egér. — Látni szerettem volna, hogy milyen Afrika, mert rokonaim vannak itt. Ezért elbujtam a csomagokban és a kétszersülttel szállitottak a hajóra. Amikor a hajó süllyedni kezdett, borzasztóan féltem, mert nem tudok jól uszni. Addig usztam, a mig tudtam, de hamar teljesen kimerültem és már azt hittem, hogy a vizbefulok. Éppen akkor uszott felém a doktor kalapja és én belebujtam, hogy el ne pusztuljak.

A kacsa a kalapot az egérrel együtt a csőrébe vette és a partra vitte a doktornak. Mind kiváncsian néztek bele a köcsög-kalapba.

— Ezt nevezik potyautasnak! — incselkedett Polynesia.

Miközben a bőröndben helyet kartak csinálni az egér részére, hogy az kényelmesen velük utazhasson, Csi-Csi a majom hirtelen felkiáltott:

— Csendben legyetek! Lépéseket hallok az erdőben!

Valamennyien elhallgattak és hallgatózni kezdtek. Csakhamar egy fekete ember jött ki az erdőből és megkérdezte őket, hogy mit keresnek itt.

A király kinyitotta a szemét és álmosan megkérdezte:

— Te vagy az Armintende?

Azt hitte ugyanis, hogy a királyné érkezett haza a bálról.

A papagáj mégegyszer köhögött, olyan hangosan, mint egy férfi. A király erre már egész éber lett, felült az ágyában és megkérdezte:

— Ki van itt?

— Doktor Dolittle — felelte a papagáj, hüen utánozva a doktor hangját.

— Mit keresel a hálószobámban? — kiáltotta a király. — Hogy merted elhagyni börtönödet?! Hol vagy, hiszen nem látlak?

A papagáj azonban hosszan, jókedvüen és mély hangon nevetett, épugy, mint a doktor.

— Ne nevess és gyere ide azonnal, hogy lássalak! — kiáltotta a király.

— Ostoba király! — felelte Polynésia. — Hát elfelejted, hogy dr. med. Dolittle Jánossal beszélsz a világ leghiresebb emberével. Persze, hogy nem látsz, mert láthatatlanná tettem magam. Nincs semmi, amit nem tudnék véghezvinni. Nos, hallgass ide! Azért jöttem ma éjjel hozzád, hogy figyelmeztesselek: ha nem engeded meg, hogy állataimmal együtt átutazzak királyságodon, olyan betegséget zuditok rád és népedre, mint amilyen betegségben most a majmok szenvednek. Mert csak a kis ujjamat kell felemelnem és tetszés szerint gyógyithatok vagy beteggé tehetek embereket. Küldd azonnal katonáidat a börtönbe, hogy nyissák ki annak ajtaját, vagy pedig kiteritve fogsz feküdni még mielőtt reggel a nap Jolliginki hegyei fölé emelkedik.

A király remegni kezdett és nagyon félt.

— Doktor — kiáltotta — történjen minden ugy, ahogy kivánod. Csak ne emeld fel a kisujjadat, könyörögve kérlek.

Ezzel felugrott az ágyból, a katonáihoz szaladt és megparancsolta nekik, hogy nyissák ki a börtön ajtaját.

Miután a király kiment, Polynesia ismét óvatosan belopózott a lépcsőkön és az éléskamra ablakán keresztül elhagyta a palotát.

A királyné azonban, aki ép a hátsó ajtón keresztül akart bemenni a palotába, észrevette, hogy a papagáj kirepült a törött ablakon. És amikor a király ismét lefeküdt, elmondta neki, hogy mit látott.

(Folyt köv.)